

**Мақтаарал ауданының адами әлеуетті дамыту бөлімінің «Ерке-Сұлу»
бөбекжай балабақшасы ЖШС**

Бекітемін:

б/б меңгерушісі:

Каржаулова Г.С.

**Қазақ тілі
Ұйымдастырылған іс
әрекеттері
Ересек «Солнышко» тобы
2022-2023 оқу жылы**

1. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Мен және менің балабақшам. Ойыншықтар» Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балаларға сәлемдесу мен қоштасу ережелері туралы түсінік беру, ересектер және құрдастарымен сыпайы қарым-қатынас жасаудың негізгі қағидаларымен таныстыру; өздері жайлы жалпы мәлімет беруді меңгерту; дауысты дыбыстар туралы түсініктерін қалыптастыру, ойыншықтар мен балабақша туралы білімдерін бекіту. Балаларды қазақ тілінде сөйлеуге ынталандыру, ересектердің сәлемдесу мен қоштасу үлгісін білдіретін сөздерді түсінуді және сөйлеуде белсенді қолдануды; зат есімнің лексикалық мағынасын түрлендіріп, оған түрлі реңк мәнін қосатын жұрнақтар арқылы туыстық атауларды және басқа зат есімдерді еркелету мағынасында айтуды үйрету, өз есімдерін атауды үйрету; сөздегі дауысты дыбыстарды дұрыс дыбыстауға жаттықтыру.

Сөздік жұмыс

Балалардың сөздік қорына: «Сәлеметсізбе!», «Сәлеметсіңбе!», «Саубол!», «Менің атым-...», «Менде ... бар», «Сенде не бар?» сөздері мен сөз тіркестерін енгізу; ойыншық атауларын дыбыстау, оларды еркелету мәнерінде атау арқылы сөздік қорларын молайту. Зат есімнің лексикалық мағынасын түрлендіріп, оған түрлі реңк мәнін қосатын жұрнақтарды қолдану: - тай, -жан, -й, -шақ, -қан, -ақан, -ш, -жан, -ша, -ше, -ша, -шық, -шік. Лексикалық мағынаны жұрнақтар арқылы түрлендіруді үйрету. Сөздер: Ардақжан, Құрмашжан, Төлеш, Ақаш, Дақаш, Айнаш, Армантай, Асылжан. Апатай, әкетай, шешей. Құлыншақ, бұзауқан, құлыншақ, ботақан, кітапша, көлшік және тағы басқа сөздерді белсенді сөздік қорға енгізу.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, таңғажайып сәт, сөздік жаттығу, лексикалық жаттығу, топтау мен жалпылау бойынша әңгімелесу тапсырмасы, көркем сөз, фонетикалық ырғақ, сөзді түрлендіруге арналған сөздік жаттығу, жаттауға арналған тапсырма, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Көрнекіліктерге арналған тақта, көрсеткіш.

Көрнекілік сурет: Еркежан әже мен Дана.

Сәлемдесу жаттығуына арналған суретті карточкалар: қарт адамның бет-әлпеті; бірнеше баланың бет-әлпеті; бір баланың бет-әлпеті; белгісіз адамның бет-әлпеті, ерадам немесе әйел адам.

Көрнекілік сурет: балабақша.

Заттық суреттер: текше, доп, қуыршақ, машина, пирамида, смартфон, қолсағат, аю, қоян. Көрнекілік сурет: «Ойыншықтар» (құлын, бота, қозы, бұзау).

2. Үлестірмелі материалдар.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Сәлемдесу.

Таңғажайып сәт.

Қонаққа Еркежан әже мен Дана келеді.

Педагог:

- Сәлеметсіздерме, балалар! Балалар, бізге қонаққа Еркежан әже мен Дана келеді.

Еркежан әже мен Дана:

- Сәлеметсіздерме, балалар!

Педагог:

- Қане бізде олармен амандасайық:

- Сәлеметсіздер ме!

- Жарайсыңдар!

Сөздік жаттығу. «Амандасайық!»

Педагог:

- Балалар,біремес,бірнешеадамболғанда«Сәлеметсіңдерме!»сөзін,алжасыүлкенге «Сәлеметсіз бе!»сөзінайтыпсәлемдесеміз.
- Еркежанәжеге:«Сәлеметсізбе!»- дейміз.
- Ал,Данаға: «Сәлеметсіңбе!»-дейміз.

ПедагогәжеменДананыңсуреттерінкезектестіріпкөрсетеді.

- Ал, ендіөздеріңамандасып көріңдер.
- Айжан,сенЕркежанәжеменқалайамандасасың?(Сәлеметсізбе!) Жақсы.Ал,Данамен қалай амандасасың? (Сәлеметсің бе!) Жарайсыңдар, балалар!
- Міне,бізқонақтарменамандастық.

Қарт адамға: «Сәлеметсіз бе!» - дейміз.

Көпадамға:«Сәлеметсіңдерме!»-дейміз.

Көршіңмендосыңа:«Сәлеметсіңбе!»-дейміз.

Бейтаныс адамға: «Сәлеметсіз бе!» - дейміз.

Педагогкарточка-суреттердіатапкөрсетеді:

Қартадамға:«Сәлеметсізбе!»-дейміз.

Көп адамға: «Сәлеметсіңдер ме!» - дейміз.

Көршіңмендосыңа:«Сәлеметсіңбе!»-дейміз.

Бейтаныс адамға: «Сәлеметсіз бе!» - дейміз.

Педагогәрбалағажақындап,кезектісөздінежолдыайтқызады. Қарт адамға: «Сәлеметсіз бе!» - дейміз.

Көп адамға: «Сәлеметсіңдер ме!» - дейміз.

Көршіңмендосыңа:«Сәлеметсіңбе!»-дейміз.

Бейтаныс адамға: «Сәлеметсіз бе!» - дейміз.

- Жарайсыңдар,балалар!Адамдарменқалайамандасукеректігінбілесіңдер.

2. НЕГІЗГІБӨЛІМ

Лексикалықжаттығу.

«Меніңатым-...».

– Балалар,ЕркежанәжеменДанасендерментанысқысыкеледі.

Әже:

– МенЕркежанәжемін.Ал,сеніңатыңкім?–дейді.

Дана:

– Менің атым-Дана.Сеніңатыңкім?–дейді.

Педагогбалаларғаүлгінікөрсетіп,алақанынкеудесінеқояды.Педагогшеттетұрған балалардың бірінен сұрайды:

– Сеніңатыңкім?Меніңатым-...(Жадыра).Жарайсың!Көршіңетағыдақайталапайтшы.

«Менің...(атымЖадыра)»Көршіңніңатынқайталапсұрашы. «Сеніңатың...?» (Сеніңатың кім?)

Тізбек жалғасады.

Егербаласұраққояалмаса,педагогкелесібалағасөйлемдібастапбередінемесеөзісұрақ қояды. Әр бала өз есімін айту керек.

Балаларсұрақтыда,жауаптыдаестулерікерек.Осыарқылыолардамонолог сөйлеуғанаемес, диалог құру дағдылары да қалыптасады.

– Жарайсыңдар!Міне,бір-біріңментаныстыңдар.

– Балалар, Еркежан әже мен Дана сендердің ойнайтын жерлеріңді көргілері келеді. Оларға көрсетіңдерші. Орнымызға оралайық, балалар! Бізде қонақтарға арналған талай қызықтар бар.

Топтау мен жалпылау бойынша әңгімелесу тапсырмасы.

«Ойыншықтар».

Педагог балалардың алдына балабақша бейнеленген суретті іледі.

– Балалар, мынау не? Кім біледі? (Мынау балабақша). Жарайсың, Арман! Бәріміз бірге айтайық. Балабақша.

Педагог бірнеше балағасұрақ қояды:

– Мынау не?

– Балабақша. Жарайсыңдар!

– Балабақшада не бар?

– Балалар, мен суреттерді көрсетейін, сендер бар ма, әлде жоқ па екенін айтасыңдар.

Педагог тақтаға бірнеше суреттерді қояды: текше, доп, қуыршақ, мәшине, пирамида, смартфон, қолсағат, аю, қоян (суреттердің арасында ойыншықтарға жататын және ойыншықтарға жатпайтындары бар).

Ойыншықтар мен заттарды қояды, атауларын атайды. Балалар хормен қайталайды.

– Жарайсыңдар! Балалар, мынау ойыншықтар (көрсеткішпен қоршайды). Ринат, мыналардың барлығын бір сөзбен қалай айтамыз? Мынаның барлығы ойыншықтар.

Педагог бірнеше балаға жеке және хормен қайталауға мүмкіндік береді.

– Қараңдаршы, балалар! Мыналардың барлығы ойыншықтар ма?

– Қане, тағы бір рет қайталайықшы.

– Алма, текше ойыншық па? Айтағой. Ия, текше ойыншық. Жарайсың!

– Роллан, доп ойыншық па? Ия, доп ойыншық. Жарайсың!

Балалар педагогпен бірге әройыншықтың атауына ийтып, жалпы атауын бекітеді. Педагог смартфон мен қолсағатты әдейі өткізіп жібереді.

Барлық ойыншықтар аталып, жалпыланғаннан кейін, педагог олар суреттерге қайта оралады.

– Балалар, смартфон мен қолсағат ойыншықтарға жата ма?

– Біз олармен ойнаймыз ба? Дұрыс, ойнамаймыз. Олар ойыншықтар емес! (Басын шайқайды.)

Педагог бірнеше баладан қайталауды сұрайды.

– Жоқ. Ойнамаймыз, олар ойыншық емес!

– Мейірман, смартфон мен қолсағатты алып тасташы. Олар ересектерге арналған заттар.

Жарайсың

– Балалар, мыналар ойыншықтар ма? Қане тексерейік, Зарина, айтағой...

Педагог әройыншықты көрсеткішпен нұсқайды, бала ойыншықтың атауына ийды.

– Текше, доп, қуыршақ, машина, пирамида, аю, қоян. Барлығы да ойыншықтар.

Жарайсыңдар!

Бұл тапсырманы балалар хормен қайталап орындайды.

– Жарайсыңдар! Міне, бұлар балабақшадағы ойыншықтар.

Фонетикалық ырғақ.

«Ойыншықтар билейді».

– Балалар, ойыншықтар сендермен бірге билегілері келеді.

– Алдымен, сөздерін қайталап алайық, артынан бірге билейміз. Жарай ма?

Педагог өлеңдегі әр сөзді, сөздегі әр дыбыстың артикуляциялық ерекшелігіне ий қындап оқиды.

Біздерде бар қуыршақ,
Бұзау, қозы, құлыншақ.
Ойыншықтартыңдайды,
Әмір беріп бұйырсақ.
(Н. Әлімқұлов)

Балаларғасөздердідыбыстапайтқызып,кейін әуенырғағынаеркінбилеугемүмкіндікберуге болады.

Жаттығубірнешеретқайталанады.

Әройыншықтыдыбыстағанкезде,педагогсәйкессуреттіккөрсеткішпеннұсқайалады. –

Тамаша! Жарайсыңдар, балалар!

Сөздітүрлендіругеарналғансөздік жаттығу.

«Еркелет».

Педагог:

– Байқадыңдарма,балалар, бізбіреудіжақсыкөргенкездеоныеркелетіп атаймыз.

– Апа-апатай,аға-ағатай,шеше-шешей,әке- әкей.

Педагог дауысырғағымен сөзтудырушы -тай,-жан, -й, -шақ,-қан, -ақан, -ш, -жан,-ша, - ше, - ша, - шық, -шік жұрнақтарын анықтап дыбыстайды.

– Қане,балалар,сүйіктіойыншықтарымыздыеркелетіпатайықшы.Бізолардыжақсыкөреміз ғой.

– Құлын-құлыншақ,қозы-қошақан,бота-ботақан,бұзау -бұзауқан.

– Балалар,есімдеріміздіеркелетіпайтып көрейікші.

– Ардақ-Ардақжан, Құрмаш -Құрмашжан,Төлеген -Төлеш,Ақан -Ақаш,Дарқан -Дақаш,

Айна - Айнаш, Арман - Армантай, Асыл - Асылжан.

Балаларжүпсөздердіхорменқайталайды.

– Жарайсыңдар!

– Балалар,заттардыңатауларынкішірейтіпайтайықшы.

– Кітап-кітапша,қап-қапшық,көл -көлшік.Тамаша!

Педагогәрқайсынабірсуретнемесеойыншықалуды ұсынады.

– Барлықтарыңда ойыншықтардың суреттері бар. Мен жақындап келгенде, сендер ойыншықтардыеркелетіпатайсыңдар.Мысалы:«Мендеботақанбар.Менботақандыжақсы көремін».

Балабірден қолынданебарекенін айтаалмаса,ондапедагогоғанөзісұраққояды:«Сендене бар? Сен ботақанды жақсы көресің бе?»

Педагог балалардыүнемімақтап,қолдапотырады.

Жаттауғаарналғантапсырма.

«Ойыншықтар».

Педагог:

– Балалар,ЕркежанәжеменДанабіздіңбалабақшаменондағыойыншықтардыкөрді.

Жарайсыңдар! Енді, олар сендермен бірге ойнағылары келеді.

Қуыршақтарұйықтайды,(екіалақандықосыпбастарынақою)

Айтқаныңнан шықпайды (қол шапалақтау)

Ал,қозыменқұлыншақ(екіқолдыңсұксаусақтарынсамайғақою)

Ұйықта десең ұқпайды. (екі қолды екі жаққа сермеу)

Тыңдамайдыұрысса

Осыларыдұрыспа?(екіқолдыбелгеқою)

Тентектігін тыймаса,

Тұрғызамынбұрышқа!(оңқолдарыныңсұксаусағынкөрсету) (Н.

Әлімқұлов)

– Балалар,бүгінойыншықтарменкөңілдіойынойнадық.Тамаша!Жарайсыңдар,балалар!

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекітужәнеқорытындылау

Педагог:

- Балалар, бүгін бізге қонаққа кім келді? (Еркежанәжемен Дана) Дұрыс, жарайсыңдар!
- Біз әжемен қалай амандастық? (Сәлеметсізбе!) Иә. Еркежанәже қартадам.
- Дана мен қалай амандастыңдар? (Сәлеметсіңбе!) Жарайсыңдар! Дана сендер сияқты бала.
- Біз қайда ойнаймыз? Ол жер қалай аталады? (Балабақша.) Жарайсыңдар!
- Балабақшада не бар? (Балабақшада ойыншықтар бар.) Дұрыс. Жарайсыңдар!
- Қандай ойыншықтарды білесіңдер? (Құлын, қозы, бота, бұзау.) Жарайсыңдар!
- Біз ойыншықты жақсы көрсек, оны еркелетіп қалай атаймыз? (Құлыншақ, қошақан, ботақан, бұзауқан.) Жарайсыңдар!
- Еркежанәжемен Дана сендер ментанысқандарына өте қуанышты. Олар алғыстарын білдіріп, сендерге: «Рақмет! Сау болыңдар, балалар!» – дейді.
- Балалар, бүгін өте ұйымшыл, тату болдыңдар. Жарайсыңдар! Сау болыңдар!

2. Ұйымдастырылған іс-әрекет

Қазақ тілі

Тақырыбы: «Менің жанұям мен туыстарым»

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты:

Балаларға отбасы мүшелері туралы түсінік беру; туыстық жақындықты білдіретін «аға», «әпке» сөздері, отбасы, туыстық қатынастар туралы түсініктерін дамыту; денемүшелері жайлы білімдерін кеңейту. Балаларға сөзді тыңдауды, түсінуді, отбасы мүшелері мен туыстық атауларды білдіретін барлық сөздерді дұрыс дыбыстауды, мнемокесте бойынша сөз тіркестерін құрастыруды үйрету.

Сөздік жұмыс

Балалардың сөздік қорына: отбасы, туыс, аға, әпке сөздерін енгізу; "ата-бата, әже-көже", шұлық тоқиды, газет оқиды, мысықпен ойнайды, ас әзірлейді, мәшине жүргізеді, боксқа барады, гитара шертеді сөз тіркестері және «Менің отбасым - менің байлығым» мақалы арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Таңғажайып сәт, сурет көрсету, көркем сөз, лексикалық жаттығу, сергітуді, тілді тарту жаттығуы негізінде сөздік жұмыс, мнемокестеге негізделген лексикалық жаттығу, еске сақтауға арналған сөздік жаттығу, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Көрнекіліктерге арналған тақта, көрсеткіш.

Аланның суреті.

Суретті карточкалар: балабақша, отбасы, ата, әже, әке, ана, аға, бауыр, іні, қарындас, сіңлі.

Мнемокарточкалар: әке, ана, ата, әже, аға, апай (әпке), отбасы.

Көрнекілік сурет: спорттық киім киген отбасы мүшелерінің суреті (қолдары белде, аяқтың арасы алшақ қойылған, бастары бір жағына қарай бұрылған).

Сергітудің арналғанын ғақты әуеннің аудиотаспасы.

2. Үлестірілмеі материалдар.

Үлестірілмеі мнемокарточка жиынтықтары: әке, ана, ата, әже, аға, әпке.

Мнемокестелер: «шұлық тоқиды», «газет оқиды», «мысықпен ойнайды», «ас әзірлейді», «мәшине жүргізеді», «боксқа барады», «гитара шертеді»; бостор көзден тұратын мнемокестелер.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Сәлемдесу.

Аудиотаспаның дау.

Көңілді әуен қосылады.

Таңғажайыпсәт.

ҚонаққаАлан келеді.

Педагог:

– Балалар,бізгеқонаққакім келді?Ия.БізгеқонаққаАланкелді.

– Қане,балалар,Аланменамандасайықшы.Оныменқалайамандасамыз?Кімбіледі?Дұрыс. Ол әлі ересек адам емес. Алан сендер сияқты кішкентай бала. Біз оған: «Сәлеметсің бе, Алан!»-дейміз. Қайталаңдар, балалар!

– Балалар,АланДананыңағасы.Еркежанәженіңнемересі.Оларестеріңдеме?

Сюжеттіксурет көрсету.

«Отбасы».

ПедагогбалаларғаАланныңотбасыбейнеленгенсуреттікөрсетеді.

-Балалар, Алансендергенеістейалатынынкөрсеткісікеледі. Көрейік.

Көркемсөз

«Менің жанұям».

Ең жақын адамдар,

Әкемменанамбар.

Әкемнің әкесі,

Ақбастыатамбар.

Әкемнің шешесі.

Ақ шаштыәжем бар.

Ұлдардыңүлкені.

Ерлан дегенағамбар.

Қыздардыңкішісі.

Данадегенқарындасымбар.

Ұлдардың кішісі.

Әлижандегенінімбар.

-Балалар,суреттегікімдер?Олар біротбасы.Қайталаймыз,балалар! Бұлотбасы.

Педагогкөрсеткіштіңкөмегіменотбасыныңбарлықмүшелерінатап,үлкендөңгелекпен қоршайды.

2. НЕГІЗГІБӨЛІМ

Лексикалықжаттығу.

«Отбасындакімдербар?».

2.1.1.

Педагог:

- Балалар,Аланныңотбасындакімдербарекенісендердіңестеріңдеме?

Педагог отбасы мүшелерін көрсету үшін сақинаны қолданады.

- Балалар,Аланныңсөзінбарлығымызбіргеқайталаймыз.Мына«сиқырлысақинаға» қараңдаршы.

Қызыл түсті сақина арқылы бір адамның бет-әлпетінен келесі адамға жылжитын бейнежазбаны көрсетугеболады.Ал,«осыменіңотбасым»немесе«осыменіңтуысым» сөздеріндесақинаәржолыбарлықотбасы мүшелерінбірденқоршайалатындай, көлемі үлкейіп отырады.

Ең жақын адамдар,

Әкемменанамбар.

Әкемнің әкесі,

Ақбастыатамбар.
Әкемнің шешесі.
Ақ шаштыәжем бар.
Ұлдардыңүлкені.
Ерландегенағамбар.
Қыздардыңкішісі.
Данадегенқарындасымбар.
Ұлдардың кішісі.
Алижандегенінімбар.
- Тақпақтыжақсылапқайталадық. Жарайсыңдар!

2.1.2.

Педагог:

- Балалар, Аланбалабақшатуралыайттыма?

- Аланойыншықтаржайлыайттыма?

- Аланнежайлыайтты?Дұрысайтасың,Алмас!Аланотбасыжайлыайтты.Жарайсың!Қане, қайталайық. «Алан отбасы туралы айтты». Жарайсыңдар!

- Отбасындакімдербар?Кім айтады?

Баланыңайтқандарубойыншапедагог оныотбасылықфотосуреттенкөрсетуге тырысады.

- Кайрат, суреттегіотбасындакімбар?(Отбасындаатабар.) Көрсетші,олқайда?Мынауата. (Ата.)Жарайсың! Раушан, Кайрат кімді тапты? Бұл кім? (Бұл ата.) Жарайсың! Отыра ғой, Қайрат.

Педагог«ата»бейнесініңсуреттікарточкасынқояды.

- Ермек,отбасындакімбар?(Отбасындаәжебар.) Әжеқайда,көрсетші?(Әже.)Жарайсың!

Мақпал, Ермек кімді тапты? Бұл кім? (Бұл әже) Жарайсың!

Педагогсолжаққа«әже»бейнесінің суреттікарточкасын қояды.

- Малика,отбасындакімбар?(Отбасындаәкебар.) Әкеқайда,көрсетші?(Әке.)Жарайсың!

Рауан, Малика кімді тапты? Бұл кім? (Бұл әке.) Жарайсың!

Педагогсолжаққа«әке»бейнесініңсуреттікарточкасынқояды.

- Асхат, отбасындакімбар?(Отбасындаанамбар.) Көрсетші,анақайда?(Ана.)Жарайсың!

Сәбирә, Асхат кімді тапты? Бұл кім? (Бұл ана) Жарайсың!

Педагогсолжаққа«ана»бейнесініңсуреттікарточкасын қояды.

- Тимур,отбасындакімбар?(Отбасындаағабар.) Көрсетші, ағақайда?(Аға.)Жарайсың!

Асанәли, Тимур кімді тапты? Бұл кім? (Бұл аға.) Жарайсың!

Педагогсолжаққа«аға»бейнесініңсуреттікарточкасын қояды.

- Сәния,отбасындакімбар?(Отбасындаінібар.)Көрсетші,ініқайда?(Іні.) Жарайсың!Олжас,

Сәния кімді тапты? Бұл кім? (Бұл іні.) Жарайсың!

Педагогсолжаққа«іні»бейнесініңсуреттікарточкасынқояды.

- Балалар,кімқалды?Дұрыс,Альмира.Данақалды. ДанаАланныңқарындасы.Қайталайық.

Жарайсыңдар!

- Дария,Аланныңқарындасықайда?Жарайсың.Бұлкім?(БұлАланныңқарындасы.) Парасат,

Дария кімді тапты? Бұл кім? (Бұл қарындас.) Жарайсың!

Педагогсолжаққа«қарындас»бейнесініңсуреттікарточкасынқояды.

- Балалар,Аланкім?Алан«ортаншыаға»немесе«бауыр».Қайталайықшы.

Педагог сол жаққа «ортаншыаға» бейнесінің суреттік карточкасын қояды.

- Міне, бұл отбасы. Сендер барлық отбасы мүшелерін таптыңдар. Отбасындағы туыстық атауларын атадыңдар. Жарайсыңдар!
- Балалар сөз тіркестерімен сөйлемдерді айтып, отбасындағы туыстық атауларды қайталайды.
- Отбасында әке бар (ана, аға, іні, қарындас).
- Бұл әке (ана, аға, іні, қарындас).
- Бұл ана (ана, аға, іні, қарындас).

Сергітүсеті

«Бой жазу».

Педагог:

- Балалар, біз Аланның отбасымен бірге жаттығулар жасайық. Педагог

ырғақты әуенді қосады.

Сағаттың тіліндей,
Иіліп оңға бір,
Сағаттың тіліндей
Иіліп солға бір.
Оң аяқ, сол аяқ,
Жаттығу оңай-ақ.

Тілұстарту негізіндесөздік жаттығу.

«Отбасы».

Педагог отбасы мүшелері бейнеленген заттық фотосуреттерді араластырып қояды.

Заттық суреттер немесе көкмаркермен сызылған портрет болады. Әке, ана, ата, әже, аға, әпке.

- Балалар, тілұстарту жаттығуларын бастаймыз! Сендер мұқият тыңдаңдар. Егер таныс сөздерді естісеңдер, оларды атайсыңдар. Суреттерін тауып көрсетесіңдер.

1. Ата - бата,
Әже - көже

- Мағжан, қандай сөздерді білесің? Айта ғой. (Мен «әже», «ата» сөздерін білемін.) Жарайсың! Суреттерін көрсетші.

- Балалар, Мағжан қандай сөздерді естіді? Жарайсыңдар!

2. Әке - өлке,
Ана - пана.

- Нұржан, қандай сөздерді білесің? (Мен «әке», «ана» сөздерін білемін.) Жарайсың! Суреттерін көрсете ғой.

- Балалар, Нұржан қандай сөздерді естіді? Жарайсыңдар!

3. Әпке - ерке,
Аға - жаға.

- Алия, сен қандай сөздерді білесің? (Мен «аға», «әпке» сөздерін білемін.) Жарайсың! Суреттерін көрсетші.

- Балалар, Алия қандай сөздерді естіді? Жарайсыңдар!

4. Туыс - сыйластық қабату.

Отбасы - тату.

- Балалар, қандай сөздерді естідіңдер? (Мен «отбасы», «туыс» сөздерін естідім.) Жарайсың! Суреттерін көрсетші.

- Балалар, біртөбесінде жақына дамып бір-біріне әке, ана, аға, әпке, ата, әже болады. Кімнің есінде қалды? Қайталап көріңдер Жарайсыңдар!

Лексикалық жаттығу.
«Менің отбасым туралы...».

2.4.1.

Педагог көрнекілік жиынтықтарын іліп қояды және оларды әр баланың алдына дайындайды. Отбасы мүшелерінің карточкалары: әже, ата, әке, ана, аға, әпке.

- Балалар, сендердің әрқайсыңда отбасы бар ғой? Әрине. Барлықтарыңда отбасы бар.
- Қазір отбасы жайлы айтамыз.
- Алдымен, балалар, мынадай сөздермен сөз тіркестерін қайталайық.
- Шұлық тоқиды.

Педагог оны тақтаның сол жағына орналастырады.

- Балалар, «шұлық тоқиды» деп аталатын сурет қайда? Көрсетейік. (Шұлық тоқиды.) Айтыңдаршы, балалар, не істейді? (Шұлық тоқиды.) Жарайсыңдар!
- Газетоқиды.

Педагог суретті орналастырады.

- Көрсетіңдерші, «газетоқиды» суреті қайда? (Газетоқиды.) Не істейді? (Газетоқиды.) Жарайсыңдар, балалар!
- Мысықпен ойнайды.

Педагог суретті орналастырады.

- Көрсетіңдерші, «мысықпен ойнайды» суреті қайда? (Мысықпен ойнайды.) Айтыңдаршы, балалар, не істейді? (Мысықпен ойнайды.) Жарайсыңдар!
- Ас әзірлейді.

Педагог суретті орналастырады.

- Көрсетіңдерші, «Ас әзірлейді» суреті қайда? (Ас әзірлейді.) Айтыңдаршы, балалар, не істейді? (Ас әзірлейді.) Жарайсыңдар!
- Мәшине жүргізеді.

Педагог суретті орналастырады.

- Көрсетіңдерші, балалар, «мәшине жүргізеді» суреті қайда? (Мәшине жүргізеді.) Не істейді? (Мәшине жүргізеді.) Жарайсыңдар!
- Боксқабарады.

Педагог суретті орналастырады.

- Көрсетіңдерші, «боксқабарады» суреті қайда? (Боксқабарады.) Не істейді? (Боксқабарады.) Жарайсыңдар!
- Гитара шертеді.

Педагог суретті орналастырады.

- Көрсетіңдерші, «гитара шертеді» суреті қайда? (Гитара шертеді.) Не істейді? (Гитара шертеді.) Жарайсыңдар!

Педагог мнемокарточкаларды орналастырғанда, балалар сөзбен әрекетті сәйкестендіре алатындай дұрыс атап, естеріне сақтау оңай болуын ескереді.

Осы тапсырма бойынша берілген жеке жауаптарда қабылданады.

2.4.2.

Педагог:

- Балалар, өз кестелеріңе қараңдаршы.

- Сол жаққа өз отбасыларыңдағы барлық адамдарды орналастырыңдар.
Балалар отбасы мүшелерін мөлшерлі сызбаға орналастырады.

- Жарайсыңдар! Ал, оң жаққа кімнің суретін қоямыз? Отбасындағы қай адамның айналысатын іс-әрекеті туралы суретті орналастырамыз?

Педагог әр баланың үстеліне жақындап, іс-әрекеттерін бақылайды және кім не істейтінін сұрайды. Жауаптарына дай болуы мүмкін:

- Әжешұлық тоқиды.

- Ата газетоқиды.

- Әке машина жүргізеді.

- Ана ас әзірлейді.

- Аға бокс қабарады.

- Әпке мысықпен ойнайды.

Балалар өз орындарында отырып тапсырманы орындайды және педагогтің үлгісімен салыстыра алады.

Ал тапсырманы орындай алмағандар, үлгіге қарап сызбаға орналастырады, өздігінен тап отырады.

Педагог жасалған сызбамен берген жауаптары үшін балаларды мақтап отырады.

Педагогке барлық мнемокестені пайдалану шарт емес. Барлығы педагогтің дайындық деңгейіне, балалардың материалды меңгеру сапасының дәрежесіне, ұйымдастырылған іс-әрекеттің жылдамдығына байланысты.

Ескесактауға арналған сөздік жаттығу.

«Ескесакта».

- Балалар, «Менің отбасым - менің байлығым» мақалын ескесактап, үйге барғанда ата-анамызға айтып берейік.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау

Педагог:

- Балалар бүгін кімдер жайлы айттық, не мен ойнадық? Қонаққа кімдер келді? (Әже, ата, әке, ана, аға, әпке.)

- Бұлардың барлығы кімдер? Ойыншықтар ма? (Жоқ. Бұл отбасы) Отбасын басқаша қалай айтамыз? (Туыстар.) Жарайсыңдар!

- Отбасыларыңда кімдер бар? Кім айтқысы келеді?

Бірнеше бала өз отбасы мүшелерін атайды.

- Отбасы туралы қандай мақал білеміз? (Менің отбасым - менің байлығым.) Дұрыс.

Жарайсыңдар!

- Алаң бізге қонаққа келгеніне өте қуанышты. Ол сендердің өтетату, отбасыларың мен туыстарыңды жақсы көретіндеріңді көрді. Ол сендерге алғысынайтып жатыр. Қане, балалар, біз де Алаңмен қоштасайық.

- Рақмет! Сауболыңдар, балалар!

- Саубол, Алаң!

3. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Уақыт. Тәулік бөліктері.» Күн тәртібі.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы тәулік бөліктері туралы білімдерін, уақыт туралы түсініктерін қалыптастыру, күн тәртібін құру қағидасын түсіндіру; «ереже», «күн тәртібі» туралы түсініктерін дамытуға ықпал ету.

Сөздік жұмыс

Балалардың сөздік қорына: уақыт, тәулік бөліктері, таңертең, күндіз, кеш, түн сөздерін енгізу; күн тәртібі бойынша істелетін әрекеттерді білдіретін сөздер мен сөз тіркестерін, «Уақыт - керуен көші» мақалы арқылы сөздік қорларын молайту.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспатындау, таңғажайып сәт, сурет бөлімдерін көрсету, суреттер, көркем сөз, фонетикалық ойын, есте сақтауға арналған сөздік жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Ырғақты, көңілді әуендер аудиотаспасы.

Демонстрациялық сурет: анасымен Дана. Біреуінде кейіпкерлер көңілді, екіншісінде көңілсіз. Дананың күн тәртібін ұстанбайтыны туралы суреттер:

1. Дана төсекте ұйықтап жатыр, далада жарқыраған күн сәулесін шашып тұр.
2. Дана көжеден бастартып, конфет сұрайды.
3. Дана компьютер қарап отыр. Кеш батты.
4. Дана ойнап жүр. Түн.
5. Анасы Дананы тәртіпке шақырып тұр.
6. Тәулік бөліктеріндегі уақыттың жылжуы туралы бейнеролик.

Суретті-карточкалар тәулік бөліктері: таңертең, күндіз, кеш, түн. Іс-әрекеттер бейнеленген суреттер:

- бала ұйқыдан оянып;
- бала тісін тазалайды;
- бала қол жуады;
- бала балабақшаға келді;
- бала жаттығу жасайды;
- бала таңғы асы ішіп отыр (ботқа жеппей);
- бала үстел басында сурет салып отыр;
- бала серуенде ойнап жүр;
- бала көже ішіп отыр, үстелде екінші аспен, нәрсу (компот) тұр;
- бала төсекте ұйықтап жатыр;
- бала леготойнап отыр;
- бала ата-анасымен кешкі асы ішіп отыр;

- балатіс тазалайды;
- балаертегітындайды;
- балаұйықтап жатыр.

Ұйымдастырылғаніс-әрекеттіңбарысы

1. КІРІСПЕБӨЛІМ

«Кел,сәлемдесейік!» жаттығуы.

Таңғажайыпсәт.

ПедагогДанаменанасынкөрсетеді.

- Балалар,бүгінбізгеқонақтаркелді.БізгеДанаменоныңанасы келіпті.Қане,амандасайық.
- Бізоларменқалайамандасамыз?Дұрыс айтасыңдар.
- Сәлеметсіздер ме!
- Жарайсыңдар!
- Балалар,біздіңқонақтаркөңілсізсияқты.Негекөңілсізекен?Қане,олардансұрайықшы.Сіздер көңілсізсіздер?

Көркемсөз.

Дана көп сөзді ұқпас.

Таңертең ерте тұрмас,

Конфетжеуденжалықпас,

Тамаққа бір қарамас,

Түнде ойын ойнайды.

Ұйқығабіржатпайды.

(А. Кокенова)

Педагогтақпақтымәнерлепокиды.

Суреттер бөлімін көрсету.

ПедагогтақпақтыоқығанкездеДананыңкүнтәртібінсақтамайтынтұстарыбейнеленген суреттерді көрсетеді.

Дана көп сөзді ұқпас,

Таңертеңертетұрмас.

1. Данатөсектеұйықтапжатыр, даладажарқырағанкүнсәулесіншашыптұр.

Конфетжеуденжалықпас,

Тамаққа бір қарамас,

2. Данакөжеденбастартып,конфет сұрайды.

Компьютерденбасалмас,

3. Данакомпьютерқарапотыр,даладакешбатты.

Түндеойынойнайды.

4. Данаойнапжүр,даладатүн.

Ұйқыға бір жатпайды.

5. АнасыДананытәртіпкешақырыптұр.

- Балалар,Дананегекөңілісіз?
- Дана күн тәртібін білмейді.Қане,балалар, қайталайық!Күн тәртібі.Жарайсыңдар!
- Ал күн тәртібін сақтау үшін, тәулік бөліктерін білуге керек. Бүгін біз сол жайлы айтамыз. Балалар, мұқият тыңдап отырыңдар.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Көркем сөз.

«Уақыт».

Уақыт тұрмай, жылжиды

Топ-топ, топ-топ,

Сағат тілімен сырғиды,

Тик-так, тик-так.

Таңертең, күндіз, кеш, түн.

Таңертең, күндіз, кеш, түн.

Уақыт тұрмай, жылжиды:

Таңертең, күндіз, кеш, түн.

- Балалар, қандай сөздерді бірнеше рет қайталадық? Дұрыс. Таңертең, күндіз, кеш, түн.

Жарайсыңдар!

- Балалар, таңертең, күндіз, кеш, түн-тәулік бөліктері. Қане, қайталайықшы. Жарайсыңдар!

Педагог әр суретті кезекпен көрсетеді. Тәулік бөлігін атайды. Тәулік бөліктері бейнеленген төрт суретті-карточкаларды қояды.

- таңертең;

- күндіз;

- кеш;

- түн.

Педагог балаларға әр сөзді жеке дыбыстап айтуға мүмкіндік береді.

- Қане, тағы бір рет қайталап шығайық. Таңертең, күндіз, кеш, түн-тәулік бөліктері.

Жарайсыңдар!

Фонемалық-ырғақты санамақ.

«Таңертең, күндіз, кеш, түн».

2.2.1.

Педагог сергітүсәтін кенже рге өткізуді ұсынады.

Уақыт тұрмай, жылжиды (сұқсаусақтарын қозғалту, бірорындатұрып адымдау). Топ-топ, топ-топ,

Сағат тілімен сырғиды (қол белде, басты оңға және солға еңкейту), Тик-так, тик-так.

Таңертең, күндіз, кеш, түн (шапалақтау),

Таңертең, күндіз, кеш, түн.

Уақыт тұрмай, жылжиды (бірорында айналу):

Таңертең, күндіз, кеш, түн.

Санамақты айтып болғаннан кейін, педагог тәулік бөліктерінің реттілігінің қимылмен бейнелеуді ұсынады.

Педагог:

- Балалар, тәулік бөліктеріне сәйкес ақпапайық. Қимылмен көрсетейік.
- Таңатса, бізден емізді керіп-созамыз, былай (аяқты алшаққою, қолды екі жаққасозу, керілу).
- Күндіз болса, біз қолымызды сермейміз (қолды жоғары көтеру, екі жаққасермеу).
- Кеш батса, біз тынышталамыз (денені екі жаққа тербеу, салмақты бірақтан екінші аяққа көшіру).
- Түн батса, бәріміз ұйықтаймыз (екі қолды наалақандарын біріктіреміз, денені тербеу, бір аяқтан екінші аяққа тербелу, аяқты түзу қою).
- Тәуліктің қандай бөліктері бар (Таңертең, күндіз, кеш, түн?) Жарайсындар, балалар!

Іс-әрекеттер бейнеленген суреттер негізінде лексикалық жаттығу.

«Күнтәртібін құрау».

Педагогтің күнтәртібіндегі әрекеттерді білдіретін бір немесе бірнеше суретті пайдалануы, балалардың тапсырмаларды орындау кезіндегі белсенділік деңгейіне байланысты болады.

Педагог:

- Балалар, Данаға көмек керек. Қане, өзіміз ұстанатын күнтәртібін құрайық.
- Мен не істейтінімізді айтамын, сендер қай талап тұрыңдар.
- 1. Таңертең (суретті-карточка + сары карточка).
- Таңертең ұйқыдан оянамыз.

- Таңертең тіс тазалаймыз.

- Таңертең қол жуамыз.

- Таңертең балалар балабақшаға барады.

- Таңертең жаттығу жасаймыз.

- Таңертең таңғыс ішеміз.

2. Күндіз (суретті-карточка + жасыл карточка).

- Күндіз сабақ оқимыз.

- Күндіз серуенге шығамыз.

- Күндіз түскі ас ішеміз.

- Күндіз ұйықтаймыз.

3. Кеш (суретті-карточка + қызыл карточка).

- Кешке тыныш ойнаймыз.

- Кешке ас-шешемізбен кешкі ас ішеміз.

- Кешке тіс тазалаймыз.

- Кешкеертегітындаймыз.

4. Түн(суретті-карточка+көккарточка).

- Түнде ұйықтаймыз.

- Данағанаұйықтайма?(Анамызұйықтайды.Әкемізұйықтайды.)Жарайсыңдар!

Дидактикалықойын.«Күнтәртібі».

Мақсаты:күнтәртібіментәулікбөліктеріндегііс-әрекеттердідұрыссәйкестендіру дағдыларын дамыту.

Шарты: әр топтың балалары суреттеріндегі тәулік бөліктеріне сәйкес келетін әрекеттер бейнеленгенсуреттердіжинайды.Балаларкүнтәртібіментәулікбөліктеріндеорындалатын дұрыс әрекеттерді анықтап, оған сай келмейтін әрекетті ажырату керек.

Керектіқұралдар:баласанынақарайтөрт түстікарточка-таңбалауыштар, күнтәртібінде жасалатын әрекеттердің және Дананың күні бойы айналысатын істерінің суреттері.

Барысы.

1. Педагогүстелдіңүстіндетүрлітүстікарточкалардыңтөртбағанын қояды:сары,жасыл, қызыл, көк.

Педагог:

- Балалар,өздеріңебіркарточкадантандапаласыңдар.Карточкаларынбірдейболса,бірге жиналасыңдар.

Педагогосылайшатөрттоп жинайды.

- "Сарылар"-таңертеңсіңдер."Жасылдар"-күндізсіңдер."Қызылдар"-кешсіңдер."Көктер"- түнсіңдер.

2. Педагогтоптыңтөртжеріндетөрттақтанемесетөртүстелұйымдастырады,ондатәулік бөліктері мен күн тәртібінің суреттері бойынша топталып жиналады.

3. ОлорындарғаДананыңкүнтәртібінесәйкескелмейтінәрекетібейнеленгенбірсуреттен орналастырады.

4. Бірорынғаорналастырады(үстел,кілем,үлкентақта)балалардыңкүнделіктіөміріндегікүн тәртібі бойынша әрекеттерінің суреттері.

Педагог:

- Балалар, Данақайда?Данабіріспенайналысыпжатыр ма?

- Сендердіңміндеттеріңөздеріңніңкүнтәртіптеріңесәйкессуреттердіжинау.

- Таңертең неістейміз?(Таңертең ұйқыданоянамыз,тістазалаймыз,беті-қолымыздыжуамыз, балабақшаға келеміз, жаттығу жасаймыз, таңғы ас ішеміз.)

- Күндізнеістейміз?(Күндізсабақоқимыз,ойнаймыз, серуенгешығамыз,түскіасішеміз, ұйықтаймыз.)

- Ал,кешкенеістейміз?(Кешкеойнаймыз,бесін асішеміз,үйгеқайтамыз).

- Түнденеістейміз?(Түндеұйықтаймыз.)

Күнтәртібібойыншасуреттердіңорналасуыныңмөлшерлі үлгісі:

1. Таңертең(сарыкарточка).

2. Күндіз(жасылкарточка).

3. Кеш(қызылкарточка).

4. Түн(көк карточка).

Педагог тапсырманы тексеру барысында топ мүшелерін бәріне көрінетіндей етіп тұрғызады. Барлық топтарға: «Біз таңертең не істеміз? (күндіз, кешке, түнде)?» - деген сұрақтар қояды. Жеке, топтық және өзге топтардың жауаптары қабылданады.

Ескесактауға арналған сөздік жаттығу. «Ескесакта».

Педагог:

- Балалар, «Уақыт - көшкен керуен» деген мақал бар. Қане, жаттап алайық. Үйлеріңе барғанда айтып бересіңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, біз не жайлы айттық? (Таңертең, күндіз, кеш, түн). Дұрыс. Бұлардың барлығын бір сөзбен қалай айтамыз? (Тәулік бөліктері). Жарайсыңдар!
- Күнтәртібі дегеніміз не? Иә. Ол біздің тәулік бөліктерінде дұрыс жоспарланған әрекетіміз.
- Данаңың анасынеге көңілсіз? Иә, дұрыс. Себебі, Дана күн тәртібін сақтамайды.

- Данамен анасы өте қуанышты. Дана енді күн тәртібін біледі. Анасымен Дана сендерге көп рақмет айтып жатыр. Дана мен анасы:

- Балалар, көп рақмет! Сауболыңдар!

Балалар:

- Сауболыңыздар!
- Балалар, енді сендер уақыттың бірорындатұрмай жылжи беретінін білдіңдер. Уақыт туралы қандай мақал білеміз? (Уақыт - көшкен керуен.) Жарайсыңдар!
- Балалар бүгін сендер ұйымшыл, белсенді болдыңдар. Жарайсыңдар! Сауболыңдар.

4. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Қазақстан-менің Отаным. Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері.»

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Рәміздері туралы балалардың білімдерін қалыптастыру; Отан, туған жер туралы түсініктерін дамыту; Қазақстан туралы өлеңмен таныстыру; кіші отан, туған өлке туралы түсініктерінің қалыптасуына ықпал ету.

Сөздік жұмыс

Елтаңба, әнұран, жазық дала, биік таулар, көк теңіз, ыстық шөл, шуақты күн, орман, тоғай сөздері мен сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспатындау, таңғажайып сәт, бейнеролик көрсету, көркем сөз, сурет бойынша әңгімелесу, мнемокарточкалар негізінде сөздік жұмыс, өлеңді мәнерлеп оқу, өлеңді мәнерлеп оқуға арналған сөзді-ырғақты жаттығу, еске сақтауға арналған сөздік жаттығу, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Аудиотаспа Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны.

Ырғақты, көңілді әуендер аудиотаспасы.

Демонстрациялық сурет: «Алан достарымен».

Қазақстан және оның рәміздері, ландшафт туралы бейнеролик.

Демонстрациялық суреттер: Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туы.

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туындағы бейнелер бойынша мнемокарточкалар:

- күн;
- бүркіт;
- ою-өрнектер.
- Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасындағы бейнелер бойынша мнемокарточкалар:
- пырақ;
- шаңырақ;
- таңбатектесаю;
- таңбатектессадақпен жебе;
- таңбатектестеңіз дегішағала;
- таңбатектестүйе.

Қазақстанның табиғи ландшафты бойынша суреттер бөлімі: жазық дала, шыңың қар басқан таулар, биік жағалы өзендер, толқынды теңіз, шөл дала, аспандағы күн, орман мен тоғай, үлкен жүректес белгісі.

2. Үлестірмелік материалдар.

Таратпалық мнемокарточкалар: Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туындағы күн, бүркіт, ою-өрнектер; Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасындағы пырақ, шаңырақ, таңбатектесаю, таңбатектессадақпен жебе, таңбатектестеңіз дегішағала, таңба тектес түйе.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

«Кел, сәлемдесейік!» жаттығуы.

Аудиотаспатындау.

Аудиотаспадан Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны қосылады.

Педагогпен балалар оң қолдарын жүректұсына қояды. Әнұранды тыңдайды. Бірінші шумағын айтады.

Педагог:

- Балалар, біз не нұранды адық? Иә. Біз Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұранын орындадық.

- Балалар, сөздеріңде ғайталап көрейікші.

- Балалар, біз әнұранды не үшін орындадық? Әнұран - мемлекеттің рәмізі ретінде қабылданған салтанатты ән. Біздің Отанымыз - Қазақстан.

Педагог бірнеше балаға осы сұрақты қояды. «Біздің Отанымыз - Қазақстан» сөйлемін қайталауды сұрайды.

Таңғажайып сәт.

Педагог Алан мен достары қонаққа келгенін көрсетеді.

- Балалар, бізге қонақтар келді. Қонақтар біз бен танысу үшін басқа елден келген сияқты. Қонақтармен амандасайық.

Балалар қонақтарға қарап, сәлемдесу сөздерін айтады.

Педагог:

- Алан, біз қонақтарды бірінші рет көріп тұрмыз. Бір-біріміз бен танысайық.

Алан:

- Бұл (Боби) мен (Марк).

- Балалар, енді сендер өз есімдеріңді айтыңдар.

Балалар өз есімдерін кезекпен айтады.

- Менің атым....

- Балалар, Боби мен Марк Қазақстанда тұрмайды. Олар басқа мемлекеттен келді. Олар біз туралы еш нәрсе білмейді. Оларға біздің елімізді таныстыруға көмектесейікші.

- Балалар, қонақтарды Қазақстанмен таныстыруға келісесіңдерме? Олай болса, балалар, бастайық!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Көркем сөз.

Д. Әбілев «Қазақстан-Республикамының». Әйнегі

- күн, шатыры - аспан,

Кеңдала...

Төсі толғанегін.

Көлдері күміс шашқан,

Қазақстан-Республикамының!

Педагог:

- Балалар, Мемлекеттік Әнұраннан басқа біз десендер білуге керектағы екі рәміз бар. Ол қандай рәміздер?

Сурет бойынша әңгімелесу.

- Балалар, бұл Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы. Бұл Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туы.

- Бұл Қазақстанның Мемлекеттік Елтаңбасы. Қайталаймыз.

Бірнеше баламен пысықтау.

- Қарандаршы, балалар, Елтаңбаданебар? (Күн, пырақ.) Жарайсыңдар! Дұрыс. Күннеге ұқсайды? Дұрыс, ол шаңыраққа ұқсайды.

- Шаңырақтың күн сияқты алтын түстес сәулелері бар.

- Пырақтар қанаты бар сиқырлы сәйгүліктер сияқты.

- Олар жарық шашып, біздің жерімізді қорғайды.

- Елтаңбаданебар? Олар неге ұқсайды? Олар не үшін керек? Жарайсыңдар!

- Бұл Қазақстанның Туы. Қайталаймыз.

Бірнеше баламен пысықтау.

- Тудың түсі қандай? (Түкөгілдір түсті.) Дұрыс. Көгілдір түсті.

- Қарандаршы, балалар, Туымызданебар? (Тудакүн, бүркіт, ою-өрнек бар.) Жарайсыңдар, балалар! Дұрыс.

- Күн ортасында орналасқан. Күндөңгелек пішінді, алтын түстес.

- Күннің жоғарғы жағында бүркіт қалықтап барады. Бүркіттің қанаты үлкен.

- Күннің сол жағында небар? Бұл ұлттық ою-өрнектер.

- Алтын күн біздің көгілдір аспанымызды нұрландырып тұр.

- Бүркіт биіктесем ғап барады, үлкен қанаттарымен жерімізді қорғап тұр.

Мнемокарточкалар негізіндесөздікжұмыс«Қазақстан жайында...»

Тапсырманы ұйымдастыру үшін педагог мнемокарточка бөлімдерін әзірлейді. (Мемлекеттік рәміздердің элементтері мен өзге елдердің таңбасының элементтерімен қоса.)

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туындағы бейнелер бойынша мнемокарточкалар:

- күн;

- бүркіт;

- ою-өрнектер;

- Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасындағы бейнелер бойынша мнемокарточкалар:

- шаңырақ;

- таңбатектесаю;

- таңбатектессадақпен жебе;

- таңбатектестеңіздегі шағала;

- таңбатектестүйе.

- Балалар қандай сөздерді естеріңес ақтадыңдар?

- Балалар, үстелге жақындап бір мнемокарточка даналыңдар. Оның суретін қарапаламызда, қайта орнына қоямыз.

Балалар орнындарына барып суретте көрген заттарды атайды. Педагог барлық балаларға жеткілікті суреттер дайындайды.

Балалар естерінде қалған заттарды атайды. Егер бала қиналса, педагог оғандұрыс жауап беруге көмектеседі.

Балалар айтуымүмкін сөздер: алтын күн, сәулелі шаңырақ, қанаты бар пырақтар, қанаты үлкен бүркіт, қазақтың ою-өрнектері, Қазақстанның Туы, Қазақстанның Елтаңбасы.

Педагог әр дұрыс жауап үшін балаларды мақтап отырады.

Мнемокарточкалар арасында Қазақстан ғатәнеместәңбаларда болады, педагог тапсырма соңында соған назар аударуды ұсынады.

- Балалар, сендер мына таңбаларды алмадыңдар ғой. Бұлар Қазақстанның таңбасы емес.

Жарайсыңдар!

- Балалар, Бобимен Марктың айтуынша бұл олар тұратын елдің таңбасы екен. Керемет!

Мәтіндімәнерлепоқу«КөріктіҚазақстан».

Педагог:

- Балалар,біздіңОтанымыз -Қазақстан.БіздіңОтанымызөтекөрікті.БіздіңОтанымыздың табиғаты қандай?

Педагогаудиотаспаданорташаырғақтыәуендіқосады.

Біздің даламыз - жазық.

- Біздіңтаулар-биік.
- Біздің өзендер-ағысты.
- Теңіздеріміз-балықты.
- Шөлдеріміз-ыстық.
- Күніміз-нұрлы.
- Орман-тоғайларымызжап-жасыл.
- Міне,Қазақстаносындайтамашаел!

Педагогсуреттердікөрсетеотырып,балаларғакеректіжолдардыбіргеайтуды ұсынады.

Мәнерлепоқуғаарналғансөзді-ырғақтыжаттығу.«КөріктіҚазақстан».

Педагог:

- Балалар,біздіңОтанымыз -Қазақстан.БіздіңОтанымызөтекөрікті.БіздіңОтанымыздың табиғаты қандай?

Педагогаудиотаспаданорташаырғақтыәуендіқосады.

Біздің даламыз - жазық, (қолды екі жаққа сермеу)

Біздің тауларымыз - биік, (қолды жоғары көтеру)

Біздің өзендеріміз -ағысты, (қолдарментолқынжасау)

Теңіздеріміз - балықты. (қолмен жүзу)

Шөлдеріміз-ыстық(қолдыжоғарыкөтеру) Күніміз

- нұрлы, (қолмен дөңгелек жасау)

Орманментоғайларымызжап-жасыл,(орнындаайналу)

Міне, Қазақстан осындай тамаша ел! (қол шапалақтау)

Ескесақтауғаарналғансөздікжаттығу«Ескесақта».

Педагог:

- Балалар«Өз елің-алтынбесігің»дегенмақалбар.
- Қане,жаттапалайық.Үйлеріңебарғандаайтыпбересіңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекітужәнеқорытындылау.

Педагог:

- Балалар,бізнежайлы айттық?(Отантуралыайттық.)
 - БіздіңОтанымызқалайаталады?(БіздіңОтанымыз-Қазақстан.)Жарайсыңдар!
 - Еліміздіңқандай рәміздерібар?(Әнұран,ТужәнеЕлтаңба).Тамаша!
 - Қазақстанныңқандайкөріктіжерлерібар?Өлеңдежеріміздіқалайсипаттайды?
- Балалар Отан жайлы білетіндерін айтады.
- Балалар, АланменбіргекекелгенқонақтарҚазақстанментанысқандарынаөтеқуанышты!Олар сендерге көп рақмет айтып, келесі кездесуімізді асыға күтеді.
 - Балалар,Отанжайлықандай мақалбілесіңдер?(Өзелің-алтын бесігің.)Жарайсыңдар!
 - Балалар, сендерқай жерге, қайелгебармасаңдарда, туғанжергежететінжержоқ!Әрадам өз туған жерін жақсы көреді. Отаннан алыс кету мүмкін емес. Бүгін сендер Отанымызды қаншалықты жақсы көретіндеріңді көрсеттіңдер. Жарайсыңдар, балалар! Сау болыңдар.

5. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Күзмезгілі. Алтын күз.»

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы күзмезгілі жайлы түсініктерін дамыту; алтын күз ұғымының мағынасын түсіндіру. «Кім? Не?» сұрақтарына жауап беретін зат есімдер, «Не істейді?» сұрақтарына жауап беретін етістіктер жайлы негізгі түсініктерін қалыптастыру, күз мезгіліндегі табиғи құбылыстар туралы білімдерін кеңейту.

Сөздік жұмыс

Жапырақтардың түсуі, алтын күз, күртешелерін киді, етіктерін киді, қолшатырлар алды, бұлтты күн, жаңбыр себелеп тұр, саңырауқұлақтар жинау, көлшіктерден секіру сияқты сөздік тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспатындау, көркем сөз, сурет көрсету, мнемокарточкалар негізінде сөздік жұмыс, сурет бойынша мнемокестемен әңгіме құрау, фонемо-ырғақты жаттығу, өлеңді мәнерлеп оқу, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Күз туралы әңгіме құрастыру үшін мнемокарточкалар: балалар, күртеше, етік, жапырақ, қолшатыр, бұлт, жаңбыр, көлшік, саңырауқұлақ; киеді (1), киеді (2), алады, себелейді, жинайды, секіреді, түседі.

Демонстрациялық сурет: «Күз келді».

Күзмезгілі бейнеленген демонстрациялық сурет: балалар орман ішінде серуендеп келеді; көлшіктерді резеңке етікпен кешіп жүр, күртеше киіп алған, қолдарында қолшатыр және саңырауқұлақтар салынған себет; бұлтты аспан, жаңбыр себелеп тұр; жапырақтар түсіп жатыр, орман сап-сары.

Мнемокестелер:

- балалар күртеше киеді;
- балалар етік киеді;
- балалар қолшатыр алады;
- жаңбыр себелейді;
- балалар саңырауқұлақ жинайды;
- балалар көлшіктерден секіреді;
- жапырақтар жерге түседі.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!».

Аудиотаспатындау.

Педагог баяу қарқынды әуенді қосады.

Педагог:

- Балалар, мен сендерге жұмбақ жасырайын. Сендер мұқият ойланып, жұмбақтың шешуін табыңдар.

Жұмбақ.

«Күз».

Өрік алма,
Жидек жүзім піседі.

Қауын қарбыз,
Қияр, сәбіз дүкендерге түседі.

Астық пісіп, орақ түсіп,
Қырман дән гетілады.

- Бұл жылдың қай мезгілі? Иә, күз мезгілі. Қане, балалар, қайталайықшы. Қазір күз мезгілі. Жарайсыңдар!

- Ал, балалар, енді тексеріп көрейік. Жауабыңды ыстыптаңдар ма?

Сурет көрсету.

Педагог суретті көрсетеді. «Күз келді.»

Педагог суретті анықтап қарауға уақыт береді.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Мнемокарточкаларға негізделген сөздік жұмыс. 2.1.1.

Педагог:

- Балалар, күз жайлы айту үшін, алдымен, «Бұл не?» деген сұраққа жауап беретін сөздерді еске сақтап алайық.

- Бұл не?

Педагог күз мезгіліндегі табиғи құбылыстар мен нәрселерді бейнеленген мнемокарточкалар дайындайды.

- «Жапырақ».

- «Жапырақтардың түсуі».

- «Жаңбыр».

- «Саңырауқұлақ».

- «Жел».

- «Қолшатыр».

- «Күртеше».

- «Етік».

- «Көлшік».

- «Бұлтты».

- Жарайсыңдар!

2.1.2.

- Аленді, балалар, «Не істейді?» деген сұраққа жауап беретін сөздерді естерімізге сақтап алайық.

- Не істейді?

- «Тамады».

- «Түседі».

- «Соғады».

- «Алады».

-«Киеді»(1).

-«Киеді»(2).

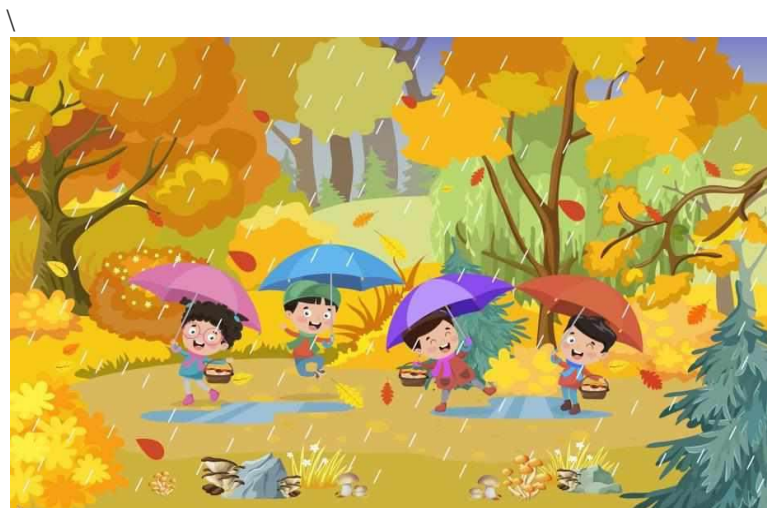
- «Секіреді».

- «Жинайды».

- Жарайсыңдар!

«Күз»тақырыбына мнемокесте бойынша әңгіме құрау.

Педагог күз мезгілі бейнеленген суретті көрсетеді. Суретте балалар орман ішінде серуендеп келеді; көлшіктермен резеңке етікте, күртеше киіп алған, қолдарында қолшатыр мен саңырауқұлақтар салынған себет; бұлтты аспан, жаңбыр себелеп тұр; жапырақтар түсіп жатыр, орман сап-сары.

Педагог балаларға суретке асықпай қарапалуға мүмкіндік береді.

Педагог:

- Балалар, суретте қандай жыл мезгілі бейнеленген? (Күз мезгілі.) Жарайсыңдар!

- Күз жайлы әңгімелеу үшін мына мнемокарточкаларды қолданайық.

Педагог «Балалар» тақырыбындағы мнемокарточканы көрсетеді.

Педагог балалардың назарын өздері талқылаған барлық мнемокарточкаларға аудартады.

- Суретте кімдер бейнеленген? (Суретте балалар бейнеленген.) Олар не істеп жатыр?

Педагог көрсеткішпен балалардың күртешесін нұсқайды

- Зарина, мына жерден екі карточка алшы.

Бала «Күртеше» және «Киеді(1)» мнемокарточкаларын таңдайды.

- Балалар не істеді? (Балалар күртешелерін киіді.) Жарайсың!

Педагог етікке нұсқайды.

- Балалар не істейді?

- Бағлан, енді сен екі карточка таңдашы.

Бала «Етік» және «Киеді(2)» мнемокарточкаларын таңдайды.

- Суреттегі балалартағы не істеді? (Балалар етіктерін киіді.) Жарайсың!

Педагог қолшатырды көрсетеді.

- Балалар, не істеп жатыр?

- Абылай, екі карточка таңдашы.

Бала «Алады» және «Қолшатырлар» атты мнемокарточкаларына алады.

- Балалартағы не істеп жатыр? (Балалар қолшатырларына алады.) Жарайсың!

Педагог аспандағы бұлтқа нұсқайды.

- Күнрайықандай?Күн қандай?
- Надия, келеғой. Екікарточка таңдашы.
Бала«Бұлтты»мнемокарточкасын таңдайды.

- Айтағой, күнрайықандай?(Ауарайыбұлтты. Бұлттыкүн.)Жарайсың!
Педагог жауып тұрған жаңбырға көрсетеді.
- Мынау не? Ол неістептұр?
- Лаура,екікарточканы таңдашы.

- Айтшы, мынау не?Неістептұр?(Бұлжаңбыр. Жаңбыржауыптұр).Жарайсың!
Педагог саңырауқұлақ салынған себетті көрсетеді.
- Балалар не істеп жатыр?
- Сабыр,ортағакеліпкарточкалардытауыпберші.

- Ендіайтшы,суреттегібалаларнеістепжатыр?(Балаларсаңырауқұлақ жинапжүр).
Жарайсың!
Педагог жолбойындағыкөлшіктердікөрсетеді.
- Мынау не? Оларнеістепжатыр?
- Ринат,келіпкарточкаларды таңдашы.

- Мынабалаларнеістепжатыр?(Балаларкөлшіктердесекіріпжүр).Дұрыс.Жарайсың!
Педагог жауған жапырақтарға нұсқайды.
- Мынау не? Олар неістепжатыр?
- Темірлан,келеғой.Екі карточкатаңдашы.

- Ендіайтшы,бұлне?Оларнеістепжатыр?(Бұлжапырақтар.Жапырақтартүсіпжатыр.)
Жақсы!
- Балалар,жапырақтардыңтүсіқандай?(Жапырақтарсарытүсті.)Дұрыс.Жапырақтарға күн сәулесі түскенде, олар алтын сияқты жылтырайды, сондықтан, осы мезгілді алтын күз деп айтады. Жапырақтар алтын түстес. Алтын күз. Қайталаңдаршы, балалар!.
Балаларкүздісипаттайтынсөзтіркестердіестерінесақтап алады.

Фонемо-ырғақтыжаттығу«Бұлтқа».

Педагог:

- Балалар,қазіржаңбырдыңқалайжауатынын,желдіңқалай соғатынын,көлшіктердіқалай атайтынымызды іс-қимылмен көрсетеміз.

Сұрамақ.

- Ақсың,сұрсың,қарасың,

Қайда қалқып барасың?

- Жергенөсертөгемін,

Өссінгүлдер,көпегін!

- Гүл-гүлжайнапөсеркөк,

Нөсерлетсең, нөсерлет!

(Ауызәдебиетінен.)

Тақпақты айтқызған кезде педагог баяу ырғақты әуеннің аудиотаспасын қосады. Тақпақты әуен ырғағыменқайталатубалалардыңіс-қимылдардыңызығушылықпенорындауынаықпал етеді.

- Тамаша, жарайсыңдар!

Өлеңдімәнерлепоқу«Алтын күз».

Педагог:

- Балалар,бүгінсендерөздеріңдіжаксыкөрсеттіңдер. Солүшінменсендергекүзтуралы

кереметөлең оқып бергім келіп тұр.

- Мұқияттыңдандар. Егер таныс сөздер кездессе, артынан айтасыңдар.

Берекесін сыйлауға,

Өлкемізге күз келді.

Жемістерін жинауға

Шақырады біздерді.

Құстар қайтты ән салып,

Бұлт шарлады аспанды.

Қыс келеді жар салып,

Күз суығы басталды.

(Н. Әлімқұлов)

Ұйымдастырылған іс-әрекет барысында қолданған сөздерді балалар қайталайды: бұлттар, жапырақ, алтын күз.

Педагог балаларды мақтап отырады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту, қорытындылау

Педагог:

- Балалар, бүгін қай жыл мезгілі жайлы айттық? (Күз мезгілі жайлы).

- Күздің қандай ерекшеліктері бар?

Балалар әңгімеде, тақпақта айтылған сөз тіркестерін мысал ретінде келтіреді.

- Балалар, алтын күз деп айтуымыз неліктен? Кімнің есінде? (Күн сары жапырақтарға түседі).

Иә. Сары жапырақтар күн сәулесіне алтын сияқты жылтырайды. Жарайсыңдар! Сауболыңдар.

6. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Көкөністер мен жемістерді жинаймыз. Геометриялық пішіндер.»

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымында күзгі астық, қысқадайындық туралы түсініктерін қалыптастыру; жемістер мен көкөністердің ерекшеліктері бойынша топтастыру туралы білімдерін пысықтау; геометриялық пішіндер мен олардың қасиеттері туралы білімдерін бекіту.

Сөздік жұмыс

Көкөністер, жемістер, астық сөздерін сөздік қорға енгізу. Шеңбер - дөңгелек, сопақша-сопақ, үшбұрыш- үшбұрышты, көкөністер бақшада өседі, жемістер бақта өседі сөз тіркестері мен сөйлемдері арқылы сөздік қорларын кеңейту.

Әдіс-тәсілдер

Аудио таспатындау, көркем сөз, сурет көрсету, эстафета ойыны, зияткерлік картаға негізделген сөздік жұмыс, қабылдауға арналған жаттығу, грамматикалық тұрғыда дұрыс сөйлеуге арналған зерттеушілік негізде сөздік жаттығу, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Гүріл мен моторды бысыныңа аудио таспасы.

Көкөністер мен жемістер тиелген ойыншық жүк көлігіне мессеоның суреті. Көрнекіліктерге арналған тақта, көрсеткіш.

Көкөністер мен жемістердің нақпіндері (муляж) салынған үлкен мескей.

Қызыл және көк түсті көлемі бірдей екі мескей.

Зияткерлік картаның сызбасы «Жемістер мен көкөністер»:

- таңбалы-карточкаларсыз шеңбердің картасы;
- карта: бақша мен бақтың таңбалануы ортада, қалған дөңгелек сәулелер бос;
- карта: бақша мен бақтың таңбалануы ортада, көкөністердің карточкаларына арналған толық дөңгелек, ал жемістердің карточкаларына арналған дөңгелек бос;
- карта: бақша мен бақтың таңбалануы ортада, көкөністер мен жемістердің карточкаларына арналған дөңгелек толып тұр.

Таңбалы-карточкалар «бақша» мен «бақ» зияткерлік картаға орналастыру үшін. Демонстрациялық сурет: «бақша», «бақ».

Лого-ырғаққа арналған суретті-карточкалар: картоп; сәбіз; қызанақ пен пияз; бұрыш пен сарымсақ; алма мен өрік; банан мен киви; апельсин мен алмұрт.

Ырғақты, орташа қарқынды әуендердің аудио таспасы.

Геометриялық пішіндер: шеңбер, сопақша, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш.

Суреттер мен пішіндер жұптарының сызбасы:

- алманың бетіндегі шеңбер;
- картоптың бетіндегі шеңбер;
- апельсиннің бетіндегі шеңбер;
- қиярдың бетіндегі сопақша;
- бананның бетіндегі сопақша;
- сарымсақтың бетіндегі үшбұрыш;
- бұрыштың бетіндегі үшбұрыш;

- алмұрттың бетіндегі сопақша;
- кивидің бетіндегі сопақша;
- қызанақтың бетіндегі шеңбер;
- пияздың бетіндегі шеңбер.

2. Үлестірмелі материалдар.

Геометриялық пішіндерге ұқсайтын жемістер мен көкөністердің таратуға арналған заттық суреттері. Таратпалы жиынтықтар. Геометриялық пішіндердің моделі: шеңбер, шаршы, үшбұрыш, сопақша, тіктөртбұрыш.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!»

Аудитаспатындау.

Көліктердің жүргенімен мотор дыбысы естіледі.

Көркем сөз.

«Көңілді

көлік». Қандай үлкен жүк
көлік! Күзгі астық
тиеліп!

Үйге қарай жақында!

Қораптарда жеміс бар,

Дәруменді азықтар.

Көгөністі ғажаптар.

Тағы қандай қызық бар?

(А. Кокенова)

Суреттік көрсету (немесе заттық көрсету).

Көкөністер мен жемістер тиелген жүк көлігінің суреті (немесе ойыншық) көрсетіледі.

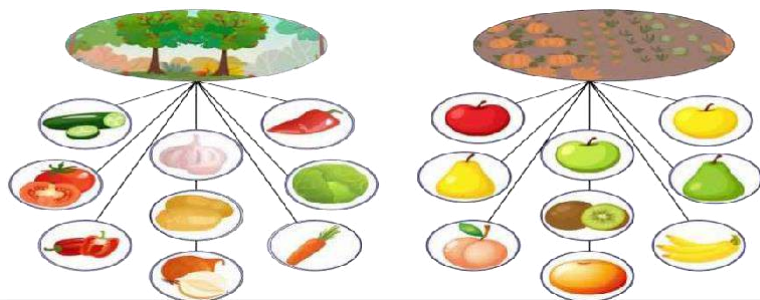

- Балалар, біз баумен бақшада жинаған астығымызды жүк көлігі алып келіпті.
- Енді барлығын реттестіріп, қысқы ғажинап қою керек.
- Қане, балалар, жүк көлігінақтыне алып келгенін көріп, барлық жүкті жергетүсірейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

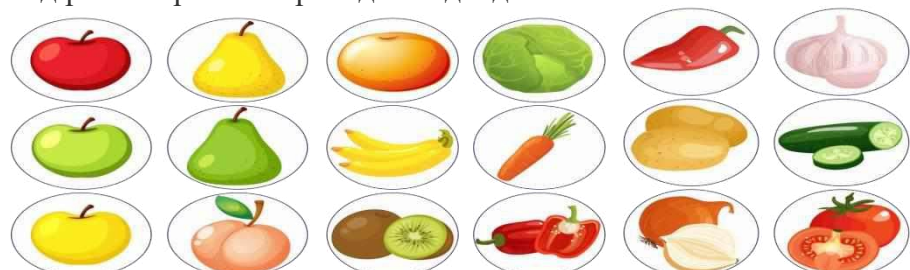
Сөздік жұмысқа арналған зияткерлік карта. «Жемістер мен көкөністер». 2.1.1

Педагог тапсырманы орындаудан бұрын, бірінші зияткерлік картаны әзірлейді.

Педагог эстафета ойынында қолданған жемістер мен көгөністердің таратпалық карточкаларын дайындайды.

Педагог орталық кешің берге арналған көгөністерді, «бақша» және «бақ» атты жемістерді білдіретін карточкаларын дайындайды.

Педагог балаларға бақ пен бақшаның кісісін көрсетеді.

- Балалар, бұл не? Иә. Мынау бақша, ал мынау бақ. Қане, балалар, қайталайықшы. Жарайсыңдар!

- Балалар, бақшадан өседі? (Бақшада көгөністер өседі). Жақсы!

- Ал, бақтан өседі? (Бақта жемістер өседі). Дұрыс.

Балалар бірден жауап бере алмаса, педагог оларға жеке және топпен жауап беруге мүмкіндік береді.

- Жарайсыңдар!

Педагог «бақша» мен «бақ» карточкаларын зияткерлік картаның ортаңғы шеңберіне орналастырады.

2.1.2.

Педагог топтағы әр балаға өз топтамасы бойынша нысандарды атауға тапсырма береді.

Балалар өз қалауларына қарай шығып айтады. Балаларға қиындық тудырса, педагог өзге топтың басқа балаларына көмектесуді ұсынады немесе өзі көмектеседі.

- Қане, балалар, бақшадан қандай көгөністерді жинағандарыңды көрейік?

- Мынау картоп. Мынау сәбіз. Мынау пияз. Мынау қызанақ. Мынау қияр. Мынау сарымсақ. Мынау бұрыш.

- Жарайсыңдар! Қараңдаршы, балалар, көгөністерден қандай өрнек шықты.

- Балалар, бақтан қандай жемістер жинадыңдар?

- Мынау алма. Мынау алмұрт. Мынау апельсин. Мынау өрік. Мынау киви. Мынау шабдалы. Мынау банан.

- Жарайсыңдар! Жемістерден қандай өрнек шықты.

- Жарайсыңдар. Тапсырманы дұрыс орындадыңдар. Бұл біздің қысқы азығымыз. Керемет!

Суретті-карточкалардың қолданылуымен лого-ырғақ. «Жемістер-көгөністер». 2.2.1.

Педагог балаларды ортағашақырады.

Педагог:

- Балалар, біз қысқыға азық дайындадық.
- Қазір мен сендерге жинаған азық-түліткің атауларын ұйқастырып берейін.
- Мен бір жолы найтамын, сендер қайталайсыңдар.

Педагог сөздерді айта отырып, аталған көгөністер мен жемістердің жұп суреттерін көрсетеді: картоп пен сәбіз; қызанақ пен бұрыш; сарымсақ пен бұрыш; алма мен өрік; банан мен киви; апельсин мен алмұрт.

Картоптарды қазыпап,

(топпен қайталау)

Сәбіздерде қызық-ақ,

(топпен қайталау)

Пияз бен қызанақ,

(топпен қайталау)

Ащы бұрыш, сарымсақ,

(топпен қайталау)

Піскен алма, өрік бар,

(топпен қайталау)

Банан мен киви бар,

(топпен қайталау)

Апельсин мен алмұрттар,

(топпен қайталау)

Біз де бәрі, бәрі бар.

(топпен қайталау)

- Жарайсыңдар!
- Біз нелер жайлайттық?
- Ия, жемістер мен көгөністер туралы айттық.

2.2.2.

Педагог:

- Ал, енді жинаған астығымыз туралы тағы да айтып көрейік.

Ырғақты әуеннің аудиожазбасы қосылады.

Педагог:

- Жарайсыңдар! Міне, дәруменге бай қысқы азығымыз дайын.

Сөздік жаттығу.

«Не жасырылған? Бүлне?»

2.3.1.

Педагог:

- Балалар, көгөністер мен жемістерді жинадық, бірақ, қойманың іші қараңғы. Қайсы, қай жерде жиналып тұрғаны белгісіз.

Педагог шаршы және тіктөртбұрышты пішінді қораптарды көрсетеді.

Суреттер: сол жақта - шаршы, оң жақта - көк түсті тіктөртбұрыш.

- Балалар, қане пішіндерді атайықшы.

Педагог сол жақтағы пішінді көрсеткішпен көрсетеді.

- Балалар, мынау қандай пішін? (Бұл шаршы.) Жарайсыңдар!

- Мынау не? Иә. Мынау қорап. Бұл шаршы болса, онда қорап қандай болады? (Төрт бұрышты қорап). Жарайсыңдар! Қайталаңдаршы. Жақсы!

Педагог оң жақтағы пішінді нұсқап көрсетеді.

- Балалар, мынау қандай пішін? (Бүлтік төрт бұрыш.) Жарайсыңдар!

- Мынау не? Иә. Мынау қорап. Егер қораптың пішіні тіктөрт бұрышты болса, қорап қандай? (Қорап тіктөрт бұрышты). Жарайсың! Қайталайықшы. Жақсы!

2.3.2.

Педагог:

- Балалар, қорапта жемістермен көгөністер жасырылған. Қане, балалар, оларды тауып көрейік.

- Балалар, сол жақтағы қорапта көгөністер жасырылған.

- Таптыңдарма? Бұл жерде қандай көгөністер жасырылған? Атаңдаршы. (Қызанақ, қияр, картоп, сәбіз, пияз.) Жарайсыңдар!

- Төрт бұрышты қорапта дөңгелек пішінді көгөністер ме? Оларды ата. (Картоп, қызанақ, пияз.)

- Көгөністер шеңбер пішінді болса, олар қандай? (Картоп дөңгелек, қызанақ дөңгелек, пияз дөңгелек). Жарайсыңдар!

- Сопақша пішінді көгөністерді атаңдар. (Қияр, сәбіз.) Заттар сопақша пішінді болса, олар қандай? (Қияр сопақ, сәбіз сопақ.)

- Көгөністер қандай түсті? (Қызанақ қызыл, қияр жасыл, сәбіз тоқсары, картоп қоңыр, пияз сары.) Жарайсыңдар!

2.3.3.

Педагог:

- Ал, оң жақтағы қораптане жасырылуы мүмкін? Иә, жемістер!

- Таптыңдарма? Қандай жемістер жасырылған? Атаңдаршы. (Алма, шабдалы, банан, өрік, апельсин). Жарайсыңдар!

- Тіктөрт бұрышты қораптың ішінде дөңгелек пішінді жемістер бар.

Оларды атаңдаршы. (Апельсин, шабдалы, алма.)

- Олар шеңберге ұқсаса, пішіндері қандай болады? (Апельсин дөңгелек, шабдалы дөңгелек, пияз дөңгелек.) Жарайсыңдар!

- Сопақша пішінді жемістер қандай? (Өрік, банан.) Ол жемістерді пішіні бойынша қалай атаймыз? (Өріктің пішіні сопақ, банан сопақ). Жарайсыңдар!

- Ал, жемістердің барлығы қандай түсті? (Алма қызыл, банан сары, апельсин тоқсары, өрік күлгін, шабдалы қызғылт.) Жарайсыңдар!

- Міне, балалар, барлық жемістермен көгөністерді таптық. Біз қысқа молазық жинадық.

Грамматикалық түрғыдан дұрыс сөйлеуге арналған зерттеушілік негіздегісөздік жаттығу. «Айналамыздағы геометриялық пішіндер».

Жаттығуды өткізу үшін педагог геометриялық пішіндерді дайындайды: шеңбер, сопақша, шаршы, тіктөрт бұрыш, үшбұрыш.

Педагог:

- Балалар, қандай геометриялық пішіндер туралы айттық? Кімніңесінде? (Шеңбер, сопақша, шаршы, тіктөрт бұрыш, үшбұрыш). Жарайсыңдар!

Балалар геометриялық пішіндерді естеріне түсіре алмаса, педагог тақтаға геометриялық

пішіндерді орналастырады. (Шеңбер, сопақша, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш.)
Әр баланың алдында бір-екі көгөніспен жемістердің суреті және пішіндердің жиынтығы жатады.
- Балалар, пішіндермен суреттерге қараңдаршы.
- Суреттегі көгөніспен жемістің үстіне ғана ұқсас геометриялық пішінмен бастырып қойыңдар.

Пішінмен сурет жұптарының нұсқасы:

- алманың бетінде шеңбер жатады;
- картоптың бетінде шеңбер жатады;
- апельсиннің бетінде шеңбер жатады;
- қиярдың бетінде сопақша жатады;
- бананның бетінде сопақша жатады;
- сарымсақтың бетінде үшбұрыш жатады;
- бұрыштың бетінде үшбұрыш жатады;
- алмұрттың бетінде сопақша жатады;
- кивидің бетінде сопақша жатады;
- қызанақтың бетінде шеңбер жатады;
- пияздың бетінде шеңбер жатады.

Педагог балалардың жұмысын тексереді, жауаптарын тыңдайды, мақтайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту, қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін не жайлайттық? (Жемістермен көгөністер туралы.) Жарайсыңдар!
 - Адамдар оларды не үшін жинайды? (Қысқыға азықдайындайды.) Дұрыс.
 - Көгөністер қайда өседі? (Көгөністер бақшада өседі.) Ал, жемістер қайда өседі? (Жемістер бақта өседі).
 - Балалар, сендер қайсын сүйіп жейсіңдер?
- Бірнеше баланың жауаптары.
- Балалар, пайдалы жемістермен көгөністерді жеу үшін көп жұмыс істеп, адал еңбек ету керек.
- Бүгін сендер еңбек сүйгіштіктерің мен байқампаздықтарыңды көрсеттіңдер.
Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

7. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Сиқырлы бауырсақтар». Ыдыстар.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балаларды «Сиқырлы бауырсақтар» әңгімесі, бауырсақтың дайындалу реттілігімен таныстыру; нан туралы түсініктерін дамыту; ыдыстың жанатүрлерімен оларды қолдану туралы түсіндіру; халық ауыз әдебиеті үлгілерімен таныстыруды жалғастыру.

Сөздік жұмыс

Диірмен, ұн, бидай, комбайн, дән сөздерін енгізу. Дәнді жерге егу, астық жинау, ұнды тарту, қант сауыты, нан сауыты, сүт құйғыш, май сауыты, конфет сауыты сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, таңғажайып сәт, көркем сөз, сурет көрсету, сюжетті суреттерге негізделе отырып мәнерлеп әңгімелеу, сергіту сәті, көлеңкелі көрнекіліктер бойынша әңгіме құрастыру, дидактикалық ойын, ескесактауға арналған сөздік жаттығу, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Баяуырғақты әуеннің аудиотаспасы.

Еркежан әже.

Алан мен Дана Еркежан әженің алдындатұр. Үстелде босыды тұр. Алан мен Дана нан тағамдарын сатушысының алдында.

Алан мен Дана элеватордағы инженердің алдындатұр.

Алан мен Дана егістіктегі комбайн мен комбайншының алдындатұр.

Алан мен Даның алақандарында бір-бір бидай дәні бар, қастарындатұрған ортақта бидай салынған.

Алан мен Дана Еркежан әженің алдындатұр. Үстелде піскен бауырсақтар. Орташа қарқынды әуен қосылып тұр.

Әңгіме бойынша көлеңкелі иллюстрация модельдері «Сиқырлы бауырсақтар».

Ыдыста ыстық бауырсақтар.

Әже, Алан, Дана.

Аузы ашылған қапта бидай.

Алан мен Дана дүкен сөресінің алдындатұр.

Алан, Дана, диірмен.

Алан, Дана, бидай масақтары. Бидай масақтары, комбайн.

Бидай дәні мен бидай салынған қап.

Дидактикалық ойынға арналған суретті-карточкалар. «Дастарқан әзірлеу»: қант сауыты, нан сауыты, сүт құйғыш, май сауыты, конфет сауыты, шәйнек, бауырсақ салынғаныдыс.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, танысайық!»

Аудиотаспа тыңдау.

Баяуқарқындыәуенестіледі.

Таңғажайып сәт.

ПедагогЕркежанәженікөрсетеді.

Педагог:

- Балалар,бізгеқонаққакімкелді?Иә,бізгеқонаққаЕркежан әже келді.

- Балалар,әжеменқалай амандасамыз?(Сәлеметсізбе,Еркежан әже!)Жарайсыңдар!

Көркемсөз.

Нандайжоққойасылзат.

Жеп үйренгенжасыңнан.

Дастарқаннан нан кетсе,

Береке кетер асыңнан.

Ей,балалар,балалар!

Болмаңдар,сірә,нанғазар

Өмірдің алтын арқауы.

Барқасиетнандабар!

-Балалар, Еркежанәжебізгебауырсақпісіріпбергісікеледі. Қап,әттеген-ай! Үйдеүнбітіп қалыпты.

Не істейміз? Ұнды қайдан аламыз?

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Сюжеттігірексуреттербойыншамәнерлепәңгімелеу.«Сиқырлыбауырсақтар».

Педагог:

- Балалар,АланменДананыңбауырсақжегілерікеліптұр.

Әжеоларға былайдеді:

- Үнбітті...Дүкенгебарыпкеліңдер.

- Дүкен деген не? -деп сұрадыДана.

- Дүкендеүн сатады.

АланменДанасатушыдансұрайды:

- Ұнқайда?

- Дүкендеүн бітті ...Диірменгебарыңдар.

- Ал,диірмендегенне?-депсұрадыАлан.

- Диірмендеұндытартады.

Аланмен Данаинженерден сұрайды:

- Ұнқайда?

- Ұндыәлітартпады, өйткені, егінәліжиналғанжоқ.Егістіккебарыңдар.

- Егістікдегенне?-депсұрайдыбалалар.

- Егістіктекомбайндар астықжинапжатыр.

Аланмен Дана комбайыншыдан сұрайды:

- Ал, бидай қайда?

- Бидай егістікте. Мен егістіктегі егінді комбайынмен шабамын. Мына көп астық бір қап бидайдан өсті.

Аланмен Дана Еркежан әжегекеліп, былай деді:

- Еркежан әже, бізді кешіріңізші. Ыстық, дәмді бауырсақ жеу үшін, дәнді жерге егу керек. Астықты өсіру керек, егінді комбайнмен шабу керек, бидайды диірменге тарту керек, ұнды дүкенде сату керек, ұннан қамыр илеу керек, бауырсақты жасау керек, оны ыстық майға қуыру керек. Сол кезде ғана дәмді бауырсақтар дайын болады.

Сергітүсеті. «Астықегемін».

Педагог балаларды ашық, кең жерге шақырады.

- Балалар, қазір біз іс-қимылмен көрсетеміз. Бір дәннен бидайдың шығуы, егіннің жайқалуы, ұнның пайда болуы, бауырсақтың пісуі.

Педагог өзі бастайды. Балалар сөздерінайтады, қимылмен көрсетеді. Бидай бітік өсіпті, (тізерлеп отыру, қол белде)

Жайқалып желменесіпті. (орындарынан тұру, қолды жоғары көтеру) Мол астыққа кенеліп, (қолды көтеріп сермеу)

Ақ бидайды жесіпті. (қолды белге қойып, екі жаққа кезек-кезек бұрылу) Қуанышқа келген жұрт:

- Құтты болсын! - десіпті. (қолшапалақтау)

- Кел, күшінді біріктіріп,

Диірменді түйіп көр. (жұдырық тую, алақанды ашу) Қамба есігін ашайық, (қолды екі жаққа жаю)

Ұннан қамыр басайық. (алақанның сыртқы жағымен ысқылау)

«Алтынастық» тойына,

Ақ бауырсақ жасайық. (екі алақанмен дөңгелек жасау)

Қамырды бірге жаяйық. (екі алақанды ашу)

Әжемізге көмектесейік (екі алақанмен дөңгелек жасау)

Ыстық бауырсақ пісейік (екі алақанмен дөңгелек жасау, үрлеу)

- Жарайсыңдар! Барлығыңның қолыңнан келеді екен. Қазір әуен ырғағына қосыла ойнап көрейік.

Педагог ырғағы орташа әуенді қосады.

- Міне, бауырсақты қалай дайындайтынын көрсеттік.

Көлеңкелікөрнекіліктербойыншаәңгімеқұрастыру.

Педагогбалалардыотырғызады.

- Балалар,әңгімеденежайлыайтылған?(Бауырсақжайлы.)Жарайсыңдар!
- Әңгімедеқандайкейіпкерлерболды?(Еркежанәже,Алан,Дана.)
- Әңгімеқалайбасталды?(АланменДананыңбауырсақжегісі келді.Үйдеүн бітіпқалды.)
- Аланмен Данақайдабарды?(АланменДанадүкенгебарды.)
- Дүкендеүнболдыма?(Дүкендеүнбітіп қалды.)
- АланменДанақайдабарады?(Алан менДанадиірменгебарды.)
- Диірмендеүнболдыма?(Үнболған жоқ.)
- АланменДанақайдабарды?(Алан менДанаегістіккебарды.)
- Егістіктенеболды?(Егістіктекомбайнболды.Егістіктебидайболды.)
- Астыққайданпайдаболды?(Астықбірқапбидайданөсті.)
- Тамаша!Жарайсыңдар,балалар!

Дидактикалықойын.«Дастарқанәзірлеу».

Мақсаты.

Ыдыстаржайлыбілімдерінбекіту,жаңаыдыстарментаныстыру,ыдыстардыңатауларын дұрыс айтуға жаттықтыру.

Шарты.Ыдыстардыбір-біріненажырату,дұрысатау,қолданылуынтүсіндіру.

Барысы.

Педагог ойыналдындаойыншықыдыстардыңтүрлеріннемесезаттықсуреттердайындайды; дөңгелек үстел, қант сауыты, нан сауыты, сүт құйғыш, май сауыты, конфет сауыты.

- Балалар,Еркежанәжебаурсақтардысуытқанша,біздастарқанжайыпжіберейік.

Педагогәрыдыстықоятырып,нақтыатайды,әрдыбыстыдұрысартикуляциялайды. Жеке және топтық жауаптар қабылданады.

- Мынауне?(Бұлқантсауыты.)Жарайсыңдар!Қантсауытынданебар?(Қантсауытындақант бар.) Жарайсыңдар!

- Мынаунан сауытыма?Мынауне?(Мынаунан сауыты.)Жарайсыңдар! Нансауыттанебар? (Нан сауытта нан бар.) Жарайсыңдар!

- Мынаусүтсауытыма?Мынауне?(Мынаусүтқұйғыш.) Жарайсыңдар!Сүтқұйғыштане бар? (Сүт құйғышта сүт бар.) Жарайсыңдар!

- Мынаумайсауытыма?Мынауне?(Мынаумайсауыты.) Жарайсыңдар!Майсауыттанебар? (Май сауытта май бар.)

- Мынауқантсауытыма?Мынауне?(Мынауconfetсалғыш).Жарайсыңдар!Конфет

салғыштанебар?(Конфетсалғыштаконфетбар.)Жарайсыңдар!

- Мынаушәйнекепе?Мынауне?(Мынаушайнеке). Жарайсыңдар! Шайнектенебар?
(Шайнекте шай бар.) Жарайсыңдар!

- Жарайсыңдар!Балалар,ортағадәмдібауырсақтаркелді.

- Балалар,бізнеістедік?Біздастарқанжайдық.Жарайсыңдар!

Ескесактауғаарналғансөздікжаттығу.«Ескесакта».

- Нан -дастарқандағыең басты тағам.

- «Асатасы-нан»дегенмақалбар.

- Қане,балалар,есімізгесактапалайық.Үйгебарғандаайтыпбересіңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекіту, қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгінбізнежайлыбілдік?(Бауырсақ, бидай, ұнжайлы.)Дұрыс,сендербүгінөңгіме тыңдадыңдар. Өңгіме қалай аталады? («Сиқырлы бауырсақтар».)

- Бауырсақтардыңсиқырлыекеніраспа?Рас?Әрине,бауырсақ әзірлеуүшінкөпеңбектену керек?

- Ұндықайданалады?(Бидайдыжергеегеді,піскенастықтыжинайды,ұндытартады).

Жарайсыңдар, балалар! Дұрыс айтасыңдар.

- Дастарқандынеүшінжайдық?Қандайыдыстарқойдық?

Балалардың жауаптары.

- Нантуралықандаймақалбілесіңдер?(Асатасы -нан.)Жарайсыңдар!Нанқадірінтүсініп, оны қастерлегендерің үшін Еркежан әже сендерге риза болды. Ол алғысын айтып, үйіне қайтып кетті.

- Балалар,бүгінсендернанныңдастарқанғақандайеңбекпенкелетінінбілдіңдер.Нандыжерге тастамандар. Жерде нан жатқанын көрсеңдер, аяққа баспаңдар. Нанды жоғарыға қойыңдар.

- Жарайсыңдар,балалар!Бүгінсендерөтеұқыпты болдыңдар!Үлкенгеқұрметкөрсете білдіңдер. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

8. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Үйкұстары. Жылкұстары»

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың құстар, жылмезгілдері жайлы түсініктерін кеңейту, үйкұстары мен жылкұстары деп аталуының себептерін түсіндіру; олардың ерекшеліктері жайлы түсінік беру; дауыстарын ажыратуды үйрету.

Сөздік жұмыс

Сөздік қорға күркетауық, үйкұстары, жылкұстары, тырна, аққу, қарлығаш, көкек, қытқылдайды, қаңқылдайды, күркілдейді, барқылдайды сөздерін енгізу. «Құртақандай торғай да өз ұясын қорғайды», «адамның жанында өмір сүреді», «жылы жаққа ұшып кетеді» сөйлемдері арқылы сөйлеу тілін байыту.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспатындау, көркем сөз, аудиотаспамен көрнекіліктерге сүйенген сөздік жұмыс, драматизация негізінде логосы рғақ, тапқыт мәнерлеп оқу, есту, көру зейініне арналған жаттығу, көрнекіліктер көрсету, ескес ақтауға арналған сөздік жаттығу, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Вальс әуендерінің аудиотаспасы.

Жылкұстары дауыстарының аудиотаспасы: тырналар.

Үйкұстары дауыстарының аудиотаспасы: тауық, әтеш, күркетауық, қаз, үйрек. Үйкұстарының демонстрациялық заттық суреттері: тауық, әтеш,

Үйкұстарының демонстрациялық сюжетті суреттері: тауық, қаз, үйрек, күркетауық, әтеш.

Интербелсенді тақта, көрнекіліктерге арналған тақта, көрсеткіш.

Жылы жаққа ұшып бара жатқан тырналар бейнеленген демонстрациялық сурет. Жылкұстарының заттық суреттері: тырна, аққу, қарлығаш, көкек.

Құстардың орналасуы өзгертілген көрнекі нұсқасы⁷

1. Тырна, аққу, қарлығаш, көкек.
2. Қарлығаш, тырна, көкек, аққу.
3. Аққу, қарлығаш, көкек, тырна.
4. Көкек, қарлығаш, аққу, тырна.

2. Үлестірмелі материалдар.

Үйкұстарының бетпердесі жиынтығы: қаз, тауық, үйрек, күркетауық, әтеш.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, танысайық!»

Аудиотаспатындау.
Әдемі вальс әуені естіледі.

Педагог:

- Балалар, далада қандай жылмезгілі? (Күзмезгілі.) Дұрыс.

Педагог тырналардың тыраулаған дыбысын қосады.

- Бұл не? Иә. Бұл құстар жылы жаққа ұшып барады. Қане, балалар, қайталайықшы. Құстар ұшып кетті.

- Балалар, жыл құстары жылы жаққа кетуге жиналып жатыр.

- Мен сендерге жұмбақ жасырайын. Сендер мұқияттыңдап алып, жұмбақтың шешімін табыңдар.

Жұмбақ. Аулада

жүреді, Қыт-

қыттай береді?

Судажүзіп қаңқылдайды

Ертетұрып шақырады. (Үй құстары.)

- Ку-ка-ре-ку!

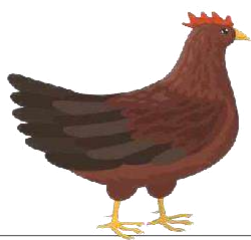
- Балалар, бұлар нелер? Үй құстарының дауыстары.

- Қандай үй құстары екенін білу үшін, олардың дауыстарын естіп көрейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Аудиотаспамен суреттергесүйене отырып сөздік жұмыс.

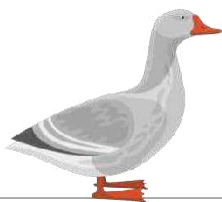
- Балалар, таныдыңдар ма? Мынау не? Мынау тауық па?

- Балалар, айтыңдаршы мынау не? (Мынау тауық.) Жарайсыңдар!

- Тауық қыт-қыттайды. Қайталаңдаршы. (Жеке жәнетоппен қайталау.) Жарайсыңдар!

- Балалар, таныдыңдар ма? Мынау не? Мынау қаз ба?

- Мынау не? (Мынау қаз.) Жарайсыңдар!

- Қаз қаңқылдайды. Қайталаңдаршы. (Жеке жәнетоппен қайталау.) Жарайсыңдар!

- Балалар, таныдыңдар ма? Мынау не? Мынау үйрек пе?

- Мынау үйрек пе? (Мынау үйрек.) Жарайсыңдар!

- Үйрек барқылдайды. Қайталаңдаршы. (Жеке жәнетоппен қайталау.) Жарайсыңдар!

- Балалар, таныдыңдарма? Мынау не? Мынау күркетауықпа?

- Мынау күркетауықпа? (Мынау күркетауық.) Жарайсыңдар!
- Күркетауық күркілдейді. Қайталаңдаршы. (Жеке жәнәтөппен қайталау.) Жарайсыңдар!

- Балалар, таныдыңдарма? Мынау не? Мынау әтешпе?

- Балалар, мынау не? (Мынау әтеш.) Жарайсыңдар!
- Әтеш шақырады. Қайталаңдаршы. (Жеке жәнәтөппен қайталау.) Жарайсыңдар!
Педагог барлық құстарды нұсқап, көрсеткішпен дөңгелетіп қоршап тұрып:
- Балалар, тауық, қаз, үйрек, күркетауық, әтеш. Бұлардың барлығын бірге үй құстары дейміз.
Қане, балалар, қайталайық. (Тауық, қаз, үйрек, күркетауық, әтеш - үй құстары.) Жарайсыңдар!

Драматизация негізінде лого-ырғақ. «Не қалайды быстайды?»

Мақсаты. Құстарды дыбыстарына қарай ажыратуды үйрету.

Педагог балаларды кең, ашық алаңға шақырады.

Алдымен, педагог әрітикуляция бойынша дыбыстап, балаларға өлеңді оқиды. Қаз қаңқылдайды: «қаңқ-қаңқ- қаңқ».

Тауық қытқыттайды: «қыт-қыт-қыт». Үйрек

барқылдайды: «барқ-барқ-барқ».

Күркетауық күркілдейді: «күрк-күрк-күрк».

Ал әтеш шақырады: «ку-ка-ре-ку».

Әуен ырғағымен әнді айтпас бұрын, педагог балалармен ойын-жарыс өткізеді.

Педагог саны бойынша бірдей үй құстарының басқа киілетін тақия-маскаларын дайындайды.

Балалар қалауы бойынша тақия-масканы таңдайды да, бастарына киеді.

Топтардың жұмыстарының бастамасының белгісі ретінде педагог үй құстарының бірінің суретін көтеріп көрсетуіне болады.

Топтық жаттығу үшін балалардың бастарына тақия-маскалар қажет: қаз, тауық, үйрек, күркетауық, әтеш.

- Балалар, біз бестопқа бөлінеміз, өздеріңе біртәкія-маскадан таңдап киіңдер. Тақия-маскалары бірдейлер бірге жиналыңдар.

- Жарайсыңдар!

- Біздің қаздар (үйректер, тауықтар, әтештер, күркетауықтар) қайда? Қайдасыңдар? (Біз мындамыз!) Жарайсыңдар!

- Мен суретті көрсетемін, ал топтағы балалар: «Меністей аламын» деп, дауыстап айтасыңдар. Мен сендерге көмектесемін.

- Олай болса, бастайық!

1.

Қаздар:

Қазқаңқылдайды: «Қаңқ-қаңқ-қаңқ!»

2.

Тауықтар: Тауыққытқылдайды: «Қыт-қыт-қыт!» 3.

Үйректер:

Үйрекбарқылдайды: «Барқ-барқ-барқ!» 4.

Күркетауықтар.

Күркетауықкүркілдейді: «Күрк-күрк-күрк!»

5.

Әтештер: «Ку-ка-ре-ку!»

Барлығы бірге:

- Айталмайдыол: «Кө-көк!»

- Жарайсыңдар!

Педагог:

- Аленді, барлығымыз бірге көңілді әуен ырғағымен айтып көрейік.

Педагог вальс ырғағындағы әуенді қосады.

- Жарайсыңдар!

- Балалар, тауық та, әтеш те, үйрек те, қаз да, барлығы бір сөзбен қалай аталады? (Үй құстары.) Оларды үй құстары деп неге атаймыз? Иә. Олар адамның жанында, үйде өмір сүреді. Ешқайда ұшып кетпейді.

Уақыт мүмкіндік берсе, рөлдерге бөлінбей, барлығына бірге әнді айтып қызуға болады.

Педагог балаларды орындарына шақырып, тақия-маскаларға арналған қорапты дайындайды.

Әрқайсы басындағы тақия-масканы шешіп, қорапқа салады да, өз орнына отырады.

Естузейініне арналған жаттығу. «Жыл құстары».

Мақсаты. Естузейінін, ескесактауды дамыту.

Педагог:

- Балалар, сендердің естерінде ме, ұйымдастырылған іс-әрекеттің басында нелердің дауысын естідіңдер?

Педагог жылы жаққа ұшып бара жатқан тырналардың дауысының аудиотаспасындағы да қосады.

Көркем сөз.

Ұшасыңдар қалықтап,

Барар жерді анықтап,

Тырау, тырау, тырналар.

Көкті бүркеп күзгі бұлт,

Ысқырады ызғырық,

Тырау, тырау, тырналар.

Қуанданып атырап,

Сарғыш тартты атырап.

(А. Асылбек)

- Қалай ойлайсыңдар, балалар, өлең не туралы? Адам туралы ма? Жануарлар туралы ма?

Ойыншықтар жайлы ма? (Құстар туралы ма?) Жарайсыңдар!

- Балалар, өлең үй құстары жайлы ма? Дұрыс. Қандай құстар туралы?

- Бұл өлең жыл құстары туралы. Бұл жыл құстары. Қайталаңдар. Жарайсыңдар!

Демонстрациялық сурет көрсету.

- Балалар, қазір ментақтап қайта оқимын, сендер мұқият тыңдаңдар.

Өлеңдімәнерлепқайталайды.

- Балалар,өлеңдегіжылқұстары қалайаталады?(Тырна.) Дұрыс.

- Құстаржылыжаққанегеұшыпкетеді?(Себебі, қысжақындапкеледі).Жақсы.Оларқашан оралады? (Көктемде қайтып оралады.) Жарайсыңдар!

- Құстаржылыжаққаұшыпкетеді. Құстаралысқакетеді. Қайталаңдаршы. Жарайсыңдар!

Көрузейінінеарналғанжаттығу. «Небірінші?Не соңғы?»

Мақсаты.Көрузейінін,ескесақтаудыдамыту.

Суретті көрсету.

Педагогсуреттердіорналастырады:тырна,қарлығаш,көкек,аққу.

- Балалар,мынасуреттегіжылқұстарынесімізгесактапалайықшы.Тырна,қарлығаш,көкек, аққу.

Балаларжеке-жекежәнетоппенқайталайды.

Педагогқұстардыорналастыруретінбірнешеретауыстырып,балаларғасұрақтар қояды:

- Небіріншіболды?Несоңғы болды?

Құстардыңорналасуреттілігіөзгертілгеннұсқалардыңүлгісі.

1. Тырна,аққу,қарлығаш,көкек.

2. Қарлығаш,тырна,көкек,аққу.

3. Аққу,қарлығаш,көкек, тырна.

4. Көкек,қарлығаш,аққу, тырна.

Ескесақтауғаарналғансөздікжаттығу.«Еске сақта».

Педагог:

- Балалар,жылқұстарыдаадамдарсияқтыөзОтанынжақсы көреді,оларкөктемдетуған жерлеріне қайтып оралады. «Құртақандай торғай да, өз ұясын қорғайды» мақалы осыны білдіреді.

- Ұя-құстың үйі.Қане,есімізгесактапалып,үйгебарғандаайтып берейік.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекіту,қорытындылау.

Педагог:

- Балалар,бүгінбіз нежайлы айттық?(Құстаржайлы.)Жарайсыңдар!

- Құстарнешегебөлінеді?(Үйқұстары,жылқұстары.)Дұрыс.

- Үйқұстарықайдаөмірсүреді?(Оларүйде, адамныңжанындаөмірсүреді.)Ал,жылқұстары қайда ұшып кетеді? (Жылы жаққа ұшып кетеді.) Жарайсыңдар!

- Жылқұстары көктемденеүшінқайтаоралады?Иә. Олартуғанжерлерінсағынады.Біздің жеріміз - құстардың Отаны.

- Ал,Отантуралықандаймақалбілесіндер?(Құртақандайторғайда,өзұясынқорғайды.)

Құстар да өз Отандарын жақсы көреді. Отанымыз - Қазақстанды сүйіндер!

- Бүгінсендерөтезейінді, татуболдыңдар. Жарайсыңдар!Сау болыңдар.

9. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Неқалайды быстайды? Ұй жануарлары мен төлдері. Ақырын - қатты.»

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы ұй жануарлары туралы түсініктерін кеңейту, ұй жануарлары төлдерінің атаулары мен таныстыру; «қатты - ақырын» қимыл-әрекетінің белгілері жайлы түсініктерін қалыптастыру; жыл мезгілдері туралы білімдерін пысықтау.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: жылқы, бұзау, торай, қозы, лақ сөздерінен тізгіні; кісінейді, мөңірейді, маңырайды, қорсылдайды, адамның жанында өмір сүреді, сүт береді, жүн береді сөздері мен сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Бейнеролик көрсету, кіріспе әңгіме, көркем сөз, есту мен көру зейініне арналған сөздік жаттығу, драматизация негізінде лого-ырғақ, сәйкестендіруге арналған сөздік-логикалық жаттығу, фонемо-түзетушілік жаттығу, сөйлем модельдеу бойынша тізбекті суреттер тірегі негізінде сөздік жаттығу, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Ұй жануарларының демонстрациялық заттық суреттері: сиыр, жылқы, қой, шошқа, ешкі.

Ұй жануарлары төлдерінің демонстрациялық заттық суреттері: бұзау, құлын, торай, қозы, лақ.

Демонстрациялық суреттер:

- сиыр, қаз, жылқы, шошқа, қой, тиін, лақ;

- сиыр, жылқы, шошқа, қой, лақ.

Ұй жануарлары мен төлдерінің жұптатұрған суреттер:

- сиыр-бұзау;

- жылқы-құлын;

- шошқа-торай;

- қой- қозы;

- ешкі -лақ.

Сөйлем құрастыруға суретті-нұсқалар:

«Сиыр сүт береді.»

«Ешкі жүн мен сүт береді.»

«Қой жүн менет береді.»

«Жылқы қымызбенет береді.»

«Жылқы арбамен жүктасиды.»

«Адамдар жылқыға мінеді.»

2. Үлестірмелік материалдар.

Ұй жануарлары төлдерінің тақия-маскаларының таратпалы жиынтықтары: құлын, лақ, бұзау, торай, қозы.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Бейнеролик көрсету.

Педагог ұй жануарлары туралы бейнеролик көрсетеді.

«Қайырлы таң!» BilimlandKids.

Педагог:

- Балалар, бұлар нелер? Бұлар үй жануарлары. Қане, балалар, қайталайықшы. Жарайсыңдар!
- Оларды үй жануарлары деп неге атаймыз? Иә. Олар адамның жанында өмір сүреді. Қане, балалар, қайталайықшы. Жарайсыңдар!

Көркем сөз.

Қозы бар,
Құлын бар.
Желпілдегент ұлым бар.
Бұзау бар,
Лақ бар.
Сылдырар бұлақ бар...

(Қ. Мырзалиев)

- Тақпақ не туралы?
- Үй жануарлары туралы.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Көру мен есту зейініне арналған сөздік жаттығу.

«Үй жануарларына та, есің сақта».

Педагог үй жануарларының көрнекі (заттық) суреттерін дайындайды: сиыр, жылқы, шошқа, қой, ешкі.

Жаттығуға үй жануарлары төлдерінің суреттері қажет: бұзау, құлын, торай, қозы, лақ.

Педагог үй жануарларын және оларға жататын кейбір нысандарды еркін тәртіпте орналастырады.

- Балалар, сендер тақпақты мұқияттыңдадыңдар ма? Өздерің естіген үй жануарларын ғана атап, орналастыру керек.

Педагог балаларға үй жануарларына тап, еркін жүйеде орналастыруға мүмкіндік береді.

Жаттығудың соңында тиін мен қаз үй жануарлары емес екендігі анықталады.

Балалардың жауаптары:

- Мынау сиыр. Мынау жылқы. Мынау шошқа. Мынау қой. Мынау ешкі.
- Жарайсыңдар! Қане, балалар, қайталайық! Сиыр, жылқы, шошқа, қой, ешкі – үй жануарлары.

Педагог балаларды ашық алаңға шақырады.

Педагог артикуляцияға сәйкес өлеңді

оқиды. Күні бойы аулада,

Ән салады бары да.

- Бәә! Бәә! – бақырады ешкі.
- Қорс! Қорс! – қорсылдайды торай.
- Мөө! Мөө! – мөңірейді сиыр.
- Мәә! Мәә! – маңырайды қой.
- Иии! Иии! – жылқы кісінейді,
- Ненін дауысы, кім біледі?

Өлең сөздерін әуен ырғағымен айтпас бұрын, педагог балалармен жарыс-жаттығу өткізеді. Педагог сандық мөлшерлері бірдей үй жануарлары төлдерінің бетперделерін үстел үстіне қояды: құлын, лақ, бұзау, торай, қозы. Бетперделер саны, балалар өздеріне ұнаған үй жануарының төлін таңдап алу үшін жеткілікті болуы керек.

Топтағы жұмыстың бастамасы ретінде педагог кез келген үй жануарының заттық суретін көтеріп көрсетеді: ешкі, шошқа, сиыр, қой, жылқы.

– Балалар, біз бестопқа бөлінейік. Ол үшін сендер бір бет перде тандап алуларың керек.

Кімнің бет пердесі бірдей болса, солар бірге жиналыңдар.

Педагог топ мүшелерінің бірдей бет перде де болуын қадағалайды.

– Жарайсыңдар!

– Балалар, мен сендерді төлдердің атауымен шақырамын.

– «Лақтар» тобы («торайлар», «бұзаулар», «қозылар», «құлындар»), сендер қайдасыңдар?! (Біз мындамыз!) Жарайсыңдар!

– Мен суретті көрсетсем, топ сөздері найтады. Мен сендерге көмектесемін.

– Мен қолдарымды дирижер сияқты сермеп тұрсам, бәріміз бірге айтамыз. Бастайық!

Барлығы бірге:

Күні бойы аулада,

Ән салады барлығыда.

Лақтар:

- Бәә! Бәә! - бақырады ешкі.

Торайлар:

- Қорс! Қорс! - қорсылдайды торай.

Бұзаулар:

- Мөө! Мөө! - мөңірейді сиыр.

Қозылар:

- Мәә! Мәә! - маңырайды қой.

Құлындар:

- Иии! Иии! - кісінейді жылқы.

Барлығы бірге:

- Ненің дауысы, кім біледі?

- Жарайсыңдар!

Педагог:

– Ал енді, балалар, көңілді әуен ырғағымен бәріміз бірге айтып көрейік.

Педагог вальс ырғағындағы әуенді қосады.

– Жарайсыңдар, балалар, тамаша!

– Балалар, мына жануарларды қалай айтамыз? (Үй жануарлары.) Жарайсыңдар! Олар адамның қасында өмір сүреді. Қайталайықшы. Жақсы. Педагог балаларды орындарына шақырады, бірақ балалар бет перделерді шешпейді.

Сәйкестендіруге арналған сөздік-логикалық жаттығу. «Төлін тап.»

Педагог:

– Балалар, кімнің есінде қалды? Мен сендердің топтарыңды қалай атадым? (Құлындар, лақтар, бұзаулар, торайлар, қозылар.) Жарайсыңдар!

– Балалар, бұлардың барлығы үй жануарларының төлдері.

– Барлығың бет перделеріңді шешіңдер. Бері қараңдаршы.

Педагог үй жануарларының қастарында бос орын қалатындай орналастырады. Не болмаса, үй жануарларын жоғарғы жаққа орналастырып, балалар төлдерін төменгі жақтағы енесіне сәйкестендіріп, бәрін жұптастырып қояды.

– Балалар, мынау не? (Мынау сиыр.) Сиырдың төлі... (Бұзау.) Жарайсың, Перизат! Қане, Перизаттың артынан қайталайық. (Сиырдың төлі бұзау.) Жарайсыңдар! Нұрбек, бұзауды тапшы. Сиырда не? (Сиырда бұзау бар.) Жарайсың!

– Балалар, мынау не? (Мынау жылқы.) Жылқының төлі... (Құлын.) Жарайсың, Төлеген! Қане, балалар, Төлегеннің артынан қайталайық. (Жылқының төлі құлын.) Жарайсыңдар! Динара, құлынды тапшы. Жылқыда не? (Жылқыда құлын бар.) Жарайсың!

– Балалар, мынау не? (Мынау қой.) Қойдың төлі ... (Қозы.) Жарайсың, Сымбат! Қане, Сымбаттың артынан қайталайықшы. (Қойдың төлі қозы.) Жарайсыңдар! Әмір, қозыны тапшы. Қойда не? (Қойда қозы бар.) Жарайсың!

– Балалар, мынау не? (Мынау шошқа.) Шошқаның төлі... (Торай.) Жарайсың, Тахмина! Қане, Тахминаның артынан қайталайық. (Шошқаның төлі торай.) Жарайсыңдар! Руслан, торайды тапшы. Шошқада не? (Шошқада торай бар.) Жарайсың!

– Балалар, мынау не? (Мынау ешкі.) Ешкінің төлі... (Лақ.) Жарайсың, Тимур! Қане, Тимурдың артынан қайталайықшы. (Ешкінің төлі лақ.) Жарайсыңдар! Мадина, не қалды? Ешкіде не? (Ешкіде лақ бар.) Жарайсың!

– Жарайсыңдар! Барлық үй жануарларының төлдерін тауып бердік.

Фонемо-түзетушілік жаттығу. «Ақырын-қатты».

Педагог:

– Балалар, қазір біз үй жануарларының дауыстарының бірінші баяу, содан кейін жарты дауыста, ең соңында қатты дауыста айтамыз.

Педагог қайтадан вальс әуеніндегі аудиотаспаны қосады.

Педагог балалармен жаттаған лого-ырғақты әннің сөздерін қайталайды.

1. АҚЫРЫН.

Күні бойы аулада,

Ән салады барлығыда.

– Бәә! Бәә! Ешкі бақырады.

– Қорс! Қорс! Торай қорсылдайды.

– Мөө! Мөө! Сиыр мөңірейді.

– Мээ! Мээ! Қой маңырайды.

– Иии! Иии! Жылқы кісінейді.

– Ненің дауысы, кім біледі?

2. АҚЫРЫН.

3. ҚАТТЫ.

4. ЖАРТЫДАУЫС.

– Жарайсыңдар!

– Әнді қандай дауыста айттық? Жартыдауыста, ақырын, қатты.

Педагог әр балаға жеке жауап беруге мүмкіндік береді.

Сөйлем модельдеу бойынша тізбекті суреттер тірегінегізіндесөздік жаттығу. «Не береді?»

Педагог:

– Балалар, үйжануарларыадамдарға пайдасын тигізеді.

– Олардың қандай пайдасы бар? Не береді? Көрейік.

Педагог тапқылау бойынша логикалық тізбеккесәйкестірексуреттерді қойып отырады. Сиыр - шелектегі сүт - ет.

Ешкі-жүн-шелектегі сүт. Қой -

жүн - ет.

Жылқы-шелектегі қымыз-ет.

«Сиыр сүт береді.»

«Ешкі сүтпен жүн береді.»

«Қой сүтпен жүн береді.»

«Жылқы қымызбен ет береді.»

– Балалар, жылқының тағы қандай пайдасы бар?

-Ия. Жылқы жүктасиды. Адамдар жылқыға мініп шабады.

– Үйжануарларының бізге берер пайдасы мол. Оларды жақсы көру керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекітумен қорытындылау.

Педагог:

– Балалар, бүгін не жайлы айттық? (Үйжануарлары жайлы айттық.) Жарайсыңдар!

– Оларды үйжануарлары деп неге атаймыз? (Олар адамның қасында өмір сүреді. Адамдарға пайдасын тигізеді.) Жарайсыңдар!

– Қандай төлдерді естеріңе сақтадыңдар?

Балалардың жауаптары.

– Қай жануардың қандай пайдасы бар екеніңізді айтсаңыз?

Балалардың жауаптары.

– Балалар, үйжануарлары қалайды быстайды? (Жылқы кісінейді. Шошқа қорсылдайды. Сиыр мөңірейді. Қой маңырайды). Дәл солай! Жарайсыңдар!

– Балалар, маған сендердің тату ойыңа, көңілді ән салып, әдепті болғандарыңа. Үйжануарларына қамқор болыңдар. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

10. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Көліктер». Қала мен ауыл. Көп-аз.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы көліктүрлері, олардың ерекшеліктері мен қозғалыс ортасы туралы білімдерін кеңейту; «қала» мен «ауыл», сондай-ақ, «аз» және «көп» мөлшерлік ұғымдарын, «тез-баяу» әрекет белгілерін, қартаңдарға деген құрмет пен қамқорлық тусініктерін дамыту.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: әуе көліктері, жерүсті көліктері, су көліктері, қала, ауыл сөздері мен сөз тіркестерін енгізу; қалада көп, ауылда аз, «Ата, отырыңыз. ..., біз қалаға тез барамыз» сөз тіркестері мен сөйлемі арқылы сөздіктерін арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Таңғажайып сәт, көркем сөз, жұмбақ, заттарды ортақ қасиеттері бойынша топтастыруға арналған сөздік жаттығу, ым-ишара негізінде сөзді-ырғақты жаттығу, сәйкестендіру негізінде сөйлем модельдеу жаттығуы, жағдаят негізінде сөйлем модельдеу жаттығуы, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Көрнекіліктерге арналған тақта, көрсеткіш.

Демонстрациялық сурет: ата, Алан мен Дана.

Демонстрациялық суреттер: орта: жер, әуе, су. Көлік түрлерінің д, кеме, қайық.

Көліктүрлері мен ерекшеліктері мен қозғалыс ортасына қарай топтастыруға арналған сызбалық суреттер.

Ауыл мен қала бейнеленген демонстрациялық суреттер.

Орташа қарқынды, ырғақты әуен, аудиотаспа.

2. Үлестірмелі материалдар.

Көліктүрлері бейнеленген таратпалы заттық-суреттер: жеңіл машина, мотоцикл, велосипед, автобус, ұшақ, тікұшақ, кеме, қайық.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Ғажайып сәт.

Педагог балаларға ата, Алан мен Даның суретін көрсетеді.

- Сәлеметсізбе, ата!

Балалар кейіпкерлерімен амандасады.

Ата:

- Сәлеметсіңдерме! Сендермені таныдыңдар ма?
- Мен немерелерімді сағынып кеттім. Ауылдан қалаға барайын деп едім. Атқа мініп барайын десем, үйдегі әже жібермейді. Қала өте алыс қой. Жаяу жете алмай қалатыныма алаңдайды. Балалар, маған не керек?

Жұмбақ.

Кеудесінде жаны жоқ,
Тамырында қаны жоқ:

Майжейді,

Су ішеді.

Мотормен жүреді? (Мәшине.)

- Балалар, жұмбақ не жайлы? Кім біледі? Неде мотор бар? (Мәшинеде мотор бар.)

Жарайсыңдар!

- Қане, балалар, ата-ақ көмектесейік. Ауылдан қалаға баяу емес, жылдам жетуге көмектесейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Заттарды ортақ қасиеттері бойынша топтастыруға арналған сөздік жаттығу.

«Жерүсті, су, әуе көліктері».

Жаттығуды ұйымдастырудың алдында педагог тақтаған емесе қағаз бетіне көліктүрлері үшін қажетті орта әзірлейді: әуе (аспан), жер, су.

Көліктүрлерінен бір-бірінен алшақ орналастырады.

Жаттығуды сандық форматта да ұйымдастыруға болады, ол үшін слайд әзірлеу қажет.

Педагог көліктүрлерінің көрнекі (заттық) суреттерін дайындайды: жеңіл мәшине, мотоцикл, велосипед, автобус, ұшақ, тікұшақ, кеме, қайық.

- Балалар, суреттерді атайықшы.

- Ержан, келе ғой. Бір суретті таңдашы.

- Мынау не? (Мынау мәшине). Дұрыс. Балалар, Ержанның артынан қайталайықшы.

(Мынау мәшине). Жарайсыңдар!

- Мәшине қай жердің үстімен жүреді (ым-ишара арқылы көмек көрсету)? (Мәшине жердің үстімен жүреді.) Мәшинені жерге орналастыр. Жарайсың!

- Шолпан, бір суретті таңда.

- Мынау не? Мынау қайық. Қайталашы. Дұрыс. Балалар, Шолпанның артынан қайталайықшы.

(Мынау қайық.) Жарайсыңдар!

- Қайық қай жермен жүреді (ым-ишара арқылы көмек көрсету)? (Қайық суда жүзеді.) Қайықты суға орналастыр. Жарайсың!

- Самат, сурет таңдашы.

- Мынау не? (Мынау тікұшақ.) Дұрыс! Балалар, Саматтың артынан қайталайықшы. (Мынау тікұшақ.) Жарайсыңдар!

- Тікұшақ қай жермен жүреді (ым-ишара арқылы көмек көрсету)? (Тікұшақ әуеде ұшады.) Тікұшақты әуеге орналастыр. Жарайсың!

Балалар осы тәртіппен ортағашығады, заттарды таңдайды, атайды және сәйкес ортаға орналастырады.

Жаттығу соңында педагог көліктермен әр ортаны белгілеп, балалармен бірге қорытынды жасайды.

- Мынау жерүсті көліктері. Қайталайық.

- Мынау су көліктері. Қайталайық.

Мынау әуе көліктері. Қайталайық.

- Жарайсыңдар!

Ым-ишаранегізіндесөзді-ырғақты жаттығу. «Қане, көрсет.»

Педагог:

- Балалар, ал енді көліктердің қалай қозғалатынын елестетіп көрейік. Педагог балалармен бірге көліктің қозғалу ерекшеліктерін қарастырады. Уақыт жеткіліксіз болса, жаттығуды бірден әуен ырғағымен орындайды. Педагог балаларды ашық кеңістікке шеңбер құрып тұруға шақырады. Қимылды шеңбер бойымен бірінің артынан бірі жүріп отырып қайталайды.

Ұшақ ұшып келеді, қане, көрсетші. (қолды екі жаққа созу, денені екі жаққа қозғалту)

Мәшине жүріп келеді, көрсетші. (рөлді айналдырған қимыл көрсету)

Пароход жүзіп келеді. Қане, көрсетші. (алақанды қосып, қолды толқын тәрізді екі жаққа ирелендету)

Мотоцикл жүріп келеді. Қане, көрсетші. (екі қолды жұдырық қатю, қолды кезек-кезекекі жаққа бұру)

Тікұшақ ұшып келеді. Қане, көрсетші. (қол екі жаққа созу, денені екі жаққа қозғалту)
Велосипеджүріпкеледі. Қане, көрсетші. (рөлді айналындырған қимылыстеу, денені екі жаққа теңселту)

Катер жүзіп келеді. Қане, көрсетші. (алақанды қосып, толқын тәрізді қолды екі жаққа ирелендету)
Автобус жүріп келеді, Қане, көрсетші. (рөлді айналындырған қимылыстеу) Орташа қарқындағы ырғақты әуен қосылады.

Сөздереркінайтылады. Әуеннің дауысына қырындатып қоюға болады.

Сәйкестендіру негізінде сөйлем модельдеу жаттығуы «Қалада көп, ауылда аз».

Педагог қала мен ауыл бейнеленген екі көрнекі суретті көрсетеді.

Педагог көрсеткішті қолданады. Қала жайлы айтқандан ұсқап тұрады. Ауыл жайлы айтқанда, ауылға нұсқайды.

- Балалар, сендер таныдыңдар ма? Мынау не? Иә. Мынау қала. Мынау ауыл. Қайталаймыз.

- Кімесі не сақтады? Мынау не? (Мынау қала. Мынау ауыл.) Жарайсыңдар!

- Қала мен ауыл бір-біріне ұқсай ма?

- Қалада үйлер бар ма? (Қалада үйлер бар.) Жақсы.

- Ауылда үйлер бар ма? (Ауылда үйлер бар.) Дұрыс.

- Ауыл мен қалада қанша үй? Көп пе, аз ба? (Қалада үй көп, ауылда үй аз.) Жарайсыңдар!

Педагог қол қимылымен «аз» және «көп» ұғымдарының мөлшерін көрсетеді.

- Қалада көліктер бар ма? (Қалада көліктер бар.) Жақсы.

- Ауылда көліктер бар ма? (Ауылда көліктер бар.) Дұрыс.

- Қалада, ауылда көліктер қанша? Көп пе, аз ба? (Қалада көлік көп, ауылда көлік аз.)

Жарайсыңдар!

- Қалада адамдар бар ма? (Қалада адамдар бар.) Жақсы.

- Ал, ауылда адамдар бар ма? (Ауылда адамдар бар.) Дұрыс.

- Ауыл мен қалада қанша адам? Көп пе, аз ба? (Қалада адам көп, ауылда адам аз.)

Жарайсыңдар!

- Олай болса, балалар, қала мен ауыл бір-біріне ұқсамайды. Қалада адамдар, көліктер, үйлер көп.

Ауылда адамдар, көліктер, үйлер аз.

- Атаны Алан мен Данаға қонаққа апару керек.

Жағдаят негізіндегі ойын. «Біз қалаға тез жетеміз» сөйлем модельдеу жаттығуы. Әр балаға өздеріне бір суретті (ойыншық) тандап алуға мүмкіндік береді. Ол оны көмек құралы ретінде ұсына алады.

Педагог әр суреттің бірнеше көшірмесі болатынын қарастырып қояды. Суреттер саны балалардың барлығына жететіндей мөлшерде болу керек. Балалардың тандауына мүмкіндік беру үшін заттардың артығы қалу керек.

- Балалар, әрқайсының қолдарыңданебар? (Көлікбар.) Дұрыс.

- Қазір мен атаға қалаға баруды ұсынамын.

Педагог атаның суретін көрсетіп:

- Ата, мәшинеге отырыңыз. Біз қалаға тез жетеміз!

- Сендер де осылай айтасындар.

- Қане, бірінші қайталайық. «Ата, ... отырыңыз. Біз қалаға тез жетеміз!»

Педагог әр баланың қасына келіп сұрайды немесе балалар қалаулары бойынша ортағашығып жауап береді.

«Ата, велосипедке отырыңыз (мотоциклге, автобуска, ұшаққа, тікұшаққа). Біз қалаға тез барамыз!»

Педагог ата үшін жауап береді:

- Рақмет саған!

Тапсырманы орындау барысында балалардың назарын катермен пароходты таңдаған кезде онымен жүріп бара алмайтындарына аудару керек. Себебі, олар су көліктері.

- Ажар, пароход жолмен жүреме? (Жүрмейді.) Дұрыс. Сол үшін жерүсті көлігін таңда.

Жарайсың!

- Атағане айтасың? (Ата, мәшинеге отырыңыз, біз қалаға жылдам жетеміз.) Жарайсың!

- Санжар, катер жолмен жүреме? (Жүрмейді.) Дұрыс. Сол үшін жерүсті көлігін таңда.

Жарайсың!

- Сен атағане дейсін? (Ата, мотоциклге отырыңыз. Біз қалаға жылдам жетеміз!) Жарайсың!

- Балалар, ата өте қуанышты. Ол қалаға жылдам жетті. Тамаша!

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекітумен қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін біз кімге көмектестік? (Атаға көмектестік.) Не үшін? (Ата, Алан мен Данаға барды.) Дұрыс.

- Ата қайда барды? (Ата қалаға барды.) Қайдан барды? Қайдан... (Ауылдан.) Жарайсындар! Ауыл мен қала бірдей ме? Неге? (Қалада үйлер көп, ал ауылда аз.) Жақсы байқадыңдар.

- Біз атаға қалай көмектестік? (Атаны қалаға апардық.) Жарайсындар!

- Айтыңдаршы, балалар, атаны қалаға немен апардық?

Балалардың жауаптары.

- Айтыңдаршы, балалар, олардың барлығын бір сөзбен қалай айтамыз? (Көліктер.)

Жарайсындар!

- Көліктердің қандай үш бөлікке бөлінді? (Жерүсті, су, әуе.) Көліктерді үшкене бөлінді? Олар қозғалады... (Жермен, әуемен, сумен.) Дұрыс айтасындар.

- Балалар, ата көмектеріңе қуанып қалды.

Ата:

- Балалар, көп рақмет! Сау болыңдар!

Педагог:

- Сендер бүгін өте мұқият, мейірімді болдыңдар. Атаға көмектестіңдер. Жарайсындар, балалар! Сау болыңдар.

11. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Жабайы аңдар және балалары». Жылдам-баяу.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы жабайы аңдар туралы түсініктерін кеңейту; жабайы аңдардың балаларының (төлдерінің) атауларымен таныстыру; «жылдам-баяу» қимыл-әрекеті жайлы түсініктерін қалыптастыру; ормандағы жабайы аңдардың тіршілігі жайлы туралы бекіту.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: көжек, жәудір, бөлтірік, қонжық, тез, баяу сөздерін енгізу; жабайы аңдар, орманда тұрады, түлкі де жәудір, аю да қонжық, қоян да көжек, қасқыр да бөлтірік сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын молайту.

Әдіс-тәсілдер

Аудио таспатындау, көркем сөз, көлеңкелі театр негізінде сәйкестендіруге сөздік жаттығу, рөлдік атау мен ым-ишара негізінде диалог жаттығуы, сәйкестендіруге арналған сөзді-логикалық жаттығу, зейінге арналған сөздік-қимылды ойын жаттығу, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Қалакөшелері, ауыл, орман атмосферасын бейнелейтін аудио таспалар.

Көлеңкелі суреттер: қасқыр, түлкі, аю, кірпі, тиін, қоян.

Түрлі түсті заттық суреттер: қасқыр, түлкі, аю, кірпі, тиін, қоян.

Демонстрациялық сурет: «Жабайы аңдар» (қасқыр, түлкі, аю, кірпі, тиін, қоян).

Сурет-сызба: жабайы аңдар бір сызықта - қасқыр, түлкі, аю, кірпі, тиін, қоян.

Сурет-сызба: жабайы аңдардың балалары бір сызықта - бөлтірік, жәудір, қонжық, кірпі, тиін, көжек.

Аңдар мен олардың балалары жұптарының демонстрациялық суреттері:

- қасқыр - бөлтірік;
- түлкі - жәудір;
- аю - қонжық;
- кірпі - кірпі;
- тиін - тиін;
- қоян - көжек.

Жабайы аңдардың қозғалысына қарай жылдам немесе баяу қарқынды әртүрлі аудио таспалар.

2. Үлестірмелік материалдар.

Балаларға арналған таратпалық - маскалар жиынтығы: бөлтірік, жәудір, қонжық, кірпі, тиін, көжек.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕБӨЛІМ

Жаттығу. «Қане, амандасайық!»

Аудиотаспатындау.

Орманатмосферасынаудиотаспасы.

Педагог:

- Балалар, естідіңдерме? Біз қайда келдік?

Көркемсөз. Жұмбақ.

Педагог мнемочартточкалар қолданады.

Қабырғасы көп ағаш,

Керегесі-жапырақ. (үй, қабырғалары шырша, қарағай- тізбектелген)

Шаңырағы-көкаспан, (астыңғысызықбойымен көктөлқынды ирек, құрттәрізді.

Іші-думан, атырап, (көлеңке-ағаштыңарғы жағында құлақ бейнеленген, қасында қашып бара жатқан қоянның бейнесі)

Ыңыранған, ұлыған,

Жабайыларды бысы. (көлеңке-басын жоғары көтерген қасқырдың бейнесі)

Жатқандай бір кеміріп, (жақын - сирақ пен тіс, жаңғақ кемірген)

Тәттінанның бұрышын.

(Д.Қ Бұланбаева)

Педагог:

- Балалар, бұл қандай жер?

- Бұл қала ма?

- Бұлауылма?

- Жоқ. Бұл орман. Дұрыс. Мынау орман. Қайталайық. Мынау орман.

- Бұл жер қандайтыныш! Солай ғой?

- Ал, ормандан елертұрады? Қане, көрейік.

Уақытты үнемді пайдалану үшін педагог керек үзіндіні ғанатаңдапалып, балаларға 10-15 секунд тыңдатады.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Көлеңкелі театр негізіндес әйкестендіруге арналған сөздік жаттығу. «Жабайы аңдар».

Педагог жаттығуды ұйымдастыру алдында жабайы аңдардың көлеңкелі және түрлі түсті суреттерін дайындайды.

Заттық көлеңкелі суреттер: қасқыр, түлкі, қоян, аю, кірпі, тиін.

Түрлі түсті заттық суреттер: қасқыр, түлкі, қоян, аю, кірпі, тиін.

- Балалар, мынау не? Мынау қоян. Қане, балалар, қайталайықшы. (Мынау қоян.) Тексерейік.

- Мансұр (Маржан), мынау не? (Мынау қоян.) Жауапты дұрыстаптыңдар.

- Қоянның құлағы ұзын. Қайталайық. Жарайсыңдар!

Педагог балалардың назары құлақтың ұзындығына аударады.

- Балалар,мынау не?Мынау қасқыр. Қане,қайталайық.(Мынау қасқыр.)Тексерейік.

- Рахим(Айзере),мынау не?(Мынау қасқыр).Дұрыс таптыңдар.

- Қасқырдың азуы үлкен.Қайталайық.Жарайсыңдар!

Педагог балалардың назарын қасқырдың тұмсығына аударады.

- Балалар,мынау не?Мынау аю.Қане,қайталайық.(Мынау аю.)Тексерейік.

- Елдар(Раушан),мынау не?(Мынау аю).Жауабын дұрыстаптыңдар.

- Аю үлкен. Қайталайық.Жарайсыңдар!

Педагог балалардың назарынаңдардың денепішіні мен көлеміне аударады.

- Балалар,мынау не?Мынау түлкі.Қане,балалар,қайталайықшы.(Мынау түлкі.) Тексеріп көрейік.

- Алия(Талғат), мынау не?(Мынау түлкі.)Дұрыс таптыңдар.

- Түлкінің құйрығы.Қайталайықшы.Жарайсыңдар!

Педагог балалардың назарын түлкінің құйрығының ұзындығы мен көлеміне аударады.

- Балалар,мынау не?Мынау кірпі.Қане,балалар, қайталаймыз.(Мынау кірпі.)Қайталайық.

- Қанат(Мадина), мынау не?(Мынау кірпі.)Дұрыс таптыңдар.

- Кірпінің иінілері үшкір.Қайталайық.Жарайсыңдар!

Педагог балалардың назарын кірпінің басы мен арқасындағы иінілердің үшкірлігіне аударады.

- Балалар,мынау не?Мынау тиін.Қане,балалар, қайталайықшы.(Мынау тиін.)Тексерейік.

- Нұргүл(Мирас),мынау не?(Мынау тиін.)Дұрыстаптыңдар.

- Тиіннің тісі мықты.Қайталайық.Жарайсыңдар!

Педагог балалардың назарын түлкі құйрығының ұзындығы мен көлеміне аударады.

- Жарайсыңдар,тамаша!Барлығын таптыңдар.

Педагог жабайы аңдардың суретін көрсетеді:қасқыр,аю,түлкі,тиін,кірпі,қоян.

Демонстрациялық суреттер:қасқыр, аю,түлкі,тиін,кірпі,қоян -жабайы аңдар.Қайталайық. Еске сақтайық.

Педагог жабайы аңды атап, оны көрсеткішпен нұсқайды, кейін барлық аңдарды топтап қоршайды.

Рөлдік атау меным-ишаранегізінде диалог жаттығу: «Не, қандай?» 2.1.1.

Педагог:

- Балалар, жабайы аңдардың аңшалықты білетіндерін тексеріп көрейік.

Менімен бірге сөздер мен іс-қимылдарды қайталаңдар.

Аңдардың атауын бағдарлауыңдайлылығы үшін көлеңкелі бейнелерді сызба түрінде қолдану керек.

Педагог пен балалардың дауыстары анық естілуі үшін, әуеннің дыбысын сәл басып қою керек.

- Ненің құйрығы үлпілдек? (Түлкінің.) (құйрықты бұлғаңдатқан қимыл көрсету, қол білектерін алдыға кезек-кезек жылжыту)

- Ненің табаны үлкен? (Аюдың.) (қорбаңдап жүру)

- Ненің азуы үлкен? (Қасқырдың.) (тістерін көрсету, саусақараларына шып, қолды алдыға созу)

- Ненің құлағы ұзын? (Қоянның.) (қолдарын төбелеріне қою)

- Ненің тісі мықты? (Тиіннің.) (тістерін тықылдату)

- Ненің арқасы тікенек? (Кірпінің.) (бірорында бүкрейіп жүгіру)

2.2.2.

Педагог:

- Жарайсыңдар. Аленді, керісінше, аңның қандай екенін айттып көрейік.

- Түлкінің құйрығы қандай? (Құйрығы үлпілдек.)

- Аюдың табаны қандай? (Табаны үлкен.)

- Қасқырдың азуы қандай? (Азуы үлкен.)

- Қоянның құлағы қандай? (Құлағы ұзын.)

- Тиіннің тісі қандай? (Тісі мықты.)

- Кірпінің арқасы қандай? (Арқасы тікенек.)

2.2.3. Үшінші ретінде балалар еркін қозғалып, қалаған аңдарын келтіреді.

Сәйкестендіруге арналған сөзді-логикалық жаттығу «Неде, небар?»

Педагог:

- Адамдар да балалары болатыны сияқты, аңдардың да балалары бар. Балалары. Қайталаймыз.

Жарайсыңдар! Бірақ, қайсы, ненің баласы екені белгісіз.

- Қане, жабайы аңдардың балаларынтауып берейікші.

Педагог жабайы аңдардың әрқайсының қасында бос орын қалатындай орналастырады немесе аңдардың үстінгі жолаққа орналастырып, ал балаларына астыңғы жолаққа орын қалдыру керек.

Балалар біртіндеп жұп құрайды.

Педагог балаларға жабайы аңдардың балаларының тақия-маскасын тандап алуды ұсынады.

- Балалар, аңдардың балалары арасып кетіпті. Балалардың тақия-маскасын тандап алыңдар.

Оны кимей, қолдарыңа ұстап отырыңдар.

Тақия-маскалар алты түрлі болады, олардың саны баласына сәйкес болу керек. Бөлірік, жәудір, қонжық, кірпі, тиін, көжек.

- Енді, тақия-маскалары бірдей балалар бір жерге жиналыңдар!

Балалар жиналғаннан кейін, педагог біраңның баласын атап, аталғандарды бір топқа жиналуды ұсынады.

- Бөлтіріктер! Бір-біріңе жақындап отырыңдар. Жарайсыңдар! Жәудірлер! Қонжықтар!

Кірпілер! Тиіндер! Көжектер! Жарайсыңдар!

Барлық балалар отырып болғаннан кейін, педагог қайтасұрайды:

- Балалар, мынау кім? (Мынау қасқыр.) Қасқырдың баласы... бөлтірік. Қане, балалар, қайталайық. (Бөлтірік.) Жарайсыңдар!

- Тағы да айтайықшы. Қасқыр да бөлтірік. Жарайсыңдар!

- Балалар, мынау не? (Мынау түлкі.) Түлкінің баласы... (жәудір). Қане, балалар, қайталайық. (Жәудір.) Жарайсыңдар!

- Тағы да қайталайықшы. Түлкі де жәудір. Жарайсыңдар!

- Балалар, мынау не? (Мынау аю.) Аюдың баласы... қонжық. Қане, балалар, қайталайық. (Қонжық.) Жарайсыңдар!

- Тағы, бір рет айтайық. Аю да қонжық. Жарайсыңдар!

- Балалар, мынау не? (Мынау кірпі.) Кірпінің баласы... кірпі. Қане, балалар, қайталайық. (Кірпі.) Жарайсыңдар!

-
- Тағыбірретайтайықшы.Кірпідекірпі.Жарайсыңдар!
 - Балалар,мынауне?(Мынаутиін).Тиінніңбаласы...(тиін).Қане,балалар,қайталайық.
(Тиін.) Жарайсыңдар!

-
- Тағыдақайталайық.Тиінде-тиін.Жарайсыңдар!
 - Балалар,мынауне?(Мынауқоян).Қоянныңбаласы...көжек.Қане,қайталайық.
(Көжек.) Жарайсыңдар!

- Тағыбір ретайтайық.Қоянда-көжек.Жарайсыңдар!
- Міне,жарадыңдар!Барлығыныңбаласытабылды.
- Қараптұрсам, аңдардыңбалаларыкөпекен.

Зейінгеарналған сөздік-қимылдыойынжаттығуы.«Жылдам-баяу».

Педагог:

- Қазір,менсендерденкімекендеріндісұраймын.Сендеркімсіңдер? Сендерортағашығып жауап бересіңдер. Келістік пе?!

Педагог«көжектерге»қарап(«қонжық», «кірпініңбалалары»,«тиінніңбалалары», «жәудірлер», «бөлтіріктер»),сұрақтарқоябастайды:

- Сендернелерсіңдер?!(Көжектер!Қонжықтар!Кірпініңбалалары!Тиінніңбалалары! Жәудірлер! Бөлтіріктер!)
- Жарайсыңдар!
- Аленді,балалар,үлкеншеңбержасаптұрыңдар.
- Балалар,бізжылдамжәнебаяуқозғалатынболамыз(ым-ишаракөрсету)
- Балалар,түлкі,қасқыр,аю,кірпі,тиін,қоянныңқалайқозғалатыныестеріңдеме?Мұқият болыңдар.

Педагогәртүрліқарқынғағуендердіңаудиотаспасын қосады:

Педагогшыққанәртоптансұрайды:

- Сендерқалайқозғалдыңдар?Жылдам?Баяу?

Балаларқарқынғасәйкес, өздеріжауапбереді:

- Жылдам!(Баяу!)

Педагогдұрысжауапүшінмақтайды.(Өзкейіпкеріндұрысанықтағаны,қимылнақтылығы бағаланады.)

- Жарайсыңдар, балалар! Тақия-маскаларды шешіңдер. Қорапқасалыңдар. Орындарыңа отыра қойыңдар.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту, қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін біз қайда болдық? Қалада ма? (Орманда болдық.) Дұрыс.
- Ормандан елертұрады? (Орманда жабайы аңдартұрады.) Жарайсыңдар!
- Олардың қандай балалары болды? (Түлкіде-жәудір. Аюда-қонжық. Қоянда-көжек. Тиінде
- тиін. Кірпіде-кірпі. Қасқырда-бөлтірік.) Жарайсыңдар! Барлық аңдардың балаларынтауып бердіңдер ме?

- Аңдар бір-біріне ұқсай ма? Олардан ең бар? (Ұзын құлақ. Азулы тістер. Өткірінелер. Үлкен табан. Әдемі құйрық. Мықты сирақ.)

Педагог негізгі сөзді айтуға көмектеседі, ал балалар белгісін табады.

- Балалар, аңдар қалай қозғалады? (Жылдам немесе баяу.) Дұрыс айтасыңдар. Аю ешкімге тиіспейді. Ол өте баяу жүреді.

- Аңдардың неге жабайы дейміз? (Олар ормандатұрады.) Әрине, балалар, олар адам үшін қауіпті. Жабайы аңдар адамнан қорқады.

- Балалар, бүгін сендер өтетін жеріңді болдыңдар. Сендерге алғысайтамын. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

12. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: "Үшаю" ертегісі оқу. Үлкен, орташа, кішкентай.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

«Үшаю» ертегісінің сюжетіне сәйкестендірілу; заттың көлемінің үш мөлшері туралы түсініктерін бекіту (үлкен, орташа, кішкентай); адамдардың қонаққа бару әдебі, мінез-құлқы жайлы білімдерін кеңейту.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: үш аю, адасып кету, мескей, тербелу, ақыру, шыңғыру; сөздеріненгізу. «Қонжық», «Менің орындығымды орнынан кім жылжытты?», «Менің төсегім кім шықты?», «Ботқаны жеп қойды», «Ұйықтап қалды», «өзіңді әдепті ұста» сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, көркем сөз, суреттер көрсету, мнемокесте негізінде диалог жаттығу, музыкалық-ырғақты сөздік жаттығу, драматизациялау арқылы сюжетті тәжірибелік модельдеу бойынша сөздік жаттығу, материалды бекіту, қорытынды.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Ертегі тақырыбын елестететін «Сиқырлы әуен» аудиотаспасы.

Демонстрациялық суреттер: үш мескей; үш орындық; үш төсек; үш қасық. Ертегі мазмұны бойынша сюжетті суреттер бөлімі: «Үш аю».

Ертегінің бірінші бөлімі бойынша мнемокестелер:

- үлкен (аю) + ортаншы (ана) + кішкентай (қонжық);
- асбөлмесі, мескейлер тұрған үстел, орындықтар + жатын бөлме, үш төсек;
- үлкен орындық + көлемі орташа орындық + кішкентай орындық;
- үлкен мескей + көлемі орташа мескей + кішкентай мескей;
- үлкен қасық + көлемі орташа қасық + кішкентай қасық;
- қыз тамақ жегісі келеді;
- үлкен орындықтың сызбасы + көлемі орташа орындықтың сызбасы + кішкентай орындықта қыз отыр + бос мескей мен қасық;
- пирамиданың сызбасы + кішкентай орындықтың сызбасы;
- қыз керіледі;
- үлкен төсектің сызбасы + көлемі орташа төсектің сызбасы + кішкентай төсекте қыз ұйықтап жатыр.

Музыкалық-ырғақты жаттығуға орташа қарқынды әуен аудиотаспасы.

Кейіпкерлерге арналған маска суреттері: әке (аю), ана (аю), баласы (қонжық).

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Қане, амандасайық!»

Аудиотаспатындау.

Ертегітақырыбынелестететін«Сиқырлы әуен»қосылыптұрады.

Ертегілербалаларғаұнайды.

Ондажақсыжәнежаманкейіпкерболады.

Ертегіде ашкөз бен ақкөңіл де болады,

Онда бай мен кедей кейіпкер болады.

Ертегіде сиқырдың көп ғажабы,

Ертегідежақсылыққана жеңеді.

-Балалар,бүгінбізерттегілереліне саяхатқа барамыз.

Суреткөрсету.

Педагогсуреттербөлімінкөрсетеді:үшмескей;үшүстел;үштөсек;үшқасық.

- Балалар,суреттенелербейнеленген.Мескей.Қайталаймыз.Орындықтар.Қайталаймыз.

Төсектер. Қасықтар. Қайталаймыз.

- Нешезаттан?Санандаршы.Дұрыс, үштен.

- Үйдекімдертұрады ?

- Балалар,олүйдекімдертұратынын,ондақандай оқиғаболғанытуралыерттегіоқыпберейін.

2. НЕГІЗГІБӨЛІМ

Ертегінімәнерлепоқу«Үшаю».

Ертедебіркішкентайқыз өмірсүріпті.

Қызорманғабарып,қайтаржолдытабаалмай,адасыпкетіпті. Қараса, орманда ағаш үй тұр екен. Үйдң ішінде ешкім жоқ.

Үйдіңекібөлмесеболды:асбөлмесіменжатынбөлме.

Асбөлмесіндеүстелдіңайналасындаүшорындықтұрды:үлкен, орташа,кішкентай.

Үстелдіңүстіндеботқасалынған үшмескейтұрды:біреуі-үлкен,екіншісі -орташа,үшіншісі -кішкентай.

Мескейдіңқасындаүш қасықжатты:үлкен,орташа,кішкентай.

Қыздың тамақішкісі келеді. Қыз үлкен орындыққаотырады -ыңғайсыз. Орташаорындыққа отырды - ыңғайсыз. Кішкентай орындыққа отырады, кішкентай қасықты алып, кішкентай мескейдегіботқаныжепқояды.Қызғакішкентайорындық,кішкентаймескейменкішкентай

қасықөтеыңғайлыболды.Қыз тамаққатойыпалды.

Қыздың ойнағысы келеді. Қызға үлкен орындық пен орташа орындық отыруға ыңғайсыз болады. Ол кішкентай орындыққа ыңғайланып отырады. Ол кішкентай орындықтары-бері тербеліп отырып, орындықты сындырып тастайды.

Қыздың ұйқысы келеді. Жатын бөлмеге барады. Ал, онда үш төсек тұрады: үлкен, орташа, кішкентай. Қыз үлкен төсекке жатады - ыңғайсыз. Орташа төсекке жатады - ыңғайсыз. Кішкентай төсекке жатып, ұйықтап қалады.

Алол үйде ұша отырады екен. Олар: үлкен, орташа және кішкентай.

Аюлар үйге кірсе, ұйшашылып жатыр.

- Менің қасығымды кім алды, менің орындығымды кім жылжытты? - деп ақырады Михайло Потапыч.

- Менің қасығымды кім алды, менің орындығымды кім жылжытты? - деп ақырады Настасья Петровна.

- Менің ботқамды кім жеп қойды, менің орындығымды кім сындырды? - деп шыңғырады қонжық.

Аюлар жатын бөлмесіне кірсе, онда бәрі шашылып жатыр.

- Менің төсегіме кім шықты? - деп ақырады Михайло Потапыч.

- Менің төсегіме кім шықты? - деп ақырады Настасья Петровна.

- Менің төсегімде кім ұйықтап жатыр? - деп шынғырды Мишутка.

Қыз оянып кетеді де, терезеден секіріп, үйіне қашып кетеді.

Аюлар оны қуып жете алмайды.

Мнемокестенегізінде диалог жаттығу. «Қыз ұшаудың үйінде».

Жаттығу үшін бірнеше тор көзден тұратын жолақша, әр көрініске мнемокесте:

- үлкен (аю) + орташа (ана) + кішкентай (қонжық);
- асүй, мескейлер тұрған үстел, орындықтар + жатын бөлме, үш төсек;
- үлкен орындық + көлемі орташа орындық + кішкентай орындық;
- үлкен мескей + орташа мескей + кішкентай мескей;
- үлкен қасық + көлемі орташа қасық + кішкентай қасық;
- қыз тамақ жегісі келеді;
- үлкен орындықтың сызбасы + орташа орындықтың сызбасы + кішкентай орындықта қыз отыр + бос мескей мен қасық;
- пирамиданың сызбасы + кішкентай орындықтың сызбасы;
- қыз керіліп-созылады;
- үлкен төсектің сызбасы + көлемі орташа төсектің сызбасы + кішкентай төсекте қыз ұйықтап

жатыр.

Педагог «Үшаю» ертегісінің бірінші бөлімінің мазмұны бойынша мнемокестелер арқылы әңгіме жүргізеді.

- Балалар, ертегі қалай аталады? Дұрыс. «Үшаю» ертегісі. Қане, балалар, қайталайық.

- Қыз қайда келді? (Қыз орманға келді.)

- Үйдің ішінде қандай бөлмелер болды? (Асбөлмесі, жатын бөлме.)

- Үстелдің айналасынан елертұрды? (Үлкен орындық, орташа орындық, кішкентай орындық.)

- Үстелдің үстінде елертұрды? (Үлкен мескей, орташа мескей, кішкентай мескей.)

- Үстелдің үстінде тағы не болды? (Үлкен қасық, орташа қасық, кішкентай қасық.)

- Қыз не істегісі келді? (Тамақ ішкісі келді.)

- Қыз не істеді? (Қыз үлкен орындыққа отырды.) Ыңғайлы ма? (Жоқ, ыңғайсыз.) Содан кейін қандай орындыққа отырды. (Орташа орындыққа отырды.) Ыңғайлы ма? (Жоқ, ыңғайсыз.) Содан кейін? (Кішкентай орындыққа отырды.) Отырғаннан кейін не істеді? (Ботқаны жеп алды.)

- Қыз орындыққа отырып, не істегісі келді? (Ойнағысы келді.) Ойыншықтар мен ойнады ма? (Орындықта ары-бері тербеліп, орындықты сындырып тастады.)

- Қыз тағы не істегісі келді? (Ұйықтағысы келді.)

- Қыз не істеді? Төсекке отырды ма, жатты ма? (Үлкен төсекке жатты.) Ыңғайлы ма? (Ыңғайсыз.) Одан кейін қандай төсекке жатты? (Орташа төсекке жатты.) Ыңғайлы ма? (Ыңғайсыз.) Содан кейін не істеді? (Кішкентай төсекке жатты.) Кішкентай төсекке жатып не істеді? (Ұйықтап қалды.)

- Ертегі аяқталды ма? (Жоқ. Ертегі аяқталған жоқ.)

- Жақсы. Қане, балалар, біраз демалып алайық.

Музыкалық-ырғақты сөздік жаттығу. «Үлкен», «орташа», «кішкентай»

туралы ән.

Жаттығудың басты мақсаты - балаларды ертегідегі заттың көлемін анықтайтын үш сөзді дыбыстап айтуға жаттықтыру. Сөздер: үлкен, орташа, кішкентай. Балалар қалған сөздерді де қайталай алса, жақсы нәтижеге есептеледі.

Педагог:

- Балалар, қазір мен әнайта бастаймын. Сендер үлкен, орташа, кішкентай сөздерін менімен бірге қосылып айтасындар. Мен көрсеткен іс-қимылды көрсетулеріңе болады.

Педагог сөзсіз ырғақты аудиотаспаның дауысын бәсеңдетіп қосады. Біз қыз сияқты ойнаймыз, (сұқ саусақ жоғары, қимылдату)

Біртәрелке деналамыз. (алақандарды ашып-жабу)

Үлкен, орташа, кішкентай. (сұқ саусақпен дөңгелек жасау)

Осылай асықпай ойнаймыз. (қол белде, оңға және солға еңкею) Біз

тағы біраз ойнаймыз, (сұқ саусақ жоғары, қимылдату)

Бір-бір қасықтан аламыз. (қолмен қасықты ұстағанын көрсету) Үлкен,

орташа, кішкентай. (сұқ саусақпен дөңгелек жасау)

Осылай асықпай ойнаймыз. (қол белде, аяқты қосып секіру) Біз

тағы біраз ойнаймыз, (сұқ саусақ жоғары, қимылдату)

Орындыққа отырамыз. (қолды біріктіріп, тізеге қою)

Үлкен, орташа, кішкентай. (сұқ саусақпен дөңгелек жасау)

Ешқайсынсындырмаймыз.(қолшапалақтау)
Бізақырынжатамыз,(екіалақандықосу,бастыекіжаққаеңкейту) Үш
төсекте тынығамыз: (екі алақанды қосу, басты қою)
Үлкен,орташа,кішкентай.(сұқсаусақпендөңгелекжасау) Демаламыз
осылай. (қол белде, бір орында секіру)
- Жарайсыңдар!Қане,ертегініәріқарайайтайық.

Драматизациялауарқылысюжеттітәжірибелікмодельдеубойыншасөздік жаттығу. «Үш аю өз үйлерін келгенде не көрді?»

Педагогкейіпкерлергеарналғантақия-маскалардайындапқояды:әке(аю),ана(аю),баласы
(қонжық). Педагог қыз балаға орамал дайындауына болады.

- Балалар,арықарайнеболғанын білуүшін,ертегікейіпкерлерінтабукерек.
- Балалар,ормандақандай аңдартұрды?(Үшаю.)
- Аюлардыңаттарықалай?(МихайлоПотапыч,НастасьяПетровна,Қонжық.)Жарайсыңдар!
- Қане, балалар, үшаюменқыздытандапалайықшы.
- Ертегікейіпкерлерініңсөздерінанық,эмоционалдытүрдеқайталауүшінбалакейіпкерлер
жайдары, өз-өзіне сенімді болғаны дұрыс.
- Педагогкейіпкерлердіойынғашақырады,отырғанбалаларғакөрінетіндейетіп
орналастырады. Қызбаланысәлшеткеқарайотырғызуғаболады, олұйықтағансыңай танытады.
- Балалар, аюларүйлерінеоралғанданекөрді?(Тәртіпсіздік.Бәрішашылыпжатты.) Дұрыс. Ай-
ай-ай! Қандай тәртіпсіздік!
- МихайлоПотапычқалайақырды?
- Михайло Потапыч:
- Меніңқасығымдыкімұстады,меніңорындығымдыорнынанкімқозғалтты?
- Жарайсың, МихайлоПотапыч!
- Ал,НастасьяПетровнақалайақырды?
- Настасья Петровна:
- Меніңқасығымдыкімұстады,меніңорындығымдыорнынанкімқозғалтты?
- Жарайсың, НастасьяПетровна!
- Қонжыққалайшыңғырды?
- Қонжық:
- Меніңботқамдыкімжепқойды,меніңорындығымдыкімсындырды?
- Жарайсың,қонжық!
- Аюларқайдакірді?(Аюларжатын бөлмегекірді.)
- Ал, онда неболды?(Бәрішашылыпжатыр!)Дұрыс!Бәрішашылыпжатыр!
- МихайлоПотапычқалайақырды?
- Михайло Потапыч:
- Меніңтөсегімекімшықты?
- Жарайсың, МихайлоПотапыч!
- НастасьяПетровнақалайақырды?
- Настасья Петровна:
- Меніңтөсегімекімшықты?
- Жарайсың, НастасьяПетровна!
- Ал,қонжыққалайшыңғырды?
- Қонжық:
- Меніңтөсегімдекімұйықтапжатыр?
- Жарайсың,Қонжық!
- Қыз,оян! Қаш!
- Аюларқыздыңартынанжүгіреді.
- Аюлар,қайтыңдар!Қыздыңартынанқуаламай-аққойыңдар.Сендергешашылыпжатқан

үйді жинау керек.

- Жарайсыңдар, кейіпкерлер! Балалар, оларға шапалақтайықшы.

Педагог кейіпкерлерді бірсызық қатұрғызады, олар иіледі, балалар қол шапалақтап, қошемет көрсетеді.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін қандай ертегі оқыдық? («Үшаю» ертегісін.) Жақсы!

- Аюлардың аттары қалай? (Михайло Потапыч, Настасья Петровна, Қонжық.) Жарайсыңдар!

- Ертегі детағы кім болды? (Қызболды.) Қызаюлардың үйінде не істеді? (Ботқаны жеді, орындыққа отырып тербелді, төсекке жатты.)

- Балалар, аюлар неге ашуланды? (Қыз ботқаны жеп алды, орындықты сындырып қойды, төсекті шашыптастырды). Олар сөйледі ме? Әлде... (Аюлар өкірді, ақырды, шыңғырды.) Ия. Олар жабайы аңдар.

- Балалар, қонақта орындықтарды сындыруға, тамақты рұқсатсыз жеуге, төсекті шашуға бола ма? (Болмайды.) Қонақта өзінді әдепті ұстау керек. Қайталайықшы. Жарайсыңдар!

- Балалар, маған сендердің ойнағандарың, зейін қойыптыңдарың, естеріңе сақтағандарың, үш аюдың рөлін тамаша ойнағандарың ұнады!

- Сендердің қонаққа барғанда еш нәрсені рұқсатсыз алмайтыңдарыңа, сындырмайтыңдарыңа, тәртіпсіздік жасамайтыңдарыңа сенемін. Барлық жерде әдепті болыңдар! Тәртіпсіз болмаңдар. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

13. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Қыс мезгілі». Қысқы табиғат құбылыстары

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы қыс мезгілі жайлы түсініктерін кеңейту; қыс мезгіліндегі табиғат құбылыстары олардың ерекшеліктері жайлы білімдерін дамыту.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: аппақ, жып-жылтыр сөздеріненгізу; сөздік қорды мағынасы қарама-қарсы «жаз - қыс», «ыстық - суық» сөздермен арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспалар тыңдау, көркем сөз, көркем сөз шумақтары нелестету арқылы сөздік жаттығу, суреттер көрсету, тапқақты мәнерлеп оқу, тірек мнемокарточкалардың мазмұны бойынша әңгімелесу, мнемокесте арқылы тапқақты топпен қайта мәнерлеп қайталау, сөзді-ырғақты жаттығу, сәйкестендіруге арналған сөздік жаттығу, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Баяу қарқынды әуеннің аудиожазбасы.

Демонстрациялық сурет: «Қыс келді».

Тапқақтың мазмұны бойынша мнемокестелер:

- қар жапқан ағаштар, шыршалар;
- аппақ көрпеге оранған, арғы жағында тау беткейлері;
- аяз ата келе жатыр, бір қолында аяғы бар, екінші қолындағы қолғабынан қар ұшқындары ағаштарға түсіп жатыр;
- қар жапқан ағаштарды мұз қоршаптұр;
- шыны сияқты көзжасы;
- әдемі қыздың бет-әлпеті.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Аудиотаспаны тыңдау.

Қыс мезгілі нелестетуге көмектесетін әуен естіледі.

- Сәлеметсіңдерме, балалар! Сендер естідіңдер ме? Қыс мезгілі тау асып, жаңа жыл мезгілі келді. Қандай жыл мезгілі екен? Тыңдаңдаршы.

Көркем сөз.

«Қыс».

Далада қар борайды,

Ақмамыққа орайды.

Мұз болып қатады,

Жып-жылтыр боп жатады.

-Балалар, қандай жыл мезгілі туралы айттым? Иә. Қыс мезгілі туралы айттым. Қане, балалар, бірге айтайықшы. Қыс мезгілі.

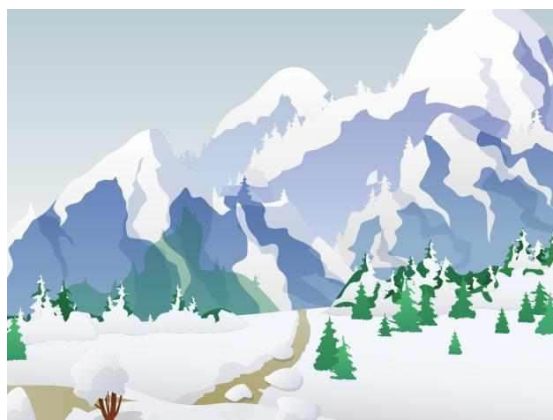
Көркем сөз шумақтары негізінде тұлғалық сөздік жаттығу.

Педагог:

- Балалар, сендер өлеңді тыңдағанда қардың түсі қандай делінген? (Қардың түсі ақ.) Жарайсыңдар!
- Қыс мезгілінің киімі қандай түсті? (Киімі ақ түсті.) Дұрыс.
- Қыста не қатады? (Мұз қатады.) Жарайсыңдар!
- Мұздың түсі қандай? (Жып-жылтыр.)
- Қыстың ақ кені, тағы да қалай айтамыз? (Әппаққыс.) Тамаша!
- Қыс не істейді? (Қыс келеді.) Тағы не істейді? (Ақ мамыққа орайды.)
- Балалар, қысшынымен ақ кенбе?

Суретті көрсету.

Педагог қысқы пейзаждың ерекшеліктері бейнеленген суреттерді көрсетеді.

- Сендер дұрыстаптыңдар. Жарайсыңдар!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Өлеңді мәнерлеп оқу. «Нуормандықаржауып».

Педагог:

- Балалар, қыс суық. Қыс өте әдемі жыл мезгілі. Ақындар қыс мезгілі жайлы көптеген өлеңдер шығарады.
- Тыңдаңдаршы.

Педагог өлеңді мәнерлеп оқиды.

Көркем сөз.

Д.Қ. Бұланбаева «Нуормандықаржауып».

Нуормандықаржауып,

Құрсауына орады.
Аяз түсіп ізіне,
Алай-дүлей орады.
Өзендерге мұз қатып,
Су шыныға айналды.
Сұлу қыстың қаһары
Жаулапалдымаңайды.

Тірек мнемокарточкалардың мазмұны бойынша әңгімелесу.

Педагог:

- Балалар, өлең ұнады ма? (Ұнады.)
- Орманда не болды?

- Далаға неболды?

- Кім келеді? Не істейді?

- Өзеннеге айналды?

- Қыс қандай?

- Жарайсыңдар!

Мнемокесте арқылы өлеңді топпен мәнерлеп қайталау.

Педагог:

- Балалар, тақпақты мына мнемокарточкалар арқылы айтып көрейікші.

Педагог балалардың алдына тақпақтың мазмұны бойынша мнемокесте тегі қояды:

- қар жапқан ағаштар, шыршалар;
- аппақ көрпеге оранған, арғы жағында тау беткейлері;
- аяз ата келе жатыр, бір қолында таяғы бар, екінші қолындағы қолғабынан қар ұшқындары ағаштарға түсіп жатыр;
- қар жапқана ағаштарды мұз қоршап тұр;
- шыны сияқты көз жасы;
- әдемі қыздың бет-әлпеті.

Нуорманды қар жауып,
Құрсауына орады.
Аяз түсіп ізіне,
Алай-дүлей орады.
Өзендерге мұз қатып,
Су шыныға айналды.
Сұлу қыстың қаһары
Жаулапалдымаңайды.
- Жарайсыңдар!

Сөзді-ырғақты жаттығу. «Нуорманда қар жауып».

Педагог ырғағы тақпақ шумақтарына сәйкес келетін әуеннің дуысын бәсеңдетіп қосады.

Нуорманды қар жауып, (қолды екі жаққа кезек-кезек созу) Құрсауына
орады. (сұқ саусақты айналдыру)
Аяз түсіп ізіне, (орнындатырып адымдау)
Алай-дүлей орады. (саусақтарды қимылдату, жоғары-төмен жүргізу)

Өзендергемүзқатып,(қолдыалдығабүгу,аяқтыалшаққою) Су шыныға айналды. (саусақпен алақанды ұрғылау)
Сұлуқыстыңқаһары(бетті уқалау)
Жаулапалдымаңайды.(қолды екіжаққажаю)

Сәйкестендіруге арналған сөздік жаттығу. «Жазда, қыста».

- Жаз⇒қыс;
- Торғайқанатын қағады⇒торғайқанаттарын иығына үйкейді;
- құмнанбушығыптұр⇒допты лақтырған қол, алақанға үрлеу;
- жаңбыр бұлттан⇒қарбұлттан;
- жапырақтары барағаш⇒ағаштарды қар жапқан;
- қалақша құмда⇒қолғаппен қар жинау;
- допты лақтырған қол⇒қар лақтырған қол.
- Мына суретте жаз мезгілі.
- Мына суретте қыс мезгілі.

- Жазда торғай ұшады.
- Қыста торғай тонады.

- Жазда күн ыстық.
- Қыста күн суық.

- Қыста қар жауады.
- Жазда жаңбыр жауады.

- Жазда ағашта жапырағы бар.
- Қыста ағашта жапырағы жоқ.

- Жазда құммен ойнаймыз.
- Қыста қармен ойнаймыз.

- Жазда допты лақтырамыз.
- Қыста қарды лақтырамыз.

Педагог тақырыпты балалармен бірге пысықтайды.

Педагог:

- Балалар, мен әңгімелеуді бастаймын. Сендер аяқтайсыңдар. Суреттерге мұқият қараңдар.
- Педагог суреттерге сол жақтан оң жаққа қарай сілтеп көрсетеді. Балаларға жаттығуды орындауға мүмкіндік береді.
- Бұл жаз мезгілі, ал бұл... (қыс мезгілі). Жарайсыңдар!
 - Жазда торғай ұшады, қыста... (тонады). Жарайсыңдар!
 - Жазда күн ыстық, қыста... (суық).
 - Қыста қар жауады, жазда... (жаңбыр жауады).
 - Жазда ағашта жапырағы бар, қыста ағашта... (жапырағы жоқ).
 - Жазда құммен ойнаймыз,... (қыста қармен ойнаймыз).
 - Жазда допты лақтырамыз,... (қыста қарды лақтырамыз).
 - Жарайсыңдар!

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту, қортындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін не жайлайттық? Иә. Біз тақпақ оқыдық.
- Тақпақтане жайлайтылды? Жаз туралы? Күз туралы? (Қыс туралы)

айтылды.)Жарайсындар!

- Бізқандайсөздердікөпайттық?(Қар,қыс,ақ.)Дұрыс.

- Қысmezгiлiнiңқандайтабиғатқұбылыстарыестерiндеқалды?Атаңдаршы(Қар,мұз,аяз.)
Жарайсындар!

- Балалар,қыстаәдеміmezгiл.Қыстыжақсыкөрсендер,ол сендергесұлулығынкөрсетеді.

- Бүгінсендерөтезейiндiболдыңдар. Қысжайлытақпақтымәнерлепайтыпбердiңдер.

Алғысымды білдіремін. Жарайсындар! Сау болыңдар.

14. Ұйымдастырылған іс әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Қазақстан байлықтары». 5-дейін санау, кері санау.

ҰЙЫМДАСТЫРЫЛҒАН ІС-ӘРЕКЕТТІҢ МАҚСАТЫ

Балалардың ұғымындағы еліміздің негізгі байлығы туралы білімдерін кеңейту; қазба байлықтардың атауларын дұрыс атау, қолданылу аясы туралы түсініктерін нақтылау.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: байлық, мұнай, көмір, кен сөздеріненгізу; «Суды ішеді», «Суды құяды», «Сумен суғарады», «Бидайды себеді», «Бидайды орады», «Бидайды тартады», «Көмірді өндіреді», «Көмірді жағады», «Көмір жылубереді», «Мұнайды өндіреді», «Мұнайдан бензин шығарады», «Пластикойыншықтар жасайды», «Кенді өндіреді», «Кенді балқытады», «Кеннен үй, көпір тұрғызады» сөйлемдері арқылы сөздік қорларын молайту; 5-ке дейін тура және кері санауға жаттықтыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспатындау, слайд-шоу негізінде миға шабуыл, көркем сөз, сурет бойынша әңгіме, пішінді таңбалауыштармен мнемочарткаларға негізделген сөздік жұмыс, еске сақтауға арналған сөздік жаттығу, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны (аудиотаспасы).

Слайд-шоуға суреттер: таулар, өзен, дала, орман, шөл, теңіз, Астан, Бәйтерек, Ханшатыр, Ақорда.

Қазақстанның байлығын бейнелейтін суретті таңбалауыштар: «су», «бидай», «көмір», «мұнай», «кен».

Қазақстан туралы әңгімеге суреттер бөлімі:

- таушыңына наққан су, жерасты сулары;
- адам құбырдан стақанға су алып жатыр;
- егістікті суғару;
- алтынастықты егістік даласы;
- қапқа толтырылып жатқан ұн;
- орамалдағы дөңгелек нан;
- жер астында шахтёр көмір қазып жатыр;
- адам көмірді отқа күрекпен лақтырып жатыр;
- үйдің мұржаларынан түтін шығып жатыр.
- теңіздегі мұнай шығару мұнаралары;
- адам машина бағине бензин құйып жатыр;
- жер астында шахтёр кен қазып жатыр;
- балқытушы металл балқытып жатыр;
- үйдің темір құрылғылары.

Сөздік жұмыс үшін мнемочарткалар:

- суды ішеді, құяды, суғарады;
- бидайды егеді, орады, тартады;
- көмірді өндіреді, қазады, жағады, жылубереді;

- мұнайдың өндіреді, бензин шығарады, пластик ойыншықтар жасайды;
 - кенді өндіреді, балқытады, үй, көпір тұрғызады.
- Баяу қарқынды әуеннің аудиотаспасы.
- Қазақстанның байлығы жайлы сөйлем құрауға мнемокестелер;
- Тура және кері санау үшін сызбалы суреттер:
- солдан оңға Қазақстанның бес байлығы қатармен орналасқан: су - бидай - көмір - мұнай - кен;
 - екі қатар: Қазақстанның бес байлығы бейнеленген әртараң балауыштың астында 1-ден 5-ке дейінгі цифрлар.

2. Үлестірмелі материалдар.

Таратуға арналған пішінді таңбалауыштар: «су», «бидай», «көмір», «мұнай», «кен».

ҰЙЫМДАСТЫРЫЛҒАН ІС-ӘРЕКЕТТІҢ БАРЫСЫ

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны қосылады.

Әнұранның бір шумағы орындалады.

Педагог:

— Балалар, орнымыздан тұрамыз, қолымызды жүректің сынақоямыз, Әнұранымызды тыңдаймыз.

Әнұран аяқталғаннан кейін:

— Балалар, сендер Қазақстанның Әнұранын тыңдадыңдар.

— Қазақстан деген не? Иә, Қазақстан — біздің туған еліміз. Қайталайық, Қазақстан.

Жарайсыңдар!

— Балалар, Қазақстан — біздің үйіміз. Қайталаймыз, Қазақстан. Жарайсыңдар!

— Қазақстанның көрікті жерлері өте көп. Қазір суреттер көреміз. Суреттер сендергетаныс болса, өздерің атайсыңдар. Келістік пе?

Балалар көргендерін бір сөзбен атайды. (Қазақстан, таулар, өзен, дала, орман, шөл, теңіз, Астана, Бәйтерек, Ханшатыр, Ақорда.)

— Жарайсыңдар!

Көркем сөз.

Әйнегі-күн, шатыры-аспан,

Кең дала ...

Төсі толғанегін.

Көлдері күміс шашқан,

Қазақстан-Республикамының!

(Д. Әбілев)

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Сурет бойынша әңгіме. «Қазақстанның бес байлығы».

Педагог:

- Балалар, біздің Отанамыз-Қазақстан.

- Қазақстанның жері өте бай.

- Қазақстанның негізгі бес байлығы бар. Олар: су, бидай, көмір, мұнай, және кен.

- Су таудан ағып, жерастына кетеді. Суды ішеді, сумен егістіктерді суғарады.

- Бидай егістікте өседі. Бидайды өсіреді, ұн тартады, нан пісіреді.

- Көміржерастындажасырылған.Көмірдіөндіреді,көмірдіотқажағады,көмірменүйді жылытады.
- Мұнайтеңізастындажасырылған.Мұнайдыөндіреді:мұнайдан бензиншығарады,пластик жасайды.
- Кентаудажасырылған. Кендіөндіреді:кенненметаллбалқытады,бөлшектержасайды.
- Байлықты қорғаукерек.

Пішіндітаңбалауыштарменмнемокарточкаларғанегізделген сөздік жұмыс. «Қазақстанның бес байлығы».

- Балаларорындарынаотырады,педагогинтеракбелсендінемесе көрнекіліктерге арналған тақтада суреттерді көрсетіп түсіндіреді.
- Балалар, жердің байлығыдегеніміз не?Жердің байлығы дегеніміз -қазба байлық, бидай, су, мұнай,газ,кен. Қане,тағыбірретқайталайықшы.Байлықдегеніміз -қазбабайлық,бидай,су, мұнай, газ, кен. Жарайсыңдар! Ұмытпаңдар.
 - Айтыңдаршы,балалар,Қазақстанныңқандайбайлығыбар? ПедагогбірбағанғаҚазақстанныңбесбайлығынбілдіретінтаңбалауыштардыорналастырады.
 - Су.Қайталаңдар.
 - Бидай.Қайталаңдар.
 - Көмір.Қайталаңдар.
 - Мұнай. Қайталаңдар.
 - Кен.Қайталаңдар.
 - Жарайсыңдар!
 - Балалар,суменнеістейді?
 - Судыішеді, судықұяды, суменегіндісуғарады.
 - Бидайдысебеді,бидайдыорады,бидайдытартады.
 - Балалар,ал көмірменнеістейді?
 - Көмірдіөндіреді,көмірдіжағады,көмірденжылу алады.
 - Балалар,мұнайменнеістейді?
 - Мұнайдыөндіреді,мұнайданбензиншығарады,пластикойыншықтаржасайды.
 - Балалар,ал кенменне істейді?
 - Кендіөндіреді,кендібалқытады,кенненұй,көпіртұрғызады.
 - Естеріңесақтадыңдарма? Жарайсыңдар!

Топшалардамнемокестегенегізделгенсөйлеммодельдеугеарналған жаттығу. Көрме «Қазақстанның байлығы».

Педагог:

- Балалар,Қазақстанныңнешебайлығыбар?(Бесбайлығыбар.)Жарайсыңдар!
 - СендерЭКСПОкөрмесіндеболдыңдарма? Иә.Ондаадамбаласықандайжетістіккежеткенін көрсететін үлкен залдар, павильондар бар.
 - Бүгінбізде«Қазақстанныңбайлығы»көрмесінебарамыз.Алдымен,балалар,бестопқа бөлінеміз.
- Педагогбалалардыңбелсендііс-әрекеткеынталандыратынәуендіқосады.Балалардыңайтқан сөйлемдері анық естілетіндей мөлшерде әуеннің дауысы бәсеңдетіледі.

ПедагогтопішінеэрқайсындаҚазақстанныңбесбайлығыбейнеленгенпішінді таңбалауыштардыорналастыруүшінбестақтақояды.Олжердебалалареркінқозғалып,өзге топшаларды көре алатындай, тыңдай алатындай етіп орналастырады.

Педагог үстелдің үстіне таратуға арналған таңбалауыштардайындайды: «су», «бидай», «көмір», «мұнай», «кен».

Әр бала үстелден біртәңбалауышты таңдайды да, тақтадағы сәйкес келетін таңбалауыштың қасына барады.

- Бес таңбалауыштың ішінен біреуін таңдаңдар. Дәл сондайың тақтадан тауып, топ болып жиналыңдар. Кімнің таңбалауыштары бірдей болса, сонда бейнеленген байлық жайлы айтасыңдар. Түсінікті ме? Жарайсыңдар!

- Әртопта байлық туралы мнемокесте бар.

- Өз тақталарыңа барып, байлық жайлы не айтатындарыңды ақылдасыңдар.

Басқа топтардың балалары еркін қозғалып, басқа топтағы балалардың қалай сөйлем құрғандарын ести алады.

Педагог әртоп мүшесіне өз бетінше сөйлем құрауға тапсырма береді. Педагог әртопқа жақындайды, балалардың сөйлемдермен сөз тіркестерін қалай құрап жатқандарын тыңдайды, белсенділіктері үшін мақтайды.

Ескес ақтауға арналған сөздік жаттығу. «5-кедейін тура және кері санау».

Педагог балаларға орындықтарға жартылай шеңбер құрып отыруды ұсынады.

Педагог артық көрнекіліктерді алып тастайды, солданоңға қарай сызықтың бойымен Қазақстанның бес байлығын бейнелейтін суретті таңбалауыштарды қалдырады.

Педагог:

- Балалар, Қазақстанның байлығын тағы бір рет санап көрейік. Сол жақтан бастайық: бір, екі, үш, төрт, бес.

Педагог әртәңбалауыштың астына карточка-цифрларды орналастырады. 1-ден 5-ке дейінгі сандарды қою.

- Жарайсыңдар!

- Аленді, балалар, кері санайық. Бес, төрт, үш, екі, бір.

- Жарайсыңдар!

Педагог әр қайсына тура және кері санауға мүмкіндік береді.

- Сендердің санағыларың келе ме?

Бір, екі, үш, төрт, бес.

Аленді кері санайық:

Бес, төрт, үш, екі, бір. Бір

- су,

Екі - бидай,

Үш - көмір,

Төрт - мұнай,

Бес - кен.

- Біздің еліміздің байлығын ешбір қиыншылықсыз жаттап алдық.

- Балалар, жаттап алайық! Есімізгес ақтап аламыз.

- Осы байлығы туралы үйде айтып бересіңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту, қортындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін біз не туралы айттық? (Қазақстанның байлығы туралы.) Дұрыс.

- Қазақстанның қандай байлығы бар? (Су, бидай, көмір, мұнай, кен орындары.) Дұрыс.

- Бұл байлық адамға не үшін керек? (Ішу үшін. Нан жеу үшін. Үй жылы болу үшін.

Көліктер жүру үшін. Үй салу үшін.) Жарайсыңдар!

- Бүгін қанша байлығыңа тауын білдік? (Бес байлығын.)

- Қане, беске дейін тура және кері санайық (Бір, екі, үш, төрт, бес. Бес, төрт, үш, екі, бір.)
Жарайсыңдар!

- Балалар, мен сендерге Отанымызды сүюді, оның байлығын сақтай білуді тілеймін. Рақмет!
Жарайсыңдар. Сау болыңдар.

15. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Киімдер, аяқ киім, бас киім».

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымында киімдер, бас киім мен аяқ киім туралы түсініктерін дамыту; ұл мен қызға арналған киімдер, мезгілді киімдер туралы білімдерін қалыптастыру; тазалықпен ұқыптылық жайлы түсініктерін дамыту.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: бас киім, пима, ұлға арналған киім, қызға арналған киім сөздерімен сөз тіркестерін енгізу; киімдер, аяқ киім, бас киім түрлерін білдіретін сөздерді және «қыста киеді», «жазда киеді», «қыздар киеді», «ұлдар киеді», «басқа киеді», «денеге киеді», «аяққа киеді» сөз тіркестері арқылы сөздік қорды арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, таңғажайып сәт, көркем сөз, суреттер көрсету, заттарды жіктеу бойынша зияткерлік карта негізінде сөздік жаттығу, жұмбақ жасыру арқылы зияткерлік карта негізінде сөздік жұмыс, көрнекі таңбалауыштар негізінде ым-ишара жаттығуы, сәйкестендіру негізінде көруге арналған сөздік-логикалық дамытушылық тапсырма, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Жаңа жылдық мерекені елестететін әуеннің аудиотаспасы.

Демонстрациялық суреттер:

- үй киімін киіген, көңілсіз Алан мен Дана;
- қысқы киім киіп, жымып тұрған Алан мен Дана.

Демонстрациялық сурет: ішінде киімдер аралас, есігі ашық шкаф.

Демонстрациялық сурет: ішінде ұл мен қыздың киімдері аралас, есігі ашық шкаф.

Зияткерлік картаға суретті-сызбалар, қыз бен ұлға арналған киімдер, бас киімдер мен аяқ киімдер бейнеленген таңбалауыштардың екі тобы қарастырылған: бастапқы және аяқталған түрі.

Зияткерлік картаның шеңберіне жапсыру үшін демонстрациялық таңбалауыштар: «ұл», «қыз»; ұлға - бас киімдер, киім, аяқ киім; қызға - бас киімдер, киім, аяқ киім.

Жұмбақтарға арналған таңбалауыштар: көйлек, кепеш, шалбар, қалпақ, кроссовка.

Демонстрациялық суреттер түрлі кейіпкерлер мен киім үлгілерінің сұлбалары: Күлше қыздың көйлегі, Алдар көсенің шапаны, Мыстан кемпірдің белдемшесі, Кішкентай Муктің туфліі, Дымбілместің бас киімі (қалпақ), Аязатаның бас киімі, пимасы мен тоны.

Демонстрациялық суреттер: Аязата, Алдар көсе, Күлше қыз, Кішкентай Мук, Мыстан кемпір, Дымбілмес.

Демонстрациялық сұлбасы: Аязатаның пимасыз, тоны мен бас киімін киімеген суреті. (шұлық, жейде)

2. Үлестірмелік материалдар.

Қыз бен ұлға арналған киім мен аяқ киімнің таратпалық карточкалар:

- ұлға: 1) бас киім - кепеш, құлақшын; 2) киім - күртеше, жейде, футболка, шалбар, шолақ шалбар; 3) аяқ киім - етік, кроссовка.
- қызға: 1 - бас киім - қалпақ, жылы бас киім; 2 - киім - күртеше, көйлек, белдемше,

шалбар,кэзекей(сарафан);3-аяқкиім-етік,туфли(балетка). Аяз ата, тон, баскиім, пима сұлбаларының жиынтығы.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Аудиотаспатындау.

Мерекенің жақындағанын елестететін әуенестіледі.

Педагог:

- Балалар, біз қандай мейрамды күтіп жүрміз?(Жаңа жыл.)

- Әрине. Біз Жаңа жылды күтіп жүрміз. Тағы кімді күтіп жүрміз?(Аяз атаны.) Жарайсыңдар!

Таңғажайып сәт.

Педагог Алан мен Дана ны көрсетеді.

- Балалар, бізге қонақтар келді. Олар кімдер?(Алан мен Дана.)

- Қане, балалар, олармен амандасайықшы.

- Сәлеметсіңдер ме!

- Балалар, Алан мен Дана да Аяз атаны өте қатты күтіп жүр. Олар Аяз атаға көмеккеректігі туралы хат алыпты.

Көркем сөз. Аспан

жерге төгеді, Ақ

күмісін уыстап. Жаңа

жыл да келеді,

Бізге қарай жылыстап.

Өлең де әзір, ән әзір,

Ойын да әзір, бәрі әзір. Кел,

Жаңа жыл, біздерге,

Кел, Жаңа жыл, Жаңа жыл!

(С. Жиенбаев)

Педагог:

- Балалар, Аяз атаның Жаңа жыл кешіне киетін киімі әлі дайын емес. Ол некиеді?

- Аяз атаға көмектесу үшін, Алан мен Дана ғашкафтағы киімдерді дұрыс бөлуге көмектесейік.

Суреттерді көрсету.

Педагогі ішінде араласып кеткен киімдері бар, есігі ашық жатқан шкафты көрсетеді.

- Барлығышатасыпкетіптіғой... Қонақтарға көмектесейік? Олай болса, балалар, бастайық!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Заттарды жіктеу бойынша зияткерлік карта негізіндесөздік жаттығу. «Қызға арналған киімдер, ұлға арналған киімдер».

2.1.1

Жаттығуды өткізу үшін педагог бастапқы зияткерлік карта дайындайды.

Педагог ұл мен қызға арналған киімдер, бас киім мен аяқ киімдердің таратпалық карточкаларын дайындайды:

- ұлға арналған: 1) бас киімдер - кепеш, құлақшын; 2) киімдер - күртеше, жейде, футболка, шалбар, шолоқ шалбар; 3) аяқ киімдер - етік, кроссовка. Бұл таңбалауыштар алдын ала қиылып, арнайы жерде аралас орналасады (тақта немесе үстел).

Педагог ортадағы екі шеңберге карточкалар дайындайды: «қыз», «ұл». Педагог балалардың алдына бастапқы зияткерлік картаны қояды.

- Балалар, сендердің киімдерің бірдей ме? (Жоқ. Бірдей емес.)

Педагог ұл мен қызды шақырады.

- Сендердің киімдерің неге бірдей емес? Сенде шалбар? Ал, сенде белдемше? Дұрыс. Сен ұлсың. Сен қызсың. Қане, балалар, қайталайықшы. Жарайсыңдар!

- Қыздар, қайдасыңдар? Өздеріңді көрсетіңдерші... Жарайсыңдар!

- Ұлдар, қайдасыңдар? Өздеріңді көрсетіңдерші... Жарайсыңдар!

- Балалар, ұл мен қызға арналған киімдер болады.

Педагог зияткерлік картаның ортаңғы бөлігіне «ұл» және «қыз» таңбалауыштарын қояды.

- Жазира, қандай киімдер бар? (Ұлдарға. Қыздарға.) Жарайсың!

Педагог бірнеше баладан сұрайды.

2.1.2.

Педагог:

- Балалар, қыз бен ұлға арналған киімдерден бөлек, бас киім мен аяқ киім бар.

- Хамза мен Румия, мынa таңбалауыштардың арасынан, «аяқ киімдер», «киімдер», «бас киімдер» деген таңбалауыштарды тауып, оларды үш шеңберге жапсырыңдаршы. Балалар, шатастырып алмаңдар. Ұл мен қызға арналған киімдер бөлек тұрады.

Педагог үстелдегі немесе тақтадағы орынға көрсетеді. Онда негізгі алтыға жіктелген таңбалауыштар жатады: «аяқ киім», «киім», «бас киім».

Педагог негізгі жіктеу таңбалауыштары негізгі орталық зияткерлік картадан тарайтын алты шеңберге дұрыс жапсырылуын бақылайды.

- Міне, балалар, жарайсыңдар! Қараңдаршы, балалар, енді ұлдар мен қыздардың киімдерін бөлек жинайтын орын бар. Аяқ киім, бас киім, киімдер. Қайталайықшы (Аяқ киімдер,

баскиімдер, киімдер.) Жарайсыңдар!

- Қарандаршы, балалар, біздің картатолып келе жатыр.

2.1.3.

Педагог:

- Алмына жерге қарандаршы. Мында қыз бен ұлдың киімдері араласып кетіпті. Қане, балалар, бір таңбалауыштан алып, сәйкес бос шеңберге жапсырасыңдар.

Жаттығуға барлық бала қатысады.

Егер баласын таңбалауыштар санынан асып кетсе, таңбалауыштардың көшірмесін жасауға болады.

Жұмыс барысында педагог әр балаға: «Мынау не?» деген сұрақ қояды. Соларқылы әрқайсымен сөздік жұмысты жеке жүргізеді.

Картатолғаннан кейін педагог балаларды орындарына отырғызып, неболғанын қарауды ұсынады.

- Қарандаршы, балалар, біз барлығын рет-ретімен жинадық. Қызға бөлек, ұлға бөлек.

Жарайсыңдар!

Жұмбақ жасыру арқылы зияткерлік картаныгізіндесөздікжұмыс. «Мен... таңдаймын».

Педагог:

- Балалар, мен сендерге ойынойнауды ұсынамын. Қарандаршы, балалар, біздің карта киімдер, аяқ киім мен бас киім дүкеніне ұқсайды.

- Мен жұмбақ жасырамын. Жұмбақтың шешуін тапсаңдар, оны атайсыңдар, картадан көрсетесіңдер. Келістік пе? Бастайық!

- Мынау, ұлға арналған қысқы аяқ киім. (Мынау етік.) Дұрыс, Сержан! Ұл балаға арналған етік қайда, бізге көрсетші?

- Балалар, Сержанның артынан қай талайықшы. Жарайсыңдар!

- Мынау қызға арналған жазғы киім. (Мынау көйлек.) Дұрыс, Гүлшат! Қызға арналған көйлек қайда, бізге көрсетші?

- Гүлшаттың артынан қай талайықшы. Жарайсыңдар!

- Мынау ұлға арналған жазғы бас киім. (Мынау кепеш.) Дұрыс, Елдар! Ұл балаға арналған кепеш қайда, бізге көрсетші?

- Елдардың артынан қай талайықшы. Жарайсыңдар!

- Мынау, ұлға арналған киім. (Мынау шалбар.) Дұрыс, Марлен! Ұлға арналған шалбар қайда, бізге көрсетші?

- Марленнің артынан қай талайықшы. Жарайсыңдар!

- Мынау қызға арналған жазғы аяқ киім. (Мынау туфли.)

- Дұрыс, Сәния! Қызға арналған туфли (балетка) қайда, бізге көрсетші?

- Сәниянің артынан қай талайықшы. Жарайсыңдар!

- Мынау қызға арналған жазғы бас киім. (Мынау қалпақ.)

- Дұрыс, Әлімә! Қызға арналған қалпақ қайда, бізге көрсетші?

- Әлімәнің артынан қай талайықшы. Жарайсыңдар!

- Мынау ұлға жүгіргенде аяғына киетіні аяқ киім. (Мынау кроссовка.)

- Дұрыс, Бақтияр! Кроссовканы көрсетші.

- Бақтиярдың артынан қай талайықшы. Жарайсыңдар!

Жаттығу осы ретпен жалғасады. Ұйымдастырылған іс-әрекеттен тысу ақытта жаттығуды жалғастыруға болады.

Көрнекі таңбалауыштар негізіндеым-ишаражаттығуы. «Неекенінайтпаймыз. Не істейміз? Көрсетеміз».

Педагог:

- Балалар, енді біраз қозғалайық.
- Жаттығу «Неекенін айтпаймыз. Не істейміз? Көрсетеміз» деп аталады.
- Мен кез келген таңбалауышты көрсетемін, ал сендер оны атап, сол киімді, аяқ киім немесе бас киімді қалай киетінін көрсетесіңдер.
- Неекенінайтпаймыз. Не істейміз? Көрсетеміз. (шалбарды киюді көрсету, белбеуді тағу)
- Балалар, біз нені кидік? (Шалбарды кидік.) Жарайсыңдар!
- Неекенінайтпаймыз. Не істейміз? Көрсетеміз. (етікті киюді көрсету, сыдырмасын (замок) жабу)
- Балалар, біз нені кидік? (Етікті кидік.) Жарайсыңдар!
- Неекенін айтпаймыз. Не істейміз? Көрсетеміз. (бас киімді киюді көрсету, байлау)
- Балалар, біз нені кидік? (Бас киімді кидік.) Жарайсыңдар!
- Неекенінайтпаймыз. Не істейміз? Көрсетеміз.
- Балалар, біз нені кидік? (Күртешені кидік.) Жарайсыңдар!
- Міне, балалар, біз далағашығуға дайынбыз. Жарайсыңдар!

Сәйкестендіру негізінде көруге арналған сөздік-логикалық дамытушылық тапсырма. «Аяз ата не киеді?»

Педагог балаларға түрлі кейіпкерлердің әртүрлі киімдік мүлгілерінің сұлбасуреттерін көрсетеді: Күлше қыздың көйлегі, Алдар көсенің шапаны, Мыстан кемпірдің белдемшесі, Кішкентай Муктің туфлі, Дымбілместің бас киімі, Аяз атаның бас киімі, тоны, пимасы. Оларды тақтада ретпен орналастырады.

Педагог киім түрлеріне, бас киім мен аяқ киім мүлгілеріне нұсқайды.

- Қараңдаршы, балалар, қандай киім түрлерін, бас киім, аяқ киім мүлгілерін көріп тұрсыңдар? Оларды атаңдаршы, Аяз атаға келе ме?

- Мынау не? (Мынау көйлек.) Аяз атаға келе ме? (Жоқ. Келмейді.) Көйлекті кімдер киеді? (Қыздар.)

Балалардың жауап мүлгілері:

- Мынау шапан. Мынау белдемшесі. Мынау туфлі. Мынау қалпақ. Келмейді. Мынау тон. Мынау бас киім. Мынау пима. Мынау келеді.

Педагогке Аяз атаның жалаңаяқ, сырт киімсіз, жалаң бастұрған суреті қажет болады.

- Балалар, егер киімдер Аяз атаға келсе, онда киіндіріңдер. Қане, балалар, тексерейік! Әр баланың үстелінде Аяз атаның қиылған суреті, тон, бас киім мен пима жиынтықтары дайын тұрады.

Педагог әр баланың қасына келіп сұрайды:

- Қайда киеді?

Балалар:

- Тонды үстіне киеді.

- Етікті аяққа киеді.

- Бас киімді басқа киеді.

Тапсырма аяқталғаннан кейін педагог тағы да тақтаға көрсетеді, балалар Аяз ата мен басқа кейіпкерлер өз киімдерін кигендерін көреді.

Демонстрациялық суреттер: Аяз ата, Алдар көсе, Күлше қыз, Кішкентай Мук, Мыстан кемпір,

Дымбілмес.

- Кейіпкерлерді таныдыңдарма? Оларды атаңдаршы. Жарайсыңдар! Әркім өз киімін кию керек.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту мен қортындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін немен айналыстық? (Аяз атаға киім іздедік.) Дұрыс. Аяз ата не киеді? (Бас киім, тон, пима.)
- Тон дегеніміз не? (Тон дегеніміз - сырт киім). Бас киім дегеніміз не? (Бас киім дегеніміз - басқа киетін киім). Пима дегеніміз не? (Пима дегеніміз - аяқ киім.) Жарайсыңдар!
- Бізге қонақ киімдер келді? (Алан мен Дана.) Ал, тағы қандай киіммен аяқ киімдер болады? (Ұлға арналған. Қызға арналған.) Жарайсыңдар!
- Қыста киіген киімді жазда киюге болама? Тағы қандай киіммен аяқ киімдер болады? (Жазғы киім, қысқы киім.) Жарайсыңдар!
- Алан мен Дана сендерге тәртіп орнатып, қыз бен ұлдың киімдерін бөліп бергендеріңе, серуенге жылдам киінуді үйреткендеріңе, Аяз атаға киім тауып бергендеріңе көмектескендерің үшін алғыстарын білдіреді. Олар сендермен қоштасады. Олар серуенге барады.

- Балалар, бүгін сендер ақ көңіл, тату, ұйымшыл болдыңдар. Сендерге көмектерің үшін алғысым шексіз. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

16. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Жаңажылдық сыйлықтар»

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы қысқы мерекелер жайлы білімдерін кеңейту; жаңа жыл мерекесі туралы түсініктерін дамыту; сыниесім және үстеу сөздер жайлы түсініктерін қалыптастыру.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: мереке, мұрт, тез, баяу, жеңіл, ауыр сөздерінен тізуді; жаңажылдық әндердің шумақтарын айтқызу арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспатындау, көркем сөз, сөз тудыруға арналған ойын жаттығуы, лексикалық-ырғақты жаттығу, еске сақтауға арналған сөздік-дамытушылық жаттығу, сөзді-ырғақты, музыкалық жаттығу, суреттер көрсету, материалды бекіту, қортындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Жаңажылдық мерекелердің жақындағанын білдіретін әуеннің аудиотаспасы.

Әшекейленбеген (шарлары жоқ) шырша сұлбасы.

Әшекейленбеген шырша сұлбасы.

Балабойынан биіктеу шыршаның макеті.

Әуен ырғақтары бір-біріне қарама-қарсы екі аудиотаспа.

Орналасуы әртүрлі аңдардың көлеңкесі.

Демонстрациялық суреттер: тиін, сауысқан, түлкі, кірпі, аю, мысық, қоян, бақа, қасқыр.

2. Үлестірілмеі материалдар.

Шыршаға арналған ойыншық шарлар. Әртүрлі кейіпкер аңдардың жаңажылдық бетперделері.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Аудиотаспатындау.

Жаңажыл мерекесі жақындағанын білдіретін әуен қосылады.

Педагог:

- Балалар, сендер түсіндіңдер ме? Қандай мейрам жақындап келеді? (Жаңа жыл.) Жарайсыңдар!

- Жаңажыл жазғы мерекеме? Қысқы мерекеме? Дұрыс. Жаңажыл - қысқы мереке. Қане, балалар, қайталайықшы. Жарайсыңдар!

- Неге қысқы мереке? Иә. Себебі, қазір далада қыс.

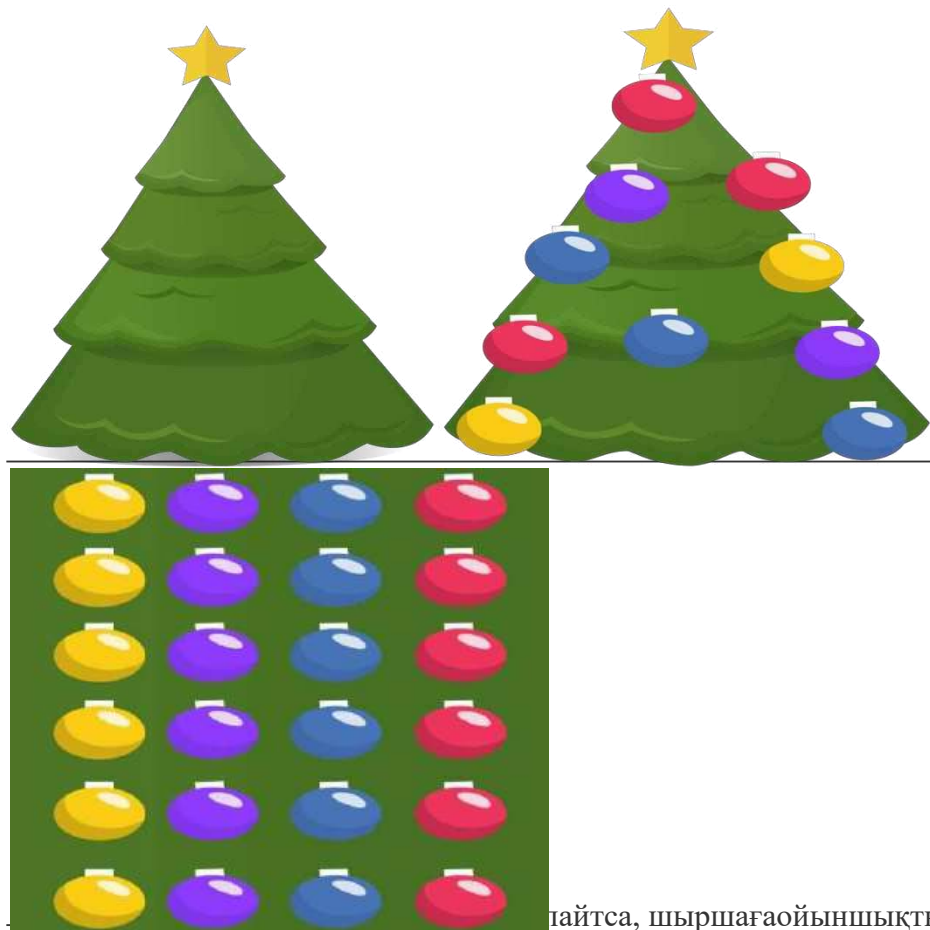
«Күтемізсені, Жаңажыл!»

Жаңажыл, келе ғой!
Төріме ене ғой.
Әсем ғой шыршамыз,
Жарасып жырымыз.
Сақал, құлақтағамыз,
Қоян, түлкі боламыз.
Жаңа жыл, төрге кел,
Қонақты ерте кел.
Мерекені тойлаймыз,
Әншырқап, билейміз!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Сөз тудыруға арналған сөздік жаттығу. «Шыршаны жаңа ойыншық және сөздермен безендірейік».

Педагог жаттығуды өткізу үшін шыршаның сұлбасы мен таратпалы ойыншық шарлар дайындайды.

Егер балалар сұраққа жауап беретін сөзді айтса, шыршаға ойыншықты ілуге мүмкіндік алады.

- Балалар, Жаңажыл кешінде түрлі ғажайып тарболады. Қазір жаңа сөздер ойлап табамыз.
- Кімненің сөзімен жаңа сөз ойлап тапса, сол балашыршаға ойыншық іледі.
- Балалар, қазір мен «Не?» деген сұраққа жауап беретін сөз айтатын. Сендер «Қандай?» деген сұраққа жауап беретін сөзді айтасындар.
- Қыс-қысқы.
- Қар - қарлы.

- Аяз-аязды.
- Шырша-шыршалы.
- Мереке-мерекелік.
- Жаңажыл-Жаңажылдық.
- Қызық-қызықты.
- Түс- түсті.
- Жұлдыз-жұлдызды.
- Күлкі - күлкілі.
- Мұз- мұзды.

Педагог сөздерді дұрыс қайталағандары үшін балаларды ойыншықпен марапаттай алады.

Лексикалық-ырғақты жаттығу. «Жеңіл-ауыр, баяу-тез».

Педагог:

- Балалар, аңдардың қалай қозғалатынын білесіңдер ме?
- Аңдар тез және баяу, жеңіл және ауыр қозғалады.
- Қане, балалар, көрсетейікші.

Балалар педагогтің артынан қимылдарды қайталап, сөздерді естеріңе сақтап, жаттап алады. Педагог балаларға өлең жолдарын анық дыбыстатып айтқызады.

Тиін жеңіл секіреді,
Қоян жеңіл секіреді,
Түлкі жеңіл жүгіреді,
Қасқыр жеңіл жүгіреді.

Аю болса, ауыр аң,
Есікті ауырашады ақ.
Қозғалады қорбандап.
Ай-ай, аюға қиын-ақ!

Кейін көңілді ырғақты әуенді қосып, содан кейін сөзбен қимылдарды сәйкестендіріп айтқызу жаттығуын орындатады.

Тиін жеңіл секіреді, (екі аяқпен кезек-кезек секіру) Қоян
жеңіл секіреді, (аяқтың ұшымен секіру)
Түлкі жеңіл жүгіреді, (аяқтың ұшымен секіру)
Қасқыр жеңіл жүгіреді. (аяқтың ұшымен жүгіру)

Аю болса, ауыраң, (қорбандап жүру) Есікті
ауыр ашады ақ.
Қозғалады қорбандап.
Ох! Аюға қиын-ақ! (иықты көтеру)

Ескесактауға арналған сөздік-дамытушылық жаттығу. «Мерекелер болды?»

Педагог:

- Балалар, тапсырманы кім мұқият орындады? Жақсы.
- Айтыңдаршы, балалар, мерекелер болды? (Тиін, түлкі, аю, қоян, қасқыр.)

Демонстрациялық суреттер: әртүрлі орналасқан, аңдардың көлеңкесі (көк көлеңке) - тиін, сауысқан, түлкі, кірпі, аю, мысық, қоян, бақа, қасқыр.

Балалар көлеңкелерді көрген кезде оның не екенін тез анықтап, алдыңғы жаттығуда болмаған аңдарды алып тастайды.

- Тиін,қоян,түлкіменқасқыршапшаңсекіріп,жылдамжүгіреді.(Себебі,оларжылдам.)
- Аюнегеақырыңқозғалады?(Себебі,аю баяу.)
- Тиін,қоян,түлкімен қасқыржеңілсекіріпжүгіретінінеліктен?(Себебі, оларжеңіл.)
- Аюдынауыржүретінінеліктен?(Себебі,аюауыр.)

Педагогбалалықбалалардансұрапшығады.Сұрақтытуранемесекерісіншеқояды:

- Қояннегежылдам?(Себебі,тезқозғалады,)
- Қояннегетезқозғалады?(Себебі,қоянжылдам.)

Педагогбалалардыңбасымкөпшілігініңтолықсөйлемменжауапберуін қамтиды.

- Жарайсыңдар!Қане,балалар,Жаңажылдықмерекегеарнап әсемәнсалайық.

Сөзді-ырғақтымузыкалықжаттығу«Күтемізсені,Жаңажыл!»

Педагогбалаларғаәртүрліандардыңжаңажылдықбетперделерін үлестіреді.

Педагогбалаларғаөлеңжолдарынанықдыбыстатыпайтқызады.Кейінкөңілді ырғақтыәуен қосып, содан кейін сөзбен қимылдарды сәйкестендіріп айтқызу жаттығуын орындатады.

Жаңажыл,келеғой!(қолкеудеде,теңселу)

Төрімеенегой.(қолдыалдығасозу,алақанашық) Әсем
ғой шыршамыз. (қол жоғары)

Жарасыпжырымыз.(орындаайналу)

Сақал,құлақтағамыз,(қолдытөбегеқою,қоянныңқұлағынкелтіру) Қоян,
түлкі боламыз. (қолды алдыға қарай бүгу)

Жаңа жыл, төрге кел! (қолды алдыға созу, алақан ашық)

Қонақтыертекел.(қолдыалдығасозу,алақандыашып-жұму)

Мерекені тойлаймыз, (қол белде)

Әншырқап,билейміз!(қолшапалақтап,әраяқтыкезек-кезекалдығасозу) Егер,
уақыт жеткілікті болса, үшінші рет айтқызуға болады.

Ұйымдастырылғаніс-әрекеттентысуақыттапедагогбалаларғаөленніңсөздерінқайталатып, Жаңа жылдық әндерін орындатады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекітужәнеқорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бізқандай мерекенікүтіпжүрміз?(Жаңажылмейрамын.)Жарайсыңдар!
- Жаңажылқандай жылмезгіліндекеледі?(Қыстакеледі.)Дұрыс!
- Жаңажылданенібезендіреміз?(Шыршаны безендіреміз.)
- Жаңажылдабізгеқонаққандайкейіпкерлеркеледі?

Балаларөздерібілетіннемесесөздерікостюмінкиетінбасқакейіпкерлердіайтуы мүмкін.

- БізАязатағандай сыйлықжасай аламыз?(Әнайтааламыз.)Жарайсыңдар!

- Балалар,егерсендербіздіңжаңажылдықәндеріндіайтсаңдар,Аяз атақуанып,жақсы сыйлық сыйлайтынына сенімдімін.

- Бүгінсендеркөңілді, татуболып,өтеәдеміәнсалдыңдар. Рақметсендерге!Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

17. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: Әңгімені мәнерлеп оқу. «Біз қармен қалай ойнадық». Биік-аласа. Тар- жіңішке.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балаларды «Біз қармен қалай ойнадық?» әңгімесі мен таныстыру; әңгіме жанры туралы түсінік беру; қысқы өзгерістер туралы білімдерін кеңейту, қысқы қызықтар жайлы түсініктерін қалыптастыру; «биік -аласа», «тар -кең» шамалары туралы түсініктерін бекіту, сөйлеу барысында қолдануға жаттықтыру; көргені мен естігенін сәйкестендіре білу біліктілігін, еске сақтау, қиял, көру зейінін, жағымды эмоцияларын дамыту. Зейінділікке, ұйымшылдыққа тәрбиелеу; қысқы ойындарға қызығушылықтарын арттыру.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: қызықтар, кең, тар, биік, аласа, аула сыпырушы, шана, шаңғы сөздерін енгізу; таудан сырғанады, шананы сүйрейді, күшікті сырғанатты, коньки тепті, шаңғы тепті, қар ұшқынын ұстады, аққала жасайды, қарлақтырды, қартазалайды сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудио таспа, сурет көрсету, қарама-қарсымағыналы сөздер жұптарын құрауға арналған сөздік жаттығу, ым-ишара мен тапқақтау негізінде сөздік жұмыс, суретті-сызба негізінде елестету арқылы әңгімені оқу, естуге және артикуляцияға арналған жаттығу, сюжетті суретті қортындылау негізінде сәйкестендіру мен бөліктерді тұтастандыруға жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Баяу қарқынды әуен.

Демонстрациялық сурет: биіктіктері әртүрлі екі ағаш бейнеленген. Ағаштың басында, жерде қар көп. Әр ағаштың алдында қардан тазаланған ені әртүрлі екі жол жатыр.

Көру арқылы әңгімені модельдеу. «Балалар қармен қалай ойнады?»

- таудан сырғиды;
- шанасын сүйреп, күшікті сырғанатады;
- конькимен келеді;
- қарды лақтыру;
- екі бала құшақтасады, жымияды;
- қолғаппен қар ұшқынын ұстап алу;
- аққалаға қардан шар жасап жүр;
- шаңғымен келеді;

Осындай бөлек суретті сызбалар.

Түрлі қарқындығы бар ағаштың әуенді аудио таспалары.

Әңгіменің желісін бейнелейтін демонстрациялық сюжетті сурет.

Суретті сызба: аула сыпырушы қар тазалап жүр.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМІ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспатындау.

Тыныштандыратын әуен қосылады.

Суреттік көрсету.

Педагог екі ағашты көрсетеді: биік және аласа. Олардың алдыңғы жағында тазаланған екі жол жатады. Биік ағаштан кең жол, аласадан тар жол көрінеді.

- Қараңдаршы, балалар, қанша көп қар жауған!
- Бұл қай жыл мезгілі? (Бұл қыс.) Қыстан көп болады? (Қыста қар көп.) Дұрыс, қар көп.
- Біреулер жолды тазалап қойыпты.

Қарама-қарсымағыналы сөздер жұптарын құрауға арналған сөздік жаттығу. «Биік - аласа. Тар - кең».

Педагог:

- Мына суреттен елдер бар? (Ағаштар.) Ағаштар бірдей ме? Сол жақта - аласа, оң жақта - биік. Қане, балалар, қайталайықшы. Жарайсыңдар!

Педагог балалардың назарын суреттегі екі жолға аударады.

- Жолдар бірдей ме? Сол жақтағы жол - тар, оң жақтағы жол - кең. Қане, балалар, қайталайықшы. Жарайсыңдар!

Педагог бірнеше балаға жеке қайталауға мүмкіндік береді.

- Иә, қар көп. Ендеше, балалар, қар менойнауға болады. Сендер дайынсыңдар ма? Келіңдер, ойнайық!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Ым-ишара ментәкпақтау негізіндесөздік жұмыс. «Мынаны не істейміз?»

Педагог балалардың интербелсенді тақтанемесекөрнекіліктерге арналған тақта алдына жарты шеңбер болып отыруға шақырады.

Жаттығуды ұйымдастыру үшін педагог шумақтың әр жолын бейнелейтін суретті сызбаларды қолданады.

Міндеті.

Кезекті жолды оқыған кезде төмендегі қажет суретті сызбаны қою керек. Суретті сызбалар:

- таудан сырғиды;
- шаңасүйреп, күшікті сырғанатады;
- конькимен келеді;
- қарды лақтыру.
- екі бала құшақтасады, жымияды;
- қолғаппен қарушқыны нұстапалу;
- аққалаға қардан шар жасап жүр;
- шаңғымен келеді.

Педагог әр сөзді артикуляция естіліп, көрініп тұратын дайнақты, айқындыбыстауымаңызды.

Жаттығу барысында ым-ишара қимылдарын да қолдануға болады. Педагог әр сөйлем жолдарынан кейін тыныс белгілеріне қажет үзілісі бар әуенді аудиотаспасын пайдалана алады.

- Мынау сырғанақ. Сырғанақтан төмен қарай сырғанаймыз.
- Мынау шана. Шананы сүйрейміз.
- Мынау қар. Қарды лақтырамыз.
- Мынау дос. Доспен ойнаймыз.

- Мынау қарушқыны. Қарушқынына лақан мен ұстаймыз.

- Мынау аққала. Аққаланы жасаймыз.

- Мынау шаңғы. Шаңғы тебеміз.

- Мынау коньки. Коньки тебеміз.

Жаттығу екі рет өткізіледі.

Суреттісызбанегізінде елестету арқылы әңгімені оқу. «Балалар қармен қалай ойнады?»

Әңгімені бірінші рет оқу. «Балалар қармен қалай ойнады?»

Балалардың озындарына шақырады.

Педагог:

- Балалар, әңгімені мұқият тыңдап, естеріңе сақтаңдар.

«Балалар қармен қалай ойнады?»

Қыс келді. Аулада көп қар жатыр. Әкелеріміз мұздан сырғанақ жасады. Біз төменге қарай жылдам сырғанап: «Тараңдар!» деп айғайлаймыз. Міне, қандай тамаша! Күшік қардан қорқады. Таня оны шанамен сырғанатып жүр.

Әкелеріміз сырғанақ құйып қойды, мұз жып-жылтыр болып жатыр. Шәкен мен Валя коньки теуіп жүр. Шәкен мен Валя бір-бірімен дос. Олар үнемі бірге ойнайды.

Хамит коньки тебеді, ұнатпайды. Тайғақта құласаң, ауырсынасың. Хамит қар үстінде шаңғы тепті. Шаңғымен жүріп өткен екі жол жіп-жіңішке, кішкентай мәшине жүріп өткен сияқты.

Күні бойы қар жауды. Айнақолғабымен қарушқындарын ұстапалады.

- Айна! Қарды жеме!

Қар өте көп. Данилка мен Ермек аққала жасап жүр. Аққала дайын болып қалды, бірақ қар суық, саусақтарың тоңып қалады. Қардың көптігі сонша, шаңғымен конькилері жоқ барлық балалар қар лақтырып ойнап жүр. Қарды қанша лақтырсаң да, ауланы қардан тазаласаң да, сонда да қар таусылмайды.

Қайталап оқып, әңгіменің моделін құрау. «Балалар қармен қалай ойнады?»

Педагог:

- Балалар, қазір мен сендерге әңгімені оқимын. Сендер әңгімедегі оқиғаларға ұқсас суреттерді қоя бастаңдар.

- Мұқият тыңдаңдар!

Педагог әңгімені мәнерлеп оқиды. Әңгіме барысында балалар суреттісызбалардың ішінен мәтінге сәйкес келетінін белгілегендерін бақылайды.

Әңгімені көру арқылы модельдеу «Балалар қармен қалай ойнады?»

- таудан сырғиды;

- шана сүйрейді, күшікті сырғанатады;

- конькимен сырғанайды;

- екі бала құшақтасты, жымыды;

- шаңғы тебеді;

- қолғаппен қарушқынын ұстапалау;

- аққалаға қардан шар жасап жүр;

- қарды лақтыру.

- Балалар, әңгіме ұнады ма? Жақсы.

Естуге және артикуляцияға арналған жаттығу. «Сөзді тап».

Педагог:

- Балалар, қазір мен жұмбақ жасырамын. Сендер жұмбақты мұқият тыңдап, шешуін табыңдар.

- Мұқият болыңдар!
Шелекқалпақбасында,
Сәбіз екен танауы.
Қыстақардантуатын,
Тауып көрші, сеноны...(Аққала.)

Нәзік белі бұралған,
Ұшы біздей қадалған.
Қарүстіндежорғалап,
Басқан ізін бояған...(Коньки.)

Табанымабайладым,
Қостаяқпен айдадым ...(Шаңғы.)

Мінсем, Төменге
зүсем,
Өрлесем,
Оныөзімсүйретем...(Шана.)

Қыста ғанаболады,
ұстасаң қолыңтоңады...(Қар.)
- Аленді, балалар, әуенменырғағынаойнап көрейік.

- Жарайсыңдар! Қарменжақсыойнайсыңдар.

Сюжетті суретті қортындылау негізіндесәйкестендіру, бөліктерді тұтастандыруға арналған жаттығу.

Педагог:

- Қазірмен сендергебірсиқыркөрсетемін.

Педагогәңгімежелісібойыншабейнеленгенүлкен сюжетті суретті көрсетеді.

- Таныдыңдарма?

- Балалар, суреткемұқиятқараңдар. Некөріптұрсыңдар?

Балалар таныс сөз тіркестері мен сөйлемдерді айтады, көргендерімен сәйкестендіреді. Олар мынадай үлгідегі сөйлемдерді құрайды: «Балалар таудан сырғанап жүр», «Қыз шана сүйреді. Қыз күшікті сырғанатты», «Ұл коньки теуіп келеді», «Ұл шаңғы теуіп келеді», «Қыз қарды ұстап алды», «Балалар аққала жасап жатыр», «Балалар қар лақтырып ойнап жүр».

- Балалар, қыста ойнайтынын ойындарды қысқызықтары дейміз. Қызықтар. Қайталайық. Жарайсыңдар!

Педагог балалардың назарынан тыс қалған нәрселерге көңіл аударады.

- Балалар, суретте тағы кім бар екен? Қане, балалар, кім айтады? Ауласыпырушы.

- Біз оның қарды тазалайтынын оқыдық. Солай ғой? Иә.

- Ауласыпырушы қар тазалайды. Қане, балалар, қайталайық. Жарайсыңдар!

- Тамаша! Әңгімеміз керемет шықты. Сендер өте ақылды балаларсыңдар.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін біз не істедік? Немен ойнадық? (Қармен ойнадық.) Жарайсыңдар!
- Қармен ғана ойнадық па? (Коньки, шаңғы, шанатептік, таудан сырғанадық, аққала жасадық, қар лақтырдық.) Дұрыс айтасыңдар, осының барлығын бір сөзбен қалай айтамыз? (Қысқы ойындар.) Жарайсыңдар, балалар!
- Ал біз, қармен қалай ойнау керектігін қайдан білдік? Біз не оқыдық? Ертегі? Жұмбақ? Өңгіме? (Өңгіме оқыдық.) Жарайсыңдар!
- Ағаштар қандай болады? (Биік, аласа.) Жолдар қандай болады? (Кең, тар.) Дұрыс айтасыңдар!
- Балалар, бүгін сендер өте зейінді болып, көп сөздерді естеріңе сақтадыңдар, қармен ойнадыңдар. Жарайсыңдар!
- Балалар, қарды жеуге болмайды! Қарды қолғапсыз ұстауға, қарда көп жүруге болмайды! Неге? Дұрыс, ауырып қалмау үшін. Сендерге алғысымды білдіремін. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

18. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Қаржауады». Қатты-жұмсақ. Суық-ыстық.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы қардың қасиеттері туралы түсініктерін кеңейту; заттардың қасиетін білдіретін «суық-ыстық», «жұмсақ-қатты» ұғымдарын бекіту. Қар және оның ерекшеліктері туралы тақпақтарды түсініп, дұрыс айтуды үйрету; қардың калпын айқындайтын сын есімді дұрыс қолдануға жаттықтыру; сөйлеу мәнерін, көру және есту қабілетін, логикалық ойлауын дамыту. Байқампаздыққа, шыдамдылыққа, әдептілікке, айналасындағы әлемге сүйіспеншілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: қонақтайды, тегістейді, жасырыпты, қатты, жұмсақ, суық, ыстық сөздеріненгізу.

«Шатырдақар», «жердеқар», «көшедеқар», «ауладақар», «ағаштардақар», «орындықта қар», «мәшинедәқар», «қақпадақар», «қарериді» сөз тіркестері арқылы сөйлеу тілдерін дамыту.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспатындау, суретті сызба бойынша есту зейініне негізделген сөздік жұмыс, көркем сөз, мнемокарточка бойынша сөз тіркесін құрауға негізделген сөздік ойын жаттығуы, сергіту сәті, қарама-қарсы мағыналы сөздер жұбын құрау негізінде сөздік-тәжірибелік жаттығу, мәнерлеп оқуға сөздік жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Қар үстінде жүргендешығатындыбыстың аудиотаспасы. Тақпақ мазмұны бойынша суретті сызбалар:

- қаржауып тұр;
- қарастындағы балалардың бейнесі;
- қолына қап ұстаған ата. Ата қаптан қар ұшқындарыналып, кірлеген жолдарға сеуіп тұр.
- терезенің әйнегіне сурет салып тұрған қол.

Қартуралы сөз тіркестерін құрауға арналған жаттығу үшін мнемокарточкалар:

* қарсыз нысандар: шатыр; жер; көше (жаяу жүргінші жолы, жолқиылысы); аула (балалар алаңқайы); ағаштар (біреу, алшақтау жерде екеу); орындық; мәшинелер; қақпа; саябақ.

* қарлы нысандар: шатырда; жерде; көшеде; аулада; ағаштарда; орындықта; мәшинедә; қар қақпада.

Сергіту сәтіне арналған көңілді ырғақты әуеннің аудиотаспасы.

Бақылау жүргізу үшін заттар немесе олардың суреттері:

- шыныдыстағы қар;
- қары барыдысты ұстаған алақан;
- қары барыдыс қасалынған қасық, қуыс болып қалады;
- алақандағы қар (шар тәрізді);

- саусаққарғатиіптұр(шартәрізді);
- шүмегіненбушығыптұрғаншайнек.

2. Үлестірмелі материалдар.

Қарсалуғабыдыс,қасық,сүлгі.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Педагог:

- Балалар, суреттегі жыл мезгілі жайлы кім айтады?

Педагог әр балалардан бір сөзтіркесінен қабылдайды.

Үлгі жауаптар.

«Қысқелді. Қаржауды. Қаркөп. Аққалатұр. Қарак».

- Балалар, қарқалай жауады? (Қарақырын жауады.) Дұрыс, қарақырын жауадыда, айналадағы заттарға қонады. Қане, балалар, қайталайықшы.

1.3. Суретті сызба бойынша естузейінінен егізделген сөздік жұмыс. Көркем сөз.

«Суретші қыс».

Қонақтайды бақтарға,

Ақкөбелек, ақмамық.

Аунап таза ақ қарға,

Балалар жүр мақтанып.

Тазартып баркір, шаңнан,

Қыс өнерін бастады.

Терезеге қыраудан,

Сурет салып тастады.

(К. Нүсіпжан.)

Педагог:

- Балалар, таппақтағы қандай сөздер сендергетаныс? (Қар, көбелек, балалар, қыс, сурет.)

Жарайсыңдар!

Педагог балалардан естерінде қалған сөздерді тізбек бойынша айтып шығуды ұсынады.

- Балалар, қар жауғанда қайда қонақтайды екен? Қане, көрейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Мнемочартка бойынша сөз тіркесін құрауға негізделген сөздік ойын-жаттығуы.

«Қар қайда?»

Мақсаты.

Суреттегі нысанға сүйеніп, оның үстінде қар жатқанын айту. Ережесі.

Суретке қарайды. Балабейнеленген нысандағы қар жайлы сөйлем құрап айтады. Сөйлем дұрыс құралса, қосымша сурет көрсетіледі. Мысалы, қар жатқан орындық.

Жабдықтар.

Алғашқы демонстрациялық мнемочарткаларға қарсыз нысандар дайындалады: шатыр; жер; көше (жаяу жүргінші жолы, жол қиылысы); аула (балалар алаңқайы); ағаштар (біреу, алшақтау жерде екеу); орындық; мәшинелер; қақпа; саябақ.

Қарсыз карталардан бөлек, қарлы суреттердің жұпты бөлімдері дайындалады: шатырда; жерде; көшеде; аулада; ағаштарда; орындықта; мәшинеде; қақпада қар.

Барысы.

- Балалар, қазір ойнаймыз.

- Суретке мұқият қарап, қардың қайда жатқанын айту керек.

Педагог ретімен қарсыз нысандардың карталарын көрсетеді. Балалар атайды. Қарлы нысандардың карталары пайда болады.

- Қар қайда жатыр?

1.

- Қар шатырда жатыр.

2.

- Қар жерде жатыр.

3.

- Қар көшеде жатыр.

4.

- Қараулада жатыр.

5.

- Қарағаштарда жатыр.

6.

- Қар орындықта жатыр.

7.

- Қар мәшиненің үстінде жатыр.

8.

- Қар қақпада жатыр.

- Тамаша! Енді, қардың қайда жататынын білетін болдыңдар.

Сергіту сәті. «Қар».

Педагог:

- Балалар, қар жерге түскенде айналаппақ, әдемі, жап-жарық болады.

Көңілді ырғақты әуен естіледі.

Жауды, мінеқараппақ, (қолды жоғары көтеру, саусақтарды төмен жүргізу)
Айналаның бәрі аппақ, (қолды екі жаққа сермеу)
Жасырыпты жолдарды. (қол белде, орында жүру)
Тегістепті оларды. (орында айналу)
Үстін жауып көлдердің, (қолмен екі жаққа толқын жасау)
Бетін бүркеп белдердің, (бетті уқалау)
Жасты кетіп тауды асқақ, (екі алақанды қосу, бір орында секіру)
Жантайыпты жан бастап.
(Т.Шопашов)

- Балалар, қарқандай? (Таза, аппақ.) Жарайсыңдар!
- Қар не істеді? (Жауды, жасырды, тегістеді, бүркеді.)
- Қар қайда жауды? (Жолдарға, көлдерге.) Жарайсыңдар!

Қарама-қарсымағыналы сөздер жұбын құрау негізіндесөздік-тәжірибелік жаттығу. «Биік-аласа. Тар-кең».

Педагог:

- Педагог балаларға шыныдыстағы қарды көрсетеді.

- Балалар, мынау не? (Мынау қар.)
- Қар қандай түсті? (Қар-ақ.)
- Балалар, саусақтарымызды қарға тигізсек, қар қандай?

Педагог ыдыстағы қарды ұстап көруді ұсынады.

- Сонымен, балалар, қар қандай екен? (Қарсуық.) Жарайсыңдар!
- Қар тағы қандай?

Педагог қарға қайықты түсіреді.

- Қар қандай? (Тарсылдатады.) Қатты? (Жұмсақ.) Дұрыс.

Педагог қарды қолмен алып, қысып дөңгелетеді.

Балалардың қасына келіп, ұстап көруге мүмкіндік береді.

- Аленді қар қандай? Жұмсақ па? (Қатты.) Дұрыс. Енді, ол қатты.

Балаларға ыдыстағы қарды бақылап көру мүмкіндігін беру үшін жаттығуды үстелдің үстінде өткізуге болады.

- Балалар, қар қандай?
- Қатты-... (Жұмсақ.)
- Суық -...
- Ыстық - ...
- Балалар, егер қарды ерітсе, онда олеріп, ыстық болады.

Педагог шүмегінен бушығып тұрған шайнекті көрсетеді.

- Қарды қыздырса, ол неге айналады? (Суға.) Дұрыс. Қар дегеніміз-су. Қайталайықшы. Қар ериді. Жарайсыңдар!

Педагог сұрау барысында әр балаға жеке жауап беруге мүмкіндік береді.

- Міне, балалар, қар қандай бола алады. Жарайсыңдар!

Мәнерлеп оқуға сөздік жаттығу. «Суретші қыс».

Педагог балаларды шеңберге шақырады. Ұйымдастырылған іс-әрекеттің басында оқылған өлең жолдарын топпен қайталайды.

Қонақтайды бақтарға,
Ақ көбелек, ақ мамық.
Аунап таза ақ қарға,
Балалар жүр мақтанып.

Тазартыпбаркір,шаңнан,
Қыс өнерін бастады.
Терезеге қыраудан,
Суретсалыптастады.
(К. Нүсіпжан.)
Педагогбалаларменбіргетақпақтымәнерлепқайталайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекітужәнеқорытындылау.

Педагог:

- Балалар,бүгінқандайтабиғиқұбылыстардыкөрдік?Жаңбырдыма?Жоқ.(Жауғанқарды көрдік.) Дұрыс.

Балалартақпақжолдарын еске түсіреді.

- Қарқандайболады?(Суық,қатты,жұмсақ, таза.)

- Қарнегеыстықемес?(Еріп кетеді.) Дұрыс.Қарқалай суғаайналады?(Қарериді.)Дұрыс.

- Балалар,бүгінсендерөтезейіндіболдыңдар,қардыңқалайжауатынын,негеайналатынын, қалай еритінін бақыладыңдар. Балалар, қардың суық екенін, оны қолғапсыз ұстауға болмайтынынұмытпаңдар.Даладанкелгенненкейінқолғаптыкептірукерек.Сендергекөп рақмет! Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

19. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚТІЛІ

Тақырыбы: "Үшторай" ертегісіноқу.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балаларды «Үш торай» ертегісімен таныстыру; сөздердің түрленуі, зат есім, сын есім, негізгі жәнетуынды сөздержайлыбілімдерін дамыту; мезгілдікөзгерістертуралы,адамдарменжан-жануарлардың өміріндегі әртүрлі жыл мезгіліндегі ерекшеліктер жайлы түсініктерін дамыту; еңбектің маңыздылығы туралы түсініктерін қалыптастыруды жалғастыру.

Балалардыертегітындауға,ертегіжелісінескесақтауғаүйрету;жиіқайталанатынсөз тіркестерінсызбалысуреттернегізіндедыбыстауғажаттықтыру;негізгісөзбенетуынды сөз тізбегінтүсініп,өзбетіншекұраубіліктіліктеріндамыту;есту, ойлау,ескесақтауқабілеттерін, сөйлеу тілін, қиялдарын дамыту. Еңбексүйгіштікке, жанашырлыққа, ертегілерге деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке:алаңқай,қыстау,сабан,кірпіш,шыбық,берік сөздеріненгізу;«үшторай»,«жазда ыстық, ал қыста суық», «қане, үй салайық», «Қысқа дейін алыс! Үлгереміз!», «тез салды», «ұзақсалды».«Қысарбандысайла.Жазшанаңдысайла»сөзтіркестері арқылысөйлеутілін байыту.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспатындау, суреткөрсету, көркемсөз,ертегінімәнерлепоку,сөздіойын-санамақ, суреттісызбабойыншаертегімазмұнынмодельдеугеарналғанжаттығу,лексико-ырғақты жаттығу, еске сақтауға сөздік жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1.Көрнекілік материалдар.

Көңілдіырғақтыәуенніңаудиотаспасы.

Орманжиегіндегіалаңқайдағыүшторайдыңүйібейнеленген демонстрациялықсурет.

«Үшторай»ертегісініңмазмұныбойыншадемонстрациялықсуреттер:

- жаз,орманалаңқайы,үшторайкөгалдабилепжүр;
 - жаз,орман алаңқайы,үлкенәғаларыінілерінүйсалуғашақырады;
 - күз,орманалаңқайы,үлкен ағаларыінілерін үйсалуғашақырады;
 - қыс,орманалаңқайы,үшторайөзүйлеріндеотыр:сабанүйде,шыбықүйде,кірпішүйде;
- орманда қасқыр қыдырып жүр;
- қасқырсабан үйгеүрлейді,ішіненторайқашыпшығады;
 - қасқыршыбықүйгеүрлейді,ішінен екіторайқашыпшығады;
 - қасқыркірпішүйгеүрлеп тұр;
 - қасқыркірпішүйдіңшатырындағымұржасынашығыпбарады;
 - қасқырбүйірінұстап кірпішүйденжүгіріпшығады;
 - жаз,орманалаңқайы,үшәдемікірпішүйтұр,торайларкөгалдабилепжүр.

Санамақ үшін орташа қарқындағы ырғақтың әуен аудиотаспасы.

Ертегімазмұнынмодельдеугеарналғансуретті-сызбалар:

- үш торайдыңтұмсығы;
- шөптенажырағанүшжұпсирак;
- қолкірпішқояды;
- екігебөлінгенсурет;солжақтакүн,оңжақта қар;

- екігебөлінген сурет; сол жақта сұқсаусақ, оң жақтағы кішкентай қарушқынына көрсетеді;
- екігебөлінген сурет; сол жақта бұлт пен жаңбыр, ұшқан жапырақ, оң жақта қар;
- сабан, шыбық, кірпіш үйлер;
- үрлеп тұрған қасқырдың тұмсығы;
- үрлеп тұрған ұшқасқырдың тұмсығы;
- нұсқау белгісі жоғарыдан, төмендегіпештіңотыннұсқаптұр;
- кірпіш+үлкен саусақ жоғары.

Мақалдың мағынасына шатын сурет: шөп үстінде шана, күн, қар үстінде арба.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Аудио таспатындау.

Көңілді ырғақты әуен қосылады.

Педагог:

- Балалар, естисіздерме? Бүгін бізді көптеген қызықтар күтіп тұр. Біз орман алаңқайына саяхатқа барамыз.

Суретті көрсету.

- Балалар, орманның қасындан елертұрады?
- Қасқыр? Түлкі? (Жоқ, қасқыр емес, түлкі емес.) Аю қайда? (Аю апанында ұйықтап жатыр.) Көжек неге көрінбейді? (Қоян ақ тонын киіп алды.)
- Ия, қысқы орман датып-тыныш. Барлық аңдартығылып қалды.
- Барлығына қыстап шығу керек. Қане, қайталайықшы. Жарайсыңдар!

Көркем сөз. «Көңілді торайлар».

Жап-жасыл алаңқайда,
Көңілді олар тұрды да.
Тұмсықтары дөңгелек,
Денелері он бөлек.
Қызғылт түсті тоны бар,

Көңілді үш торайлар.

(А. Кокенова)

Педагог:

- Сендер естідіңдерме? Торайлар дегеніміз нелер? Иә. Торайлар - шошқаның балалары. Осы торайлар туралы ертегі оқып берейін.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Ертегіні мәнерлеп оқу. «Үш торай».

Бір кезде Наф-Наф, Нуф-Нуф, Ниф-Ниф деген үш торай өмір сүріпті. Жаздың ыстық күндерінде олар күнге қыздырынып, көгалдасе кіріп әнай татын. Бір күні ағайындылардың үлкені Ниф-Ниф былай деді:

- Жазда ыстық-жақсы, ал қыста суық - жаман. Біз ұйсалайық.
- Інілері Наф-Наф пен Нуф-Нуф күледі де:
- Қысқа дейін әлі алыс! Үлгереміз!

Үлкен ағалары Ниф-Ниф жалғыз өзі ұйсалуға кіріседі. Үйін салып жүріп, бауырларына тағы да айтады:

- Жаздаыстық-жақсы, алқыстасуық болады - жаман. Қане, ұйсалайық. Мен қабырғаларын тұрғызып қойдым.

Інілері Наф-Наф пен Нуф-Нуф күледі де:

- Қысқа дейін әлі алыс! Үлгерміз!

Осылай жаз кетіп, күз келеді. Ағаштардың жапырақтары сарғайып, жаңбыр жауады.

Үлкен ағалары Ниф-Нифінілеріне айтады:

- Күзде де мыңқыл - жақсы емес, алқыстасуық болады - жаман. Жүріңдер, ұйсалайық. Мен шатырын жаптым.

Інілері Наф-Наф пен Нуф-Нуф күледі де:

- Қысқа дейін әлі алыс! Үлгерміз!

Міне күзде өтіп, қыс келді. Қар жауып, күн суытты. Ағайындылар тонды.

Үлкен ағалары Ниф-Ниф кірпіш үйді ұзақ салды. Міне, ол жылы, үлкен үй тұрғызды.

Інілері де үйді жылдам салып алды: Нуф-Нуф - шыбықтан, Наф-Наф - сабаннан. Міне, кішкентай үйлер тұр.

Қыстасуық орманда ашқасқыр жүреді. Бір күні қасқыр аңғашығып, торайлардың иісін сезіп қояды. Наф-Нафтың сабан үйін көрген қасқыр қуанып кетеді.

Қасқыр бір рет үрлеп қалып еді - сабан үйшік шашылып қалды.

Наф-Нафатыпшығып, қасқырдан қаша жөнеледі, қасқыр қуа жөнеледі.

Наф-Наф Нуф-Нуфтың үйіне жүгіріп кіріп, тығылып қалады. Торайлар шыбықтан жасалған үйде жасырынады.

Қасқыр қайта үрлей бастайды. Бір рет үрлейді, екінші рет, үшінші рет үрлегенде шыбық үй сынып қалады. Наф-Наф пен Нуф-Нуфатыпшығып, қасқырдан қаша жөнеледі, ал қасқыр қуа жөнеледі, міне, ұстап алды.

Наф-Наф пен Нуф-Нуф, Ниф-Нифтың үйіне жүгіріп кіріп, қасқырдан тығылып қалады. Торайлар кірпіш үйде жасырынады.

- Ого! Торайларға тоятын болдым - дейді қасқыр. Өкпесіне көпауа жинап, үйді үрлейді, - Бір! Екі! Үш! Бір! Екі! Үш!

Ал кірпіш үй құламайды, сынбайды.

Сол кезде үйдің шатырына шығып, мұржаға кіріп, ыстық пешке құлап түседі. Қатты құлағаны сондай, екі бүйірі мен құйрығын күйдіріп алады. Ауырғаны сондай, қасқыр ұлып, орманға қашып кетеді.

Ал кішкентай торайлар қысаяқталысымен, өздеріне кірпіштен жылы ұйсалыпалады.

Сөзді ойын-санамақ. «Үш торай».

Педагог балаларды ортағашең бер құрып тұруға шақырады. Балалар педагогпен бірге сөздерін айтады.

Үш торай,

Үш торай

Қандай жасылалаңқай! Үш

торай,

Үш торай

Үйі олардың алаңқай!

- Не? Не?

- А-лаң-қай.

Ең үлкені еңбекқор,

Інілеріне қамқор.

Атыоның...
 - Ниф-Ниф!
 Еңүлкеніенбекқор,
 Інілеріне қамқор.
 Атыоның...
 Ниф-Ниф!
 - Атықалай?
 - Ниф-Ниф!
 Ортаншысысаналы,
 Тез салуды қалады.
 Аты оның ...
 Нуф-Нуф!
 Ортаншысысаналы,
 Тез салуды қалады.
 Нуф-Нуф!
 - Атықалай?
 - Нуф-Нуф!
 Ең кенжесі ойнайды,
 Ойынғабіртоймайды
 Аты оның ...
 - Наф-Наф!
 Ең кенжесі ойнайды,
 Ойынғабіртоймайды
 Аты оның ...
 Наф-Наф!
 - Атықалай?
 - Наф-Наф!
 - Қаншаторай?Санашы...
 - Бір,екі,үш!Бір,екі,үш!
 - Санадымба?Қарашы...
 - Бір,екі,үш!Бір,екі,үш!
 - Бір,екі,үш!Бір,екі,үш!
 - Жарайсыңдар,балалар!Торайлардыдұрыссанадық.

Суреттісызбабойыншаертегімазмұнынмодельдеугеарналғанжаттығу.«Үш торай».

Педагог:

- Балалар,қазірертегініқаншалықтыескесасақтағандарыңдыбайқапкөрейік.

- Нелер өмірсүрді? (Үш торай.)

- Олардыңаттарықалай?(Наф-Наф,Нуф-Нуф,Ниф-Ниф.)

- Торайларнеістеді?(Көгалдасекірді,әнсалды.)

- Үлкенағаларынедеді?(Жаздаыстық-жақсы,қыстасуық-жаман.Қане,үйсалайық.)

- Інілерінедеді?(Қысқадейін әліалыс,үлгереміз)

- Үлкенағаларынеістеді?(Үйсалды.)

- Інілерінеағасынедеді?(Жаздаыстық -жақсы, қыстасуық -жаман.Қане, үй салайық.Мен қабырғасын көтердім.)

- Інілерінедеді?(Қысқадейін әліалыс.Үлгереміз!)

- Күздеағалары недейді? (Күздедымқыл-жақсы емес, алқыстакүнсуықболады -жаман. Үй салайық. Мен шатырын жаптым.)

- Інілерінедеді?(Қысқадейін әліалыс. Үлгереміз!)

- Қыстанеболды?Барлығыүйсалдыма?(Үшеуідеүйсалды.)

- Оларқандай үй салды?(Ниф-Ниф-кірпіш үй,Нуф-Нуф-шыбықүй,Наф-Наф -сабан үй.) Жарайсыңдар!

- Сабанүй негешашылыпқалды?(Қасқырбірретүрледі.) Қалайүрледі?Көрсетіндерші.

- Шыбықүй негесынып қалды?(Қасқырүшретүрледі.)Қалай үрлегенінкөрсетесіңдерме?

Суреттісызба.

- Негеүлкен ағасыныңүйісынбады?(Кірпішүй.)Қасқырқалайүрлегенінкөрсетіндерші?

- Қасқырғанеболды?(Пешкекұлады.)Дұрыс,күйіпқалдыда...(Қашып кетті.) Жарайсыңдар!

- Сабан үй меншыбықүйнегекұлап қалды да,ал кірпішүй сынбады?(Олартезсалды.)Ал кірпіш үй қанша салынды? (Ұзақ.) Дұрыс. Қане, балалар, қайталайық. Жарайсыңдар!

- Торайларнеістеді?(Кірпішүй салды.)Иә.Кірпіш-берікзат.

Лексикаырғақтыжаттығу.«Үйлернеденжасалған?»

Педагогдауысынбәсеңдетіп,баяуқарқындыаудиотаспанықосады.

- Сабан,сабанүй.(аяқалшақ,қолбелде, белдіайналдыру)

Бірүрлесен,шашылады,(алақанғаүрлеу,иықтықозғау)қайтажиналмайды. Шыбық, шыбық үй. (екі қолды кезек-кезек көтеру)

«Бір,екі,үш!»-деп,үрлесен,(қолбелде,үшреталдығаүрлеу) Құлайды кешікпестен.

Кірпіш, кірпіш үй. (екі қолдың жұдырығын бір-біріне соғу)

Желсоқсада.Олмықты.(аяқалшақ,колдыалдығаайқастыру)

Жаттығу бірнеше рет қайталанады.

- Жарайсыңдар!

Ескесақтауғасөздік жаттығу.«Ескесақта».

Педагог:

- Балалар,үйсапалы,берікболуыүшінторайүйінжаздасалыпбастап,қысжақындағанда аяқтады. Үй салу ұзақ уақытты алса да, оның үйі сапалы, берік болып шықты.

- «Қысарбандысайла. Жазшанаңдысайла»дегенмақалбар.

- Есімізгесактап алайық,үйгебарғандаайтыпберейік.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекітужәне қорытындылау.

Педагог.

- Балалар, бүгінқандай ертегіментаныстық?(Үшторай.)
- Оларқыстатұруүшінқандайүйлерсалды?(Сабан,шыбық,кірпіш.) Үйлердіңеңберігі қайсы? (Ең берік үй - кірпіш үй.) Жарайсыңдар!
- Сабанүйдіторайларұзақсалдыма?(Жылдамсалды.) Алүлкенәғаларыүйдіқаншасалды? (Ұзақ уақыт салды.) Есесіне, оның кірпіш үйі бәрінен берік болды.
- Балалар,жаздақысқадайындалуүшін,қандаймақал бар?(Қысарбаңдысайла.Жазшанаңды сайла.)
- Балалар,бүгінсендертату,көңілдіболдыңдар.Көмектеріңүшіналғысымдыбілдіремін. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

20. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Қыстайтын құстар». Көп, аз, тең.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы қыстайтын құстар туралы түсініктерін кеңейту, адам құстарға қалай қамқорлық жасай алатынын түсіндіру, құстардың дыбыстарын білдіретін сөздердің ерекшеліктерін туралы түсінік беру; түбірлес сөздер туралы білімдерін мысал келтіру арқылы қалыптастыру (қыс - қыстау - қыстайтын); заттардың санын анықтайтын «артық», «кем», «тең» түсініктерін бекіту.

Балаларға қыстайтын құстарды ажыратуды, дұрыс атауды үйрету, құстардың дыбыстауын айқындайтын (шіп-шіп, шыр-шыр, шырылдайды) сөздері арқылы артикуляциялық аппараттарындамыту; заттар тобының санын анықтау ұғымдарын білдіретін «артық», «кем», «тең» сөздерін дыбыстауға жаттықтыру; ескесек тау, ойлау қабілеттерін, қатынастық дағдыларын дамыту. Қыстайтын құстарға қамқор болуға, мейірімділікке, байқампаздыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: қыстайтын құстар, жемшашар, жем, шымшық, артық, кем, тең сөздерін енгізу; қыстайды, шырылдайды сөздері, жемшоқиды, торғайшоқиды, жемшашардағы торғай сөз тіркестері арқылы тіл байлықтарын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, көркем сөз, сурет көрсету, сурет бойынша сөздік жұмыс, артикуляциялық жаттығу, екі ақпарат көзін сәйкестендіріп бір түсінікке біріктіруге арналған сөздік жаттығу, заттар тобын салыстыру бойынша сөздік есеп модельдеуге арналған жаттығу, ойын әрекетінің негізінде сөйлем құрауға арналған сөздік ойынды жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Қыстайтын құстардың дыбыстары.

Қыстайтын құстар бейнеленген демонстрациялық заттық суреттер: торғай, шымшық, қарға, сауысқан, тоқылдақ.

Қыстайтын құстардың демонстрациялық суреттері.

Артикуляциялық жаттығуға арналғанырғақты әуен аудиотаспасы.

Қыстайтын құстардың дыбыстарының аудиотаспасы: торғай, шымшық, қарға, сауысқан, тоқылдақ. Жемшашардағы құстардың демонстрациялық суреті.

Сөздік есептерді құрастыруға арналған суреттер:

- сол жақта бір шымшық, оң жақта екі торғай;
- сол жақта үш шымшық, оң жақта екі торғай;
- екі жақта да шымшық пен торғайдың саны тең.

Ойын жағдаяттары бойынша сөйлемдерді құрастыруға арналған суретті сөзбалар:

- колторғай сұлбасын ұстап тұр, дән бейнеленген тәрелкеге еңкейіп тұр;
- колторғай сұлбасын ұстап тұр, құстың секіргенін келтіріп тұр.

2. Үлестірмелі материалдар.

Құстардың суретті сұлбалары: торғай, қарға, сауысқан, шымшық; фломастермен салынған дәннің суреті пластикалық тәрелкелер.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспатындау.

Жемшашардағакұстардыңдауысыныңаудиотаспасыестіледі.

- Балалар,сендерестідіндерме?Оларнелерболуымүмкін?Иә.Оларкұстарекен.Дұрыс.
- Құстаржылыжаққаұшыпкеттіғой?
- Балалар,жылыжаққаұшпайтынкұстардабар.Оларбіздіңқасымыздақыстапқалады.Қайталаймыз.Қыстап қалады. Жарайсыңдар!

Көркемсөз.

«Қыстайтынкұстар».

Жылы жаққа ұшпайтын,
Бізбен бірге қыстайтын,
Шымшық пенен қарғаның,
Шатыр асты қорғаны.
Паналары осы екен,
Адамдармендосекен.

Таң сәріден естиміз,
Шикылдағаншымшықты.
Қарға ұйқыдан оятып,
Қарқылдаған үн шықты.

Торғаймененсауысқан,
Өн айтады дауыстап.
Кейдешығыпқалады,
Балалар жем салады.
(Д.Қ. Бұланбаева)

Суретбойыншасөздікжұмыс.«Қыстайтынкұстар».

Педагог:

- Балалар,таппақтақандайкұстардыестідіндер?Атаңдаршы.

Егербалаларқиналыпжатса,ондапедагогбалалардыкұстардыңатауларыменбірдептаныстырабастайды. Педагог аталған қыстайтын құстың бейнесін көрсетеді.

- Мынауторғай.Мынауне?Дұрыс,Елдар!Болат,қайталашы,Елдарнедеді?Жарайсыңдар!Мынауторғай.

- Мынаусауысқан.Мынауне? Дұрыс,Мадина!Жеңіс,қайталашы.Мадина қалайайтты?Жарайсың!Мынау сауысқан.

- Мынаушымшық.Мынауне?Дұрысайтасың,Қуат!Таңшолпан,Қуаттыңайтқанынқайталашы.Жарайсың! Мынау шымшық.

- Мынауқарға.Мынауне?Дұрыс,Айнұр!Абылай,қайталашы,Айнұрнедеді?Жарайсың!Мынауқарға.

- Мынаутоқылдақ.Мынауне?Дұрыс,Ринат!Алтынай,қайталашы,Ринатнедеді?Жарайсың!Мынау қарға.Егербалаларкұстарды атауғақиналса,педагогөзіатайды да,балалардың қайталауынсұрайды. Педагог құстарды ортақ аймаққа біріктіреді. Демонстрациялықсурет:«Сауысқан,торғай,қарға,шымшық,тоқылдақ».

- Қыстайтынкұстар-сауысқан,торғай,қарға,шымшық,тоқылдақ.Қайталайықшы.Жарайсыңдар!
- Қыстайтынкұстарқыстайды.Қайталайық.Естеріңесактаңдар.
- Қыстайды,қыстайтынсөздеріқандайсөзгеұқсайды?(«Қыс»сөзінеұқсайды.)Жарайсыңдар!Қыс,қыстайды, қыстайтын. Қайталайықшы.

2. НЕГІЗГІБӨЛІМ

Артикуляциялықжаттығу.«Торғайдыңәні».

Педагог:

- Балалар,торғайқалайәнсалады?Тындандаршы.

Торғай-торғай, тоқылдақ,
Жерден тары шоқып ап,
Бөтегесі
томпайып, Тойғанқозыдай
монтайып,
«Шіп-шіп» десіп отырар.
(халық ауыз әдебиетінен)
Шыр-шыреткенторғайды,
Қорғамасаң, болмайды.
Кіп-кішкенторғайлар.
Ағаштарды қорғайды.
(Ж. Сымақов)

- Балалар, торғаймен бірге «шіп-шіп», «шыр-шыр» деп айтып көрейікші.
Педагог балаларды орындарынан тұрғызады, екі жолдан бірге айтады. Кейін қосып оқиды. Өлеңді оқып болғаннан кейін бірнеше балаға сұрақ қояды:
- Торғай қалайды быстайды? Торғайдың әні қандай?
Балалар айтып жаттықса, ойнауға дайын болса, ондаырғақты әуендікосуға болады.

Екі ақпарат көзін сәйкестендіру және біртүсінікке біріктіруге арналған сөздік жаттығу.

«Нені естідің? Тап, көрсет және ата.»

Педагог қыстайтын құстар бейнеленген заттық суреттерді қолданады.
Балалар әртүрлі құстың шығаратын кезекті дыбысын тыңдап, суреттер бөлімінентауып, тақтаға қояды. Құстар дыбысының аудиотаспасы: торғай, сауысқан, қарға, тоқылдақ, шымшық.

- Ән салып тұрған не? (Торғай (шырылдап) ән салып тұр.) Жарайсың!
- Ән салып тұрған не? (Ән салып (шықылықтап) тұрған сауысқан.) Жарайсың!
- Ән салып тұрған не? (Ән салып (қарқылдап) тұрған қарға.) Жарайсың!
- Ән салып тұрған не? (Ән салып (тоқылдатып) тұрған тоқылдақ.) Жарайсың!
- Ән салып тұрған не? (Ән салып тұрған шымшық.) Жарайсың!
- Жарайсыңдар, балалар! Балалар, енді қыстайтын құстардың қалай ән салатынын білетін болдыңдар.

Заттар тобын салыстыру бойынша сөздік есеп модельдеуге арналған жаттығу.

«Артық, кем, тең».

2.3.1.

Суретті көрсету.

Педагог жемшашарда отырған құстар бейнеленген суретті көрсетеді.

- Балалар, қыста құстар ашқалмауы үшін, адамдар оларға жемшашар жасайды. Жемшашар. Қайталайық.
- Құстар жемшашардан жем шоқиды. Құстар ұшып келіп, ұшып кетеді.

2.3.2.

Педагог оң және сол жақ қасызықпен бөлінген суретті көрсетеді. Әр жолы аталған құсты белгілеп көрсетеді.
Жемшашардың сол жағында бір шымшық, оң жағында екі торғай отыр.

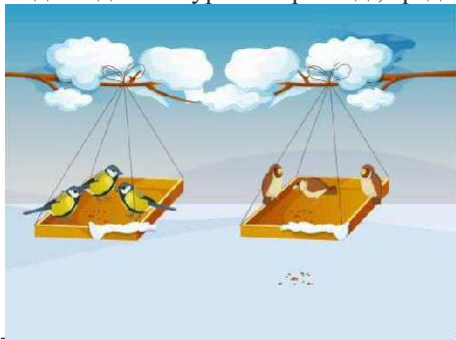
- Балалар, сол жақта не? (Мынау шымшық.) Оң жақта не? Мынау торғай ма? (Мынау торғайлар.) Жарайсыңдар!
- Шымшық көппе, торғай көппе? Не аз?
- Педагог саусақ қимылы арқылы көрсетуіне болады.
- Фатима, айтшы? (Шымшық кем, торғайлар артық.) Балалар, қайталайықшы. Фатима қалай айтты? (Шымшық кем, торғайлар артық.) Жарайсыңдар!

2.3.3.

- Балалар, шымшықтар көппе, торғайлар көппе? Нелер аз?
- Ғазиз, айта ғой? (Шымшықтар артық, торғайлар кем.) Балалар, қайталайық. Ғазиз не деді? (Шымшықтар артық, торғайлар кем.) Жарайсыңдар!

2.3.4.

Педагог дәл сол суретті көрсетеді, бұнда құстар саны тең болады.

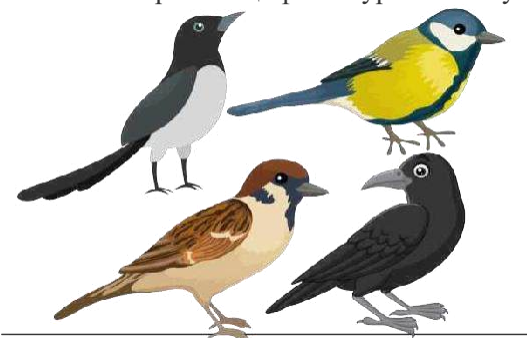

- Балалар, шымшықтар артық па, торғайлар артық па? Нелер кем?
 - Балалар, шымшықтар мен торғайлар тең. Қане, балалар, қайталайықшы.
- Педагог бірнеше баладан сұрайды. Дұрыс жауаптары, сөзді дұрыс дыбыстағандары үшін мақтайды.

Ойын әрекетінің негізіндесөйлем құрауға арналған сөзді ойынды жаттығу.

«Қандай құс, не шоқиды?»

Педагог балаларды үстелдің басына шақырады. Әр балаға қағаздан қиылған құстардың сұлбасын үлестіреді: торғай, қарға, сауысқан, шымшық. Үстелге жасанды жем салынған тарелкелер қойылады (фломастердің көмегімен тарелкенің түбіне суреті салынуы мүмкін).

- Балалар, әрқайсыларында бір құстың сұлбасы бар. Қазір біраз ойнайық. Құсты былай алып, әр жолы тарелкеге еңкейту керек. Ол жем шоқиды.

- Құстар былай секіреді (көрсету).

- Балалар, мен сендерден құс не істейтінін сұраймын. Сендер құстың жемшашарда жем шоқып отырғанын айтасыңдар.

- Құс не істейді?

- Құс жемшашарда жем шоқып отыр.

Балалар жауаптарында құстың атауын қолдануы мүмкін: «Жемшашарда торғай (шымшық, сауысқан, қарға) жем шоқып отыр».

Балалардың жауаптарын тыңдау.

- Жем шоқиды.

- Торғай шоқиды.

- Жемшашарда торғай отыр.

Педагог балаларды жауаптары үшін мақтайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, біз қандай құстармен таныстық? (Торғай, шымшық, қарға, сауысқан.)
- Олар жылы жерге неге ұшып кетпейді? (Олар жемшашардан шөп жейді.) Дұрыс. Олар адамның қасында өмір сүреді.
- Бұл құстарды қалай атайды? (Қыстайтын құстар.) Жарайсыңдар!
- Құстар келіп жем шоқытын жерді қалай атайды? (Жемшашар.) Дұрыс. Жарайсыңдар!
- Балалар, бүгін сендер өте зейінді болып, барлық қыстайтын құстарды дұрыс атадыңдар, торғайдың әнін салдыңдар. Мен сендердің жемшашарға жем салып тұратындарыңа сенемін. Құстар жем шоқысын. Құстарға қамқорлық таныту керек. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

21. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Жиһаздар». Балықты бақылау.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Жиһаз түрлері, қолданысы, адам өміріндегі орны туралы түсініктерін нақтылау; «жайлылық» сөзінің мағынасын түсіндіру. Балаларға әңгімені зейін қойып тыңдауды, мәтіннен таныс сөздерді тауып айтуды үйрету. Еске сақтау, логикалық ойлау қабілеттерін, сөйлеу тілдерін дамыту; айналасындағы заттарға қызығушылықтарын арттыру. Көру және тәжірибені қортындылау арқылы заттарды сәйкестендіру, жіктеу барысында (киімдер мен ыдыстар) логикалық шешім табуды үйрету; ұйымшылдыққа, зейінділікке, үлкендермен жақындарын құрметтеуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: үстел, орындық, диван, төсек, жиһаз, жайлылық, киім шкафы, ас үй шкафы сөздері мен сөз тіркестерін енгізу; «үстелде тамақ ішеді», «орындықта отырады», «диванда демалады», «киім шкафына киім жинайды», «ас үй шкафына ыдыстарды қояды», «төсекте ұйықтайды» сөйлемдері арқылы сөздік қорын байыту.

Әдіс-тәсілдер

Таңғажайып сәт, суреттер бойынша сөздік жұмыс, әңгімені мәнерлеп айту, сюжетті суреттер бойынша әңгімелесу, заттарды жіктеу бойынша дамытушылық сөздік-ойынды жаттығу, нысанды бақылау, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Демонстрациялық сурет: «Еркежан әже».

Демонстрациялық сурет: «Жиһаз».

Демонстрациялық заттық суреттер: үстел, орындық, диван, кресло, киім шкафы, ас үй шкафы, төсек. Жайлылық түсінігін бейнелейтін сурет.

Демонстрациялық суреттер: есіктері ашық шкафтардың (ас үй, киім) сұлбасы. Суретті сызбалар: киімге және ыдысқа толып тұрған шкафтар.

Баяуырғақты әуеннің аудиотаспасы.

Аквариумдағы балық.

Аквариумдағы балықтың суреті немесе видеосы.

2. Үлестірмелік материалдар.

Баласына қарай заттық суретті-карточкалар: киім түрлері, ыдыс түрлері.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!»

Таңғажайып сәт.

Қонаққа Еркежан әже келеді.

Балалар әжеменамандасады:

- Сәлеметсізбе!

Педагог:

- Жарайсыңдар, балалар! Балалар, үлкендерге үнемі бірінші болып сәлемдесу керек. Естеріңде болсын, үлкен кісілерге бірінші болып сәлемдесеміз.

- Еркежан әже, сізге біздің қандай көмегіміз қажет?

- Балалар, әжетуысқандарына қонаққа бармақшы. Қазір ол үйде біреудің бары-жоғы белгісіз.

- Біз әженің күтетұруын өтінейік. Үйде кім бар екенін көрейік.

Суреттер негізінде сөздік жұмыс. «Жиһаз».

Балалар орындықтарға отырады.

- Үйдене бар екенін білу үшін, бізге мына заттар мен танысу керек.

- Мынау не? Мынау үстел. Үстелде тамақ ішеді.

- Мынау не? Мынау орындық. Орындықта отырады.

- Мынау не? Мынау диван. Диванда демалады.

- Мынау не? Мынау кресло. Креслода демалады.

- Мынау не? Мынау киім шкафы. Киім шкафына киімдерді жинайды.

- Мынау не? Мынау асүй шкафы. Асүй шкафына асыдыстарды қояды.

- Мынау не? Мынау төсек. Төсекте ұйықтайды.

- Жарайсыңдар!

Демонстрациялық сурет: жиһаз.

- Үстел, орындық, диван, төсек, киім шкафы, асүй шкафы- жиһаздар.

- Барлығын бір сөзбен қалай айтамыз? (Жиһаздар.) Жарайсыңдар!

- Адамға жиһаз не үшін қажет? Жиһаза адамға жайлылық береді. Қайталаймыз. Жайлылық.

Жарайсыңдар!

- Балалар, шкаф сөзін не шерет естідіңдер? (Екірет.) Олар бірдей ме?

- Киім шкафы... «киім» сөзінен.

- Асүй шкафы... «ас» сөзінен. Ұмытпаңдар.

2. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Өңгімені мәнерлеп айту «Үйдене бар?»

Күндіз үйдің іші тып-тыныш.

Ас бөлмесінде асыдыстар сылдырламай, асүй шкафында жиналып тұр. Үстел бос. Айналасында орындықтар жиналып тұр. Міне, осындай тыныштық.

Қонақ бөлмесінде жұмсақ жиһаздар: диван, кресло. Олар жұп-жұмсақ. Теледидарда үндемейді, ешнәрсе көрсетпейді.

Жатын бөлмеде тыныштық. Киім шкафында киімдерілініп тұр, сөрелер таза. Үлкен төсек тұр. Төсек жинаулы.

Кеш батады.

Үй иелері үйге оралады, әкесімен анасы жұмыстан, балалары мектеппен балабақшадан қайтады.

Үйдің іші дыбыстарға толды, бәрі шулап кетті.

Асбөлмесінде дыдыстарсылдырлап жатыр. Ыдыстар асүй шкафына налынып, үстелге қойылады. Барлығы орындықтарға отырып әңгімелеседі.

Қонақ бөлме деген дидар. Ол біресе ән салады, біресе сөйлейді, біресе мультфильм көрсетеді. Жұмсақ диванда әкесі жатыр, анасы креслода демалып отыр. Балалар кілем үстінде ойнап отыр.

Түнде барлығы жатын бөлмеге кіріп, төсекке жатып ұйықтайды. Киімді шашыптастамай, шкафқа іліп қою керек. Ертең жұмыс күні.

Сюжетті суреттер бойынша әңгімелесу.

Педагог:

- Күндіз үйдің ішіне гетіп-тыныш? (Себебі, барлығы жұмыста.)
- Ал кешке негешулы? (Барлығы жұмыстан келеді.) Жарайсыңдар!
- Үйде қандай бөлмелер болды, кімніңесінде? (Асбөлме, жатын бөлме, қонақ бөлме.) Жарайсыңдар!

Балалар жауап беруге қиналса, суреттерге тағы да қарап, қайталатып тексеруге болады.

Педагог әр бөлме бойынша бір сұрақ қояды: «Мында қандай жиһаз бар? Жиһаздарды ата.» Балалар жауап бере алмаса, біреуі суретті көрсетіп, екіншісі оны атайды.

Заттарды жіктеу бойынша дамытушылық сөзді-ойынды жаттығу. «Ретке келтір».

Бұл жаттығуда балалардың топ ішінде еркін қозғалып, есіктері ашық шкафтардың (асүй, киім) сұлбалары жапсырылған екі тақтаға бөгетсіз келуіне мүмкіндік беріледі.

Балаларға көптеген киімдер мен ыдыстардың сұлбаларының ішінен біреуіналуға мүмкіндік беріледі.

Затты дұрыс атап, екі шкафтың біріне жіктеп жапсыру керектігі түсіндіріледі.

Педагог есіктері ашық екі шкафты көрсетеді.

- Балалар, екі шкафқа қараңдар. Олардың іші бос. Оларды киімге толтыру керек. Мұқият қараңдаршы, балалар, суреттерді қайда жинау керек?

Баяуырғақты әуеннің дауысы бәсеңдетілген аудиотаспасы қосылады. Педагог

тапсырма барысында балалардан не әкелгендерін сұрайды.

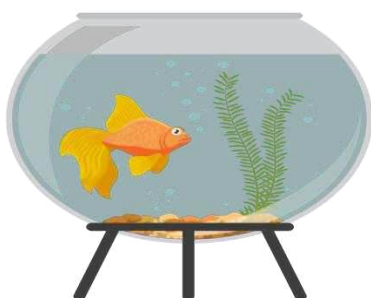
- Қандай ақылдысыңдар! Барлық шкафтарды ретке келтірдіңдер. Орындарыңа отырыңдар.

Нысанды бақылау. «Балық қалай жүзеді?»

Педагог:

- Балалар, Еркежан әжебізгесыйлықалыпкеліпті.

Педагог аквариумдағы балықты көрсетеді.

- Қандай әдемі! Солай ғой, балалар!

- Мынау аквариум. Қайталаңдаршы.
 - Аквариумдан ебар? Мынау балық. Балық жүзеді.
 - Мынау не? Ол не істейді? Жарайсыңдар!
 - Балалар, балық қалай жүзетінін көрсетіңдерші.
- Педагог алақандарын қосып, жүзбеқанаттардың қимылын көрсетеді.
- Балық былай жүзеді. Балық қалай жүзеді? (Былай.)
 - Балық жүзбеқанаттарын қимылдатады. Қайталайық. Жарайсыңдар!
- Педагог баяуырғақты әуенді қосады, балалар балықтың жүзгенініс-қимылымен көрсетеді.

Жаттығуды орындау барысында педагог балық не істейтінін, қалай жүзетінін сұрауы мүмкін.

- Тамаша! Еркежан әженің сыйлығы керемет екен! Ол не мерелеріне барғанына қуанып отыр.

Сендерге көмектерің үшін алғыс айтты.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін не жайлы айттық?
- Балалар білетін жиһаздарды атайды.
- Жарайсыңдар! Осылардың барлығын бір сөзбен қалай айтамыз? (Жиһаз.) Дұрыс.
 - Кім есіне сақтады, үйде қандай бөлмелер бар? (Асбөлмесі (асүй), жатын бөлмесі, қонақ бөлмесі). Жақсы!
 - Үйде екі шкаф бар. Олар бірдей ме? (Олар әртүрлі.) Неге? Біреуі қандай шкаф? (Асүй шкафы.) Ал екіншісі? (Киім шкафы.) Жарайсыңдар!
 - Балалар, бүгін сендер зейінді болдыңдар. Еркежан әжемен бірге үй иелерінің үйге оралғанын күттіңдер. Сендер зерек және ұқыптысыңдар. Жарайсыңдар, балалар! Сау болыңдар.

22. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Мамандықтар». Диалогтар.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы мамандықтар, олардың кәсіптік ерекшеліктері мен қызметі туралы түсініктерін кеңейту. Балаларды бірнеше мамандық иелері қолданатын құрал-жабдықтар қылыяжыратуды және атауды үйрету; диалог сөйлеуді жаттықтыру; ескесактау, ойлау қабілеттерін, көру және есту арқылы қабылдауларын, қатынастық дағылырын дамыту. Ұйымшылдыққа, әдептілікке, түрлі мамандық иелерін құрметтеуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: мамандықтар, мамандық иесі, тұтынушы сөздерін енгізу; «дәрігер емдейді», «аспаз салат дайындайды», «шаштараз шаш қияды», «мұғалім балаларды оқытады», «құрылысшы үй салады», «суретші сурет салады», «тамақтанғым келеді», «емделгім келеді», «шашқидыртқым келеді», «оқығым келеді», «келіп тұрыңыз», «не қалайсыз?» сөз тіркестері мен сөйлемдері арқылы сөздік қорларын молайту.

Әдіс-тәсілдер

Аудио таспатындау, көркем сөз, сурет көрсету, сурет бойынша сөздік жұмыс, мнемокесте негізінде әртүрлі құрылымды сөйлемді модельдеу жаттығуы, диалог негізінде сөзді-ритмикалық музыкалық жаттығу, диалогқа негізделген сөзді-рөлдік жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Демонстрациялық сурет: «Алан».

Демонстрациялық сурет: «Мамандықтар».

Мамандық иелерінің демонстрациялық заттық суреттер: дәрігер, мұғалім, суретші, құрылысшы, шаштараз, аспаз.

Мамандықтар туралы сөйлем құрастыру үшін мнемокесте сызбасы:

- бірінші жол - бір торкөз;

- екінші жол - екі торкөз;

- үшінші жол - үш торкөз.

Мамандықтар туралы сөйлем құрастыру үшін мнемокарточкалар.

- дәрігер, емдейді, балалар;

- аспаз, дайындайды, салат;

- шаштараз, қияды, балалар;

- мұғалім, үйретеді, балалар;

- құрылысшы, салады, үй;

- суретші, салады, сурет.

Мына мамандықтар бойынша мнемокестелер:

АСПАЗ.

Карточкалар:

- «аспаз»;

- «аспаз», «салат»;

- «аспаз», «салат», «дайындайды».

ДӘРІГЕР.

Карточкалар:

- «дәрігер»;
- «дәрігер», «балаларды»;
- «дәрігер», «балаларды», «емдейді».

ШАШТАРАЗ.

Карточкалар:

- «шаштараз»;
- «шаштараз», «балалардың шашынқияды»;
- «шаштараз», «балалардыңшашынқияды».

МҰҒАЛІМ.

Карточкалар:

- «мұғалім»;
- «мұғалім», «балаларды»;
- «мұғалім», «балаларды», «үйретеді».

ҚҰРЫЛЫСШЫ.

Карточкалар:

- «құрылысшы»;
- «құрылысшы», «үй»;
- «құрылысшы», «үй», «салады».

СУРЕТШІ.

Карточкалар:

- «суретші»;
- «суретші», «сурет»;
- «суретші», «сурет», «салады».

Сөзді-ырғақты, музыкалық жаттығу үшін ырғақты, көңілді әуеннің аудиотаспасы.

2. Үлестірмелі материалдар.

«Дәрігер», «аспаз», «шаштараз», «мұғалім» карточкалары және олардың бетперделерімен құралдары.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!»

Таңғажайып сәт.

Педагог Аланның суретін көрсетеді.

Педагог:

- Сәлеметсің бе, Алан! Балалар, Алан менамандасайықшы.

Балалар:

- Сәлеметсің бе, Алан!

Алан:

- Сәлеметсің дерме, балалар!

Педагог:

- Алан, сені ойлап қалғаныңды байқап тұрмын.

- Балалар, Алан сендерге жұмбақ жасырғысы келіп тұр.

Жұмбақ.

Дәрігер бізді емдейді,

Жанға шипа іздейді.

Санаға ақыл құяды,

Мұғалімді елсыйлайды.

Ашыққанды тойдырар,

Аспаздай маман жоқшығар. (Мамандықтар.)

- Балалар, жұмбақкімдер жайлы? Қалай ойлайсыңдар?

Суретті көрсету.

Демонстрациялық сурет: мамандықтар.

- Балалар, сендер оларды таныдыңдар ма?

Суреттер бойынша сөздік жұмыс. «Мамандықтар».

Педагог:

- Алан, мына адамдардың не істейтінін білгісі келеді.

- Қане, суреттерге қарайық. Кім екеніңді айтайық.

- Бұл дәрігер. Дәрігер емдейді.

- Бұл аспаз. Аспаз тамақ пісіреді.

- Бұл шаш тараз. Шаш тараз шаш қияды.

- Бұл мұғалім. Мұғалім үйретеді.

- Бұл суретші. Суретші сурет салады.

- Бұл құрылысшы. Құрылысшы үй салады.

Демонстрациялық сурет: мамандықтар.

- Дәрігер, аспаз, мұғалім, суретші, құрылысшы, шаш тараз - мамандықтар. Қайталайықшы. Жарайсыңдар!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Мнемोकестенің негізінде әртүрлі құрылымды сөйлем модельдеу жаттығуы. «Кім, не істейді?»

Педагог балалардың алдына әртүрлі сөздер санынан тұратын сөйлем құраусыз баларын іледі.

Мамандықтар туралы сөйлем құрауға мнемокесте сызбалары:

- бірінші жол - бір торкөз;
- екінші жол - екі торкөз;
- үшінші жол - үш торкөз.

Босторкөздерге орналастыру үшін бөлек мнемокарточкалар дайындалады:

- «дәрігер», «емдейді», «балалар»;
- «аспаз», «дайындайды», «салат»;
- «шаш тараз», «қияды», «балалар», «шашын»;
- «құрылысшы», «салады», «үй»;
- «суретші», «салады», «сурет».

Мнемокарточкалар саны: мамандық иелері үшеу болу керек, ал әрекеттерді білдіретін суреттер екіден болса жеткілікті. Оларды балалар жиынтық суреттерден еркін тандап, бос торкөздерге орналастыру үшін қажет.

Педагог балалардың бірін шақырады. Әңгіме құрау үлгісін көрсетеді.

- Әнуэр, сен кім жайлы айтқың келеді? (Аспаз.) Жақсы!

- «Аспаз» карточкасыңда. Оны үстіңгі бос торкөзге орналастыр. Недейсің? (Аспаз.) Жарайсың!

- Аспаз не істейді? Алынған карточкаға сөз таңдау керек. («дайындайды»)

Педагог астыңғы екі бос торкөзге нұсқайды.

- Аспаз дайындайды. Карточкаларды қой. Тағы бір рет айтшы. (Аспаз дайындайды.)

Жарайсың!

- Тағы да қалай айтамыз? (Аспаз әзірлейді.) Дұрыс. Не дайындайды? (Аспаз салат дайындайды.) Жарайсыңдар, балалар! «Салат» карточкасын тауып берші. Астына орналастыр. Тағы бір рет қайталашы. (Аспаз салат дайындайды.) Жарайсың!

- Балалар, аспаз жайлы айтатыншы. (Аспаз. Аспаз дайындайды. Аспаз салат дайындайды.) Жарайсыңдар!

Балалар осы тәртіп бойынша сөз баны тағы бір рет құрастыра алады. Қалған нұсқаларда уақытты ұтымды пайдалану үшін, педагог дайын мнемокарточкаларды іледі, балалар кестеге қарап сөйлем құрастырады.

Диалог негізіндесөзді-ритмикалық музыкалық жаттығу.

(Егер әуен ырғағы менайтылса, сөзсіз бөлігін күту керек).

- Сәлеметсізбе!

- Сәлеметсізбе! Сізге қандай көмек керек?

- Сәлеметсізбе!

- Сәлеметсізбе! Сізге қандай көмек керек?

- Менің тамақ ішкім келеді.

- Менің емделгім келеді.

- Менің шашкидыртқыма келеді.

- Менің сабақ оқығым келеді.

(Егер әуен ырғағы менайтылса, сөзсіз бөлік кезінде еркін қимыл-қозғалыс жасауға болады.)

- Мен аспазбын. Мен салат дайындаймын.

- Мен сізді тамақтандырамын.

- Мен дәрігермін. Мен сізге дәрумен беремін.

- Мен сізді емдеймін.

- Мен шаштаразбын. Креслоға отырыңыз.

- Мен сіздің шашыңызды қиямын.

- Мен мұғаліммін.

- Мен сізді оқытамын.

- Сендерге ұнады ма?

- Маған ұнады.

- Рақмет, сау болыңдар!

- Тағы да келіңіздер.

Балалар сөздерді үлгі бойынша дұрыс айтқаннан кейін, педагог ырғақты әуенді қосып, балаларға ашық кеңістікте еркін қозғалуға мүмкіндік береді.

Мамандықтарды атау барысында бағыттау үшін, педагог сәйкес карточканы көрсетуі тиіс немесе педагог балалардың әрқайсына бір мамандық иелері бейнеленген карточкадан үлестіреді. Мамандық иелеріне атаған сәтте, сол мамандық иесі бейнеленген карточкасы бар бала қолын көтереді.

Жаттығуды екі рет орындауға болады.

Диалогқа негізделген сөзді-рөлдік жаттығу. «Не істейді?»

Педагог балаларды жұптарға бөледі.

Педагог:

- Білесіңдерме, балалар, мамандар кімдер үшін жұмыс істейді? Әрине, балалар, дұрыс айтасыңдар! Адамдар үшін қызмет етеді.
- Қазір біз жұптарға бөлінеміз: бірің - мамандық иесі, екінші біреуің - тұтынушы боласыңдар.
- Мамандық иелері тұтынушының тілегін орындайды.
- Мысалы, олдәрігер болса, емделушіні емдеу керек.
- Аспаз болса, ондан нестеу керек? (Тұтынушыға тамақ дайындау керек.)
- Мұғалім болса, ондан нестеу керек? (Оқушыны оқыту керек.)
- Шаштараз болса, ондан нестеу керек? (Тұтынушының шашын қию керек.) Жарайсыңдар!

Әрқайсы бетпердені киіп, сәйкес мамандықтың құрал-жабдықтарын алады:

- дәрігер-дәрігер (бетпердесі), тонометр, дәрумендер сауыты;
- шаштараз-шаштараз (бетпердесі), ойыншық қайшы, ментарақ;
- аспаз-аспаз (бетпердесі), ойыншық пышақ, тақтайша, ойыншық көгөністер, мескей.
- мұғалім-мұғалім (бетпердесі) - әріп карточкалар.

2.3.2.

Екінші бала емделуші болады. Мамандық иесімен тұтынушы бір-біріне қарап тұрады.

- Мамандық иелері, сендер не айтасыңдар? (Сәлеметсіз бе!)
- Тұтынушылар, сендер не айтасыңдар? (Сәлеметсіз бе!)
- Мамандық иелері өздерін таныстырады. Сендер кімсіңдер? (Мен аспазбын. Мен дәрігермін. Мен шаштаразбын. Мен мұғаліммін.) Жарайсыңдар!
- Тұтынушылардан не іс ұраймыз?
- Сіз не қалайсыз?
- Тұтынушылар не қалайтындарына айтады. (Оқығым келеді. Тамақтанғым келеді. Емделгім келеді. Шаш қидыртқым келеді.) Жарайсыңдар!
- Мамандық иелері тұтынушылардың қалауын орындайды.
- Соңында не айтасыңдар? (Келіп тұрыңыз. Сауболыңыз!)
- Тұтынушылар не айтады? (Рақмет. Сауболыңыз!)

Мамандық иесі:

- Сәлеметсіз бе! Мен аспазбын (дәрігер, шаштараз, мұғалім) Не қалайсыз?

Тұтынушы:

- Сәлеметсіз бе! Менің тамақтанғым келеді (емделгім, шаш қидыртқым, оқығым)

Мамандық иесі:

- Менсізгесалатдайындайын(емдейін,қияйын, оқытайын)
 - Салатжеңіз(дәруменжеңіз,креслоғаотырыңыз,әріптіайтыңыз)
- Тұтынушы:
- Рақмет!Мағанұнады.Сауболыңыз!
- Мамандық иесі:
- Оқасыжоқ. Келіптұрыңыз. Сауболыңыз!

2.3.3.

Диалогтарғаарналғанбосуақыт.

Педагогжұптардыаралап,бағыттаушысұрақтарқояды.Сұраққоюға,жауапберуге көмектеседі.Әдептілікережесі,диалогқұру,белсенділігіне,сөйлемдідұрысқұрауынакөңіл аударады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекітужәнеқорытындылау.

Педагог:

- Балалар,бүгінкімдержайлы айттық?Оларкімдер?(Дәрігер,аспаз,мұғалім,суретші, шаштараз, құрылысшы.)
- Балалар,олардыкімдердейміз?(Мамандықтар.) Жарайсыңдар!
- Аланөскендекім болатынынбілгенсияқты.Олсендергемамандықтаржайлыайтып бергендеріңе алғысын білдіріп жатыр.

Алан:

- Балалар,сендергекөпрақмет!Сауболыңдар!

Балалар:

- Саубол,Алан!
- Балалар,бүгінсендерөтетатуойнадыңдар.Мамандықтаржайлыәңгімеледіңдер,ән салдыңдар. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

23. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Тұрмыстық техника». Жеңіл-ауыр. Суық-ыстық Ұйымдастырылған

іс-әрекеттің мақсаты

Тұрмыстық техниканы туралы түсініктерін кеңейту, тұрмыстық техниканың адам өміріндегі рөлі туралы түсінік беру; «жеңіл - ауыр», «суық - ыстық» заттардың қасиеті жайлы түсініктерін бекіту; құрылғыларға күтім жасау ережелері туралы түсініктерін дамыту. Балаларға тұрмыстық техника туралы тапқыштық мұқият тыңдап, таныс сөздерді табуды, атауды үйрету; сөз тіркестеріндегі тұрмыстық техниканың қызметін бейнелейтін етістіктерді дұрыс айтуға жаттықтыру; сөз тіркестер, антонимдік жұптар құрауға үйрету; ойлау, сөйлеу қабілеттерін дамыту, заттардың сапасына қызығушылықтарын арттыру. Ізденімпаздылыққа, ұқыптылыққа, байқампаздыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: тұрмыстық техника, көмекші, тоңазытқыш, шайнек, шаңсорғыш, электр пеші, кір жуу машинасы сөздерін енгізу. Суытады, жуады, үтіктейді, шаң сорады, қайнатады, адамға көмектеседі деген сөздер мен сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Ырғақты сәт, аудиотаспа тыңдау, сурет көрсету, сурет бойынша сөздік жұмыс, тапқыштық мәнерлепоку, ескесактауға арналған сөздік-дамытушылық жаттығу, ым-ишара негізінде сөзді-ырғақты жаттығу, антонимдік жұп құрау негізінде сөздік-практикалық жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Кейбір тұрмыстық техниканың дыбысын білдіретін аудиотаспа.

Демонстрациялық сурет: «Тұрмыстық техника».

Тұрмыстық техниканың түрлерінің демонстрациялық заттық суреттері: тоңазытқыш, шайнек, шаңсорғыш, электр пеші, кір жуу машинасы.

Заттың қасиеті мен қалыбын сәйкестендіру үшін сөздік-практикалық жаттығуға арналған суретті сызбалар.

- суға жартылай толған шыны стақан: біреуі тұтас шыны, екіншісінің қабырғалары терлеген;
 - қолсаусақтары стақанның астыңғы бөлігінде, үстел деңгейіне жақын ұстау;
 - үстелдің үстінде екі текше: көлемі бірдей пластик пен ағаштан жасалған екі текше;
 - бір қолдап пластик текше жоғары көтерілген, екінші қолда ағаш текше төмен орналасқан;
- Заттардың орналасуын бағдарлау үшін оң және сол жаққа бөлінген жұп суреттер:
- сол жақта ашық бөрі тоңазытқыш-оң жағында ішіназдық-түлікке толы тоңазытқыш;
 - сол жақта, еңкейіп тұрған шайнек, су толы шыны стақан, шайнек; оң жақта - еңкейген шайнек, шүмегінен тамшы ағып тұр (бос);
 - сол жақта кіргетолған кір жуу машинасы; оң жақта - іші бос кір жуу машинасы;
 - сол жақта тоңазытқыш; оң жақта - қайнап тұрған шайнек.

2. Үлестірмелі материалдар.

Үстел үстіндесуықжәне жылысу құйылғанекістақан,пластикжәнеағашекі жұптекше.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!»

Ырғақты сәт.

Педагог ырғақты әуенді қосып, балаларды робот сияқты билеуге шақырады. Жаттығуға 1 минут жеткілікті.

- Балалар, сендерге билеген ұнады ма? Мына әуен бізтыңдайтын әуенге ұқсамайды. Бұл не болуы мүмкін?

Аудио таспалар тыңдау.

Педагог тұрмыстық техника шығаратындыбыстарды қосады.

- Сендер таныдыңдар ма? Неніңдыбысы?

Балалардың болжамдарын тыңдау.

- Жарайсыңдар!

Сурет бойынша сөздік жұмыс. «Тұрмыстық техника».

Балалар орындықтарға отырады.

Бүгін әрқайсымыздың үйімізде бар заттар жайлы айтамыз.

- Мынау тоңазытқыш. Тоңазытқыш тамақты суытады.

- Тоңазытқыш не істейді? (Тамақты суытады.)

- Мынау шайнеке. Шайнеке шай қайнатады.

- Шайнеке не істейді? (Шай қайнатады.)

- Мынау үтік. Үтік киімді үтіктейді.

- Үтік не істейді? (Киімді үтіктейді.)

- Мынау кір жуу машинасы. Кір жуу машинасы киімді жуады.

- Кір жуу машинасы не істейді? (Киімді жуады.)

- Мынау электр пеші. Электр пеші тамақты дайындайды, жылытады.

- Электр пеші не істейді? (Тамақ дайындайды.)

- Мынау шаңсорғыш. Шаңсорғыш шаңды сорады.

- Шаңсорғыш не істейді? (Шаңды сорады.) Жарайсыңдар!

Демонстрациялық сурет: тұрмыстық техника.

- Тоңазытқыш, шайнек, шаңсорғыш, электр плитасы, кір жуу машинасы - тұрмыстық техника.
- Біз оларды бір сөзбен қалай айтамыз? (Тұрмыстық техника.) Жарайсыңдар!
- Адамға тұрмыстық техниканың қандай көмегі бар екен? Тұрмыстық техника адамға қандай көмектеседі. Қайталаймыз. Көмекшілер. Жарайсыңдар!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Өлеңді мәнерлеп оқу.

Педагог:

- Тұрмыстық техниканың қандай көмегі бар екен? Тыңдаңдар.

Педагог тапқыты мәнерлеп оқиды.

Тоңазытқышты ашыңыз,

Салқындап тұр асыңыз.

Сүтті, айранды ішіңіз

Етіңізді асыңыз.

Электр шайнегім жәйменен,

Ызылдауға көшеді.

Суық айнап кетсе егер,

Өз бетімен өшеді.

Өте пысық үтігім,

Басты киім түтігін.

Көйлегімді әдемі,

Киіп жүрем күтініп.

Маған жаны ашиды,

Ол кір жуу машинам.

Ақ орамал, жайманы,

Өзі жуып алады.

Отбасының жұмысын,

Өзі ғана ойлайды.

Демалып тұр электр пешім,

Бойы суып кетіпті.

Басып қалсам тетігін,

Пісіреді етінді.

Көрсетеді қолғабыс,

Ол кішкентай шаңсорғыш.

Тазалайды үйінді,

Томпайғанша бүйірі.

(Д.Қ.Бұланбаева)

- Балалар,өлеңнелер жайлы?Жақсы!

Ескесактауғаарналғансөздік-дамытушылықжаттығу.«Таныссөздітап».

Педагог:

- Балалар, тақпақтақандайжаңасөздерестідіңдер?
- Ментөртжолдантағыдаоқимын,алсендермұқияттыңдап,жаңасөздердііздендер.Естіген сәтте, оларды атаңдар.
- Балаларэлектрқұралдарынатағандапедагог әрқайсынжекесұрапбекітеді.
- Жарайсыңдар!
- Аленді, балалар,тағыбір реттыңдандар.
- «Шайнек»сөзіқандайсөзгеұқсайды?(Шайсөзінеұқсайды.)Жарайсыңдар!
- «Тоңазытқыш»сөзіқандайсөзгеұқсайды?(Тоңусөзінеқұсайды. Қайталайық.Жарайсыңдар!
- «Кіржуумашинасы»сөзіқандайсөзгеұқсайды? (Жуу.) Дұрыс.
- «Шаңсорғыш»сөзіқандайсөзгеұқсайды?(Шаң сөзінеұқсайды.)Дұрыс,бұлқұрылғышанды сорады. Жарайсыңдар!
- Ал«электрпеш»орыстіліндегіэлектрплитасы -«плита»сөзіненшыққан.Жарайсыңдар!
- Түбірлес сөздерді атағанда балалар ұмытпау үшін, педагог қайталап айтып отырады.

Ым-ишара негізінде сөздік-ырғақты жаттығу. «Біздің үйдегі көмекшілер».

Балаларғабірнешемамандықиелерініңатауларын,олардыңқолданатынқұрал-жабдықтары арқылы атауды үйрету.

- Бізгенекөмектеседі?(екі қолдыңсұқсаусақтарын жоғары нұсқайды)
- Бізонықосамыз,(қолымызалдыда,жұдырықтүю,бір-бірінетүйістіру)
- Көрсетеді қолғабыс. (шаңсорғышпен тазалауды көрсету)
- Кішкентайшаңсорғыш!(қолдыекіжаққасермеу, иықты көтеру)

- Бізгенекөмектеседі?(екіқолдыңсұқсаусақтарыалдығанұсқайды)
- Бізонықосамыз,(қолымызалдыда,жұдырыққатүю,бір-бірінетүйістіру)
- Тоңазытқышты ашыңыз. (екі қолды уқалау)
- Салқындаптұрасыңыз!(қолдыекіжаққасермеу,иықтыкөтеру)

-
- Бізгенекөмектеседі?(екі қолдыңсұқсаусақтарыналдығанұсқайды)
 - Бізонықосамыз,(қолымызалдыда,жұдырыққатүю,біріне-түйістіру)
- Шай ішейік шайнектен. (қолды алдыға сермеу)
Ызылдайтынжәйменен!(қолдыекіжаққасермеу, иықтыкөтеру)

-
- Бізгенекөмектеседі?(екі қолдыңсұқсаусақтарын алдығанұсқайды)
 - Біз оны қосамыз, (екі қолдың сұқ саусақтарын алдыға нұсқайды)
- Басып қалсаң тетігін. (екі қолдың әр саусақтарын бір-біріне тигізу)
Қайнапкөтерэлектрпешім!(қолдыекіжаққасермеу,иықтыкөтеру)

-
- Бізгенекөмектеседі? (екі қолдыңсұқсаусақтарыналдығанұсқайды)
 - Бізонықосамыз,(екіқолдыңсұқсаусақтарыналдығанұсқайды) Өте пысық үтігім. (алақанның сыртқы жағын бір-біріне үйкелеу)
- Басар киім түтігін! (қолды екі жаққа сермеу, иықты көтеру)
Тақпақжолдарынайтыпболғаннанкейін,педагог балаларменбіргеым-ишараарқылыкез келген құрылғыны келтіреді.
Балаларкезкелгенқұрылғынықимылменқалайкөрсетукеректігінүйренгенненкейін, ырғақты аудиотаспаны қосып, ым-ишарамен көрсетуге болады.

Антонимдікжүпқұрау негізіндесөздік-практикалықжаттығу.«Жеңіл-ауыр.Суық - ыстық».

2.4.1.

Педагог балалардыүстелүстінешақырады.

Әрүстелдежартылайсуықжәнесуыпкележатқансуқұйылғанекістақан(стақандажылу сақталған); ағаш және пластик екі жұп текшелер (немесе ойыншық) тұрады.

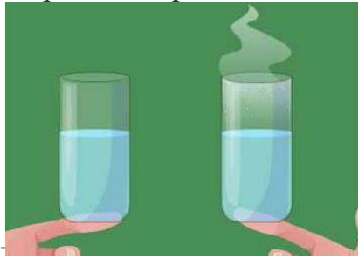
Балалардыңміндеті.

Іс-тәжірибеарқылықайзатауыр,қайзатжеңілекенінанықтау. Педагог балалардың назарын стақандарға аударады.

- Балалар,стақанныңішіндене?(Субар).Қалайойлайсындар, балалар,стақандағысубірдей

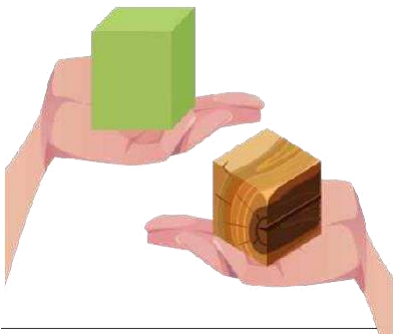
ме?Қарайық. Бірдейекен.Дұрыс.

- Стақандыұстапкөріңдерші.Суқандай?Дұрыс.Суық,ыстық.Қайталайық.(Суық,ыстық.)
Жарайсыңдар!

Педагогбалаларғаағашжәнепластикекітекшені көрсетеді.

- Балалар,сендердіңалдарындаағашжәнепластиктекшелертұр. Ұстапкөріңдер.
Айтыңдаршы, балалар, олардың салмақтары бірдей ме?

- Ұстадыңдарма?Қолдағы текшелерқандай?Дұрыс. Ауыртектше. Жеңілтектше.Қайталайық.
- Қандай текшежеңіл?(Пластиктекшежеңіл.)Жарайсыңдар! Ағаштекшеқандай?(Ағаш текше ауыр.) Жарайсыңдар! Жеңіл, ауыр. Қайталайық. Жақсы!

2.4.2.

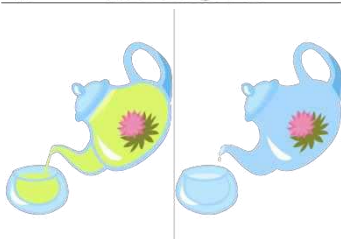
Балалардыңзейіндерітөмендесе,педагогбалаларғакілемгеотырып,суретпенжаттығу жасауға шақырады.

Педагог тұрмыстық техника бейнеленген бірнеше суретті көрсетеді. Суретте бір жағында іші бостехникатұр,екіншіжақтағытехниканыңішітолы. Мысалы,ішібостоңазытқышжәнеіші азық-түлікке толы тоңазытқыш.

Балалардыңміндеті.

Көзбенбағдарлауарқылы қайжақтағызатжеңіл, қайжақтағызатауырекенінанықтау керек.

-Балалар,мындатұрмыстықтехникаларбар.Оларәртүрлі...Неге?Мұқиятқараңдаршы.

Суреттің орналасу жағын нұсқағанда педагог көрсеткішті қолдана алады, «сол жақта», «оң жақта» сөздерінің орнына (сөздер балаларға таныс болмаса) «мына» сөзімен нұсқай алады.

Балалар былай жауап беруі мүмкін:

- Сол жақтағы (мына) тоңазытқыш жеңіл, оң жақтағы тоңазытқыш ауыр.
- Сол жақтағы шайнеке ауыр, оң жақтағы шайнеке жеңіл. Сол жақтағы кір жуу машинасы ауыр, оң жақтағы кір жуу машинасы жеңіл.

Қайнап тұрған шайнеке пен тоңазытқышты салыстырғанда, балалар логикалық ойлауды іске қосады.

- Тоңазытқыш суық, шайнеке ыстық.

Педагог балалардың берген жеке жауаптарымен дұрыс қайталаған жауаптарында қабылдайды.

Балаларды жауаптары үшін мақтайды.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, біз қандай заттармен таныстық? (Тоңазытқыш, шайнеке, шаңсорғыш, электр пеші, кір жуу машинасы.)
- Тоңазытқыш не істейді? (Суытады.) Кір жуу машинасы не істейді? (Жуады.) Үтік не істейді? (Үтіктейді.) Шаңсорғыш не істейді? (Шаңды сорады.) Шайнеке не істейді? (Қайнатады.) Жарайсыңдар!
- Балалар, техника қандай болады? (Жеңіл, ауыр, суық, ыстық.)
- Осыларды бір сөзбен қалай айтамыз? (Тұрмыстық техника.) Жарайсыңдар!
- Қалай ойлайсыңдар, балалар, тұрмыстық техника адамға не үшін керек? (Тұрмыстық техника адамға көмектеседі.)
- Балалар, тұрмыстық техниканың арқасында адамға бәрі ыңғайлы, бәрі оңай болады. Балалар, тұрмыстық техниканы күтіп ұстау керек. Оны тазалау, жуу, ұқыпты қолдану. Сендер үйлеріңде жақсы көмекші екендеріңе сенемін. Үйлеріңде үлкендерге көмектесіп жүріңдер. Сау болыңдар, балалар!

24. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Кел, жаттығайық!» Адамның дене мүшелері. Оң-сол.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы адамның дене мүшелері туралы түсініктерін дамыту; саламатты өмір салты, жаттығудың маңызын жайлы түсініктерін қалыптастыру; дәрумендердің пайдасы, «сол», «оң» жақ туралы түсініктерін бекіту. Балаларды сызбадағы дене мүшелерінің бейнеленуін өз денесімен сәйкестендіруді үйрету; дене мүшелерін атауды үйрету; артикуляциялық аппараттарын, оң және сол қолдарына жырату біліктіліктерін, ойлау, ескесактау қабілеттерін, жағымды эмоция білдіру дағдысын дамыту. Ұйымшылдыққа, әдептілікке, саламатты өмір салтын ұстануға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: дене мүшелері, спортшы, дене, бас, сол, оң, бас, қол, аяқ, дене, мықты, көгөністер, жемістер, дәрумендер сөздерін енгізу арқылы сөйлеу тілін байыту.

Әдіс-тәсілдер

Таңғажайып сәт, аудиотаспа тыңдау, ырғақты жаттығу, сызбалы суреттер негізінде «дене мүшелері» түсінігін модельдеу жаттығуы, ым-ишарамен жарыс элементтеріне негізіндетіп жаттауға арналған жаттығу, аталған жақ пен әрекетті сәйкестендіруге арналған сөздік жаттығу, тапқырлық пен жылдам ойлануға арналған жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Демонстрациялық сурет: Аланның спорттық киімдегі бейнесі.

Сурет-сызба: адам денесінің құрылысы. Тапқырлықты дамытуға, денешынықтыру жаттығуларын орындауға арналған қарқыны әртүрлі аудиотаспалар.

2. Үлестірілмеі материалдар.

Заттық, суреттік карточкалар: жемістер мен көгөністер.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!»

Таңғажайып сәт.

Педагог Аланның бейнесін көрсетеді.

- Сәлеметсің бе, Алан!

Балалар амандасады.

- Балалар, Аланспортшыболғысыкеледі. Спортшыдегенкім?Иә. Олмықты,батыл,епті адам. Спортшы жаттығу жасайды.
 - Алан бізді жаттығужасауғашақырады.
- Педагог балаларды кең алаңғақатарментұрып,жаттығуғадайындалуғашақырады.

Ырғақтыжаттығу.«Кімспортшы?»

Педагогаудиотаспаны қосады.

Кімспортшы?Текалға!(орындаадымдау)

Жаттығуда адымда.

Басымыздышайқаймыз,(қолбелде,бастыекіжаққабұру)

Бір-екі, бір-екі.

Денеміздіиеміз,(алдығаеңкею)

Бір-екі, бір-екі.

Қолымыздыкөтереміз,қайтатөментүсіреміз, (қолжоғары,төментүсіру) Денемізді созамыз. (аяқтың ұшына тұру, керілу)

Аяқтыалшаққоямыз,(аяқтыңарасынкеңашыпсекіру) Бір,

екі! Адымда! (бір орында адымдау)

Біздебәрі тамаша!

Спортшы болсаң,шаршама! (қолшапалақтау)

- Көрдіңбе,Алан, бізспортшымыз!Сағанұнадыма?

- Балалар,Аланғаұнады.Балалар,бізспортшылардыңнегемықтыекенінбілемізбе?

Педагог балаларды өз орнына шақырады.

2. НЕГІЗГІБӨЛІМ

«Дене»сызба-суреттерінегізінде«денемүшелері»түсінігінмодельдеу жаттығуы.

Педагог:

- Балалар,Алансендергеөзденесі туралыайтыпбергісікеледі.Суреткетағыбіррет қараңдаршы.

Педагогқолынекіжаққасозып,екіаяғыналшаққойған Аланныңбейнесін көрсетеді.

- Балалар,Аланныңденесінеқарайық.Біздіңденемізосындай.

Педагог көрсеткіштің көмегімен, денемүшелерін атап көрсетеді.

- Мынаубас.Олкөпойлайды.

- Мынауне?(Мынаубас.)Жарайсыңдар!

- Төменқарайқараймыз.Мынаудене.Ондажүрекорналасқан.

- Мынауне? (Дене.)

- Екі қол менекі аяқ.Қанша күш-қуат!

- Мынауне?(Екіқол.Екіаяқ.) Жарайсыңдар!

- Бас,дене,қол,аяқ-денемүшелері.Қане,балалар,қайталайық.Жарайсыңдар!

Педагог бірнеше баладан жеке-жеке сұрайды.

Ым-ишарамен жарыс элементтерінегізіндетіп ақпараттауға арналған жаттығу.

«Нағыз спортшылар».

Педагог:

- Балалар, біз Аланның дене мүшелерін қарастырдық. Адамдардың барлығында дәл осындай дене мүшелері бар. Қане, балалар, тексерейік!

Педагог балаларға жаттығуды орындауды ұсынады.

Мынау – менің жүрегім,

Бәрі осыдан басталған.

Мынау – басымақылды,

Бәрін осы басқарған.

Мынау – оң қолым,

Мынау – сол қолым.

Барлық істі басқарған.

Мынау – менің жүрегім, (екі қолды кеудеге қою) Бәрі

осыдан басталған.

Мынау – басымақылды, (екі алақанды басқақою, сипау)

Бәрін осы басқарған. (сұқ саусақ жоғары)

Мынау – оң қолым, (екі қолды кезек-кезекекі жаққа сермеу) Мынау

– сол қолым.

Барлық істі басқарған. (шапалақтау)

Жаттығу бірнеше рет қайталанады.

Балаларды екі топқа бөліп, топтарды бір-біріне қарама-қарсы қойып, спортшылардың жарысын ұйымдастыруға болады.

- Балалар, қазір ер топ өз дене мүшелері туралы тапқытайтып көреді.

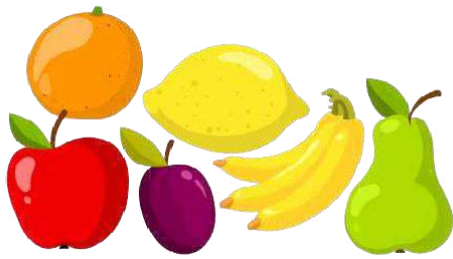
Жарыс үздіксіз өткізілуі үшін, педагог топтарға қарама-қарсы тұрып, сөздер мен қимылдарды қайталау керек.

- Жарайсыңдар! Тамаша! Екі топта нағыз спортшылар жиналыпты.

Аталған жақпен әрекетті сәйкестендіруге арналған сөздік жаттығу. «Сол-оң». 2.3.1.

Педагог балаларға орындықтарға отыруды ұсынады. Орындықтардың астында жемістер мен көкөністердің заттық суретті карточкалары жатады.

- Балалар, орындықтарыңның астында екі карточка жатыр. Соларды алыңдар.

Балалар карточкаларды алғаннан кейін, әрқайсында бір жеміспен бір көгөніс бар екені белгілі болады.

Педагог:

- Сендене бар? - деп сұрайды.

Әр бала өзінің жемісімен көгөнісін атайды.

Бала:

- Менде алма мен сәбіз бар.

Егер балалар көп болса, онда алты баладан сұрауға болады. Әрбір жеміс пен көгөністердің алты түрінен жұптар болады. Жауап беруге үлгермеген балалар бірдей інтауып, өздеріндегі затпен сәйкестендіреді.

- Жарайсыңдар! Алма, алмұрт, апельсин, банан, өрік. Бұлар нелер? (Бұл жемістер).

Жарайсыңдар!

- Қияр, сәбіз, картоп, қызанақ, пияз, қырыққабат - бұлар нелер? (Бұл көгөністер.)

- Балалар, сендерде жемістер мен көгөністер болғаны жақсы болды. Бұлар дәрумендер ғой.

Қайталайықшы. Жарайсыңдар!

- Кім дәрумен жесе, соның дені сау, мықты болады. Қане, балалар, еске сақтайық.

2.3.2.

Педагог:

- Балалар, тыңдаңдаршы.

Педагог көрсету және әрекет кезінде айна әдісін қолданады.

- Мынау оң қол. Менің оң қолымда көгөніс бар. Оң қолдарыңды көтеріңдерші, көгөністерің қай қолда (қызанақ, қияр, пияз, қырыққабат, картоп, сәбіз).

Қолды жоғары көтерудіңдеті емес, бала қолын бүгіп, карточканы көрсетуі жеткілікті болады.

- Мынау қай қол? Оң қол. Жарайсыңдар!

- Мынау сол қол. Менің сол қолымда жеміс бар. Сол қолдарыңды көтеріңдерші, жемістерің қай қолда (алма, алмұрт, апельсин, банан, өрік).

2.3.3.

Егер балалар ғатапсырманы орындау қиын болса, әр балаға аталғанды таңдау үшін екі топ карточкадан беріледі. Барлық балаларда бірдей бейнелер болады.

Педагог:

- Оң қолдарыңа алманы алыңдар. Сол қолдарыңа сәбіз алыңдар. Оң қолдарыңа картоп алыңдар. Сол қолдарыңа банан алыңдар.

Осыарқылы, жаттығудың динамикасы өзгеруі мүмкін.

Балалар:

- Оң жақта - алма. Сол жақта - сәбіз.

Тапқырлықпен ойлауға арналған жаттығу. «Ойлан, тап».

Педагог:

- Балалар, сендер жақсы жаттықтыңдар. Аленді, жұмбақты мұқияттыңдап, жауабын өздерің табыңдар.

Жұмбақ шешу.

Сырты орман, алды жазық құрлықты,

Араласаң, табасың жеті құдықты. (Бас.)

Қатар өскен дос құсап, екі жақта қос бұтақ.

Өрқайсында бірі қысқа, бірі ұзын бес бұтақ. (Қолмен саусақ.)

Екі атым бартын байтын, өзімді ғанатыңдайтын (Екі аяқ.)

- Жарайсыңдар, балалар! Барлық дене мүшелерін дұрыс таптыңдар.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін не жайлайттық? (Бас, қол, аяқ, дене.) Иә. Осыларды бір сөзбен қалай айтамыз? (Дене мүшелері.) Жарайсыңдар!

- Бізге дене мүшелерінің атауларын білу не үшін керек? Иә. Деніміз сау, мықты болу үшін.

- Кімнің денсаулығы мықты деп ойлайсыңдар? (Спортшылардың.) Жарайсыңдар!

- Денсаулығымыз мықты болу үшін нежеу керек? (Көгөністер мен жемістер.) Не үшін? (Құрамында дәрумендер бар.) Дұрыс.

- Алаң сендердің дәрумендер жеп, спортшы болғыларың келетіндеріңе өте қуанышты. Алаң сендерге ризашылығын білдіріп жатыр.

- Бүгін сендер өте мұқият болдыңдар. Жаттығуды данақты жасадыңдар, оң және сол қолдарыңды ажырата білдіңдер. Жарайсыңдар! Денсаулықтарың мықты болсын. Сау болыңдар.

25. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Көктем мезгілі.» Көктемгі табиғат құбылыстары.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы көктем мезгілі және көктемгі табиғат құбылыстары жайлы білімдерін кеңейту; құстардың ерекшеліктері жайлы түсініктерін қалыптастыру; 8 наурыз - аналар мерекесі жайлы түсініктерін дамытуға ықпал етуді жалғастыру. Балаларға қазақ тілін тақпақтар арқылы түсініп, қабылдауды үйрету; қазақша әңгіме мен тақпақ жанрларын ажырату біліктерін дамыту; көктем жайлы тақпақ жаттауға жаттықтыру; жыл мезгілі жайлы кішігірім, тұтас әңгімені модельдеу біліктерін, көктемгі құбылыстар жайлы жай сөйлем құрастыруды дамыту; ескесактау, көру, ойлау қабілеттерін, жағымды эмоция таныту біліктерін дамыту. Байқампаздыққа, ізденімпаздыққа, табиғат қасуы іспеншіліктерін дамыту.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: тарс-тұрс, тырс-тырс еліктеуіш сөздерін үйрету, көктем мезгілі, аналар мерекесі, жаңбыр жауды, көктем келді, құстар ән салады, қарериді, жылғаларағады сөз тіркестерінің көмегімен сөйлеу тілін байыту.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, сурет көрсету, көркем сөз, «сиқырлы сақина» моделі негізінде суретті сипаттауға арналған сөздік жаттығу, мнемокестені негізінде көктем жайлы әңгіме модельдеуге арналған жаттығу, логоырғақ, тақпақты мәнерлеп, қайталап оқу, суретті сызба негізінде тақпақты жаттатқызуға арналған жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

«Көктем» тақырыбына ыңдайтын көңілді әуен аудиотаспасы.

Демонстрациялық сурет «Көктем келді!»

Суретті қарастыруға арналған «сиқырлы сақина» моделі.

«Көктем келді!» тақырыбына әңгіме модельдеуге арналған мнемокестелер.

- көктем+ келеді;
- күн+ жарқырайды;
- аула+ күн шуағының астындағы күлімдеген өңтаңба (смайлик);
- қарұлпасы + күн;
- тамшы + жылға;
- құстар+ ноталар жоғары қарай ұшады;
- көктем + келеді+ көктем+ келеді.

Орташа қарқынды аырғақты әуеннің аудиотаспасы.

«Көктем» тақырыбының мазмұны бойынша суретті сызбалар:

- әдемі қыз келеді;
- күн шуағын шашып тұр;
- құстар ән салады;
- өңтаңба (смайлик) ән салады;
- түрлі түсті гүлдер жайқалған жасыл көгал;
- әдемі гүлдер;

Көктем жайлы тақпақты сүйемелдеу үшін көңілді, ырғақты әуеннің аудиотаспасы.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕБӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспатындау.

Педагог көктем мезгілі келгенін елестететін, тамаша әуенді қосады.

Суреттік көрсету. «Көктем келді».

Суретте жасыл көгал, бұлақтың сылдыры, бұршік жарған бұтақтар аясында әдемі киінген, айналасында құстар ұшып жүрген Көктемнің бейнесі. Оның қолында бәйшешек толысебет бар.

- Балалар, суреттегі жылдың қай мезгілі? Көктем мезгілі. Көктем. Қайталаймыз. Жарайсың!
- Көктем мезгілін қарсы алайықшы: «Қош келдің, көктем!» Жарайсыңдар!

Көркем сөз. «Көктем».

Көктем келді бүгін,
Күнім төкті нұрын.
Сайрап барлық құстар,
Ән салуға құштар.

Түрлі түсті әйбәт,
Гүлдер шықты жайнап.
Қызыл-жасыл аймақ,
Қырға шықты ойнап.
(Б. Жақып)

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

«Сықырлы сақина» моделі негізінде суретті сипаттауға арналған сөздік жаттығу.

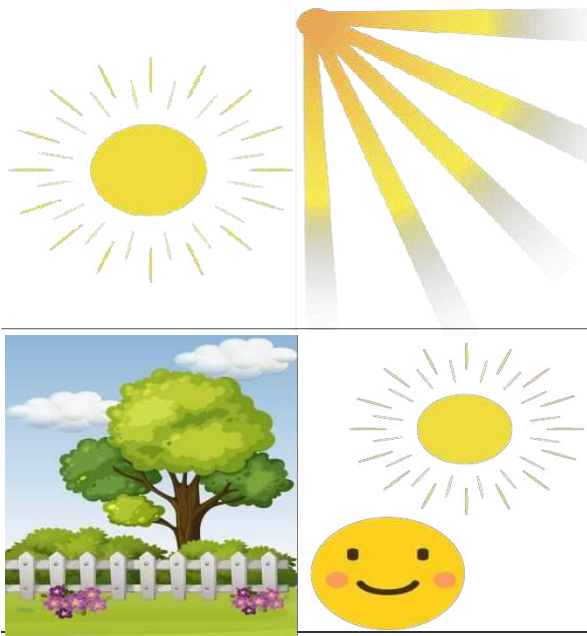
Сықырлы сақина – суретті қарастыруға арналған модель. Тығыз картоннан немесе пластиктен дайындалған диаметрі 12-15 см сақина. Суретті қарастыру барысында сақина белгіленген нысанға қойылып, біртіндеп келесіге жылжып отырады.

- Балалар, мынау қандай жыл мезгілі? (Көктем мезгілі.) Қане, балалар, Ермектің артынан қайталайық. Жарайсыңдар!
- Көктем не істеді? (Көктем келді.) Дұрыс, Ақылбек! Ақылбек не істеді? Жарайсыңдар!
- Суретте тағы нелер бар? Дарига, айта ғой? (Күн бар.) Жаксы. Күн не істейді? (Күн жарқырайды.) Жарайсың!
- Балалар, көктемде аяз бола ма? (Көктемде ауа райы жылы.) Жарайсың, Зарина!
- Күн жылынса, қар не істейді? Қар ериді. Қане, балалар, қайталайықшы. Қар не істейді? (Қар ериді.) Жарайсыңдар!

- Балалар, қарерісе, неге айналады? (Суға.) Дұрыс, Батыр! Жылғаларағады. Қане, балалар, қайталайық. Жарайсыңдар!
- Суретте тағы небар? (Құстар.) Жарайсың, Әнуэр! Құстар не істейді? (Құстар ән салады.) Дұрыс. Ермек, қайталашы. Жарайсың!
- Балалар, құстар бізге көктемнің келгенін хабарлайды. «Көктем келді! Көктем келді!»
- Қане, балалар, барлығымыз бірге құстар сияқты айтайықшы. (Көктем келді! Көктем келді!)

Мнемокестенегізінде көктем жайлы әңгіме модельдеуге арналған жаттығу. «Көктем келді!»
Педагог «Көктем келді!» тақырыбына әңгіме модельдеуге арналған мнемокестелерді көрсетеді.

- көктем + келеді;
- күн + жарқырайды;
- аула + күн шуағының астындағы өңтаңба «смайлик»;
- қарулпасы + күн;
- тамшы + жылға;
- құстар + ноталар жоғары қарай ұшады;
- көктем + келеді + көктем + келеді.

Педагог көктем жайлы әңгімені жай сөйлемдерден құрауға көмектеседі. Егер балаға қиындау болса, оған басқа балалардың жауабын қайталауға болады. Педагог балаларды жауаптары үшін мақтайды.

- Балалар, біз көктем жайлы керемет әңгіме құрадық? Қайталайық. Жарайсыңдар!

Логоырғақ. «Жаңбыр жауғанда».

Педагог балаларды ортағашақырады.

Педагог орташа қарқындығын анықтауға қолданады.

Жау, жау, жаңбыр!

Жау, жаңбыр!

Арық суы мол болсын!

Өсімдіктер мол болсын!

Жауған жерің шөп болсын!

Тырс-тырс! Тырс-тырс! (бір аяқпен секіру)

Тарс-түрс! Тарс-түрс! (екінші аяқпен секіру)

Шылп-шылп!Шылп-шылп!(екіаяқпен секіру)

Жаттығудыбалалардың қызығушылығынақарай 2-3 ретөткізугеболады.

- Жарайсыңдар!Мінекей,бізкөлшіктерденсекіріпөттік.

- Балалар,сендераяқтарыңдысулапалмадыңдарма?

Тақпақтымәнерлеп оқу(қайталау).

Педагог:

- Балалар,бізкөктемніңқандаймерекесінкүтіпжүрміз?Кімбіледі.Иә.Аналардыңмерекесі. Қане, балалар, аналарымыздың мерекесіне тақпақ жаттап, айтып берейікші.

Көркемсөз.

«Көктем».

Көктем келді бүгін,

Күнім төкті нұрын.

Сайрапбарлыққұстар,

Ән салуға құштар.

Түрлі түсті әйбәт,

Гүлдершықтыжайнап.

Қызыл-жасыл аймақ,

Қырға шықты ойнап.

- Балалар,менненіоқыдым?Әңгімеме?(Тақпақоқыдым.)Жарайсыңдар!

Суреттісызбанегізіндетақпақтыжаттатқызуғаарналғанжаттығу.«Көктем».

Педагог:

- Қане,балалар,осы тақпақтыжаттапалуғатырысайық.

Педагогбалалардыңалдынажоғарыдантөменгеқарайсуреттісызбаларды орналастырады:

- әдеміқызкеледі;

- күншуағыншашыптұр;

- құстарәнсалады;

- өңтаңба(смайлик)әнсалады;

- түрлітүстігүлдер,жайқалғанжасылкөгал;

- әдемі гүлдер.

Көктемкелдібүгін.

Күнімтөктіңұрын.

Сайрапбарлыққұстар,

Ән салуға құштар.

Түрлі түсті әйбәт,

Гүлдершықтыжайнап,

Қызыл-жасылаймақ,

Қырғашықтыойнап.

Тақпақтыәуенгеқосылып,топпенқимыл-қозғалыстардыкөрсетіпайтуғаболады. Педагог орташа қарқындағы, ырғақты әуенді қосады.

- Тамаша!Жарайсыңдар,балалар!Міне,аналарыңаарналғансыйлықтарыңдайын.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекіту, қорытындылау.

Педагог:

- Балалар,бүгінқандай жылмезгіліжайлайттық?(Көктеммезгілітуралы.) Жарайсыңдар!

- Көктемкелгендетабиғаттақандайөзгерістерболады?(Күнұзарады.Қарериді.Жылғалар ағады. Құстар ән салады.) Дұрыс.

- Құстарнедепәнсалады?(Көктемкелді!)Жарайсыңдар, балалар, ұмытпапсыңдар.

- Аналарыңақандайсыйлықдайындадық?Өңгіме?(Тақпақ.)

- Балалар,сендертақпақты жаттап,аналарыңасыйлықретіндеайтыпберетіндеріңесенемін.

- Бүгінсендертақпақты оқып,жылдамжаттап,әнсалыпменіқуанттыңдар.Жарайсыңдар!Сау болыңдар.

26. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: Ертегі оқу "Торғаймен тышқан". Алдымен, кейін.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балаларға «Торғаймен тышқан» ертегісін таныстыру; қазақ тіліндегі сөздердің алуан түрлілігі туралы білімдерін дамыту, маусымдық өзгерістер, табиғат арасындағы байланыс туралы түсініктерін дамыту. Балаларға «Торғай мен тышқан» ертегісін қазақ тілінде тыңдауды, мазмұнын еске сақтауды үйрету; мәтін мазмұны бойынша сұрақтарды түсінуді және жауап беру білігін меңгерту; құбылыстар тізбегін түсініп, «алдымен», «кейін» ұғымына сәйкес орналастыру біліктіліктерін дамыту; логикалық ойлауын, естузейінін, еске сақтауын, сөйлеу тілдерін, қиялдарын дамыту. Байқампаздыққа, әдептілікке, жаңашырлыққа, ертегілерге сүйспеншілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: жортады, қап, жарды, дән, алдымен, кейін сөздеріненгізу; егінекті, көмексұрады, жылғалар ақты, сылдыр-сылдыр, қар еріді сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, таңғажайып сәт, сурет бойынша сөздік жұмыс, ертегіні мәнерлеп оқу, ертегі мазмұнын модельдеуге арналған сөздік жаттығу, ым-ишараға негізделген сөздік-ырғақты музыкалық жаттығу, өлеңгенегізделген артикуляциялық жаттығу, сөзді-логикалық жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Ертегі тақырыбына қынайтын сиқырлы әуеннің аудиотаспасы.

Суреттер: торғай, тышқан.

Сөздік жұмысқа арналған суреттер:

- торғай қоймада жүгіріп жүр, иіскеп бір деңгейде жүр;
 - қап толы бидай, бір жағындағытесіктен бидай жергетөгіліп жатыр;
 - қап толы бидай, бір жағындағытесіктен бидай жергетөгіліп жатыр, қасында тышқандән кеміріп отыр;
 - мысық білдірмей келе жатыр, қорыққан тышқан қашуға тырысады;
- Ертегі мазмұны бойынша демонстрациялық суреттер бөлімі. «Торғаймен тышқан»:
- көктем; тышқан мен торғай егістікте, тышқан жер қазып, торғай жерді шоқып, топырақты қопсытып жатыр;
 - тышқанның қолында бір дән бар, торғай қанатымен дәнді тартып алмақшы;
 - көп тышқандар; ортасындағы кәрі тышқандәнді тышқанға беріп тұр;
 - көп торғайлар; ортасындағы кәрі торғайдәнді торғайға беріп тұр;
 - атақолына бір дән ұстап тұр. Қасындаторғаймен тышқан, екеулерінің қасында бірдей бидай төбешіктері.

Ырғақты жаттығуға аудиотаспа.

Ертегі желісінен тыс суреттер:

- бұтақта отырған көңілсіз торғай;
- қуанған торғай қанатын сабалап тұр.

Жылға жайлы өлеңге суреттер:

Сөзді-логикалық жаттығуға арналған суреттер тізбегі.

Аралас суреттер:

- тау + жылға + қаржауыптұр;
 - қар жауып тұр + күн + жылға.
- Логикалық қатар бойынша суреттер:
- жылға + күн + қаржауыптұр;
 - тау + қаржауыптұр + жылға.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспатындау.

Ертегі тақырыбына қындайтын сиқырлы әуен естіледі.

Педагог:

- Балалар, бүгін ертегілерелінесаяхатқа барамыз. Ертегі тыңдағанды жақсы көресіңдер ме?

Жұмбақ жасыру.

Педагог жұмбақты мәнерлеп оқиды. Үй
ішін аралап,
Түнде көп жортады.
Қаптарды жарып,
Мысықтан қорқады.

- Балалар, ол не? Тышқан. Дұрыс. Жарайсыңдар!

Сурет бойынша сөздік жұмыс.

Педагог:

- Түнде көп жортады. Жортады. Айтамыз. Жарайсыңдар! Оған ұқсас «жүреді» деген сөз бар. «Жортып жүр» дегеніміз, барлық жерді иіскеп, тамақ іздеп жүрдегенді білдіреді.

- Қаптарды жарады.

- «Жарады» дегеніміз, ол қаптарды тістерімен кеміріп теседі.
- Қалай ойлайсыңдар, балалар, тышқан қапты не үшін жарады? Ішіндегі дөңдерді жеу үшін.

- Мысықтан қорқады.

- Тышқан мысықтан неге қорқады? Мысықтышқанды ұстап алса, оны жеп қояды. Дұрыс.
- Сендер қандай жыл мезгілдерін білесіңдер? (Қыс, көктем, жаз, күз.) Жарайсыңдар!
- Қазір қандай жыл мезгілі? Көктем. Дұрыс! Жақсы.

Бүгін мен сендерге көктем мезгілінде тышқанның не істегені жайлы ертегі оқып берейін. Балалар, ертегіні мұқият тыңдаңдар!

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Ертегіні мәнерлеп оқу. «Торғаймен тышқан».

Баяғыда торғаймен тышқан дос болыпты. Екеуі көктемде егін егеді.

Тышқанжердіаяғыменқазып,торғайтұмсығыменшоқиды.Егінжақсышығады.Оларөскен бидайды жинап алып, бөле бастайды. Бір бидай артық қалады. Соны қайсы аларын білмей, бір-бірімен ұзақ дауласады.

Жан-жақтарындаешкімжоқ.Сондықтаноларөзбилерінебарады.

Алдымен, тышқандардың биіне келеді. Ол:

- Бұлбидайдытышқаналукерек, өйткені,олтырнағыменжержыртып,ұртыменбидайсепті,- дейді.

Ендіоларторғайларбиінекеледі. Ол:

- Бидайторғайғатисілі,себебі,торғайегіндібарлықарамшөптентазалаған.Күндеүстінде ұшып, егінді күзеткен, - дейді.

Бұғанкеліспегенторғайментышқанқойбаққанатағакеледі. Атабірдәндіөзіалып, қалғанын екеуіне бірдей бөліп береді. Торғай мен тышқан қуанып кетеді.

Ертегімазмұнынмодельдеугеарналғансөздік жаттығу.

Педагог:

- Балалар,ертегіұнадыма?
 - Ертегі қалайаталады? («Торғайментышқан».)
 - Торғайментышқанне істеді?(Бірігіпегінекті.)
 - Екеуінеүшін ренжісті?(Бірбидайды бөлісе алмады.)
 - Оларкімненкөмексұрады?(Билерден.)Қане,қайталайықшы.Жарайсыңдар!
 - Біріншіқайбигебарды?(Тышқандардыңбиінебарды).Дұрыс.Олнедеді?(Бидайды тышқанға беру керек.) Неге? Өйткені тышқан жерді қазып, бидай септі.)
 - Оданкейін неболды?(Одан кейіноларторғайларбиінебарды).Дұрыс.
 - Ал, олнедеді?(Бидайды торғайғаберукерек.) Неге?(Себебі, торғайарамшөптентазалап, егінді күзетті.) Жақсы! Тағы бір рет қайталайықшы. Жарайсыңдар!
 - Оданкейін неболды?(Оларқойбаққан атағакелді.)Қайталайықшы.Тамаша!
 - Атақалайбөлді?(Бірдәндіөзіалды,қалғандарынекеуінебірдейбөлді.) Дұрыс.
- Қайталаңдаршы. Жарайсыңдар!

Ым-ишарағасүйеніп,сөзді-ырғақтымузыкалық жаттығу. «Торғайағашқорғайды».

Педагогбалалардыортадағыкеңалаңғашақырады.

-Балалар,торғайтуралыөлеңайтып берейікші?

- Алдымен, балалар, сөздерінжаттапалайық.Артынанмузыкаырғағыменбилеп,торғайдың қимылын келтіреміз.

Шыр-шыреткенторғайды,
Қорғамасаң болмайды.
Кіп-кішкентайторғайлар
Ағаштарды қорғайды.

Таспенатыпторғайды,
Ұя бұзған оңбайды.
Құс өкпелеп кетеді,
Бақшамызғақонбайды.
(Ж. Сымақов)

Педагогорташақарқынды,ырғақтыәуендіқосады.Балалареркінқозғалады, артикуляциямен негізгі ишараларды қайталайды.

- Жарайсыңдар!Торғайдақуаныпкетті.

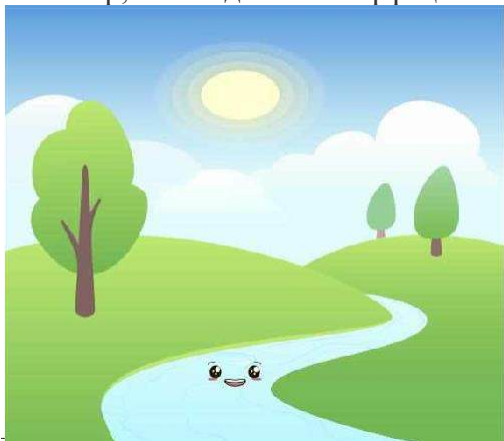

- Тамаша!Бізторғайларғақамқорболыпжүреміз.Солай ғой?

Өлеңнегізіндеартикуляциялықжаттығу.«Жылғалар ағады».

Педагог:

-Балалар,көктемдежылғаларұйқысынаноянады жәнеоларәнсалады.Тыңдаңдар.

Педагогөлеңдімәнерлепокиды.

Көктем келіп, далаға,
Қар еріді қараса.
Тауданжылғаағады,
Сылдыр-сылдырқағады.
Жылға қайдан келеді?
Таудан...
Сайдан ...
Алыстан...
Биік-биікмұздықтан!
(А. Кокенова)

- Аленді, балалар,әдеміәндібәрімізбіргеайтып көрейік.
- Жарайсыңдар!Жылғаларменкөңілдіойнадық.

Сөздік-логикалықжаттығу.«Алдымен?Оданкейін?»

Педагогбірнешесуреттертобындайындайды,әртоптағысуреттерарасындабайланысбар.
Алдымен, суреттер аралас көрсетіледі:

- тау+ жылға + қаржауыптұр;

- қаржауыптұр+ күн+жылға.

Нәтижебойыншасуреттерлогикалықтізбекте орналасады:

- жылға+ күн+қаржауыптұр;

- тау+ қаржауыптұр+жылға.

- Балалар,торғайментышқанқай кездеегінегудібілмейжүр. Олүшін табиғат құбылыстарыныңретінбілукерек.Мынасуреттергеқараңдаршы.Онданекөріптұрсыңдар? (Тау, жылға, қар.)

- Тізбекболуүшін,бізсуреттердіқалайорналастырамыз?Алдыменне?(Алдымен,қар жауады.)Жақсы. Оданкейін?(Оданкейін, күнжарқырайды).Оданкейін?(Жылғаларағады.) Балалар бір сөзбен айтқан жауаптары да қабылданады.

- Иә.Алдымен,қаржауады.Оданкейін,күнжарқырайды,қареріп,жылғалар ағады.

- Балалар,мынасуреттергеқараңдар.Небар?(Тау,жылға,қар.)

- Бізсуреттердітізбекболуүшінқалай орналастырамыз?Алдыменне?(Алдымен,тау көрінеді.) Жақсы. Одан кейін не? (Одан кейін, қар жауады.) Одан кейін? (Одан кейін, жылғалар ағады.)

- Иә.Алдымен,таукөрінеді.Оданкейін,таудақаржауады.Оданкейін,қареріп,таудан жылғалар ағады.

- Жарайсыңдар!Міне,балалар,неніңалдымен,неніңоданкейінболатынынбілдіңдер. Уақытжеткіліксізболса,педагогқорытындылауүшінбіртізбектіғанақолданаалады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекіту, қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгіннеоқыдық?(Ертегіоқыдық.)Ертегіқалайаталады?(«Торғаймен тышқан».) Жарайсыңдар!

- Торғайментышқаннеекті?(Егінекті.) Дұрыс.

- Егіндіқайкездежинады?(Күзде.)Әрине,балалар, егінкүзде піседі.

- Ал,егіндіқайкездеекті?(Көктемде.)

- Екідоснеушінұзақтөбелесті? (Артыққалғанбірбидайүшін.)Соданкейін?(Билерге барды.)

- Оларғабилеркөмектесті ме?(Жоқ.)

- Оларғаастықтыбірдейбөліпберген кім?(Ата.) Дұрыс.Жарайсыңдар!

- Балалар, бүгінсендерертегінімұқияттыңдадыңдар. Кейіпкерлеріндеестеріңесақтадыңдар. Егін мен жаңбыр жайлы өлең айттыңдар. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

27. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Азық-түліктер». Наурыз көже дайындаймыз.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы Наурыз мерекесі, оның маңыздылығы туралы түсініктерін дамыту; азық-түлік түрлері (сүт өнімдері, ет тағамдары, ұн тағамдары) туралы білімдері мен түсініктерін кеңейту; наурыз көженің құрамы, оған қасиетін жеті тағаммен таныстыру; қазақтың ұлттық тағамдары туралы түсініктерін нақтылау. Балаларға азық-түліктерді ортақ белгілері (сүт, ет, ұн) бойынша үш топқа жіктеу дағдыларын үйрету; құрдастарымен топта жұмыс істеу, өз орнын табу, сұрақтарға еркін жауап беру біліктіліктерін дамыту; логикалық ойлау, есту зейіні, қатынастық дағдыларын дамыту. Әдептілікке, ұйымшылдыққа, табандылыққа, дұрыстамақтанудағы сын тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: наурыз көже, сүт өнімдері, ет тағамдары, ұн тағамдары, қазы, құрт сөздерін енгізу; азық-түліктің үш түрі мен наурыз көжеге қосылатын азық-түліктерді атау арқылы тіл байлықтарын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудио таспаныңдау, көркем сөз, таңғажайып сәт, зияткерлік карта негізінде заттарды топтастыруға арналған сөздік жаттығу, санамақ негізінде сөздік жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Қазақтың ұлттық әуендерінің аудио таспасы.

Демонстрациялық суреттер:

- Аланмен Дана ұлттық киім киген, түрлері көңілсіз;
- Аланмен Дана ұлттық киім киіп билеп, көңіл көтеріп жүр.

Демонстрациялық сурет: «Наурыз мерекесі».

«Азық-түліктер» тақырыбы үшін зияткерлік карта. Негізгі азық-түліктер үшін үш негізгі суретті таңбалауыштар:

- сүт өнімдері - сиырмен бір бөшке сүт;
- ет тағамдары - сиыр менет;
- ұн тағамдары - бидай масағымен бір қап ұн.

Бастапқы зияткерлік карта сызбасы.

Суретті сызба: беттің жоғарғы бөлігінде үш үлкен сопақша орналасқан, әрқайсынан төмен қарай бірнеше сәуле тарайды, бос дөңгелектермен аяқталады.

Сурет: мерекелік дастарқанда наурыз көже.

Суреттер жолағы: су, ет, тұз, дәнді ақыл, құрт, сүт пен ұн. Орташа қарқындағы, ырғақты әуеннің аудио таспасы

Суретті сызба: шыңың қар басқан тау, бұлақ, жасыл шөп.

2. Үлестірілмеі материалдар.

Заттық суретті таңбалауыштар: айран, қаймақ, май, ірімшік, сыр; шұжық, жіңішке шұжық (сосиска), қазы, кәуап, котлет; ұн тағамдары - нан, шелпек, тоқаш, бауырсақ, құймақ.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕБӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспатындау.

Қазақтың ұлттық әуені естіледі.

Құрманғазы Сағырбайұлының күйі «Төремұрат».

Педагог:

– Балалар, біз қандай мерекені күтіп жүрміз? (Наурыз.) Дұрыс айтасыңдар. Наурыз - көктем мерекесі. Қайталайықшы. Наурыз - жаңа жыл. Қайталайық. Жарайсыңдар!

– Балалар, сендер Наурыз мерекесіне дайындалып жүрсіңдерме? (Дайындалып жүрміз.) Жарайсыңдар!

Көркем сөз.

Жарқырап тұр күніміз
Жайқалсын жас гүліміз,
Бақтабұл бұлсайрасын.

Сәнді көктем нұрымен
Наурыз тойы-жырымен
Көңіл гүлдей жайнасын.
(Ө. Табылдиев)

Таңғажайып сәт.

Педагог Алан мен Данаңың суретін көрсетеді.

- Балалар, сендер оларды таныдыңдар ма? Қане, амандасайық. Сәлеметсіңдер ме!
- Наурыз мерекесімен! Қане, қонақтарды құттықтайық. Наурыз құтты болсын! Жарайсыңдар!
- Алан мен Дана әдемі киініп алыпты, жүздері көңілді. Неге?
- Наурыз мерекесіне әкесі мен анасы көп азық-түлік сатып алыпты. Енді оларды тоңазытқышқа орналастыру керек. Алан мен Дана дайын тағамды жегенді жақсы көреді, ал қандай азық-түлік болатынын білмейді. Қане, балалар, Алан мен Данаға көмектесейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Интеллектуалды картаны негізінде заттарды топтастыруға арналған сөздік жаттығу.
«Азық-түліктер».

Мақсаты.

Негізгі азық-түлік түрлерінажыратып, атауды үйретуді жалғастыру. Негізгі ерекшеліктері бойынша: сүт өнімдері, ұн тағамдары, ет тағамдары.

Ережесі.

Әр бала кез келген азық-түлік бейнеленген бір карточканы таңдап алып, неден дайындалғанын (ұн, ет, сүт) тауып, суреттегі орнын анықтайды. Ойын барысында әр бала азық-түлікті атап, неден жасалғанын айтады.

Барысы.

Педагог заттық суретті таңбалауыштарды алдынала дайындайды:

- сүт өнімдері – айран, қаймақ, май, ірімшік, сыр;
- ет тағамдары – шұжық, жіңішке шұжық (сосиска), қазы, кәуап, котлет;
- ұнтақ тағамдары – нан, шелпек, тоқаш, бауырсақ, құймақ.

Топта балалар көп болса, онда педагог азық-түліктердің көшірмесін дайындайды, ең бастысы, әр балада бір таңбалауыштан болу керек.

Сондай-ақ, негізгі азық-түліктер үшін, үшүлкен негізгі суретті таңбалауыштар дайындалады:

- сүт өнімдері – сиырмен бір бөшке сүт;
- ет тағамдары – сиырмен ет;
- ұнтақ тағамдары – бидай масағымен бір қап ұн.

Жаттығуды өткізу үшін педагог жоғарғы бөлігінде азық-түліктің үш тобын бейнелейтін нысан суреттер орналасқан бастапқы зияткерлік карта дайындайды.

Сөздік жаттығу. «Жаңғырық».

Ережесі: бір бала айтқан сөзді қалғандары топпен қайталау керек. Таңбалауыш қайталанса, ұқсас таңбалауыш ұстағандардан қолдарын көтеруді сұрауға болады.

– Балалар, үстелде көп суреттері бар таңбалауыштар жатыр, біреуін таңдап алыңдар, шеңберге тұрыңдар.

– Балалар, өздерің атаған өнімді бәріне көрсетесіңдер. Қалғандарың аталған сөзді топпен бірге қайталайсыңдар.

– Балалар, сендер көрсеткен заттарды бір сөзбен қалай атаймыз? (Бұлазық-түліктер.)

Жарайсыңдар! Азық-түліктер. Ұмытпаңдар.

– Жарайсыңдар! Енді, балалар, біз азық-түлік атаулары неске түсірдік.

– Өз орындарыңа жайғасып, мұқият болыңдар.

Педагог балаларға зияткерлік картаның бастапқысызбасын көрсетеді.

– Балалар, азық-түліктер әртүрлі болады. Сендер көрдіңдер ғой? Олардың үш түрі болады.

– Сүт өнімдері.

Педагог зияткерлік картадағы үш негізгісінің біріне «сүт өнімдері» сопақ таңбалауышын бастырады.

– Ұнтақ тағамдары.

Педагог зияткерлік картадағы үш негізгісінің біріне «ұнтақ тағамдары» сопақ таңбалауышын бастырады.

– Ет тағамдары.

Педагог зияткерлік картадағы үш негізгісінің біріне «ет тағамдары» сопақ таңбалауышын бастырады.

– Қане, балалар, қайталайық. Сүт өнімдері, ет, ұнтақ тағамдары.

Жаттығу. «Қандай сөзге ұқсас?»

Педагог:

– Кім айтады, қандай тағамдар болады? (Сүт өнімдері, ет, ұнтақ тағамдары.)

– «Сүтті» сөзі қандай сөзге ұқсайды? (Сүт сөзіне.) Жарайсың, Руслан! Сүт, сүтті. Қайталайық.

Жақсы!

– «Ұнды»сөзіқандайсөзгеұқсайды?(Ұнсөзіне.) Жарайсың,Әлмира!Ұн, ұнды.Қайталайық. Жаксы!
– «Етті»сөзіқандайсөзгеұқсас?(Ет сөзіне.)Жарайсың,Нариман!Ет,етті.Қайталайық. Тамаша!

Жаттығу.«Таңбалауышқаорынтап».

Педагог:

– Балалар,таңбалауыштарыңатағықараңдаршы.Ендіазық-түліктералаңынақараңдаршы. Көрдiңдер ме? Мында көп бос шеңберлер бар. Осы шеңберлерге бiр таңбалауыштан жапсырыңдар. Мұқият болыңдар, оны азық-түлiк түрiне жапсыру керек. Түсiнiктi ме? Жарайсыңдар!Онда,балалар,бастайық!

Педагогбалаларбiр-бiрiнiтермей,тапсырманыдұрысорындап,өзорындарынаотыруын қадағалайды.

– Жарайсыңдар!Қараңдаршы, балалар, бiзАланменДанағакөпкөмекжасадық.Барлықазық-түлiктер, өз орындарында. Оларды тоңазытқышқа жинауға болады.

Көркемсөз.

Балаларорындарынаотырғаннанкейiн,педагогазық-түлiктержайлытақпақтымәнерлеп оқиды.
Тәттiсiн-ай,мынажеміс-жидектiң,
Сүйсiнiп-ақ жеймiз оны тәбетпен.
Сүт ботқасын таңғы асқа беремiз.
Денсаулыққа пайдалысы ет екен

Ұннанпiскенбауырсағым,бәлiшiм,
Тәттiлiрiм дастарқанның сәнi шын.
Жемiс-жидек дәруменге бай екен,
Ең дәмдiсi пiскен тәттi нан екен.
(Д.Қ. Бұланбаева)

-Ендi, балалар, АланменДана сүтөнiмдерiмен ет,ұнтағамдарынкөпжейтiнболады. Олар өте пайдалы. Қайталайықшы. Жарайсыңдар!

Санамақнегiзiндесөздiкжаттығу.«Наурызкөже».

Педагог:

– Балалар,көжеiшудiжақсыкөресiңдерме?
– Мынадайкөжекөрдiңдерме?Бүлкөжеқалайаталады?(Наурызкөже.)Жарайсыңдар!

– Наурызкөженiнендайындайды?Наурызкөжегеазық-түлiктiңжетiтүрiнқосады.Азық-түлiктiң неше түрiн қосады? (Жетi.) Дұрыс.

– Шынымен,жетiтүрлiазық-түлiкқосама?Қазiрсанапкөрейiк.

Педагог наурызкөже туралы өлеңдi мәнерлеп оқиды.

Наурызтойынәдемі,
Әжем еске түсiрдi,
Бiздергеарнапәдейi,
Наурызкөже пiсiрдi.

Ашылдыда кебеже,
Дәмәзiрлеубасталды.
Әжем наурызкөжеге,
Жетi түрлi ас салды.

Бидай, күріш, тары бар,
Барсүретпеншұжығы.
Ащы құрты тағы бар,
Көже елдің ырзығы.
(А.Шаяхметов)

– Наурыzkөжеқандай азық-түліктерден дайындалады? (Су, ет, тұз, дән, діқыл, құрт, сүтпен ұн.)
Жарайсындар, балалар! Тексерей

– Дұрыс. Балалар, тапқанды бірге қайталап, жақсылап жаттап алайық.
Педагог жаттатудың түрлі тәсілдерін қолдана алады, шағын топтарға бөлу, әуен қосу және тағы басқа.

Нәтиже бойынша балалар наурызкөжеге қосылатын азық-түліктерді естеріне сақтап, жаттап алу керек.

– Міне, жарадыңдар! Жеті түрлі азық-түлікті жаттап алдыңдар.

Ескесактауға сөздік жұмыс. «Ескесакта».

Педагог:

– Балалар, Наурыз мерекесі - отбасы мерекесі. Отбасы туралы мынадай мақал бар. «Әке-асқар тау, ана - бұлақ, бала - жағадағы құрақ».

– Қане, есімізгесактап алайық. Үйге барғанда айтып бересіңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекіту, қорытындылау.

Педагог:

– Балалар,бүгіннеістедік?(Тақпақжаттадық.)Нетуралы?(Наурызкөжетуралы.)Дұрыс.

– Наурызкөжеботқама?(Ботқаемес,көже.)Дұрыс.

– Кімніңесінде,балалар,наурызкөжегегенеқосады?(Су,ет,тұз,дәндідақыл,кұрт,сүтпен ұн.)

Жарайсыңдар!

– Наурызкөженіқандаймерекегедайындайды?(Наурызмерекесіне.)Жақсы!

– Тағынеістедік?Кімдергекөмектестік?(АланменДанағакөмектестік.) Қалайкөмектестік?

Азық-түліктерді нешеге бөлдік? (Сүт өнімдері, ет тағамдары, ұн тағамдары.) Жарайсыңдар!

– Әрине,АланменДанасендергеөтериза.Ата-аналарықуаныпқалатынболды.Мақалда қалай айтылады? Әке - асқар тау, ана - бұлақ, бала - жағадағы құрақ. Жарайсыңдар!

– Балалар,бүгінсендерөтетату,көңілді,алғырболдыңдар.Жарайсыңдар!Наурызқұтты болсын! Сау болыңдар.

28. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Музыкалық аспаптар шеберханасы». Наурыз мерекесі.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы Наурыз мерекесі туралы түсініктерін дамыту, қазақ халқының ұлттық аспаптары: домбыра, қобыз, сырнаймен таныстыруды жалғастыру; Қазақстанда тұратын ұлт өкілдерінің ұлттық музыкалық аспаптары туралы түсініктерін қалыптастыру; балалайка, дутар жайлы түсінік беру; музыкалық аспаптар шеберінің еңбегі жайлы білімдерін қалыптастыру. Қазақтың ұлттық аспаптары мен Қазақстанда тұратын өзге ұлт аспаптарының атауларын еске сақтауды үйрету; ұлттық музыкалық аспаптарға, қазақтың ұлттық мәдениетіне қызығушылықтарын дамыту; аспаптардың шығаратын үндерін дыбыстау арқылы артикуляцияларын дамыту; еске сақтау қабілетін, ой-өрістерін дамыту. Қазақ халқы және Қазақстанда тұратын басқа ұлт өкілдерінің мәдениетін құрметтеуге, үлкендердің еңбегін қадірлеуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: шебер, шеберхана, күй, дутар, қобыз, балалайка, сырнай сөздерін енгізу; дыңғырлайды, сыңғырлайды сөздерін айтқызып, аспаптардың дыбыстарына еліктеуді үйрету.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, сурет көрсету, көркем сөз, сурет бойынша әңгімелеу, сурет мазмұны бойынша сөздік жұмыс, артикуляциялық жаттығу, байланыстырасөйлеуді дамытуға арналған сөздік жаттығу, еске сақтауға сөздік жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Орташа қарқынды ырғақпен домбырада шертілген күй әуенінің аудиотаспасы.

Наурыз мерекесі тойланған демонстрациялық сурет.

Музыкалық аспап домбыра.

Демонстрациялық заттық суреттер: домбыра, сырнай, қобыз, дутар, балалайка.

Суретті қарастыру үшін көрсеткіш немесе «сиқырлы сақина».

Музыкалық аспаптарды дайындайтын шеберхананың демонстрациялық суреті. Баяу қарқынды, ырғақты әуеннің аудиотаспасы.

Құрманғазы Сағырбайұлының «Адай» күйінің аудиотаспасы.

2. Үлестірмелік материалдар.

Музыкалық аспаптардың сұлбалары: дутар, домбыра, балалайка, қобыз, сырнай.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспа тыңдау.

Домбырада шертілген күйдің әуені естіледі.

Жігер Бертісов. Құрманғазы Сағырбайұлының күйі «Төремұрат».

Педагог:

- Балалар, естисіңдерме? Мынау қандай музыка? Ешкім ғана ыйтпайды? Бұл күй.

Қайталайықшы. Жарайсыңдар!

- Ал мынау әсем дыбысты аспап қалай аталады? (Домбыра.)

Суретті көрсету.

Педагог балаларға домбыраны көрсетеді.

- Дұрыс. Мынау домбыра. Қайталайықшы. Домбыра - қазақ халқының екі ішекті, көппернелі музыкалық аспабы.

Көркем сөз.

Ілияс Жансүгіров «Домбыра».

Тарткүйінді, домбыра!

Төгіл, төгіл тәтті күй,

Тау суындай сылдыра,

Желпін, желпін желсоқтыр!

Тауда тұман тұрмасын,

Көкте бұлт ыдыра!

Тыңдамаған қоймасын,

Ойды-қырды қыдыра,

Құлшына тарт, домбыра!

- Балалар, домбыра қайдан пайда болды? Оны кім дайындады?

- Қане, білейік.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Сурет бойынша мәнерлеп әңгімелеу. «Шеберхана мен музыкалық аспаптар».

Музыкалық аспаптарды дайындайтын шеберхананың демонстрациялық суретін көрсету.

Педагог шеберхана мен музыкалық аспаптар бейнеленген суретті көрсетеді. Суретті қабылдау үшін 7-8 секунд уақыт беріледі. Әңгімелеу барысында педагог көрсеткішті немесе «сиқырлы сақинаны» қолданады.

- Музыкалық шеберхана. Онда шебер жұмыс істейді. Шебер музыкалық аспаптарды жасайды. Домбыра, қобыз, сырнай, дутар, балалайка. Шебер алжапқышын киеді, көзілдірігін тағады, құрал-саймандарына лады.

- Музыкалық аспап тарағаштан жасалады. Шебер жұмысына аяқтағаннан кейін, музыканттар келіп өздеріне домбыра, қобыз, сырнай, дутар мен балалайканы алып кетеді.

Мереке кезінде музыканттар музыкалық аспаптарда ойнайды: домбыра, қобыз, сырнай, дутар, балалайка. Қандай әсем дыбыстар!

Сурет мазмұны бойынша сөздік жұмыс.

Педагог:

- Сендер қандай жаңа сөздерді естідіңдер? Кім есіне сақтады?

Балалар қазақ халқының ұлттық аспаптарына ытулары мүмкін.

- Дұрыс айтасыңдар, балалар! Суреттен домбыра, қобыз, дутар аспаптарын көріп тұрмыз.

Бұлардың барлығы біздің елімізде тұратын ұлттардың ұлттық музыкалық аспаптары.

Педагог балалармен жеке жұмысты үздіксіз жүргізеді.

- Балалар, дутар аспабы туралы кім естіді? Қане, балалар, қайталайықшы. Дутар.

- Дутар - өзбек, ұйғыр, түрікмен, тәжік халықтарының шертіп қағып ойнайтын, екі ішекті музыкалық аспабы. Қайталайық. Жарайсыңдар!

- Ал, мынау аспапты кім біледі? Бұл балалайка аспабы. Балалайка - орыс халқының үш ішекті ұлттық музыкалық аспабы. Қайталайық. Жарайсыңдар!

- Балалар, аспаптарды дұрыс атап, есімізгесактайық. Домбыра, қобыз, сырнай, дутар, балалайка - ұлттық музыкалық аспаптар. Кім есіне сақтады? Бір сөзден айтайық, ұлттық музыкалық аспаптар. Жарайсыңдар!

- Балалар, ұлттық аспаптарды роботтар жасай ма? Оларды кімдер жасайды? (Шебер.) Жарайсың, Ерасыл! Қане, Ерасылдың артынан қайталайықшы. Шебер.

- Шеберлер жұмыс істейтін бөлме қалай аталады? (Шеберхана.) Тағы бір рет айтайық. Шеберхана.

- Шебер, шеберхана. Қайталайықшы.

- Кім естіді? Бұл сөздер ұқсай ма? Жарайсыңдар! Әрине, ұқсайды.

- Шебер не киінеді? (Көзілдірік, алжапқыш.)

- Шебер нелерді қолданады? (Құрал-саймандарды.) Дұрыс, шеберге жұмыс істеу үшін құрал-саймандар қажет.

- Ал, музыкалық аспаптар кімге қажет? Аспазға? Мұғалімге? Құрылысшыға? (Музыканттарға.) Дұрыс айтасың, Рашида, музыкалық аспаптар музыканттарға қажет.

- Музыка, музыкалық аспаптар, музыкант. Қайталайық. Ал, осы сөздер ұқсай ма? Жарайсыңдар!

Педагог балалардың зейін тұрақтылығының деңгейіне байланысты, қойылатын сұрақтар санын қысқартуы немесе негізгілерін ғана қалдыруы мүмкін.

Артикуляциялық жаттығу. «Музыкалық аспаптарда қалай ойнайды?»

Күмбір-күмбір-домбыра,
Шертеміз біз қуана.

Сыңғыр-сыңғыр-дutarда,
Шертеміз біз қуана.

Тын-тын-тын-балалайка,
Қуаныш сыйлар балақайға.

Үілдейді сырнай,
Келіп тартшы балақай.

Құбылады қобыз
Біз ойнамай қоймаймыз.
Балалар бір рет айтты болғаннан кейін, аталған аспапта ойнауды қимылмен көрсетулеріне болады.
Үшінші рет айтылуымен қимылы бірге жасалады.

Байланыстырасөйлеуді дамытуға арналған сөздік жаттығу. «Ұлттық аспаптардың музыкалық оркестрі».

Педагог балаларға ұлттық музыкалық аспаптардың сұлбасын үлестіреді.

- Балалар, қазір Наурыз мерекесін тойлаймыз. Мынау музыкалық оркестр. Қайталайық. Жарайсыңдар!

- Қазір музыка қосылады, сендер аспаптарда қалай ойнайтынын көрсетесіңдер. Жақсы ма? Педагог Күрманғазы Сағырбайұлының күйінің музыкалық композициясын қосады. Балалар музыкалық аспаптарда ойнағандай қимылдарды көрсетеді.

Педагог әр баланың қасына келіп сұрақ қояды.

- Сен не де ойнайсың?

Балалар:

- Мен домбыра шертемін.
- Мен балалайкада ойнаймын.
- Мен сырнай тартамын.

- Мендудар шертемін.
- Менқобыздаойнаймын.
- Жарайсыңдар!Тамаша!Қонақтардықуанттыңдар!

Ескесақтауғасөздікжаттығу.«Ескесақта».

Педагог:

- Балалар,Наурызмерекесінбүкіләлемдетойлайды.Қане,Наурызтуралытақпағымыздыеске түсірейікші. Жаттап алыңдар, балалар, үйге барғанда айтып бересіңдер.

Жарқырап тұр күніміз
Жайқалсын жасгүліміз,
Бақтабұлбұлсайрасын.

Сәнді көктем нұрымен
Наурыз тойы-жырымен
Көңілгүлдей жайнасын.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту, қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін біз нелер жайлы білдік? (Домбыра, дутар, сырнай, балалайка, қобыз.) Жарайсыңдар! Бұлардың барлығын біз бір сөзбен қалай атаймыз? (Музыкалық аспаптар.) Дұрыс!
- Музыкалық аспаптарды кім дайындайды? (Шебер.) Шебер қайда жұмыс істейді? (Шеберханада.) Аспаптарды неден жасайды? (Ағаштан.) Жарайсыңдар!
- Музыкалық аспаптар не үшін керек? (Адамдарға қуаныш сыйлау үшін.) Дұрыс. Музыкалық аспаптарда кім ойнайды? (Музыканттар ойнайды.) Жарайсыңдар! Иә. Наурыз мерекесінде музыканттар адамдарды қуанту үшін ойнайды.
- Бүгін сендер нағыз музыкант болдыңдар. Наурыз туралы тақпақ айттыңдар. Балалар, Қазақстанда тұратын барлық ұлттар сияқты тату болдыңдар. Рақмет сендерге! Наурыз құтты болсын! Сау болыңдар.

29. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Ғарышкер боламыз». Адамның денемүшелері. 10 дейін тура және кері санау.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балаларға ғарыш жайлы алғашқы түсініктірін дамытуға жәрдемдесу; «ғарыш» туралы түсінік қалыптастыру; ғарышкерлер киімдерінің ерекшеліктері жайлы түсінік беру; сандық қатар, тура және кері санау жайлы түсініктерін бекіту; адамның денемүшелерімен бет-әлпет бөліктері туралы білімдерін нақтылау. Балаларды қазақ тіліндесөйлеуді мұқияттың дауды үйрету; зат есімді сөздерге көптік, тәуелдік жалғауларды дұрыс қосып айтуға үйрету; сөз ішінде [ғ] дыбысын дұрыс дыбыстауға жаттықтыру; еске сақтауды, қиялды, ой-өрістерін дамыту. Ізденімпаздыққа, әдептілікке, зейінділікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: ғарышкер, ғаламшар, бет-әлпет, дулыға сөздерін енгізу; 10-ға дейін тура және кері санау арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, сурет көрсету, таңғажайып сәт, сызба мен өз денелерін сәйкестендіру негізінде сөздік жұмыс, суретті қарастыру негізінде сөздерге дұрыс жалғау қосуға сөзді-логикалық жаттығу, жиі қайталанатын сөздерді дыбыстау негізінде сөзді-ырғақты жаттығу, сөздерді есту негізінде ым-ишара жаттығуы, тура және кері санау негізінде логикалық жүйелікті нақтылауға арналған сөздік жаттығу, есту зейіні мен босаңсуға арналған жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Ғарыш атмосферасын анықтайтын аудиотаспа дыбысы.

Демонстрациялық суреттер:

- ғарышта әртүрлі орналасқан ғаламшарлардың суреті;
- күнжүйесінің ғаламшарлары бір қатарда орналасқан ғарыштың суреті;
- 1-ден 10-ға дейін нөмірленген күнжүйесінің ғаламшарлары бір қатарда орналасқан ғарыш суреті;

Демонстрациялық суреттер:

- дулығасы жабық скафандрдағы ғарышкер;
- дулығасы ашық скафандрдағы Алан, Дана, Ақтөскүшік.

Орташа қарқынды ырғақты әуен аудиотаспа.

Тыныштандыратын, ғарыш кеңістігін елестететін әуеннің аудиотаспасы.

2. Үлестірмелік материалдар.

Топтарға арналған кінұсқадағы таратпалы таңбалауыштар жиынтығы: қызыл, көк, сары, тоқсары жұлдыздар; Күн, Сатурн, Жер, Юпитер.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспатындау.

Ғарышатмосферасынайқындайтындыбыстарестіледі.

Педагог:

- Балалар,мынау не?

Суретті көрсету.

- Балалар,сендер таныдыңдарма?Бұлне?(Ғарыш.)Бүгінбізғарышжайлыайтамыз.

Таңғажайыпсәт.

Балаларшеңбердетұруқалпындақалады.

Педагогскафандркигенбелгісіадамдыкөрсетеді:денесіндекомбинезон,қолындабессаусақ қолғап, аяғында етік, бетінде шыныланған скафандр дулығасы бар.

- Балалар,бүлкім?Кімбіледі?Иә.Бұлғарышкер.Дәл таптыңдар.

- Ғарышкерекенінқайданбілдіңдер?(Комбинезон.Бессаусаққолғап.Етік.) Дұрыс.Үстіне скафандр киген. Қане қайталайықшы. Жарайсыңдар!

- Ал,ондакімбар?Белгісіз.

- Балалар,скафандркиетінадамдықалайатаймыз?(Ғарышкер.)Қайталайық.Жарайсыңдар!

Сызбаменөзденелерінсәйкестендірунегізіндесөздікжұмыс. «Бет бөліктері».

Педагог:

- Балалар,скафандркигендеркімболуымүмкін?

Суретті көрсету

ПедагогАланның,кейінДананыңпортретібейнеленгенекісуреттікөрсетеді.

- МынауАланныңбет-әлпеті ме?

- Бет-әлпет.

- Адамныңбет-әлпетінденебар?Екікөзібар.Мұрны, аузы,екіқасыбар.Екіқұлағыбар.

Педагог әр жолы балаларға жеке, топпен қайталауға мүмкіндік береді.

- Жарайсыңдар!

Балаларкейіпкерлердіңбетбөліктерінпедагогтіңнұсқауыбойыншаатайды,өзбет- әлпеттерінен қайталап көрсетеді.

- Жарайсыңдар!Балалар, АланменДанаұқсайма?(АланменДанаұқсайды.)Дұрыс.Себебі, барлық адамдарда бірдей бет бөліктері бар.

2. НЕГІЗГІБӨЛІМ

Суреттіқарастырунегізіндесөздергедұрысжалғауқосуғасөзді-логикалықжаттығу.

«Нелер көрінбейді?»

Педагогбалалардыөзгорындарынашақырады.

Педагогбет-әлпетіжабықғарышкердіңсуретінқайтакөрсетеді.

- Жарайсыңдар!Ғарышкерғарышқаушуғадайын.Оғанскафандрды шешуге болмайды.

- Некөрінбейді?Қане,көрейікші.

Педагогтәуелденгензатесімдердітауыпайтуғақомектеседі.Балаларжауапберугеқиалса, педагог диалогты қолдап, ым-ишарамен немесе скафандрдың ішіндегі дене бөлігін көрсеткішпеннұсқайды.

- Қандай дене мүшелері көрінбейді? (Басы көрінбейді. Денесі көрінбейді. Аяғы көрінбейді. Қолыкөрінбейді.Бетікөрінбейді.Көзікөрінбейді.Мұрныкөрінбейді.Аузыкөрінбейді.Қасы көрінбейді.)

Балаларжауапберугеқиалса, педагогқомекшісұрақтарқояды:

- Көзікөрінеме?(Көзікөрінбейді.)Мұрныкөрінеме?(Мұрны көрінбейді.) Аузыкөрінеме?
(Аузы көрінбейді.)

- Жарайсыңдар!Бізскафандрішіндебірадамбарекенінбілеміз. Олкімекен?

Сөздердіестунегізіндеым-ишаражаттығуы.«Скафандрдыкиеміз».

Педагог:

- Жақсы, балалар, біздеүстімізгескафандркиіп,ғарышқаұшуғаталпыныпкөрейік.

- Еңалдымен,комбинезонкиеміз,оңаяғымыздыбалаққакіргіземіз,солаяғымыздыбалаққа кіргіземіз. Оң жақ етікті киеміз, сол жақ етікті киеміз. Жақсы. Комбинезонды киеміз, оң қолымыздыоңжеңінекіргіземіз,солқолымызды солжеңінекіргіземіз.Денемізгітартып, сыдырмасын (замок) саламыз. Енді, балалар, сол қолға бір бессаусақ қолғапты, оң қолға екіншібессаусақтыкиеміз.Тартып,саусақтарымыздықозғалтамыз.Басымызғадулығаны киіп, бетімізді жабамыз.

Балаларжауапберугекиналса,ондапедагогым-ишараныөзікөрсетіпнемесебірнешебалаға киіну үлгісін көрсетуді ұсынады.

- Жарайсыңдар!Енді,балалар,барлығымызскафандркигенғарышкерлерсияқтыболып қалдық. Барлығымыз бірдейміз. Солай ғой?

Жиіқайталанатынсөздердідыбыстаунегізіндесөзді-ырғақтыжаттығу.«Біз ғарышкерміз».

Педагогбалалардыашықалаңға шақырады.

- Балалар,бүгінғарышкерболамыз! Барлықтарыңұшуға дайындалыңдар.

- Алдымен, тыңдапаламыз,мағанқосылыпқайталаңдар.

Көккеұшамын-(аяқтыңарасыалшақ,қолдыалдығаайқастыру)

Ұшқыш болар баламын. (теңселу)

Соңынаерем.(екіқолдыжоғарысозу,аяқтыңұшынатұру) Ер ғарышкер ағаның.

Батырболам-(қолдыиыққақойыпайналдыру) Көк аспанды сүйемін. (белді айналдыру)

Жұлдыздарға(аяқтыңарасы алшақ,қолдардыекіжаққасозу,алақандыашу,жабу) Барып келіп жүремін.

(Т.Молдағалиев)

- Жарайсыңдар!

- Алдымен,балалар, дайындалыпалайық!Бескедейінтурасанайық.

- Бір!Екі!Үш!Төрт!Бес!

Екіншіретқайталауүшіндауысыбәсең, орташақарқындыырғақтағыәуенқосылады.

- Балалар, ұшаралдындабәрімізбіргесанайық.Бес!Төрт!Үш!Екі!Бір! Алға!

Әуеннің басында санау басталады.

Әуенніңсөзсізбөлігіндебалаларғарыштақырыбынайқындайтынеркінқимыл-қозғалыстарды орындауларына болады.

- Тамаша!Жарайсыңдар,балалар!

- Демалыңдар.Айтыңдаршы,балалар,ғарыштанелерболды?(Ондағаламшарлар,жұлдыздар болады.) Ғарышқа немен ұштық? Кім есіне сақтады? (Зымыранмен.) Қалай ұштық? (Тез, жылдам.) Жарайсыңдар!

Туражәнекерісанаунегізінделогикалықжүйеліктінақтылауғаарналғансөздік жаттығу.

Педагогбірқатарғатізілгенкүнжүйесініңғаламшарларыныңсуретінкөрсетеді.

- Ғарышкерлер!Міне,балалар,бізғарышқаұштық.Біздіңғарыш кемеміз ерекше

шенберлердің қасынан ұшып барады.

- Балалар, мынау нелер? Кім біледі? Олар көпқой (суретті белгілеу)

(Ғаламшарлар.) Жарайсыңдар!

- Олар нешеу? Қалай білуге болады? Дұрыс. Санау керек.

Педагог қолына көрсеткішті алып, солдан оңға қарай жүргізеді.

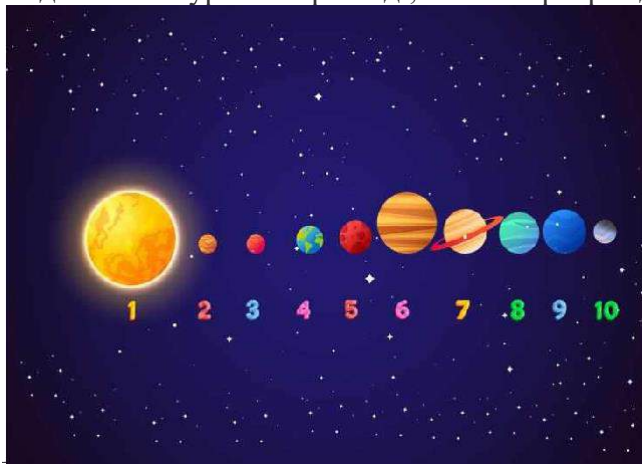
- Менімен бірге қайталаймыз. Бір, екі, үш, төрт, бес, алты, жеті, сегіз, тоғыз, он. Жарайсыңдар!

Педагог көрсеткішті оннан солға қарай жүргізеді.

- Ал, енді кері санайық. Он, тоғыз, сегіз, жеті, алты, бес, төрт, үш, екі, бір. Жарайсыңдар!

- Балалар, сендердің жақсы санағандарың үшін, мен сендерге көмек дайындап қойдым.

Педагог сол суретті көрсетеді, ғаламшарлар 1-ден 10-ға дейін нөмірленген.

- Кімнің санағысы келеді?

Педагог жұппен санауды, қыздар мен ұлдарға бөлініп санауды, топтарды жұлдыздармен ғаламшар атауларына бөліп санауды ұсынады.

Ол үшін балаларға таңбалауыштарды таратуға болады: қызыл, көк, сары, тоқсары жұлдыздар немесе Күн, Сатурн, Жер, Юпитер.

Естузейінімен релаксацияға арналған жаттығу.

Педагог:

- Балалар, сендер Жерді, балабақшаны, туған үйлеріңді сағындыңдар ма? Олай болса, балалар, кері қайтайық! Ыңғайланып отырыңдар. Аяқтарыңды созып, қолдарыңды төмен түсіріп, көздеріңді жұмыңдар.

Педагог тыныштандыратын, баяуырғақты әуенді қосады.

- Біз шаршадық, көзіміз жұмулы, денеміз, қолымыз, аяғымыз демалады. Біз ұшамыз.

Көзіміз жұмылу, біз қараңғы аспанды, үлкен, кішкентай жұлдыздарды көріп тұрмыз, ғаламшарлар айналады. Жерде көгілдір аспан, көк шөп, үйлер, жолдар, ағаштар, ары-бері жүргенадамдар. Үстіден барлығы құмырсқадай кішкентай болып көрінеді. Міне, балалар, олардың барлығы жап-жақын, үп-үлкен ... бола бастады.

Міне, біз ұшып келдік.

- Көздеріңді ашыңдар. Скафандрды шешіңдер.

- Скафандрдағы кімдер екен?

Педагог скафандрдағы бет-әлпеттері көрініп тұрған Алан, Дана және Ақтөскүшіктің суретін көрсетеді.

- Балалар! Ой! Олар үшеуекен ғой!

Балалардың жауаптары.

- Онда, біздің Ақтөсіміз жасырыныпты ғой. Тамаша! Бізді алдап соқты.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту, қортындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгінгі ұйымдастырылған іс-әрекет ұнады ма? (Ғарышқа ұшу.) Біз ғарышта не істедік? (Санадық.) Дұрыс. Тура, содан кейін кері санандаршы. Жарайсыңдар! Ал біз нелерді санадық? (Ғаламшарларды.) Ғаламшарлар нешеу болды? (Он.) Жарайсыңдар!

- Балалар, біздің үстіміздегі киімдермен ғарышқа ұшуға бола ма? (Болмайды.) Біз кімдер болдық? (Ғарышкерлер.) Жаксы! Ғарышкерлер өзден мүшелерін бірден көрсете алады. Олар ақылды, жылдам, әрі мықты. Скафандрдан нелерді көруге болады? (Басты, денені, аяқты, қолды.) Жаксы.

- Алан сияқты батыл, Дана сияқты зейінді болыңдар. Сонда сендер де болашақта ғарышкер боласыңдар.

- Балалар, бүгін сендер нағыз ғарышкерлер сияқты болдыңдар. Сендерге алғыс білдіремін. Сау болыңдар.

30. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: М. Төрежановтың "Адал дос" әңгімесі оқу. Батыл, ержүрек, қайсар.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы туған жер түсінігін дамыту; балаларды М. Төрежановтың «Адал дос» әңгімесінің мазмұнымен таныстыру; достық қарым-қатынас туралы білімдерін нақтылау; адалдық, батылдық, туған жерге сүйіспеншілік жайлы тұрақты түсініктері қалыптасуына ықпал ету. Қазақ тіліндегі мәтінді тыңдау мен оқиғатізбегін байқау біліктерінің дамуына әсер ету; қорқыныш, қайсарлық, әлсізге қамқорлық сияқты аспектілерді түсіндіру; берілген сөздерге қарама-қарсы мағыналы сөз табуды, сұрақтарға еркін жауап беруге жаттықтыру; жақсы әдеттерге дағдыландыру; еске сақтау қабілеттерін дамыту. Отанға сүйіспеншілікке, адамгершілікке, имандылыққа, қайсарлыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: ержүрек, қайсар, батыл, адал сөздерін енгізу; адал дос, ашулы ит, көше бойы, ит адамның досы сөз тіркестерін, «Жақсы дос үшін жанпида» мақалы арқылы сөздік қорларын молайту.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Көңілді әуен аудиотаспасы.

«Туған жер» тақырыбына сәйкес демонстрациялық сюжетті суреттер бөлімі және тақырыпқа жанаспайтын суреттер:

- үйдің ауласы;
- Қазақстанның астанасы;
- суасты әлемі;
- көпқабатты үйлердің арасындағы аула;
- балабақшадан сюжет;
- ғарыш.

Ойынауласындағы шудың аудиотаспасы.

Демонстрациялық суреттер бөлімі:

- тұрғын үйдегі ойыналаң;
- екі ұл бала әңгімелесіп барады;
- алдарынан үлкен қара ит шығады;
- бір бала жерден таяқ алады;
- ит таяқ ұстаған ұлдың балағына жармасады.
- ересектер итті қуады.

Әңгіме желісі бойынша әңгімелесуге арналған пиктограммалар бөлімі:

- қорқынышты білдіретін бет-әлпет;
- қатты қорқуды білдіретін бет-әлпет;
- қуануды білдіретін бет-әлпет;
- езу тартуды білдіретін бет-әлпет;
- жымыюды білдіретін бет-әлпет.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспатындау.
Көңілді әуен естіледі.

Сурет бойынша әйкестендіру меніріктеуге арналған жаттығу.
Педагог бірнеше суретті көрсетеді. Арасында туған жер түсінігіне қандайтындары бар.

- Балалар, туған жер деген не? Иә. Туған жер дегеніміз - Отан.
 - Мына суреттерге қараңдар. Айтыңдаршы, балалар, біздің туған жерімізге жатпайтын, қандай суреттерді алып тастау керек.
- Балаларға ырыш және суасты әлемі бейнеленген суреттерді алып тастайды.

- Тағы айтыңдаршы, балалар, туған жер дегеніміз не? Иә. Ол сенің үйің, аулаң, пәтерің. Туған жер - сенің тұратын жерің. Қайталайық. Жарайсыңдар!
- Отан үшін ер жүрек, қайсар, ер жүрек болу керек.

Аудиотаспатындау.
Педагог ойына ауласындағы шудыңды бысып қосады.

- Неніндыбыстарынестіптұрсындар?
Балалар естіген дыбыстарын атайды.
- Иә.Мынауойынауласы.Көше.Қайталайықшы.Жарайсындар!
- Қалайойлайсындар, балалар, бұлшуқайжердеболыпжатыр?Қаладама, ауылдама?
(Қалада.) Ия. Қалада адамдар көп тұрады. Көліктер көп жүреді.
Суретті көрсету.

- Мынауқаладағыүйлер.Қалакөшелерініңбірі. Онданеболыпжатырекен?Көрейікпе?
Жақсы.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

М.Төрежановтың«Адалдос»әңгімесінмәнерлепоқу.

Екідоскөшебойыменәңгімелесіпкележатты.ОныңбіреуіАбланда,екіншісіАбыз.
Абыздың денсаулығы нашар, жүгіре алмайтын.
Бірүйдіңжанынанөтебергендедәуқараитарсылдап,тураалдарынаншығақелді.

ҚаттықорыққанАбыз:

- Аблан,қаш!-деп айқайлапжіберді.

Абланжерденбіршыбықалып,иткеқарсыұмтылды. АшулыитАбланныңшалбарынан бірнеше
рет жүлқылап та үлгерді.

Үлкендеркеліпқалып,Абландықұтқарыпалды.

Абыз Абланның жанына келіп:

- Менқаш дегенденеғеқашпадың?Қашыпкеткенімізде, шалбарыңжыртылмаседі,-деді.

- Мен қашатын болсам,сен қалыпқояредің,өйткені, сен қаттыжүгіреалмайсыңғой.Сені
иттен қорғайын деп, әдейі қалып қойдым, - деді Аблан.

- Достардеген осындай болар, -дедіолардың сөзін естіптұрғанүлкендерсүйсініп.

Ым-ишаранегізіндесөзді-ырғақтыжаттығу«Итім-ай».

Педагог:

- Білесіңдерме, балалар, барлықиттерқабағанемес. Ит -адамныңдосы.Бізитжайлыөлең
айтып берсек, ит адамдарға тиіспейді. Итті көзімізге елестетейік. Менің соңымнан
қайталаңдар.

Итім,итім,итім-ай,(қол белде,дененіекіжаққатеңселту)

Түнүресіңбіртынбай.(қолалда,саусақтарбүгулі,бастыекіжаққакезек-кезекқарату)

Қожайынға адалсың, (қолдар екі жақта, бірнеше рет шынтақтан бүгіп, иыққа қою)

Жақсы көрем ырысымдай, (қол белде, иықты көтеру)

Қамқорымдаөзіңсің,(екіқолдыкеудегеқою, дененіекіжаққатеңселту)

Үйімдегікөзімсің(басбармақпенсұқсаусақты дөңгелетіп,екікөзгеқою, екіжаққакезек- кезек
қарау)

Қожайынныңдемалып,(сұқсаусақтыерінгетигізіп,тыныштыққашақыру)

Бірір уақыт демалсын. (екі алақанды біріктіріп, басты қою)

Балаларпедагогпенбіргесөздікжаттығудыорындайды.

Сергітусәтінеарналғанырғақтыәуенніңаудиотаспасы.

- Балалар,біз қандайитжайлы айттық?(Адал,қамқор.)Жарайсындар!

**Пиктограммалардықолданунегізіндеәңгімежелісібойыншаәңгімелесугеарналған сөздік
жаттығу.**

Педагог:

- Балалар, әңгімедекімдерболды?(Достар.)Дұрыс.

- Басындаоларқандайболды? (Көңілді.)

- Оларнеістеді?(Әңгімелесті.)Дұрыс.

- Абызнегешошып кетті?

- Итқалайашуланды?(Ырылдады.)

- Итнеістеді?(Абланныңбалағынжыртты.) Итбалалардықорқытты.Қане,балалар, айтайықшы. Жарайсыңдар!

- Достарғакімдеркөмектесті?(Ересектер.)Дұрыс.Жарайсыңдар!Әңгіменіестеріңесақтап алыпсыңдар.

- Аблан неістеді?Қорықтыма?(Қорыққан жоқ.)

- Қорықпағанынқалайкөрсетті?(Таяқтыалды.)Жарайсыңдар!

- Онда,итқандай?Олжаман. Қайталайық. Жақсы.

- Итересектердікөргенденеістеді?(Қашыпкетті.)

- Балалар,Абланныңмінезіқандай?(Батыл,қайсар, ержүрек.)

- Қане,балалар,қайталайық.Жарайсыңдар!

Қарама-қарсымағыналысөздержұбынқұрауғаарналғансөздікжаттығу.

«Керісіншеайт».

- Жақсы- жаман.

- Суық -ыстық.

- Баяу-жылдам.

- Қорқақ-батыл.

- Аз-көп

- Күн-түн.

- Қыс-жаз.

- Алыс- жақын.

- Күледі-жылайды.

- Жер -аспан.

- Ауыр- жеңіл.

Суретнегізіндеескесактауғаарналғансөздікжаттығу.«Ескесакта».

- Балалар,халықтамынадаймақалбар.Жақсыдосүшінжанпида.

- Қане,балалар, есімізгесактапалайық.Үйлеріңебарғандаайтыпбересіңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекітужәнеқорытындылау.

Педагог:

- Балалар,менқандай әңгімеоқыдым?(«Адалдос»).Жарайсыңдар!

- Абланқандайжақсыәрекетжасады?(Досынтастапқашыпкетпеді.)Неге?(Досықатты жүгіре алмайды.)

- Абландосынненденқорғады?(Иттен.) Дұрыс.

- Қалайойлайсыңдар,балалар,Абланиткененүшін қарсыұмтылды?(Олдосқаадал,батыл.)

- Батыладамдытағықалайатауғаболады?(Ержүрек, қайсар.)Жарайсыңдар!

- Досадалболса, досыүшінбатылды, қайсарлықтанытады.

- Достуралыққандай мақалбар?(Жақсыдосүшін жанпида.)Жарайсыңдар!

- Балалар,сендердедостарыңаадал,батыл,ержүрекболыңдар. Рақмет!Сау болыңдар.

31. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Ағаш түрлері». Тақпақты мәнерлеп оқу "Аққайын".

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Ағаштың құрылымы туралы түсініктерін дамытуды жалғастыру; емен, қарағай, терек ағаштары жайлы мәлімет беру; «қайыңшырыны» сияқты табиғи құбылыспен таныстыру; аққайыңның құрылымдық ерекшелігі жайлы білімдерін нақтылау; ізденімпаздыққа, байқампаздыққа, табиғатқа сүйіспеншілікке, ағаштарға күтім жасауға тәрбиелеу. Қазақ тілін қабылдауды, қазақ тілінде өлең сөздерін нақты, дұрыс дыбыстауды, ағаштардың атауына еске сақтауды, аққайың құрылымының өзіндік ерекшеліктерін байқауды үйрету; артикуляциялық аппараттарын жаттықтыру, қиялдарын дамыту; әлемді эстетикалық қабылдау негіздерін қалыптастыру.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: тамыры, діңі, бұтағы, қайыңшырыны, емен, терек, қарағай сөздерін енгізу; тақпақ жаттау арқылы сөздік қорларын молайту.

Әдіс-тәсілдер

Аудио таспа тыңдау, көркем сөз, суретті көрсету, сурет бойынша сөздік жұмыс, суретті сызба негізінде «ағаш» түсінігін модельдеуге арналған жаттығу, көңілді шеңбер негізінде сөзді-ырғақты жаттығу, естузейініне арналған жаттығу, мәтінмен сызбаны сәйкестендіруге, сөйлеу тілін дамытуға арналған сөздік жаттығу, суретке негізделген еске сақтауға арналған сөздік жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Көктемгі ормандағы құстар әнінің аудиотаспасы.

Заттық демонстрациялық суреттер: терек, шырша, аққайың, қарағай, емен.

Демонстрациялық сурет: «Ағаштар».

Ағаш құрылымының суретті сызбасы.

Орамал тәрізді бүктелген, төрт бұрышты қағаз беттің суретті сызбасы.

Сурет негізінде еске сақтауға арналған сөздік жаттығуға қажет көңілді шеңбер, ырғақты әуен аудиотаспасы.

Еске сақтауға арналған жаттығуға қажет сызбалы суреттер бөлімі:

- аққайың;
- сырғатағынған бұтақтар;
- жапырақ жарып шығатын бүршік;
- аққайың жапырақтарының бұтағы;
- жапырақтар жылтылдайды, бұтақтары іліп тұр;
- діңнен көп ақ бұтақтар шығып тұр;
- бұтақтар ментөгілген жапырақтардың астында жіңішке, ақ діңі.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМІ

Жаттығу «Кел, танысайық!»

Аудиотаспатындау.

Педагогкөктемгіормандасайрағанқұстарәнініңаудиотаспасын қояды.

Педагог:

- Балалар,бұндай дыбыстаржылдыңқаймезгіліндеболады?(Көктемде.)Жарайсыңдар!

Көркемсөз.

Қар еріді, су ақты,
Күндеркелдішуақты.
Байтақ дала келбеті,
Түкті кілем сияқты.
Көкке бояп өңірді,
Көктем келді көңілді
Бау-бақшада,орманда.
Құстар әні төгілді.
(Қ.Аманисалов)

Суретбойыншасөздікжұмыс.

Педагогбірнешеағашбейнеленгендемонстрациялықсуретті көрсетеді.

- Оорманданеөсіптүр?

- Мынау терек. Теректің жапырағы.
- Теректене?(Теректе жапырақ.)

- Мынау шырша. Шыршаның инесі.
- Шыршадане?(Шыршада ине.)

- Мынау аққайың. Аққайыңның жапырағы.
- Аққайыңдане?(Аққайыңда жапырақ.)

- Мынау қарағай. (Қарағайдың инесі.)
- Қарағайдане бар?(Қарағайда жапырақ бар.)

- Мынау емен. Еменнің жапырағы.
- Емендене бар?(Еменде жапырақ бар.)
- Жарайсыңдар!

«Ағаштар» суретін көрсету.

- Терек, шырша, аққайың, қарағай, емен-ағаштар.

- Оларды біз бір сөзбен қалай айтамыз?(Ағаштар.) Жарайсыңдар!

- Ағаштар бірдей ме?(Жоқ, бірдей емес.) Дұрыс. Кейбіреуінде жапырақ, кейбіреуінде ине... Ал, олардың нелері бірдей? Қане, балалар, көрейік.

- Алдымен, балалар, жаттамақ жаттап алайық.

Емен, қайың, қарағай,
Бұның барлығы тоғай.

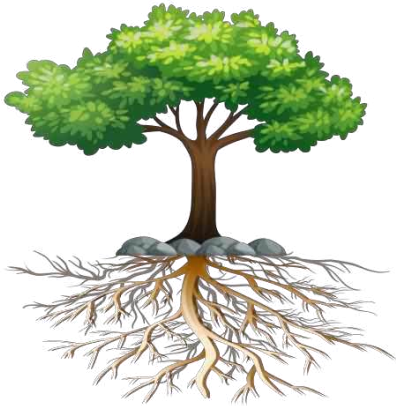
- Жарайсыңдар! Отырыңдар.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

«Ағаштың құрылымы» суретті-сызбанегізінде «ағаш» түсінігін модельдеуге арналған жаттығу.

- Балалар, ағаштардың нелері ұқсас? Қане, балалар, көрейік. Олардане бар?

Педагог жерастынан тамырларын көрініп тұрған ағаш құрылымының сызбасын көрсетеді.

- Мынау ағаш. Оның несі көрінбейді. Тамырларын көрінбейді. Қайталайықшы.

- Одан діңі кетеді. Мынау ағаштың діңі. Қайталайық. Жарайсыңдар! Діңі жерден көтеріліп, уақыт өте келе ағаш құламау үшін, тамырынан бастап жуандайды. Ағаш биіктеген сайын, діңі жіңішкереді.

- Мынау бұтақ. Қайталаймыз. Бұтақ біреу ме? (Бұтақ біреу емес.) Дұрыс. Бұтақтар көп. Айтыңдар.

- Бұтақтардан не көп? Олар нелер? Жапырақтар. Дұрыс. Жапырақтар өте көп. Айтамыз. Жақсы!

Педагог әр жолы жеке сұрап немесе дұрыс жауапты қайталау арқылы жаңа сөздерді бекітіп отырады.

Шумақты айтып бер:

Тамыр, діңі, бұтақ,

Бұтақтар көп жапырақ.

- Ағаштың құрылымын кім есінесақтады? Ағаштың тамыры, діңі, бұтақта жапырағы болады. Жарайсыңдар!

- Жарайсыңдар! Олай болса, балалар, өлең айтсақ қайтесі?

Сөзді-ырғақты жаттығу. «Жау, жау, жаңбыр!»

Педагог балаларды ортағашақырады.

- Балалар, аққайыңмен басқа ағаштар жайқалып өсуі үшін оларға не қажет? Қалай ойлайсыңдар? Су керек. Дұрыс. Жарайсыңдар!

- Суды жаңбыр суынан алады. Қане, балалар, қайталайықшы.

- Жаңбыр жауғанда ағаштар қуанып, шөлдері қанып, суындап қалады. Олай болса, балалар, жаңбыр шақырайық. Ол үшін көңілді ән салайық.

Педагог өлеңді мәнерлеп оқиды.

Жау, жау, жаңбыр, селдетіп,

Күткеніміз сен едің.

Жас егін де ер жетіп,

Желкілдетсін желегін.

Жау, жау, жаңбыр, тағы да,

Дала, тауға көрік бер.

Менің еккен бағымда,

Өссін жүзім, өріктер.

Педагог көңілді ырғақты әуенді оқсады. Өлең сөздері анық естілуі үшін дауысын бәсеңдетіп қоюға болады.

- Алақай!Алақай!Жаңбыржауды.Ағаштарқуанатынболды.Жарайсыңдар!

Естузейініеарналғанжаттығу.«Аққайыңнегежылайды?»

Педагогқысқамәтіндіоқиды, балалармұқияттындайды.

Аққайыңжылайды.Оныңжердегітамырыерігенсулардыөзінесіңіреді, суағаштыңдіңіне, діңінен бұтағына, бұтағынан ұшына дейін көтеріледі. Бұл су шырын сияқты тәтті болады.

Аққайың шырыны. Ағашта шырын көп болған кезде жерге тамады. Тырс-тырс, тырс-тырс.

Адамдар:«Жылама,аққайың,» -дейді.Алақылдыадамдароныаққайыңшырыны депатайды.

Мәтінменсызбанысәйкестендіругенегізделген,сөйлеутіліндамытуғаарналған сөздік жаттығу. «Аққайың неге жылайды?»

Педагог:

- Балалар,аққайың негежылайды?Олшыныменжылайма?(Су тамшылайды.)
 - Аққайыңғасуқайданкеледі?(Сужерденкеледі.)Дұрыс.
 - Олқайдабарады?(Діңіне, діңіненбұтаққа.)Дұрыс.
 - Аққайыңныңсуықалайаталады.Толықжауапбереміз.(Оныаққайың шырыныдепатайды.)
- Жарайсыңдар!
- Ағашдіңіменбұтағынанаққансудықалайатайды?Аққайыңшырыны.Қайталаңдаршы.
- Жарайсыңдар!
- Балалар,аққайыңшырынынішугеболады.Адамдараққайыңшырынынжинаудыүйренді.
- Аққайың шырыны өте дәмді, пайдалы.

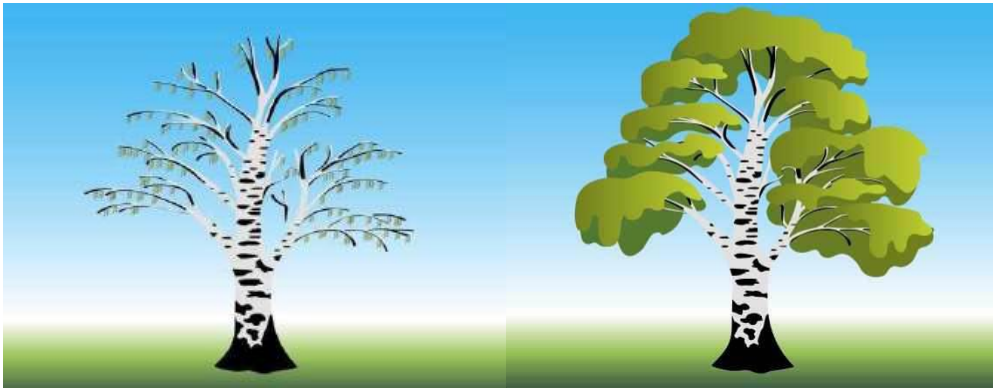
Суреткенегізделеқұрылған,ескесақтауғаарналғансөздікжаттығу. «Ескесақта».

Педагог:

- Балалар,аққайыңжайлыөлеңдіқайталап,естерінесақтапалыңдар.
- Аққайыңдар сырғаларын тағынды,
Табиғаттың бұйрығына бағынды,
Күнжылынып,тамырынанәрбарып,
Моншақтарыбүршікжарыпжарылды,

Ақ көйлегін киіп алды сәнденіп,
Бұйра, жасыл шаштары да әрленіп,
Жасбұтағыжелменбіргежелкілдеп
Шақырады көлеңкеме келші деп.

Аққайыңдаркөзжастарынбұлайды,
Бұл ғажайып өздеріне ұнайды.
Жасыңдытый,жыламашыжасқайың Саған
келіп адам бақыт сұрайды.

- Жарайсыңдар! Енді аққайың жыламайды деп ойлаймын.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту мен қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, біз нелер ментаныстық? (Ағаштармен.) Жақсы. Қандай ағаштарды естеріңе сақтадыңдар? (Емен, аққайың, қарағай, терек, шырша.) Жарайсыңдар!

- Олардың барлығына ағаштар деп атайтынын еліктен? Олардың нелері ұқсас? (Тамыры, бұтағы, діңі, жапырақтары.) Иә. Ал кейбірінің иелері ұқсас. Дұрыс.

- Аққайың жылайды деп неге айтады? Аққайыңшынымен жылайма? (Жоқ, олаққайың шырыны.)

- Балалар, сендер бүгін өте ақылды, тату болдыңдар. Әнайту ұнады ма? Иә. Сендер аққайың жайлы керемет ән салдыңдар. Тамаша! Сау болыңдар.

32. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: Достық жайлы ән. Жазықтықта бағдарлау: оң жақта, сол жақта, жоғары, төмен, ортасы.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Достық түсінігін қалыптастыру; достық ұғымын қалыптастыратын жақсы әдеттер жайлы түсініктерін нақтылау; заттардың жазықтықтағы орналасу (сол жақта, оң жақта, жоғары, төмен, ортасы) орны туралы білімдерін дамыту; Қазақстандағы халықтар достығы туралы түсініктерін дамытуды жалғастыру. Қазақ тіліндегі тапқыты ұғынып тыңдауды үйрету; достықты айқындайтын әдеттерді білдіретін сөз бен сөз тіркестерін түсіну біліктерін дамыту; жақсы әдеттерді жаман әдеттерден ажыратуды үйрету; тапқы жолдарынан достықты айқындайтын сөз тіркестерін дұрыс дыбыстап айтуға жаттықтыру; еске сақтау, ойлау қабілеттерін, қатынастық дағдыларын дамыту. Мейірімділікке, қайырымдылыққа, әдептілікке, достарына сыйластыққа, патриоттық сезімдерге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: достық, сол жаққа, оң жаққа, жоғары, төмен, ортасы сөздерін енгізу; ойыншықпен бөлісу, әуен тыңдау, жақсылықпен бөлісу, мұнара салу, жүрегін тыңдау, қол ұстасып сөз тіркестері арқылы тіл байлықтарын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, көркем сөз, таныс, жиі қайталанатын сөздерді есте жаңғыртуға арналған сөздік жұмыс, суретті көрсету, сурет бойынша сөздік жұмыс, мәтіннен мысал келтіру негізінде есту зейініне арналған сөздік жаттығу, зияткерлік картаны құрастыру негізінде достық түсінігін модельдеуге арналған жаттығу, заттың жазықтықтағы орнын айқындауға арналған сөздік жаттығу, еске сақтауға арналған жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Достық атмосфера сынып елестететін әуеннің аудиотаспасы.

Демонстрациялық суреттер:

- көңілсіз Алан;
- Алан досын құшақтап тұр, екеуі де көңілді.

Демонстрациялық суретті-карточкалар: ойыншық, құлақ, ән, қуаныш, мұң, бұлттар, мұнара, жүрек, қолдар.

«Достық» тақырыбына арналған зияткерлік картаның бастапқы демонстрациялық сызбасы: беттің ортасында «қол алысу» белгісі бар шеңбер орналасады, одан (орталық шеңберден) жан-жаққа сәулелер тарайды да, онекі бос шеңбер мен аяқталады. «Достық» түсінігін айқындайтын зияткерлік картаға арналған суретті таңбалауыштар:

- ойыншықпен бөлісу;
- құлақ қасыбырлау;
- бірге ән тыңдау;
- мұң мен қуанышты бөлісу;
- бұлттардың бөлінуі;
- қорықпау;
- бірге тығылу;

- батылдану;
- бірге мұнаратұрғызу;
- бірге құшақтасу;
- жүректіңдүрсілінтыңдау;
- біргеқолұстасу.

«Достық»түсінігінесәйкескелмейтінтаңбалауыштардадайындалады:

- төбелесу;
- ренжу;
- ұрысу;
- алдау;
- қызғану(затты).

Қажетті он екі таңбалауышпен толыққан зияткерлік картаның сызбалы суреті. Жерге дейін көгілдір аспан мен көк шөп бейнеленген аяқталмаған демонстрациялық суретті сұлбалар, ортақсуреткеарналған бөліктер:екібұлт,күн,бірнеше талгүл,Алан,досы, үй,Ақтөскүшік. Жерге дейін көгілдір аспан мен көк шөп, балалар бейнеленген, барлық бөліктері бар, аяқталған суреттің суретті сызбасы.

Ұйымдастырылғаніс-әрекеттіңбарысы

1. КІРІСПЕБӨЛІМ

Жаттығу.«Кел,танысайық!»

Аудиотаспатыңдау.

Достықтыңатмосферасынайқындайтынкөңілдіәуенқосылады.

Таңғажайыпсәт.

- Балалар,бүгінбізгеқонаққаАланкелді.Қане,балалар,Аланменамандасайық.
 - Мм ...Аланамандаспайды.
 - Алан,сағаннеболды?
 - Балалар,Аландосыменренжісіпқалыпты.Досыныңаты...
- ПедагогАланмендосыныңтатукезіндеқұшақтасыптұрғансуретін көрсетеді.

- Балалар,біздіңбалабақшамыздажәнебүкілҚазақстандаұлттардостастығы-бірінші орында.

Достық-бастыбайлық!Қайталайықшы.Естеріңесактаңдар.Жарайсыңдар!
- Қане,балалар,біздостардытатуластырайық.Оғантәпәқайтып,достықнеекенін түсіндірейік.

Көркемсөз.

«Достықдегенне?»

Педагогөлеңдімәнерлепоқиды.

Топ ішінде бірге ойнаған,

Достарыммен біргемін.

Бөлісіпбаройыншықпен,

Жан сырын да білгенмін.

Достармененбіргежүрсең,

Жақсы әуен тынбасын.

Қара бұлт та сейіледі,

Досжүрегінтыңдасаң.

Достармененқолұстассаң,

Ешқашан қор болмайсың.

Ұқсағың кеп жан досыңа,

"Кең мұнара" салғайсың.

(Д.Қ Бұланбаева)

2. НЕГІЗГІБӨЛІМ

Таныс,жиіқайталанатынсөздердіестежаңғыртуғаарналғансөздікжұмыс.

Педагог:

- Балалар,өлеңдеқандайсөздеркөпретқайталанды?(Достық.)Жарайсыңдар! Дұрыс.

- Тағықандайсөздерестеріңдеқалды?

Балалардыңжауаптары:ойыншық,дос,әуен,бұлт,жүрек,жақсылық,мұнара, қол.

Педагогжауаптардықабылдайды,кейінзаттықкарточкалардыкөрсетеді:ойыншық,дос,әуен, қуаныш, мұң, бұлт, қорықпау, мұнара, жүрек, қол.

Педагогқайсөздердібілетіндерінбалалардансұрауынаболады.

Кейінгітапсырмадасуреттіалыптастаунемесеқалдырудыпедагогөзішешеді,барлығы балалардың тақырыпқа қосылу дәрежесіне, мәтінді түсіну деңгейіне байланысты.

Мәтінненмысалкелтірунегізіндеестузейінінеарналғансөздікжаттығу.

Достық тақырыбын балалар толық ұғыну үшін, қазақ тілінде естілетін сөздерді көру бағытынсызтүсінугежағдайжасаукерек. Олүшінөлеңмәтініндегіөздерібілетінбірсөз немесе сөз тіркесін айтуды ұсынуға болады. Педагог өлеңді төрт жолдан оқиды.

Топішіндебіргеойнаған,

Достарыммен біргемін.

Бөлісіпбаройыншықпен,

Жан сырын да білгенмін.

- Достықдеген не?(Ойыншықпенбөлісу.)Жақсы!

Достармененбіргежүрсең,

Жақсы әуен тынбасын.

Қара бұлт та сейіледі,

Дос жүрегін тыңдасаң.

- Достықдеген не?(Достыңжүрегін тыңдау.)Дұрыс!

Достарменен қол ұстассаң,
Ешқашан қор болмайсың.
Ұқсағың кеп жан досыңа,
"Кең мұнара" салғайсың.

- Достық деген не? (Бірге мұнарасалу. Қол ұстасу.) Жарайсыңдар!
- Тамаша! Достықтың не екенін түсіндіңдер ме?
- Мына картаға қарапалыңдар. Оған қажетті таңбалауыштарды орналастырыңдар.

Зияткерлік картаны құрастыру негізінде «достық» түсінігін модельдеуге арналған жаттығу.

Педагог «Достық» тақырыбына бастапқы зияткерлік картаның пішінін көрсетеді: беттің ортасында «қолалысу» белгісі бар шеңбер орналасады, одан (орталық шеңберден) жан-жаққа сәулелер тарайды да, он екі бос шеңбермен аяқталады.

- Балалар, мынау «достық» сөзін білдіретін барлық таңбалауыштарды жинайтын карта.
 - Назараударыңдар, балалар, арасында достықты білдірмейтін таңбалауыштар да бар. Педагог балалар өз бетінше шешім қабылдай алатындай, таңбалауыштарды араластырып тізіп қояды.
 - Қазір мен бір сөйлем айтатын. Сендер қай талайсыңдар да, көп таңбалауыштар жатқан үстелден біреуін аласыңдар. «Достық» түсінігіне сәйкесін картадағы бос шеңберге жапсырасыңдар.
- Педагог достық атмосферасын елестетіп әуенді қосады.

Балалар суретті таңбалауыштардың қатарынан сәйкесін таңдап алады.

Зияткерлік картаға арналған «достық» түсінігінің қандайтын суретті таңбалауыштар:

- ойыншықпен бөлісу;
- құлаққасыбырлау;
- бірге ән тыңдау;
- мұңмен қуанышты бөлісу;
- бұлттардың бөлінуі;
- қорықпау;
- бірге тығылу;
- батылдану;
- бірге мұнара тұрғызу;
- құшақтасу;
- жүректің дүрсілін тыңдау;
- қол ұстасу.

«Достық» түсінігіне сәйкес келмейтін таңбалауыштар дайындалады:

- төбелесу;
- ренжу;
- ұрысу;
- алдау;
- қызғану (затты).

Тапсырманың маңыздылығы: балалар сөз тіркестеріндегі етістіктерді екінші жақтан айтады. Тыныштықты қабылдау үшін карта толған кезде педагог балаларды орындарына отыруға шақырады.

- Балалар, достық картасы дайын болды.
- Достық деген не?

Балалар «достық» картасындағы материалға сүйеніп, достықтағырыбына сөз тіркестерін айтады.

- Сендер мына таңбалауыштарды неге алмадыңдар? (Балалардың назарын жапсырылмаған таңбалауыштарға аудару.) Иә. Ол суреттегі балалар достық қарым-қатынаста емес. Бұл достық емес. Қайталайық. Жарайсыңдар!

Заттың жазықтықтағы орнына иайқындауға арналған сөздік жаттығу.

Педагог:

- Балалар, Алан сендермен дос болғанына өтериза. Ол сендермен бірге сурет салғысы келеді. Ол нені, қайда орналастыруды білмейді. Оған көмектесеміз бе?

Педагог балаларға көгілдіраспан мен жердегі жасыл шөп бейнеленген аяқталмаған суретті көрсетеді.

- Балалар, мынау Аланның салып үлгерген суреті. Әрі қарай нені, қайда орналастыру керектігін көрсетіп берейік.

Педагог тақтаға оңнан солға қарай, болашақ суреттің бірнеше сұлба бөліктерін орналастырады.

Сұлба суреттер (ортақ суретке бөлшектер): екі бұлт, күн, бірнеше тал гүл, Алан, дос, үй, Ақтөс күшік.

- Балалар, мен күнді қайда орналастырамын? (Күнді жоғарыға.)
- Бұлтты қайда орналастырамын? (Бұлтты жоғарыға.) Екінші бұлтты қайда орналастырамын? (Бұлтты жоғарыға.)
- Балалар, мында екі бұлт қой. Оларды қалай орналастырдық? (Оң жаққа, сол жаққа.)

Жарайсыңдар!

- Алан мен досың қайда орналастыру керек? (Алан мен досын ортасына.)
- Гүлдерді қайда? (Төменге.)
- Үйді қайда? (Үйді сол жаққа (оң жаққа).)
- Ақтөсті қайда қоямыз? (Ақтөсті оң жаққа (сол жаққа). Жарайсыңдар!

Соңында жерге дейін көгілдіраспан, көк шөп және балалар орналастырған басқа бөліктер бейнеленген қорытынды сурет шығады.

- Міне, балалар, бізде керемет сурет шықты.

Алан:

- Балалар, көп рақмет!

Ескесактауға арналған сөздік жаттығу. «Еске сақта».

Педагог:

- Балалар, мақалды жаттап алайық.

Ағаш тамырымен мықты,

Адам досымен мықты.

- Жарайсыңдар! Үйлеріңе барғанда айтып беріңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау.

Педагог:

- Қалай ойлайсыңдар, балалар, Алан достықтың не екенін түсінді ме? (Түсінді.) Достық деген не? Балалардың жауаптары.

- Алан сендерге көмектерің үшін алғыс білдіріп жатыр. Достарымен ешқашан ренжіспейтінін айтты. Татулық өте маңызды екенін түсінді.

- Балалар, мен сендерге өтеризамын. Сендер тату, мейірімді болдыңдар. Бірге ән мен тақпақ тыңдадыңдар. Сендер нағыз доссыңдар. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

33. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: "Сарбаздар! Адымда!". Өзіне қатысты кеңістікті бағдарлау: алға, артқа, оңға, солға.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы әскери қызмет туралы жалпы түсініктерін, «Отан» туралы түсініктерін дамыту; сарбаздың кім екенін түсіндіру; алдыға, артқа, оңға, солға ұғымдары жайлы түсініктерін нақтылау. Балаларды саптық әндерді маршырғағында айтуды, адымдап қозғалуды, қарапайым бұйрықты есту, түсіну, орындауды үйрету; сарбаздардың негізгі қимыл-қозғалыстарына ықпал жасайтын етістіктерді айтуды меңгерту; есту мен еске сақтау, ойлау қабілеттерін зейінділіктерін, кеңістікті бағдарлау дағдысын, қатынастық біліктіліктерін дамыту. Отанға деген сүйіспеншілікке, ұйымшылдыққа, шыдамдылыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: сарбаз, дауылпаз, сап сөздерін енгізу; отанды қорғау, адымдау, еңбектеу, секіру, жүгіру; оңға, солға, алға, артқа, адым бас, адымда, сөздері арқылы сөздік қорларын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, бейнеролик көру, көркем сөз, сурет бойынша сөздік жұмыс, қарама-қарсы мағыналы мнемокарточкаларды салыстыру негізінде сөйлем құрауға арналған сөздік жаттығу, адымдау негізінде сөздік-ырғақты жаттығу, есту зейіні мен өзіндік бағдарлауға арналған саптық бұйрық негізінде сөздік жаттығу, еске сақтауға арналған жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Маршырғағындағы аудиотаспа.

Әскери сарбаздар маршының бейнеролигі. Сөздік жұмысқа суреттер:

- сарбаз автомат ұстап тұр;
- сарбаздар адымдайды;
- сарбаздар еңбектейді;
- сарбаздар жүгіреді.

Сәйкестендіру бойынша сөйлем құрауға мнемокарточкалар:

- түзу - қисық;
- қатты - ақырын;
- жылдам - баяу;
- аласа - биік.

2. Үлестірмелі материалдар.

Адымдау жаттығуына әскери қалпақтар.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспа тыңдау.

Дауылпаз маршы естіледі.

Педагог:

- Балалар, естідіңдерме? Мынау не? (Мынау дауылпаз.) Дұрыс. Дыбысты таныдыңдар.
- Дауылпаздың не үшін соғады?
- Дауылпазды сарбаздар адымдап келе жатқанды соғады. Айтамыз. Жарайсыңдар!

Бейнеролик көрсету.

Педагог:

- Балалар, сарбаздар не істейді? (Олар адымдайды.) Дұрыс.
- Тапқытытыңдар.

Көркем сөз.

Педагог тапқыт оқрестр маршы әкенімен бірге айтуына болады.

Желбіреттік өктуды,
Қазақстан әскері!
Жасақталған жауынгер,
Тап-тұйнақтай киінген.

Бұйрық беріп басшысы,
Алға бастап келеді.
Жасақталған жауынгер,
Жылдам сапты түзеді.

Өз Отанын қорғайды,
Өнге басып келеді.
Жасақталған жауынгер,
Қазақстан ерлері!
(Д.Қ.Бұланбаева)

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Сурет бойынша сөздік жұмыс. «Сарбаздар не істейді?»

- Сарбаздар дегеніміз кім? Сарбаздар - Отан қорғаушылар. Қане, балалар, қайталайықшы. Жарайсыңдар!
- Сарбаздар не істейді?
- Сарбаздар адымдайды. Қайталайық.

- Сарбаздареңбектейді.Қайталайық.

- Сарбаздаржүгіреді.Қайталайық.

- Сарбаздарсекіреді.Қайталайық.

Педагогжекесөздікжұмыс жүргізеді.Балаларсарбаздардыңнегізгііс-әрекеттерін білдіретінетістіктерді бір-бірден атайды.

Қарама-қарсымағыналымнемокарточкалардысалыстырунегізіндесөйлем құрауға арналған сөздік жаттығу. «Сарбаздар не істейді?»

Сарбаздар қисық адымдай ма, түзу ме? (Сарбаздар түзу адымдайды.) Жарайсыңдар!

Сарбаздарақырынеңбектейме,жылдамеңбектейме?(Сарбаздаржылдамеңбектейді.) Сарбаздар

жылдам жүгіре ме, баяу жүгіре ме? (Сарбаздар ақырын жүгіреді.)

- Жарайсыңдар!Сарбаздартүзуадымдайды,ақырынеңбектейді,жылдамжүгіреді,биіккесекіреді. Сарбаздар биікке секіре ме, төменге ме? (Сарбаздар биікке секіреді.)

Адымдаунегізіндесөздік-ырғақтыжаттығу.«Сарбаздар!Адымда!»

Педагог:

- Балалар,сендерсарбаздарнеістейтінін,қалайқозғалатынынбілесіңдер.Аленді,балалар,өзімізде сарбаздар сияқты адымдайық.

Педагогбалаларғаэскериқалпақүлестіруінеболады.Төртқатарғатұрудыбұйырады.

Ол үшін балаларға көмек ретінде кеңаланда бір-бірінен бірдей арақашықтық тәрттің балауыш пирамиданы қояды.

- Балалар, орнымызда адымдаймыз, менің соңымнан қайталаңдар. Орындарындаа-дымым...бас!
Педагог сөздерді меңгерту үшін әуеннің дыбысын бәсеңдетіп қояды.

Желбіреттік өктуды,
Қазақстан әскері!
Жасақталған жауынгер,
Тап-тұйнақтай киінген.

Бұйрық беріп басшысы,
Алға бастап келеді.
Жасақталған жауынгер,
Жылдам сапты түзеді.

Өз Отанын қорғайды,
Өнге басып келеді.
Жасақталған жауынгер,
Қазақстан ерлері!
- Жарайсыңдар, сарбаздар!

Естузейіні мен өзіндік бағдарлауға арналған саптық бұйрық негізінде сөздік жаттығу. «Алға, артқа, оңға, солға».

Педагог:

- Балалар, қазір сендерге қиын тапсырманы орындау керек болады. Тыңдаңдар.
- Педагог ым-ишарамен білдіріп, қозғалыстың бағытын қолымен нұсқайды.
- Тіктүр! Жарайсыңдар!
- Бір орындаа-дымым бас...! Бір-екі, бір-екі! Бір-екі, бір-екі! Бір-екі, бір-екі! Бір-екі, бір-екі!
- Алға! Бір-екі! Жарайсыңдар!
- Сооол-ға! Бір-екі! Сооол-ға! Бір-екі!
- Арт-қабұұұ-рыл! Бір-екі!
- Оооң-ға! Бір-екі! Оооң-ға! Бір-екі!
- Арт-қабұұұ-рыл! Бір-екі!
- Сооол-ға(оооң-ға)! (орындықтардың орналасуына байланысты)
- Орындыққа қарай, алдығаа-дымым бас! Бір-екі! Бір-екі! Токта!
- Жарайсыңдар! Орындарыңа отырыңдар.
- Балалар, сендер адымдағанда мен не едім? (Оңға! Солға! Адымда! Бір-екі! Бір-екі!)

Ескесактауға арналған сөздік жаттығу. «Ескесакта».

Отан - туған үйіміз,
Отан - туған жеріміз.
Отан - ортақ үйіміз,
Көңілді әнмен күйіміз.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін біз кімдер жайлы айттық? Олар кімдер болды? (Олар сарбаздар болды.) Сарбаздар деген кімдер? Олар не істейді? (Отанымызды қорғайды.) Жарайсыңдар!
- Сарбаздар не істей алады? (Сарбаздар адымдайды, секіреді, еңбектейді, жүгіреді.) Жарайсыңдар!

34. Ұйымдастырылған іс-әрекет

ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: "Егістікке арбамен барамыз". Еркелетіпата.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы ауыл тіршілігінің ерекшелігі, жылқысы - қарлығаш туралы білімдерін нақтылау; үй жануарлары туралы білімдерін бекіту; көктемгі егістік жұмыстарының маңыздылығы туралы түсініктерін қалыптастыру. Балаларға қарлығаш туралы қазақ тіліндегі әнді айтуды, олардың қимыл-қозғалыс ерекшеліктерін ым-ишара арқылы жеткізуді үйрету; үй жануарларының дауыстарына есту арқылы ажырату біліктерін дамыту; үй жануарларының төлдерін еркелету сөздерімен атау барысында артикуляцияларын, көру және есту зейінін, еске сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Байқампаздыққа, туған жерге сүйіспеншілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: маса, қоңыз, шегіртке сөздеріненгізу. Үй жануарларының төлдерін еркелету сөздері: бұзауқан, құлыншақ, қошақан, ботақан арқылы тіл байлықтарын арттыру.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, сурет көрсету, аудиотаспа тыңдау негізінде сөздік жұмыс, бейнеленген бөліктер мен сұрақ-жауап негізінде суреттің тұтастық түсінігін модельдеуге арналған жаттығу, мнемокартчанегізінде еске сақтаумен есту зейініне арналған сөздік жаттығу, ым-ишарамен музыкалық сүйемелдеу негізінде сөзді-ырғақты жаттығу, логикалық сәйкестендіру мен есту зейініне арналған сөздік жаттығу, еске сақтауға арналған жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Үй жануарлары мен құстардың дауыстарының аудиотаспасы.

Қарлығаштың дыбыстауын бейнелейтін аудиотаспасы.

Ырғақты әуеннің аудиотаспасы.

Ауылаймағында жақын не алыс орналасқан түрлі жанды және жансыз табиғат нысандары бейнеленген демонстрациялық суреттер.

Демонстрациялық сурет: «Үй жануарлары», «Үй құстары».

Қарлығаш тіршілігінің ерекшелігін бейнелейтін демонстрациялық сурет.

Қарлығаш тіршілігінің ерекшелігін бейнелейтін сурет бөліктері:

- қарлығаш;
- қарлығаш ұя салды;
- қарлығаш жерге жақын ұшты;
- қоңыз, шегіртке, маса;
- электр сымдарына қоңақтаған қарлығаштар.

Мнемокарточка. «Қарлығаш!»

Тақпақтың мазмұны бойынша мнемокарточкалар:

- қарлығаш;
- жапырағы барағаш бұтағы, сызылған;
- қарлығаш жерге жақын, түзу сызық;
- шатырдың астындағы қарлығаштың ұясы.

2. Үлестірмелі материалдар.

Үйжануарларының төлдері (құлын, бұзау, қозы, бота) бейнеленген таңбалауыштар.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспатындау.

Педагог жүрген арбамен жылқы тұяғының дүбірін білдіретін ырғақты әуенді қосады.

Педагог:

- Балалар, мынау қандай дыбыс? Бір жерге кетіп бара жатқан сияқтымыз.

Суретті көрсету.

Демонстрациялық сурет: алыстатаулар көрінеді, қойлар жайылып жүр. Суреттің бергі жағында: жылқы, гүлдер. Жақын жерде: үй, төбет, ағаштар, үйдің қасында трактор.

- Балалар, осы суретті алдыңғы ұйымдастырылған іс-әрекеттен көрдіңдер. Мынау қалама? (Мынау ауыл.) Жарайсыңдар!

- Балалар, көктемде адамдарға егінге укерек. Үйжануарларын жайлауға қоныстандыру керек. Көктемде жұмыс көп. Қайталайық. Жұмыс көп.

- Онда тағынелер тұратынын тыңдап көрейік.

Аудиотаспатындау негізіндесөздікжұмыс.

Педагог:

- Балалар, мына дауыстарды естідіңдер ме? Алдымен, қай құстың дыбысы шықты? Кімнені естіді? (Тауық, этеш, қой, ит, сиыр.) Жарайсыңдар!

- Ит қалай дыбыстайды? (Итүреді.) Жаксы.

- Тауық қалай дыбыстайды? (Тауық қыт-қыттайды.) Жарайсыңдар!

- Сиыр қалай дыбыстайды? (Сиыр мөңірейді.) Дұрыс.

- Этеш қалай дыбыстайды? (Этеш шақырады.) Жарайсыңдар!

- Жылқы қалай дыбыстайды? (Жылқы кісінейді.) Жаксы!

- Қой қалай дыбыстайды? (Қой маңырайды.) Жарайсыңдар!

- Балалар, барлығын бірге қалай атаймыз? (Үйжануарлары.)

Демонстрациялық сурет: «Үй жануарлары».

- Балалар, үйжануарларынан басқа, тағынелердің дауыстарын естідіңдер?

Демонстрациялық сурет: «Үй құстары».

Педагог өз қалауы бойынша дыбыстауға және қосуға керек дыбысты өзі таңдайды.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Бейнеленген бөліктермен сұрақ-жауап негізіндесуреттің тұтастық түсінігін модельдеуге арналған жаттығу. «Қарлығаш - жыл құсы».

Аудиотаспатындау.

Нысан жайлы әңгімелеу.

Педагог:

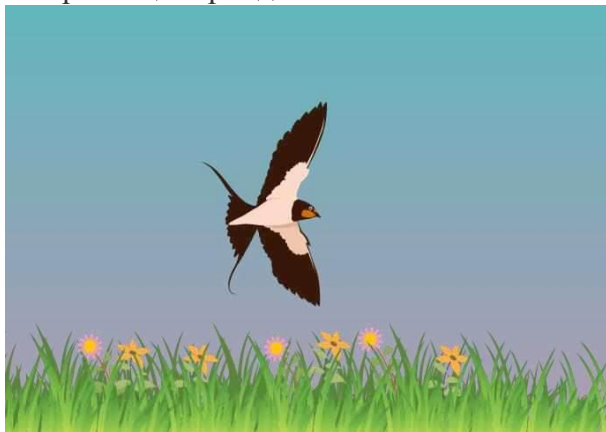
- Балалар, анайтып тұрған не екенін білесіңдер ме?

- Мынау не? (Мынау қарлығаш.) Қайталайық. Жарайсыңдар!

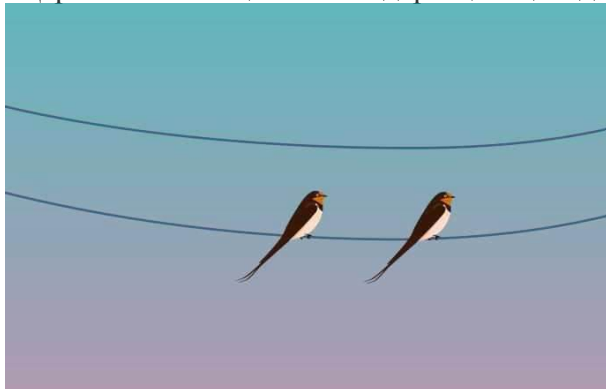
- Қарлығаш-жылқұсы.
- Қарлығаш-адамның қасына ұя салады.

- Жерге жақын ұшады.

- Қарлығаш жәндіктермен қоректенеді. Қарлығаш қоңыз, шегіртке, маса сияқты жәндіктерді жейді.

- Қарлығаш ағашқа емес, ымдарға қонақтайды.

- Қарлығаш жайлы не білесіңдер, кімесіне сақтады?

Педагог балалардың қарапайым сөз тіркестерін тыңдайды, сөздер арасындағы логикалық байланысты түзейді.

Суретті көрсету.

Педагог шатырдың астындағы ұяда бейнеленген қарлығаштың суретін көрсетеді. Суретте алдында аталған барлық бөліктер бар.

- Жарайсыңдар! Сендер қарлығаш жайлықөпмағлұматайтып бердіңдер, ол жайлы үлкен сурет шықты.

- Тамаша!

- Ал енді, балалар, қарлығаштың қандай екенін әнмен айтып берейік.

Мнемокартчанегізінде ескесактаумен естузейініне арналған сөздік жаттығу.

«Қарлығаш-ау, қарлығаш!»

Қарлығаш-ау, қарлығаш,

Қайда ұшып барасың?

Ұя салдың үйіме,

Мейірімің мол, дарасың!

Қарлығаш-ау, қарлығаш!

Жаксы хабар жаршысы,

Жерге жақын ұшасың.

Қайда ұшып барасың?

Қарлығаш-ау, қарлығаш!

Табиғатты қорғайсың,

Төбемізде айналып,

Бұтақтарға қонбайсың!

Жаттығуды топқа бөлініп немесе жұппен жүргізуге болады.

Ым-ишарамен музыкалық сүйемелдеу негізінде сөзді-ырғақты жаттығу.

«Қарлығаш-ау, қарлығаш!»

Қарлығаш-ау, қарлығаш! (қолды артқа созу, алдыға еңкею) Қайда ұшып барасың?

Ұя салдың үйіме (орында жартылай отыру)

Мейірімің мол, дарасың!

Қарлығаш-ау, қарлығаш! (қолды артқа созу, алдыға еңкею) Жаксы хабар жаршысы,

Жерге жақын ұшасың (қолды артқа созу, оңға, солға еңкею) Қайда ұшып барасың?

Қарлығаш-ау, қарлығаш! (қолды артқа созу, алдыға еңкею, солға, оңға бұрылу) Табиғатты қорғайсың,

Төбемізде айналып, (қолды жоғары көтеріп айналыту)

Бұтақтарға қонбайсың!

Сөздері айтылып, қимыл-қозғалысты көрсеткеннен кейін, балалар бұрылып, бір-бірінің артынан шеңбер бойымен бір бағытта жүріп, әуен ырғағымен қайталайды.

Кейін тапқыты тағы бір рет қайталап айтуға болады.

Логикалық сәйкестендіру мен естузейініне арналған сөздік жаттығу. «Еркелетіп ата».

Педагог:

- Балалар, бағаналар шершулады? Үй жануарлары. Дұрыс. Қайталайық. Жарайсыңдар!
«Үй жануарлары» демонстрациялық суретін көрсету.

- Білесіңдерме, балалар, үй жануарларының төлдерін еркелетіп атасақ, шулағанын қояды екен.

Педагог балаларға үстел үстінен әрқайсына бір суретті таңбалауыштан алуды ұсынады.

Суретті таңбалауыштар: үй жануарларының төлдері (құлын, қозы, бұзау, бота) бейнеленген.

Барлық балаларға жеткілікті болу үшін педагог аталған төлдердің көшірмелерін дайындайды.

Педагог төлді атайды, аталған төл бейнеленген таңбалауыштарын бар балалар қолдарын көтереді, төлді еркелетіп атайды.

Балалардың болжалды жауаптары:

- Құлын-құлыншақ.

- Бұзау-бұзауқан.

- Қозы-қошақан.

- Бота- ботақан.

- Тамаша! Қане, балалар, қайталайықшы. (Құлыншақ, бұзауқан, қошақан, ботақан.) Естеріңе сақтап алыңдар.

- Жарайсыңдар! Барлығын еркелетіп атадыңдар.

Ескесактауға арналған жаттығу. «Ескесакта».

Педагог:

- Білесіңдерме, балалар, адамдар қарлығаштың ұшқанына қарап, даладағы ауа-райын болжайды.

- Қарлығаш жоғары ұшса, ауа райы жақсарады.

- Ал, жербауырлап, төмен ұшса, ауа райы бұзылады.

- Қайталаңдар, балалар, естеріңе сақтаңдар. Үйлеріңе барғанда айтып бересіңдер.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалды бекіту және қорытындылау.

Педагог:

- Балалар, бүгін қай жерге қонаққа бардық? (Ауылға.) Дұрыс.

- Неге көктемде ауылшулы? Нелер шулайды? (Үй жануарлары, құстар.) Дұрыс. Алегістікте не жұмыс істейді? (Трактор жұмыс істейді.) Жарайсыңдар! Бидай егу керек.

- Біз қандай жыл құсы ментаныстық? (Қарлығашпен.)

- Қарлығаш не істей алады? (Ұшады. Лайдан ұя салады. Жаңбыршақырады. Ән салады.) Жарайсыңдар!

- Қандай еркелету сөздерін білесіңдер?

Балалардың жауаптары.

- Мен десендерді еркелетіп атағым келіп тұр, балақайлар. Бүгін сендер табиғатқа, құстарға қамқор екендеріңді көрсеттіңдер, өте зерек болдыңдар. Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

35. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Гүлдер». Алыс-жақын

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымындағы гүлдердің түрлері жайлы білімдерін кеңейту, олардың сыртқы ерекшеліктерімен таныстыру; нысанның орналасуын «жақын - алыс» бақылау жайлы түсініктерін дамыту; көктемгі табиғат өзгерістерін туралы білімдерін нақтылау. Балаларды қазақ тілінде гүлдердің сыртқы ерекшеліктерін суреттеу кезінде түсіну мен естуді үйрету; гүлдердің атауынан ықтамалық сөз тіркестерін қайталау, жұмбақ шешу арқылы ескесек сақтауды үйрету; суреттегі нысанның орнын, алыс немесе жақын орналасуын айтуды жаттықтыру; ойлау, ескесек сақтау қабілеттерін, сөйлеу тілдерін, қиялдарын дамыту. Байқампаздыққа, әдептілікке, айналасындағы заттарға деген мұқияттылыққа тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: түймедақ, меруерт гүл, сәлдегүл, шегіргүл сөздеріненгізу; ақкөйлек, ақмоншақ, үлпілдек, қып-қызыл, күлгін көйлек сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын молайту.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспатындау, таңғажайып сәт, сурет көрсету, көркем сөз, сурет бойынша сөздік жұмыс, пішінді қабылдау негізінде нысанды елестетуге арналған сөздік жұмыс, ерекшеліктерін есту арқылы нысанды елестетуге арналған сөздік жаттығу, логогрғақ, заттың жазықтықтағы орналасу дәрежесін айқындауға арналған сөздік жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Көтеріңкі көңіл күйге жетелейтін әуеннің аудиожазбасы.

Хатқалтанемесе хат бейнеленген демонстрациялық сурет.

Демонстрациялық сурет: ұйауласында өсіп тұрған, көктемгі гүлдер.

Демонстрациялық заттық суреттер: түймедақ, меруерт гүл, сәлдегүл, қызғалдақ, шегіргүл.

Демонстрациялық сурет: «Гүлдер».

Гүлдердің көлеңкесұлбаларының демонстрациялық суреттері: түймедақ, меруерт гүл, сәлдегүл, қызғалдақ, шегіргүл.

Бесжұп суреттісізба: ортасынан сызықпен бөлінген парақ, сол жақта гүлдің көлеңке, оң жақта гүл.

Көңілді, ырғақты әуен аудиожазбасы.

Бақаларшығаратындыбысаудиожазбасы.

Демонстрациялық сурет: тоғандағы бақа.

Ауылаймағында алыс және жақын орналасқан түрлі жанды, жансыз табиғат нысандары бейнеленген демонстрациялық сурет.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Аудио жазбатындау.

Таңғажайып сәт.

Педагог балаларға хатты көрсетеді.

- Балалар,бізгебіреухатжіберіпті.Онданежазылғанекен?
 - Қане,менсендергехаттыоқыпберейін.
- Суретті көрсету.
- Педагогкөктемігүлдербейнеленгенсуреттікөрсетіп,оларжайлытақпақ оқиды.
- Балалар,хаттаауланыңсуретіболды.Қараңдаршы.

Көркемсөз.

«Гүлдер».

Қызыл-жасыл гүл ектік,
Баптап,күттік,түрлеттік.
Қалмасын деп қуарып,
Апта сайын суардық.
Гүлдендіріпауланы,
Ауладагүлқаулады.
(А. Меңжанова)

Педагог:

- Балалар,хат ұнадыма?
- Онданелержайлыайтылған?Жемістержайлыма?Көгөністержайлыма?(Гүлдер жайлы.) Дұрыс.
- Бүгінгүлдержайлыайтамыз.

2. НЕГІЗГІБӨЛІМ

Суретбойыншасөздікжұмыс.«Гүлдер».

Педагог:

- Қане,балалар,гүлдержайлы айтайық.
 - Мынаутүймедақ.Түймедақтаақкөйлек.
 - Түймедақтанебар?
 - Мынаумеруертгүл. Меруертгүлдеақмоншақтарбар.
 - Меруертгүлденебар?
 - Мынаусәлдегүл.Сәлдегүлдеүлпілдеккөйлекбар.
 - Сәлдегүлдеқандайкөйлекбар?
 - Мынауқызғалдақ.Қызғалдақтыңкөйлегіқып-қызыл.
 - Қызғалдақтың көйлегіқандай.
 - Мынаушегіргүл.Шегіргүлдіңкөйлегікүлгін.
 - Шегіргүлдеқандайкөйлекбар?
 - Жарайсыңдар!
- Демонстрациялықсурет:гүлдер.

- Түймедақ, меруертгүл, сәлдегүл, қызғалдақ, шегіргүл-гүлдер. Қайталайықшы.
Жарайсыңдар!

Пішінді қабылдау негізінденіс санды елестетуге арналған сөздік жұмыс. «Қандай гүл жасырынған?»

Педагог гүлдердің көлеңкелерін көрсетеді, балалар гүлдерді дұрыстауыпатайды.

Балалар гүлді көлеңкесінен дұрыстапса, педагог балаларға гүлдің өзін көрсетеді.

Балалардың жауаптарымына дай болуы мүмкін: «Мен түймедақты көріп тұрмын (меруертгүл, шегіргүл, қызғалдақ, сәлдегүл)».

Ерекшеліктеріне стұарқылыныс санды елестетуге арналған сөздік жаттығу. Педагог:

- Балалар, маған қарап, мұқият тыңдаңдар. Дұрыстапсаңдар, суретті көрсетемін. Үлгілдек гүл, сәнді гүл

Аты оның... (сәлдегүл.)

Күлгін түсті, күлгін гүл.

Аты оның... (шегіргүл.)

Аппақ моншақ керемет,

Аты оның ... (меруерт.)

Қып-қызыл, әдемі-ақ

Оның аты... (қызғалдақ.)

Ақ көйлекті гүлдер-ақ.

Оның аты... (түймедақ.)

- Жарайсыңдар! Гүлдерді дұрыс ажырата аласыңдар.

Логоырғақ. «Бақ-бақ, бақа».

Педагог:

- Балалар, көктемде ағаштар мен гүлдер ғана емес, аңдар да ұйқыларынан оянады. Аю ғана емес, сондай-ақ, жасыл түсті тіршілік иесі де оянады. Ол не болуы мүмкін? (Бақа.)
Жарайсыңдар!

- Көктем келгенде, олар қуанып, қатты дауыстап ән салады.

- Бақалар қалай ән салады? (Бақ-бақ-бақ.) Жарайсыңдар!

- Бақасендерді өзімен бірге ән салуға шақырады.

Бақа, бақа, бақ-бақ!

Басы оның жалпақ.

Бақа, бақа, бақ-бақ!

Бізден жүрер алшақ.

Бақа, бақа, бақ-бақ!
Қарайдыолжалтақ.

Бақа, бақа, бақ-бақ!
Жап-жасылбақылдақ,
Әнсаладыбақылдап,бақ-бақ.

Педагогбалалардыжаттауғаынталандыруүшін,ырғағытақпақсөзінекелетінәуенқосады.
Балалардың дауыстары анық естілуі үшін, әуен дыбысын бәсеңдетіп қояды.

- Жарайсыңдар!Әнсалғандарыңтамашаболды!
- Енді,бақалардыңбақылдағанынтыңдандар.

- Қалайболды?Бақағабіздіңбақылдағанымызұнамайтынсияқты?
Егербалаларғаұнап,сөздердітезжаттаса,жаттығуды бірнешеретқайталауға болады.

Заттыңжазықтықтағыорналасудәрежесінайқындауғаарналғансөздік жаттығу.
«Алыс -жақын».

Педагог:

- Балалар,гүлдерүйдіңауласындаөседі.МынауАланменДананыңатасының үйі.Олардан хат келді. Қарандаршы, балалар, олар қайда тұрады?
Педагогбалалардыңалдынакөктемгітабиғатбейнеленгенсуреттіқояды.

- Балалар,некөріптұрсыңдар?Айтыпберіндерші.(Таулар,гүлдер,қойлар,үй,ит,ағаштар, жылқы, трактор.) Жарайсыңдар!

- Оларкөлемібойыншабірдейме?(Жоқ.)Оларқандай?(Педагогым-ишараарқылы көрсетуіне болады.) (Үлкен-кішкентай.)

- Үлкендегеніміз-алыс,алкішкентайдегеніміз -жақын.Қане,балалар,ескесаяқтайық.
Жарайсыңдар! Алыс. Жақын. Тағы бір рет қайталайықшы.

- Енді,балалар,менкөрсеткішпензаттыкөрсетіпөтырамын,алсендержақыннемесеалыс орналасқанын айтасыңдар.

Педагогәрзаттыатағансайын,көрсеткішпеннұсқапөтырады.Балаларзаттыатап,олардың қалай орналасқанын айтады.

Мысалы:үйжақын,гүлдералыс,жылқыалыс,тауларалыс, үйжақын, қойларалыс, итжақын, трактор жақын.

Егеруақытжетіпжатса, бірнешебалағабірсөзтіркесін қайталатуғамүмкіндікберуге болады.

- Жарайсыңдар!Мынасуретбізгеәлікерекболады.

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекітужәнеқорытындылау.

Педагог:

- Балалар,бүгінбізненелертуралыайттық?(Гүлдертуралы.) Жарайсыңдар!Қандайгүлдер естеріңде қалды? (Меруертгүл, түймедақ, сәлдегүл, шегіргүл, қызғалдақ.) Тамаша!

- Неніңәнісалдық?(Бақаныңәнін.)Бақақалайдыбыстайды?(Бақ-бақ.)Балалар,бақалар қайтеді? (Бақылдайды.) Олай болса, біз не істедік? (Бақылдадық.) Иә, біз бақаның әнін айттық.

- Суреттегізаттарнегүлкенжәнекішкентай.(Оларжақын,алысорналасқан.)Жарайсыңдар!

- Бізгекімненхаткелді?(Атаменәжеден.)Дұрыс. Ал, оларқайдатұрады?Ауылдама,қалада ма? (Ауылда.) Жарайсыңдар!

- Балалар,бүгінсендерөтезейінді,көңілді,татуболдыңдар.Сендернағыздоссыңдар.

Жарайсыңдар! Сау болыңдар.

36. Ұйымдастырылған іс-әрекет ҚАЗАҚ ТІЛІ

Тақырыбы: «Жайдары жаз келді! Жыл мезгілдері. Жаз. Кемпірқосақ түстері.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты

Балалардың ұғымында жаз мезгілі мен жазғы табиғатқа тән құбылыстар, жәндіктер туралы түсініктерін кеңейту; кемпірқосақ түстерінің атауларын бекіту; жаз қызықтары жайлы білім алуларына ықпал ету. Балаларды қазақ тілінде әуен ырғағына сәйкес мәнерлеп тақпақайтуды үйрету; өз бетінше сөз тіркестерін құрап, еркін жауап беруге жаттықтыру; «Жаз» тақырыбы бойынша көру және есту арқылы сөйлеуді қабылдау, ырғақты сезіну сезімдірін, сондай-ақ, ескесек тау, ойлау қабілеттерін, жағымды эмоцияларын, эстетикалық талғамдарын дамыту. Әдептілікке, байқампаздыққа, табиғатқа сүйіспеншілікке тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс

Сөздікке: арба, есек, бүлдірген, ара, көбелек сөздерін енгізу; «жаз» тақырыбына ықпалдайтын сөз тіркестері мен спектрдің жеті түсін атау арқылы сөйлеу тілдерін дамыту.

Әдіс-тәсілдер

Аудиотаспа тыңдау, сурет көрсету, мнемокарточкаларды сәйкестендіру негізінде сөздік жаттығу, музыкалық сүйемелдеу негізінде сөздік-ырғақты жаттығу, сурет бойынша тақпақты мәнерлеп оқу, драматизациялауға арналған сөздік жаттығу, түстерді қайталау және сәйкестендіруге арналған сөздік жаттығу, ескесек тауға арналған жаттығу, материалды бекіту, қорытындылау.

Құрал-жабдықтар

1. Көрнекілік материалдар.

Жаз мезгілі келгенін анықтайтын әуеннің аудиотаспасы. Жаздың келуін бейнелейтін демонстрациялық сурет.

Жұпты мнемокарточкалар:

- суық-ыстық;
- қар - жаңбыр;
- қар - кемпірқосақ;
- конькитөбе - өзендешоғылу;
- қармен ойнау - доппенойнау;
- күн.

Жаздың ерекшеліктерін білдіретін суретті-карточкалар:

- күн сәулесіне қыздырылған адам;
- жаңбыр жауып тұр;
- кемпірқосақ;
- өзенде жүзу;
- доппен ойнайды;
- күн.

Есекке жегілген арба, арба үстінде балалар бейнеленген демонстрациялық сурет. Жүрген арба мен жылқы тұяғының үбірін білдіретін ырғақты әуеннің аудиотаспасы. Шөпарасында піскен

бүлдірген бейнеленген демонстрациялық сурет. Заттық суреттер: түймедақ, ара, көбелек, бүлдірген. Кемпірқосақ бейнеленген демонстрациялық сурет.

2. Үлестірмелі материалдар.

Бетперделер: аралар, көбелектер, түймедақ, бүлдірген. Түймедақпен бүлдіргеннің бетперделері жәндіктерге қарағанда екі есе артық. Жеті түстің карточкалары.

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің барысы

1. КІРІСПЕ БӨЛІМ

Жаттығу. «Кел, сәлемдесейік!»

Аудиотаспатындау.

Жазмезгілікелгенің айнақын дайтын көңілді, жеңіл әуен қосылады.

Суретті көрсету.

Педагог жазмезгілі бейнеленген суретті көрсетеді.

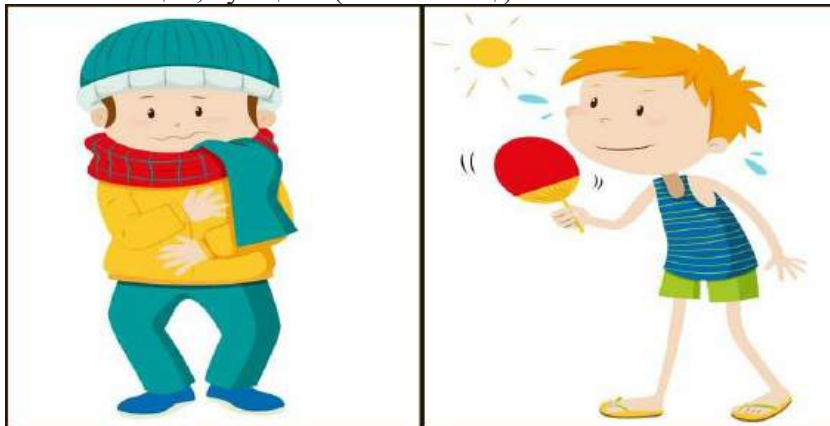
-Балалар, мынау қандай жылмезгілі? Мынау жаз. Қайталайықшы. Жазмезгілі. Қайталайықшы. Жарайсыңдар!

Мнемокарточкаларды сәйкестендіру негізіндесөздік жаттығу. «Дұрысын таңда».

Педагог:

- Жаз дегеніміз не? Қазір менекісөз айтамын, ал сендер біреуін таңдайсыңдар.

- Жаз-ыстық па, суық па? (Жаз-ыстық.)

- Жаз-қарма, жаңбырма? (Жаз-жаңбыр.)
- Жаз - аяз немесе кемпірқосақпа? (Жаз- кемпірқосақ.)
- Жаз-конькитебуменемесе өзенгешомылу ма? (Жаз-өзенгешомылу.)
- Жаз-қарнемесе доплақтыру ма? (Жаз-доплақтыру.)
- Жаз-көп күн сәулесі.

- Балалар, жаз дегеніміз- күн сәулесінің көптігі, ыстық, жаңбыр, кемпірқосақ, өзенгешомылу, доп ойнау.
- Міне, балалар, жаздың не екенін айттық.

2. НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Музыкалық сүйемелдеуге негізделген сөзді-ырғақты жаттығу. «Көңілді арба».

Педагог есекке жегілген екі дөңгелекті арба бейнеленген суретті көрсетеді.

- Балалар, жазда балалар сабақ оқымайды, демалады.
 - Балалар, мыналардың барлығы кімдер? (Балалар.) Балалар не де отыр? Арбада отыр. Қайталаңдаршы. Ал балаларды не алып келеді? Есек. Қайталайық.
 - Есек балаларды арбамен қыдыртып жүр.
- Педагог балаларды ашық алаңға шақырады. Жүрген арбамен жылқы тұяғыныңдүбірін білдіретін ырғақты әуенді қосады.
- Педагог балаларға мәнерлеп оқиды. Одан кейін барлығы бірге қосылып айтады. Кімге ұнайды бұл әнім,
 Бірге қайтала,
 Арбамен жүріп келем,
 Тыныш айналам.

Угай-ай, угай-ай,
Тынышайналам!

Дөңгелегім желеді,
Есек тартып келеді,
Алыс жерге барамын,
Көңілді ән саламын.
Угай-ай, угай-ай,
Көңілді ән саламын.
- Жарайсыңдар! Тамаша!
- Біз қайда келдік?

Сурет бойынша өлеңді мәнерлеп оқу. «Жаз қонаққа келді».

Педагог балаларды өз орындарына шақырады.

Суретті көрсету.

Педагог жазмезгілі бейнеленген суретті көрсетеді: шөптің арасында піскен бүлдірген.

Көркем сөз.

Жаз келіпті жадырап,
Қандай әсем қараса.
Мұнда әсем түймедақ,
Жайқалып тұр, тамаша,
Көбелек пен аралар.
Гүлге қонды, жарыса!

Шөп арасын қарасаң,
Бүлдірген бар қызарған.
Жасырынып жатқаны,
Көзге түспей, тәп-тәтті!

Еңкейіп кеп, ерінбей,
Теріп салам себетке.
Кіп-кішкене, моншақтай,
Өсер етер тәбетке.
(Д.Қ. Бұланбаева)

Драматизациялауға арналған сөздік жаттығу. «Жаз қонаққа келді».

Педагог балаларға өлең мазмұнындағы нысандар бейнеленген суретті беттерделерді үлестіреді.

Жазкеліптіжадырап,(екіқолыменөзіннұсқау)
Қандай әсем қараса. (қолды екі жаққа жаю)
Мұндаәсемтүймедақ,(«түймедақ»-балаларортағашығып,қолбұлғайды) Жайқалып
тұр, тамаша,
Көбелекпенаралар.(«аралар»мен«көбелектер»жәндіктердікелтіреді) Гүлге
қонды, жарыса!

Шөп арасын қарасаң,
Бүлдіргенбарқызарған.(«бүлдіргендер»жүгіріпшығып,беттерінұстап,бастарыншайқайды)
Жасырынып жатқаны,
Көзгетүспей,тәп-тәтті!

Еңкейіпкеп,ерінбей,(қалғанбалаларортағашығып,сұқсаусақтарынқозғалтады) Теріп
салам себетке.
Кіп-кішкене,моншақтай,
Әсер етер тәбетке.
Екіншіретшеңбердетұрып,мәнерлеп,жатқаайтуға болады.

Түстердіқайталауменсәйкестендіругеарналғансөздікжаттығу.«Сиқырлы кемпірқосақ».

- Жаз-кемпірқосақ. Кемпірқосаққақарандаршы.
- Ондақандайтүстербар?Атайық:қызыл,тоқсары, сары,жасыл,көгілдір,көк, күлгін.
Педагог кемпірқосақтың жеті түсіне сәйкес карточкалар жиынтығын қояды.
- Мынажердекемпірқосақтыңжеті түсінайқындайтынжеті карточка жатыр.
- Әрқайсыларыңкиімдеріндебартүстіосыжердентаңдапаласыңдар.Кейінорындарыңа
барып отырасыңдар.
Педагогәрқайсынакеліп,қандайтүстітаңдағанынсұрайды.Балакиіміндебар,сәйкес түсті атайды.
Болжалдыжауаптар:«Мендекөк,ақтүсбар»,«Мендеқызыл,сарытүсбар».
- Түстідұрысатауменқатар,спектртүсінсәйкестендіріптаңдауларыда бағаланады.
- Жарайсыңдар!Түстердідұрыстаңдадыңдар,балалар!

Ескесактауғаарналғанжаттығу. «Менненіесімесактадым?»

- Балалар,неніестеріңесактадыңдар?Біз неменойнадық?
Балалардың жауаптары.
- Жарайсыңдар!

3. ҚОРЫТЫНДЫ

Материалдыбекітужәнеқорытындылау.

Педагог:

- Балалар,біз қандай жылмезгіліжайлыайттық?(Жазмезгіліжайлы.)Дұрыс.
- Жазданеболады?
- Балалардыңжауаптары.
- Балаларжаздасабақоқима?Мектепкебарама?(Жазда демалады.)
- Жаздақандай жидекпіседі?(Бүлдірген.)Жарайсыңдар!

- Қандай түстерді естеріңе сақтадыңдар? (Қызыл, тоқсары, сары, жасыл, көгілдір, көк, күлгін.) Жарайсыңдар!

- Балалар, сендер жыл бойы сейінді болдыңдар. Қазақ тіліндегі ертегілерді, әңгімелермен тақпақтарды естеріңе сақтадыңдар. Бір-біріңмен тату, нағыз дос болдыңдар. Балалар, сендер жылдың төрт мезгілін білесіңдер. Жазда жақсы демалатындарыңа сенемін. Сендерге алғыс айтамын. Сау болыңдар.

Қазақ тілі оқытушысының күнтізбелік-тақырыптық жоспары

Білім беру ұйымы «Ерке-Сұлу» ББЖШО балабақшасы ЖШС

Топ: ересек топ «Солнышко»

Балалардың жасы: 4 жас.

Жоспардың құрылу кезеңі: 2022-2023 оқу жылы.

№	ҰОҚ тақырыбы	ҰОҚ мақсаты	Сөйлеуді дамыту тараптары	Сөздік жұмыс	Құрал-жабдықтар	Ойын мен жаттығулар	Сағат саны	Күні
1	"Мен және менің балабақшам. Ойыншықтар".	Балаларға сәлемдесумен қоштасу ережелері туралы түсінік беру, ересектермен және құрдастарымен сыпайы қарым-қатынас жасаудың негізгі қағидаларымен таныстыру; өздері жайлы жалпы мәлімет беруді меңгерту; дауысты дыбыстар туралы түсініктерін қалыптастыру, ойыншықтармен балабақша туралы білімдерін бекіту. Балаларды қазақша сөйлеуге, ересектердің сәлемдесумен қоштасу үлгісін білдіретін сөздерді түсінуге және қолдануды, өздерін атауды үйрету; сөздегі дауысты	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "сәлеметсіз бе", "сәлеметсің бе", "сау бол", "Менің атым...", "менде... бар", "сенде не бар?" сөздерімен сөз тіркестерін еңгізу; ойыншық атауларын дыбыстау оларды еркелету мәнерінде атау арқылы	Әртүрлі көңілді, ырғақты әуендер аудиотаспалары. Интерактивті тақтанемесе көрнекіліктерге арналған тақта, көрсеткіш. Демонстрациялық сурет: Еркежан әжемен Дана. Сәлемдесу жаттығуына арналған суретті карточкалар. Демонстрациялық сурет: балабақша. Заттық суреттер: текше, доп, қуыршақ,	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. "Егерадам" тіл ұстарту жаттығуы. Лексикалық жаттығу. "Менің атым...". Топтаумен жалпылау бойынша әңгімелесу-тапсырмасы: "Ойыншықтар". Сөйлеу қабілетін қалыптастыруға арналған жаттығулар: "Иә, мынау ойыншық", "Жоқ. Ойнамаймыз, ойыншықтар емес". Фонетикалық ырғақ. "Ойыншықтар билейді". Сөзді түрлендіруге арналған сөздік жаттығу. "Еркелет".	1	06.09.22

		дыбыстарды дұрыс дыбыстауға жаттықтыру.		сөздік қорларын молайту.	машина, пирамида, смартфон, қол сағат, аю, қоян. Демонстрациялық сурет, "Ойыншықтар": құлын, бота, қозы, бұзау. Таратпалы заттық суреттер: текше, доп, қуыршақ, машина, пирамида, смартфон, қол сағат, аю, қоян.	Диалогойыны "Менде мынау бар". Тақпақты жаттауға арналған тапсырма. "Ойыншықтар"."		
2	"Менің жанұям мен туыстарым".	Балаларға отбасы, отбасы мүшелері туралы түсінік беру; адам өміріндегі құндылықтар ретінде туыстық жақындықты білдіретін "аға", "әпке" туралы түсініктерін, отбасы, туыстық қатынас туралы түсініктерін дамыту.	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Байланыстырып сөйлеуді дамыту.	Сөздіктеріне "отбасы", "туыс", "аға", "әпке" деген сөздерді еңгізу; отбасы мүшелерін білдіретін сөздердің көмегімен; "ата-бата, әже-көже",	Көңілді, ырғақты әуен аудиотаспасы Интерактивті тақтанемесе көрнекіліктерге арналған тақта, көрсеткіш. Аланның демонстрациялық суреті. Суретті-карточкалар: балабақша;	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Сюжеттік сурет көрсету. "Отбасы". Көркем сөз. "Менің жанұям". Лексикалық жаттығу. "Отбасында кімдер бар?" ("сиқырлы" сақина арқылы). Сергітүсәті. "Бой жазу". Тілұстарту негізінде сөздік жаттығу "Отбасы". Мнемокестеге	1	13.09.22

				"шұлық тоқиды", "газет оқиды", "мысықпен ойнайды", "ас әзірлейді", "машина жүргізеді", "боксқа барады", "гитара шертеді" деген сөз тіркестерінің, сондай-ақ "Менің отбасым - менің байлығым" мақалы арқылы сөздік қорларын арттыру.	отбасы; ата; әже; әке; ана; аға; бауыры, інісі; қарындасы, сіңілі. Мнемокарточкалар: әке, ана, ата, әже, аға, апай (әпке); отбасы; Демонстрациялық сурет: отбасы мүшелері спорттық киімде: қолдары белде, аяқтары иық көлемінде алшақ қойылған, бастары бір жаққа қарай бұрылған. Сергітүсәтіне арналған ырғақты әуен аудиотаспасы Мнемокарточкалар: "шұлық тоқиды", "газет оқиды", "мысықпен ойнайды", "ас әзірлейді", "машина	негізделген лексикалық жаттығу. "Менің отбасым туралы..." (отбасы мүшелерінің іс-қимылдары). Естесактауға арналған сөздік жаттығу. "Естесакта": "Менің отбасым - менің байлығым".		
--	--	--	--	--	--	---	--	--

					жүргізеді", "боксқа барады", "гитарашертеді". Алты бос торкөзден тұратын көрнекі мнемокарточка Таратпалы мнемокарточка жиынтықтары: әке, ана, ата, әже, аға, әпке; "шұлықтоқиды", "газет оқиды", "мысықпен ойнайды", "ас әзірлейді", "машина жүргізеді", "боксқа барады", "гитарашертеді"; үшбос торкөзден тұратын мнемокарточкалар			
3	"Уақыт. Тәулік бөліктері. Күн тәртібі".	Балалардың тәулік бөліктері туралы білімдерін, уақыт туралы түсініктерін қалыптастыру, күн тәртібін құру қағидасын түсіндіру; "ереже", "күн тәртібі" туралы түсініктерін	Сөздік жұмыс. Байланысты рып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикал	Сөздіктеріне "уақыт", "тәулік бөліктері", "таңертен", "күндіз", "кеш", "түн" -деген	Ырғақты, көңілді әуендер аудиотаспасы. Бірнеше демонстрациялы қ тақта, интерактивті тақта, көрсеткіш.	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Көркем сөзді суреттер негізінде мәнерлеп айту. Бейнеролик көрсету. Көркем сөз. "Уақыт". "Тәулік" ұғымын, жаңа сөздерді игеруге	1	20.09.22

		дамытуға аяқпалету.	ық құрылымын дамыту.	сөздерді енгізу; күн тәртібі бойынша істелетін әрекеттерді білдіретін сөз және сөз тіркестердің көмегімен, сондай-ақ "Уақыт - керуен көші" мақалы арқылы сөздік қорларын молайту.	Демонстрациялы қ сурет анасы мен Дана: біреуінде кейіпкерлер көңілді, ал келесінде көңілсіз. Дананың күн тәртібін ұстанбайтыны жайындағы суреттер: 1. Дана төсекте ұйықтап жатыр, далада күн жарқырап сәулесін шашып тұр. 2. Дана көжеден бас тартып, конфет сұрайды. 3. Дана компьютер қарап отыр, далада кеш. 4. Дана ойнап жүр, далада түн. 5. Дананың анасы Дананы тәртіпке шақыруда.	арналған сөздік жаттығу. Фонемалық ырғақты санамақ. "Таңертең, күндіз, кеш, түн". Іс-әрекетер бейнеленген суреттер негізінде лексикалық жаттығу "Күн тәртібін құрау". Дидактикалық ойын: "Күн тәртібі" (топшалардың қатысуымен). Есте сақтауға арналған сөздік жаттығу. "Есте сақта": "Уақыт-көшкен керуен".		
--	--	---------------------	----------------------------	---	--	---	--	--

					Тәулік бөліктеріндегі уақыттың жылжуы туралы бейнеролик. Суретті-карточкалар тәулік бөліктері: таңертең, күндіз, кеш, түн. Іс-әрекет бейнеленген суреттер.			
4	"Қазақстан - менің Отаным. Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері".	Балалардың Қазақстанның Мемлекеттік рәміздері туралы білімдерін қалыптастыру. Отан туралы түсініктерін дамыту; Қазақстан туралы өлеңмен таныстыру; кіші отан туралы түсініктерінің қалыптасуына ықпал ету.	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "елтаңба", "әнұран" сөздерін енгізу; "жазық дала", "биік таулар", "реки длинные", "көк теңіз", "ыстық шөл", "шуақты күн", "орман мен тоғай" сөз тіркестерінің көмегімен	Аудиотаспа: Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны. Ырғақты, көңілді әуендер аудиотаспасы. Демонстрациялық сурет: Алан достарымен. Қазақстанның рәміздері, ландшафты туралы бейнеролик. Демонстрациялық суреттер: Қазақстанның	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Республикасының Мемлекеттік Әнұраны. Таңғажайып сәт. Көркем сөз. "Қазақстан-Республика менің". Сурет бойынша әңгімелесу. Мнемокарточкалар негізінде сөздік жұмыс. "Қазақстан жайында...". Мәтінді мәнерлеп оқу. "Көрікті Қазақстан". Мәнерлеп оқуға арналған сөзді-ырғақты жаттығу "Көрікті Қазақстан". Естесактауға арналған сөздік жаттығу. "Есте	1	27.09.22

				сөздік қорларын арттыру.	Мемлекеттік Елтаңбасы, Қазақстанның мемлекеттік Туы. Қазақстанның рәміздерінде кездесетін бейнелердің мнемокарточкалары. Қазақстанның табиғат ландшафты бойынша суреттер бөлімі: жазық дала, шыңыңқар басқан таулар, биік жағалы өзендер, толқынды теңіз, шөл дала, аспандағы күн, орман ментоғай, төс белгі-үлкен жүрек. Таратпалы мнемокарточкалар: Қазақстан туындағы күн; Қазақстан туындағы бүркіт;	сақта": "Өз елің-алтын бесігің".		
--	--	--	--	--------------------------	--	----------------------------------	--	--

					Қазақстан туындағы ою-өрнектер; Қазақстан елтаңбасындағы пырақ; Қазақстан елтаңбасындағы шаңырақ; таңба тектесаю; таңба тектессадақпен жебе; таңба тектестеңіздегі шағала; таңба тектестүйет			
5	"Күз мезгілі. Алтын күз".	Балалардың "күз" жайлы түсініктерін дамыту; "алтын күз" сөзінің мағынасын түсіндіру; "Кім? Не?" сұрақтарына жауап беретін зат есімді сөздер, "Не істейді?" сұрақтарына жауап беретін етістікті сөздер жайлы негізгі түсініктерін қалыптастыру, күз мезгіліндегі табиғи құбылыстар туралы білімдерін кеңейту.	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "жапырақта рдың түсуі", "алтын күз"; сонымен қатар "күртешелер ін киді", "етіктерін киді", "қолшатырларды алды", "бұлтты ауа-райы", "жаңбыр себелептұр", "саңырау құл	Баяу ырғақты аудиотаспалар. Күз туралы әңгіме құрастыру үшін мнемочарткалар. Демонстрациялық сурет "Күз келді". Күз мезгілі бейнеленген демонстрациялық сурет: балалар орман ішінде серуендеп келеді; көлшіктермен	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Жұмбақ. "Күз". Мнемочарткаларға негізделген сөздік жұмыс ("Күз" ұғымы). "Күз" тақырыбына мнемочестебойынша әңгіме құрау. Фонемо-ырғақты жаттығу. "Бұлтқа". Өлеңді мәнерлеп оқу "Алтын күз".	1	04.10.22

				ақтар жинау", "көлшіктерден секіру"сөздік тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.	рәзеңкеетікте, күртеше киіп алған, қолдарында қолшатыр мен саңырауқұлақтар салынған себет; бұлтты аспан, жаңбыр себелеп тұр; жапырақтар түсіп жатыр, ормансап-сары. Мнемокестелер.			
6	"Көкөністер мен жемістерді жинаймыз Геометриялық пішіндер".	Балалардың "күзгі астық", "қысқы дайындық" туралы түсініктерін қалыптастыру; жемістер мен көкөністердің ерекшеліктері бойынша топтастыру туралы білімдерін пысықтау; геометриялық пішіндер менолардың қасиеттері туралы білімдерін бекіту.	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Байланыстырып сөйлеуді дамыту.	Сөздіктеріне "көкөністер", "жемістер", "астық" сөздерін енгізу; "шеңбер - дөңгелек", "сопақша - сопақ", "үшбұрыш-үшбұрышты", "көкөністер бақшада өседі", "жемістер бақта өседі" сөз	Гүрілімен мотор дыбысының аудиотаспасы. Көкөністер мен жемістер тиелген ойыншық жүк көлігі немесе суреті. Көрнекіліктерге арналған тақта, көрсеткіш, интерактивті тақта. Көкөністер мен жемістердің мүляждары салынған үлкен мескей. Қызыл және көк	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Көркем сөздімәнерлеп оқу. Ойын-эстафета. "Көкөністер мен жемістер". Интеллектуалды карта негізінде сөздік жұмыс: "Жемістер мен көкөністер". Суретті-карточкалардың қолданылуымен логоырғақ. «Жемістер-көкөністер». Сөздік жаттығу. "Не жасырылған? Бұл не?". Грамматикалық дұрыс сөйлеуге арналған	1	11.10.22

				тіркестері арқылы сөздік қорларын молайту.	түстікөлемі бірдей екі мескей. Интеллектуалды картаның сызбасы: "Жемістер мен көкөністер". Таңбалы-карточкалар "бақша" мен "бақ" интеллектуалды картаға орналастыру үшін. Демонстрациялы қсурет: "бақша", "бақ". Логоырғаққа арналған суретті-карточкалар: жемістер мен көкөністер. Ырғақты, орташа қарқынды әуендердің аудиотаспасы. Демонстрациялы қ геометриялық пішіндер: шеңбер,	зерттеушілік негізде сөздік жаттығу. "Айналамыздағы геометриялық пішіндер".		
--	--	--	--	---	--	--	--	--

					сопақша, шаршы, тіктөртбұрыш, үшбұрыш. Суреттермен пішіндер жұптарының сызбасы. Пішіндері геометриялық пішіндерге ұқсайтын жемістер мен көкөністердің таратпалызаттық суреттер. Таратпалы жиынтықтар: геометриялық пішіндердің моделдері.			
7	"Сиқырлы" бауырсақтар". Ыдыстар".	Балаларды "Сиқырлы бауырсақтар" әңгімесімен, бауырсақтың дайындалу реттілігімен таныстыру; нан туралы түсініктерін дамыту; ыдыстың жана түрлерімен олардың қолданысымен таныстыру; халық ауыз әдебиет үлгілерімен таныстыруды жалғастыр.	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "диірмен", "ұн", "бидай", "комбайн", "дән" сөздерін енгізу және "дәнді жерге егу", "астық жинау", "ұнды	Баяу ырғақты әуеннің аудиотаспасы. Демонстрациялық суреттер: Алан Мен Дананың нанның үстелге қандай жолмен келетінімен танысу. -Алан мен Дана Еркежан әженің	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Таңғажайып сәт Көркем сөзді мәнерлеп оқу. "Нандай жоқ қой асыл зат". Сюжетті тірек суреттер бойынша мәнерлеп әңгімелеу "Сиқырлы бауырсақтар". Сергітүсеті. "Астық егемін".	1	18.10.22

				тарту", сондай-ақ "қант сауыты", "нан сауыты", "сүт құйғыш", "май сауыты", "конфет сауыты"сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.	алдында тұр. Үстелдепіскен бауырсақтар. Орташа қарқынды әуен қосылып тұр. Әңгімебойынша көлеңкелі иллюстрация модельдері: "Сиқырлы" бауырсақтар. Дидактикалық ойынғаарналған суретті- карточкалар "Дастархан әзірлеу":қант сауыты, нан сауыты, сүт құйғыш, май сауыты, конфет салғыш,шәугім, бауырсақ салынған ыдыс.	Көлеңкелікөрнекіліктер бойынша әңгіме құрастыру. Дидактикалық ойын. "Дастархан әзірлеу". Естесактауғаарналған сөздік жаттығу. "Есте сақта": "Асатасы- нан".		
8	"Үй құстары. Жылқұстары".	Балалардыңқұстаржайлы, жыл мезгілдері жайлы түсініктерін кеңейту, "үй құстары"мен"жылқұстар" -депаталудыңсебептерін түсіндіру; олардың ерекшеліктеріжайлы	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті Сөйлеудің грамматикал	Сөздіктеріне "күрке тауық ", "үй құстары", "жыл құстары", "тырна"	Вальс әуендерінің аудиотаспасы. Жыл құстары дауысының аудиотаспасы: тырналар.	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Көркемсөз,жұмбақты мәнерлеп оқу. "Үй құстары". Драматизациянегізінде логоырғақ."Неқалай	1	01.11.22

		түсінік беру; дауыстарын ажыратуды меңгерту.	ық құрылымын дамыту.	сөздерін еңгізу; "қытқылдайды", "қаңқылдайды", "күркілдейді", "барқылдайды", "тырна", "аққу", "қарлығаш", "көкек", "Құртақандай торғай да, өз ұясын қорғайды", "адамның жанында өмірсүреді", "жылы жаққа ұшып кетеді" сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.	Үй құстары дауыстарының аудиотаспасы: тауық, әтеш, күркетауық, қаз, үйрек. Үй құстарының демонстрациялық заттық суреттері: тауық, әтеш, Үй құстарының демонстрациялық сюжетті суреттері: тауық, қаз, үйрек, күркетауық, әтеш. Интерактивті тақта, көрнекіліктерге арналған тақта, көрсеткіш. Жылыжаққа ұшып бара жатқанырнала бейнеленген демонстрациялық сурет. Жыл құстарының демонстрациялық	дыбыстайды?". Өлеңді мәнерлеп оқу. "Жыл құстары". (А. Асылбек) Көру зейінділігіне арналған жаттығу. "Не бірінші? Не соңғы?". Естесактауға арналған сөздік жаттығу. "Естесакта": "Құртақандай торғай да, өз ұясын қорғайды".		
--	--	--	----------------------	--	--	--	--	--

					қ заттық суреттері:тырна, аққу, қарлығаш, көкек. Құстардың орналасуы өзгертілген көрнекінұсқасы: 1. Тырна, аққу, қарлығаш, көкек. 2. Қарлығаш, тырна,көкек, аққу. 3. Аққу, қарлығаш,көкек, тырна. 4. Көкек, қарлығаш,аққу, тырна. Жиынтығы үй құстарының бетпердесі:қаз, тауық, үйрек, күрке тауық, әтеш.			
9	"Не қалай дыбыстайды? Үйжануарлары мен төлдері. Ақырын-қатты".	Балалардыңүйжануарлары туралы түсініктерін кеңейту, үй жануарларыныңтөлдерінің атауларымен таныстыру; "қатты - ақырын" қимыл-әрекетініңбелгілеріжайлы	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Байланыстырып	Сөздіктеріне "жылқы", "бұзау", "торай", "қозы", "лақ" сөздерін	Үйжануарлары туралы бейнеролик. Үй жануарларының демонстрациялы қ заттық	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Көркемсөздімәнерлеп оқу. "Қозы бар, құлын бар" (Қ.Мырзалиев) Көру мен есту зейінділігінеарналған	1	08.11.22

		түсініктерін қалыптастыру; жыл мезгілдері туралы білімдерін пысықтау.	сөйлеуді дамыту.	енгізу; "кісінейді", "мөңірейді", "маңырайды" ," "қорсылдайды", "адамның жанында өмір сүреді", "сүт береді", "жүн береді" сөз бен сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.	суреттері: сиыр, жылқы, қой, шошқа, ешкі. Үй жануарларының төлдерінің демонстрациялы қ заттық суреттері: бұзау, құлын, торай, қозы, лақ. Демонстрациялы қ суреттер: - сиыр, қаз, жылқы, шошқа, қой, тиін, лақ; - сиыр, жылқы, шошқа, қой, лақ. Белгілі ретпен бейнеленген демонстрациялы қ көрнекіліктер: - бір сызық бойымен үй жануарлары- сиыр, жылқы, қой, шошқа, ешкі; - бір сызық бойымен үй жануарларының төлдері-бұзау,	сөздік жаттығу. "Үй жануарларына, есіне сақта". Сахналау негізінде логоырғақ "Төлдер". Фонемо-түзетушілік жаттығу. "Ақырын- қатты". Сөйлем модельдеу бойынша тізбекті суреттер тірегі негізінде сөздік жаттығу: "Не береді?".		
--	--	---	---------------------	--	--	---	--	--

					құлын, қозы, торай, лақ. Үй жануарлары мен төлдері жұптарының демонстрациялық бейнелері. Сөйлем құрастыруға суретті-нұсқалары. Үй жануарларының төлдерінің тақия-маскаларының таратпалы жиынтықтары: құлын, лақ, бұзау, торай, қозы.			
10	"Көліктер. Қала менауыл. Көп-аз".	Балалардың көлік түрлері, олардың ерекшеліктерімен қозғалыс ортасы туралы білімдерін кеңейту; "қала", "ауыл", сондай-ақ, "аз" и "көп" мөлшерлік ұғыдарын, "тез - баяу" әрекет белгілерін, қарт адамдарға деген құрмет пен қамқорлық түсініктерін дамыту.	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "әуе көліктері", "жер үсті көліктері", "су жолы көліктері", "қала, ауыл" сөздері мен сөз тіркестерін еңгізу;	Интерактивті тақта, көрнекіліктерге арналған тақта, көрсеткіш. Демонстрациялық сурет: ата, Алан мен Дана. Демонстрациялық суреттер. орта: жер, әуе, су. Көліктің түрлерінің	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Ғажайып сәт. Тақпақты мәнерлеп оқу. Заттарды ортақ қасиеттері бойынша топтастыруға арналған сөздік жаттығу. "Жер үсті, су жолы, әуе көліктері". Ым-ишара негізінде сөзді-ырғақты жаттығу.	1	15.11.22

				"қалада көп", "ауылда аз", "Ата, отырыңыз...", біз қалаға тез барамыз" сөз тіркестері мен сөйлем арқылы сөздіктерін арттыру.	демонстрациялық заттық суреттері: жеңіл машина, мотоцикл, велосипед, автобус, ұшақ, тікұшақ, кеме, қайық. Көлік түрлерін ерекшеліктері мен қозғалыс ортасына қарай, топтастыруға арналған сызбалық суреттер. Ауыл мен қала бейнеленген демонстрациялық суреттер. Орташа қарқынды, ырғақты әуен аудиотаспа. Көліктің түрлері бейнеленген таратпалы заттық-суреттер: жеңіл машина, мотоцикл,	"Қане, көрсет". Сәйкестендіру негізінде сөйлем модельдеу жаттығуы "Қалада көп, ауылда аз". Ойын-жағдай негізінде "Біз қалаға тез жетеміз" сөйлем модельдеу жаттығуы.		
--	--	--	--	--	---	---	--	--

					велосипед, автобус, ұшақ, тікұшақ, кеме, қайық.			
11	"Жабайыандар жәнебалалары. Жылдам-баяу".	Балалардың жабайы аңдар туралы түсініктерін кеңейту; жабайыандардың балаларының атауларымен таныстыру; "тез - баяу" қимыл-әрекеті жайлы түсініктерін қалыптастыру; ормандағы жабайы аңдардың тіршілігі жайлы білімдерін бекіту.	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті Сөйлеудің грамматикал ық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "көжек", "жәудір", "бөлтірік", "қонжық", "тез", "баяу" сөздерін еңгізу; "жабайы аңдар", "орманда тұрады", "түлкіде- жәудір", "аюда- қонжық", "қоянда- көжек", "қасқырда- бөлтірік" сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын молайту). Сөзді ктеріне "үш аю",	Қалакөшелері, ауыл, орман атмосферасын бейнелейтін аудиотаспалар. Көлеңкелі суретті суреттер: қасқыр, түлкі, аю, кірпі, тиін, қоян Түрлі-түсті заттық суреттер: қасқыр, түлкі, аю, кірпі, тиін, қоян. Демонстрациялы қсурет "Жабайы аңдар" (қасқыр, түлкі, аю, кірпі, тиін, қоян). Сурет-сызба: жабайы аңдар бір сызықта - қасқыр, түлкі, аю, кірпі, тиін, қоян. Сурет-сызба: жабайы	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Көркем сөз. Жұмбақты мәнерлеп оқу (многокарточкаларды қолдану). Педагог многокарточкалар қолданады. Көлеңкелі театр негізінде сәйкестендіруге арналған сөздік жаттығу. "Жабайы аңдар". Рөлдік атау мен ым- ишара негізінде диалогтық жаттығу: "Не қандай?". Сәйкестендіруге арналған сөзді- логикалық жаттығу. "Не де не бар?". Қимыл жаттығуы "Не қалай қимылдайды?".	1	22.11.22

				"адасып кету", "мескей", "тербелу", "ақыру", "шыңғыру"; сөздерін еңгізу. "Қонжық", "Кім менің орындығым дыорнынан жылжытты?", "Кім менің төсегіме шықты?", "ботқаны жепқойды", "ұйықтап қалды", "өзінді әдептіұста" сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.	андардың балаларыбір сызықта - бөлтірік,жәудір, қонжық, кірпі, тиін, көжек. Аңдар мен төлдері жұптарының демонстрациялық суреттері. Жабайы аңдардың қозғалысына сәйкестез,баяу қарқынынды әртүрлі аудиотаспалар" Балаларға арналған таратпалытақия-маскалар жиынтығы: бөлтірік,жәудір, қонжық, кірпі, тиін, көжек.			
12	""Үш аю"ертегісіноку. Үлкен,орташа,	Белгілі"Үшаю"ертегісінің сюжетін еске түсіру; үш көлемжайлы"үлкен",	Сөздік жұмыс. Байланысты	Сөздіктеріне "үш аю", "адасып	Ертегі тақырыбын елестететін	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Суреткөрсету.	1	29.11.22

	кішкентай".	"орташа", "кішкентай" түсініктерін бекіту; адамдардың қонақтағы әдептілік мінез-құлқы жайлы білімдерін кеңейту.	рып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	кету", "мескей", "тербелу", "ақыру", "шыңғыру"; сөздерін енгізу. "Қонжық", "Кім менің орындығым ды орнынан жылжытты?", "Кім менің төсегіме шықты?", "Ботқаны жеп қойды", "Ұйықтап қалды", "өзінді әдепті ұста" сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.	"сиқырлы" әуен аудиотаспасы. Демонстрациялық суреттер: үш мескей; үш орындық; үш төсек; үш бәтіңке. Ертегі мазмұны бойынша сюжетті суреттер бөлімі: "Үш аю". Ертегінің бірінші бөлімінің эпизодтары бойынша мнемокестелер. Музыкалық-ырғақты жаттығуға орташа қарқынды әуен аудиотаспасы. Кейіпкерлерге арналған маска-суреттер: әке-аю, ана-аю, қонжық.	Ертегіні мәнгерлеп оқу. "Үш аю". Мнемокесте негізінде диалогтық жаттығу. "Қыз үш аюдың үйінде". Музыкалық-ырғақты сөздік жаттығу. "Үлкен", "орташа", "кішкентай" туралы ән". Драматизациялау арқылы сюжетті тәжірибелік модельдеу бойынша сөздік жаттығу. "Үш аю өз үйлерін қалай көрді".		
13	"Қыс мезгілі. Қысқы табиғат құбылыстары".	Балалардың қыс мезгілі жайлы түсініктерін кеңейту; педагогтің артынан қайталау арқылы	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық	Сөздіктеріне "әппақ", "жып-жылтыр" сөз	Баяу қарқынды әуеннің аудиотаспасы. Демонстрациялық	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Өлеңді мәнгерлеп оқу. "Ну орманды қар	1	06.12.22

		тақпақ сөздерін естеріне сақтауды үйрету, мнемокестежәнесызбалық суреттер негізінде "қыс", "қысқы табиғат құбылыстары" туралы түсініктерін, сөйлеу мәнерін, ырғақты сезіну дағдысын қалыптастыру; "қыс" пен "жаз" мезгілдеріне байланысты антоним сөздерді дұрыс дыбыстауды жаттықтыру; естузейіндерін, қиялдарын дамыту; сөздік шығармашылыққа қызығушылықтарын арттыру.	мәдениеті. Байланыстырып сөйлеуді дамыту.	дерінеңгізу; сөздіктерін "жаз - қыс", "ыстық - суық" мағынасы қарама-қарсы сөздермен арттыру.	қсурет: "Қыс келді". Қыстуралы тақпақтың мазмұны бойынша мнемокестелер:.	жауып". (Д.ҚБұланбаева) Тірек мнемокартотчкалармен мазмұны бойынша әңгімелесу. Мнемокесте арқылы өлеңді топпен мәнерлеп қайталау. Сөзді-ырғақты жаттығу. "Нуормандақаржауып". Сәйкестендіруге арналған сөздік жаттығу. "Жазда, қыста".		
14	"Қазақстан байлықтары.5 дейін санау, кері санау".	Балалардың еліміздің негізгі байлықтары туралы білімдерін кеңейту; "байлықты" дұрыс атауды қолданылу аясы туралы түсініктерін нақтылау.	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "байлық", "мұнай", "көмір", "кен" сөздерін еңгізу; сөздіктерін "Суды ішеді, құяды, суғарады", "Бидайды себеді, шабады,	ҚР Мемлекеттік Әнұран аудиотаспасы. Слайд-шоуға суреттер: Қазақстан картасы, таулар, өзен, дала, орман, шөл, теңіз, Нұр-Сұлтан, Бәйтерек, Ханшатыр, Ақорда.	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Сурет бойынша әңгіме. "Қазақстанның бес байлығы". Пішінді фишкалармен мнемокартотчкаларға негізделген сөздік жұмыс. "Қазақстанның бес байлығы". Топшалардан мнемокестеге негізделген сөйлем модельдеуге арналған жаттығу. "Көрме	1	13.12.22

				тартады", "Көмірді өндіреді, жағады, жылу береді", "Мұнайды өндіреді, бензин шығарады, пластикалық ойыншықта р жасайды", "Кенді өндіреді, балқытады, үй, көпір тұрғызады" сөйлемдері арқылы сөздік қорларын молайту; 5 дейін тура, кері санауға жаттықтыру.	Қазақстанның байлықтарын бейнелейтін суретті- фишкалар: "су", "бидай", "көмір", "мұнай", "кен". Қазақстан туралы әңгімеге қосымша суреттер. Сөздік жұмыс үшін мнемокарточка лар. Баяу қарқынды әуеннің аудиотаспасы. Қазақстанның байлықтары жайлы сөйлем құрауға мнемокестелер; Тура және кері санау үшін сызба-суреттер: - солдан оңға қарай қатар, Қазақстанның бес байлығы: су- бидай - көмір - мұнай-кен;	"Қазақстан байлықтары". Есте сақтауға арналған сөздік жаттығу "5 дейін тура және кері санау".		
--	--	--	--	--	---	--	--	--

					- екі қатар: Қазақстанның бес байлығы бейнеленген әр фишканың астында 1 ден 5 дейінгі цифрлар. Таратпалы пішінді фишкалар: "су", "бидай", "көмір", "мұнай", "кен".			
15	"Кимдер, аяқ киім, бас киім".	Балалардың киімдер, бас киімнен аяқ киімі туралы түсініктерін дамыту; ұл бала мен қыз балаға арналған киімдер, мезгілдік киімдер туралы білімдерін қалыптастыру; тазалықпен ұқыптылық жайлы түсініктерін дамыту; киімдерді негізгі ерекшеліктері бойынша заттарды жіктеу, қатынастық топтық ойындармен жағдаяттарға қосылу дағдыларын дамыту; әдептілікке, ұйымшылдыққа, ертегілерге деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	Сөздік жұмыс. Байланысты рып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикал ық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "бас киім", "пима", "ұл баға арналған киім", "қыз балаға арналған киім" сөздері мен сөз тіркестерін еңгізу; сөздіктерін киімдермен, аяқ киіммен бас киім түрлерін білдіретін сөздермен	Жаңажылдық мерекені елестететін әуеннің аудиотаспасы. Аланмен Дана бейнеленген демонстрациялы қ суреттер. Демонстрациялы қ суреттер (шкафтағы қыз бала мен ұл баланың киімдері). Интеллектуалды картаға суретті- сызбалар, қыз бала мен ұл балаға арналған	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Көркем сөзді мәнерлеп оқу. "Кел, Жаңажыл! (С. Жиенбаев). Заттарды жіктеу бойынша интеллектуалды карта негізінде сөздік жаттығу. "Қыз балаға арналған киімдер, ұл балаға арналған киімдер". Жұмбақ жасыру арқылы интеллектуалды карта негізінде сөздік жұмыс. "Мен... таңдаймын". Көрнекі фишкалар негізінде ым-ишара жаттығуы. "Не екенін-біз айтпаймыз, не істейміз-	1	20.12.22

				және"қыста киеді", "жазда киеді", "қыздар киеді", "ұлдар киеді", "басқа киеді", "денеге киеді", "аяққа киеді"сөз тіркестері арқылы сөздіктерін арттыру.	киімдер, бас киімдерменаяқ киімдер бейнеленген фишкалардыңекі тобы қарастырылған: бастапқы және аяқталған түрі. Демонстрациялы қ фишкалар интеллектуалды картаның шеңберіне жапсыру үшін: "ұл", "қыз"; ұл балаға - "бас киімдер","киім", "аяқ киім"; қыз балаға -"бас киімдер","киім", "аяқ киім". Жұмбақтарға арналған фишкалар: көйлек, кепка, шалбар,шляпа, кроссовки. Демонстрациялы қ суреттер: ертегілер кейіпкерлерімен	көрсетеміз". Сәйкестендірунегізінде көруге арналған сөздік-логикалық дамытушылықтапсырма. "Аяз ата не киеді?".		
--	--	--	--	---	--	--	--	--

					киімүлгілерінің сұлбалары. Демонстрациялық суреттер: Аяз ата, Алдар-Көсе, Күлше қыз, Кішкентай Мук, Мыстан кемпір, Дымбілмес. Демонстрациялық сұлбасы: Аяз атаныңпимасыз, тон мен шапкасыз (шұлық, жейдемен). Қызбаламенұл балаға арналған киім мен аяқ киімнің таратпалы карточкалар. Аяз ата, тон, шапка,пима сұлбаларының жиынтығы.			
16	"Жаңа жылды қарсыалайық".	Балалардыңқыстық мерекелер жайлы білімдерінкеңейту;жаңа жылдық мереке туралы түсініктеріндамыту;сөз таптарынбілдіретінсын	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Байланысты	Сөздіктеріне "мереке", "мұрт", "тез", "баяу", "жеңіл",	Жаңа жылдық мерекелердің жақындағаның білдіретін әуеннің аудиотаспасы.	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. "Күтемізсені,Жаңа жыл!" Сөзтудыруғаарналған сөздікжаттығу.	1	27.12.22

		есім, үстеусөздержайлы түсініктерінқалыптастыру.	рып сөйлеуді дамыту.	"ауыр" сөздерін еңгізу;жаңа жылдық әндердің жолдарын айтуарқылы сөздіктерін арттыру.	Демонстрациялы қ безендірілмеген (шарларсыз) шырша сұлбасы. Демонстрациялы қ безендірілген шырша сұлбасы. Биіктігі бала бойынан ұзын шырша макеті . Әуен ырғақтары бір-біріне қарама-қарсыекі аудиотаспа. Демонстрациялы қ суреттер: орналасуы әртүрлі аңдардың көлеңкесі - тиін, сауысқан, түлкі, кірпі,аю,мысық, қоян, бақа, қасқыр. Шыршаға арналған ойыншық- шарлар. Әртүрлі кейіпкер аңдардыңжаңа жылдық	"Шыршаны жаңа ойыншық-сөздермен безендірейік". Лексикалық-ырғақты жаттығу."Жеңіл-ауыр, баяу - тез". Естесактауғаарналған сөздік-дамытушылық жаттығу. "Мерекеде нелер болды?". Сөзді-ырғақты музыкалықжаттығу. "Күтеміз сені, Жаңа жыл!"		
--	--	--	----------------------	--	---	---	--	--

					бетперделері.			
17	"Өңгімені мәнерлеп оқу "Біз қармен қалай ойнадық".Биік -аласа.Тар-жіңішке".	Балаларды "Біз қармен қалай ойнадық" әңгімесіментаныстыру; әңгіме жанры туралы түсінікберу;қысқы өзгерістер туралы білімдерінкеңейту,қысқы қызықтар жайлы түсініктерінқалыптастыру; "биік - аласа", "тар - кең" шамалары туралы түсініктерінбекіту;"биік-аласа", "тар - кең" шамаларын сөйлеу барысындақолдануға жаттықтыру; көргенімен естігенің сәйкестендіре білу біліктілігін дамыту; ұйымшылдыққатәрбиелеу; қысқы ойындарға қызығышылықтарын арттыру.	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "қызықтар", "кең", "тар", "биік", "аласа", "аула сыпырушы", "шана", "шаңғы" сөздерін еңгізу; "таудан сырғанады", "шананы сүйрейді", "күшікті сырғанатты", "коньки тепті", "шаңғы тепті", "қар ұшқының ұстады", "аққала жасайды", "қар лақтырды", "қар тазалайды"с өз тіркестері	Баяуқарқынды әуен. Демонстрациялы қ сурет: биіктіктері әртүрлі екі ағаш бейнеленген, ағаш басында, жердекөпқар,әр ағаштың алдындақардан тазаланған ендері әртүрлі екі жол жатыр. Көру арқылы әңгімені модельдеу "Балаларқармен қалай ойнады". - таудан сырғиды; - шана сүйреп,күшікті сырғанатады; - конькимен келеді. - қардылақтыру. - екі бала құшақтасып, жымияды; - қолғаппенқар	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Қарама-қарсы мағыналы сөздержұптарынқұрауға арналғансөздікжаттығу. "Биік - аласа. Тар - кең". Ым-ишараментқақтау негізінде сөздік жұмыс. "Мынаумен неістейміз?". Суретті-сызба негізінде елестетуарқылыәңгімені оқу. "Балалар қармен қалайойнады". Көру арқылы әңгімені модельдеу "Балалар қарменқалайойнады". Естуге және артикуляцияғаарналған жаттығу. "Сөзді тап". Сюжеттісуретті қорытындылаунегізінде сәйкестендіру мен бөліктерді тұтастандыруғажаттығу.	1	10.01.23

				арқылы сөздік қорларын арттыру.	ұшқыныңұстап алу; - аққалағақардан шар жасап жүр; - шаңғымен келеді; Сондай-ақбөлек сондай суретті-сызбалар. Түрлі қарқындағы ырғақтағы әуен аудиотаспалары. Әңгіменің желісін бейнелейтін демонстрациялы қсюжеттісурет. Суретті-сызба - аула сыпырушы қартазалапжүр.			
18	"Қар жауады. Қатты-жұмсақ. Суық - ыстық".	Балалардыңқардың қасиеттері туралы түсініктерін кеңейту; заттардың қасиетін білдіретін"суық-ыстық", "жұмсақ - қатты" ұғымдарын бекіту; қар және олардың ерекшеліктеріжайлы тақпақтардытүсініп,дұрыс айтудыүйрету;қардың	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Байланыстырып сөйлеуді дамыту.	Сөздіктеріне "қонақтайды", "тегістейді", "жасырыпты", "қатты", "жұмсақ", "суық", "ыстық" сөздерін еңгізу;	Қар үстінде жүрген дыбыстың аудиотаспасы. Қаладажауған қардың бейнеролигі. Тақпақмазмұны бойынша суретті-сызбалар. Қартуралы сөз	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Суреттісызбабойынша есту зейінділігіне негізделген сөздік жұмыс. Көркем сөз. "Суретші қыс". (К. Нүсіпжан) Мнемокарточкабойынша сөз тіркесін құрауға негізделгенсөздіойын-	1	17.01.23

		калпынайқындайтынсын есімді сөздерді дұрыс қолдануғажаттықтыру.		"шатырда қар", "жерде қар", "көшеде қар", "аулада қар", "ағаштарда қар", "орындықта қар", "машинада қар", "қақтада қар", "қар ериді" сөз тіркестері арқылы сөйлеу тілдерін молайту.	тіркестерін құрауға арналған жаттығу үшін мнемокарточкала р: * қарсыз нысандар: шатыр;жер; көше (жаяу жүргіншіжолы, жол қиылысы); аула (балалар алаңқайы); ағаштар (біреу, алшақтаужерде екеу);орындық; машиналар; қақта; саябақ. * қарлы нысандар: шатырда;жерде; көшеде; аулада; ағаштарда; орындықта; машинада;қар қақта. Сергіту сәтіне арналғанкөңілді, ырғақты әуен аудиотаспасы. Бақылаужүргізу үшін заттар	жаттығуы."Қарқайда?". Сергіту сәті. «Қар» (Т. Шопашов) Қарама-қарсымағыналы сөздер жұбын құрау негізінде сөздік- тәжірибелік жаттығу. "Биік- аласа. Тар- кең". Мәнерлеп оқуға сөздік жаттығу."Суретшіқыс".		
--	--	--	--	--	---	---	--	--

					немесе заттардың суреттері: - шыны ыдыстағықар; - қары бар ыдыстыұстаған алақан; - қары бар ыдысқасалынған қасық, қуыс болып қалады; - алақандағықар-шар; - саусақ қар-шарғатиіптұр; - шүмегіненбу шығып тұрған шәйнек; - қарсалуға ыдыс,қасық, сүлгі.			
19	""Үш торай" ертігісіноқу".	Балаларды "Үш торай" ертегісімен таныстыру; сөздердің түрленуі, зат есім,сынесім,негізгіжәне туынды сөздер жайлы білімдерін дамыту; мезгілдікөзгерістер туралы,адамдарменжан-жануарлар өміріндегі әртүрліжылмезгіліндегі	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын	Сөздіктеріне "алақай", "қыстау", "сабан", "кірпіш", "шыбық", "берік" сөздерін еңгізу;"үш торай",	Көңілді,ырғақты әуен аудиотаспасы. Орман жиегіндегі алаңқайдағы үш торайдың үйі бейнеленген демонстрациялық сурет.	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Ертегінімәнерлепоқу. "Үш торай". Сөздіойын-санамақ."Үш торай". Суретті-сызбабойынша ертегі мазмұның модельдеуге арналған жаттығу."Үш торай".	1	24.01.23

		ерекшеліктержайлы түсініктеріндамыту; еңбектіңмаңыздылығы туралы түсініктерін қалыптастыруды жалғастыру.	дамыту.	"жазда-ыстық, ал қыста-суық", "қане, үй салайық", "Қысқа дейіналыс! Үлгереміз!", "тезсалды", "ұзақ салды". "Қыс арбанды сайла.Жаз шанаңды сайла" сөз тіркестері арқылы сөйлеу қорларын арттыру.	"Үш торай""ертегісіні н мазмұны бойынша демонстрациялы қ суреттер: Санамақ үшін орташа қарқындағы ырғақтың әуен аудиотаспасы. Ертегімазмұнын модельдеуге арналғансуретті-сызбалар. Мақалдың мағынасын ашатынсурет: шөп үстінде шана,күн;қар үстінде арба.	Лексикалық-ырғақты жаттығу."Үйлернеден жасалған?" Есте сақтауға сөздік жаттығу. "Есте сақта": "Қысарбандысайла.Жаз шанаңды сайла".		
20	"Қыстайтын құстар.Көп,аз, тең".	Балалардыңқыстайтын құстартуралытүсініктерін кеңейту, түбірлес сөздер туралы білімдерін мысал негізінде "қыс - қыстау - қыстайтын"қалыптастыру; құстардың дыбыстауын айқындайтын (шіп-шіп, шыр-шыр, шырылдайды) сөздеріарқылы	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Байланыстырып сөйлеуді дамыту.	Сөздіктеріне "қыстайтын құстар", "жемшашар", "жем", "шымшық", "артық", "кем", "тең" сөздерін еңгізу;	Құстардыңжемді шоқыған дыбыстарының аудиожазбасы. Қыстайтын құстар бейнеленген демонстрациялы қ заттық суреттер:торғай,	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Көркемсөз."Қыстайтын құстар". (Д. Қ. Бұланбаева) Суретбойыншасөздік жұмыс. "Қыстайтын құстар". Артикуляциялық жаттығу."Торғайдың	1	31.01.23

		артикуляциялық аппараттарындамыту; заттартобыныңсанын анықтау ұғымдарын білдіретін "артық", "кем", "тең"сөздеріндыбыстауға жаттықтыру; есте сақтау, ойлау қабілеттерін, қатынастықтағдыларын дамыту.		"қыстайды", "шырылдайды" сөздері, "жем шошиды", "торғай шоқиды", "жемшашардағыторғай"сөз тіркестері арқылы тіл байлықтары арттыру.	шымшық,қарға, сауысқан, тоқылдақ. Қыстайтын құстардың демонстрациялық суреттері. Артикуляциялық жаттығу арналған ырғақты әуен аудиотаспасы. Қыстайтын құстар дыбыстарының аудиотаспасы: торғай, шымшық,қарға, сауысқан, тоқылдақ. Жемшашардағы құстардың демонстрациялық суреті. Заттарсанын салыстыруға арналған суреттер. Құстардың суретті-сұлбалары: торғай,қарға,	әні". Екі ақпарат көзін сәйкестендіріпбір түсінікке біріктіруге арналғансөздікжаттығу. "Неніестідің тап, көрсет және ата". "Заттартобынсалыстыру бойынша сөздік есеп модельдеуге арналған жаттығу. "Артық, кем, тең". Ойын әрекетінің негізіндесөйлемқұрауға арналған сөзді-ойынды жаттығу. "Қандайқұс,не шоқиды?"		
--	--	---	--	---	---	---	--	--

					сауысқан, шымшық; фломастердың көмегімендәннің суреті салынған пластикалық тарелкелер.			
21	"Жиһаз. Балықты бақылау".	Жиһазтүрлерімен қолданысы, адам өміріндегі орны туралы түсініктерін нақтылау; "жайлылық" сөзінің мағынасын түсіндіру; әңгімені зейін қойыптыңдауды, мәтіннен таныс сөздерді тауып айтуды үйрету айналасындағы заттарға дегенқызығушылықтарын арттыру; көру мен тәжірибені қортындылау арқылы заттарды сәйкестендіруменжіктеу барысында (киімдер мен ыдыстар) логикалық шешім табуға үйрету.	Сөздік жұмыс. Байланысты рып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикал ық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "киім шкафы", "ас үй шкафы", "жайлылық" сөз тіркестерін еңгізу; үстел", "орындық", "диван", "төсек", "жиһаз", "үстелде тамақ ішеді", "орындықта отырады", "диванда демалады", "киім шкафына киім жинайды", "асүй	Демонстрациялы қсурет: Еркежан әже. Демонстрациялы қ сурет "Жиһаз". Демонстрациялы қ заттық суреттерлюдей профессий: үстел, орындық, диван, кресло, киім шкафы, ас үйшкафы, төсек. Жайлылық түсінігін бейнелейтін сурет. Демонстрациялы қ суреттер: есіктері ашық шкафтардың (ас үй, киім) сұлбасы. Сурет-сызбалар: киімгежәне	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Суреттернегізіндесөздік жұмыс. "Жиһаз". Әңгімені мәнерлепайту "Үйде не бар?". Сюжетных суреттер бойынша әңгімелесу. Заттарды жіктеу бойынша дамытушылық сөзді-ойынды жаттығу. "Ретке келтір". Нысанды бақылау. "Балық қалай жүзеді". Қимылды жаттығу "Балық қалай жүзеді".	1	07.02.23

				шкафына ыдыстарды қояды", "төсекте ұйықтайды"с өздері мен сөз тіркестері арқылы сөздіктерін арттыру.	ыдысқа толып тұрған шкафтар. Баяу ырғақты әуеннің аудиотаспасы. Аквариумдағы балық. Аквариумдағы балықтың суреті немесе видеосы. Балаларсанына сәйкес заттық суретті- карточкалар: киім түрлері, ыдыстар түрі.			
22	"Мамандықтар. Диалогтар".	Балалардың мамандықтар олардың кәсіптік ерекшеліктерімен қызметі түсініктерін кеңейту; бірнеше мамандық иелерін қолданатын құрал- жабдықтары арқылы ажыратып, атауды үйрету; диалогтық сөйлеуді жаттықтыру; есте сақтау, ойлау қабілеттерін, көру және есту арқылы қабылдауларын, қатынастық дағылырын дамыту.	Сөздік жұмыс. Байланысты рып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикал ық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "мамандықт ар", "мамандық иесі", "көмекке жүгінуші" сөздерін еңгізу; "дәрігер емдейді", "аспаз салат дайындайды ", "шаштараз шаш	Демонстрациялы қ сурет: Алан. Демонстрациялы қ сурет: "Мамандықтар". Мамандық иелерінің демонстрациялы қ заттық суреттер: дәрігер, мұғалім, суретші, құрылысшы, шаштаразшы, аспаз.	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Жұмбақ. "Мамандықтар". Суреттер бойынша сөздік жұмыс. "Мамандықтар". Мнемокесте негізінде әртүрлі құрылымды сөйлем модельдеу жаттығуы. "Кімне істейді?". Диалогқа негізделген сөзді-рөлдік жаттығу. "Не істейді?". Жұптарда диалогтарға арналған бос уақыт.	1	14.02.23

				кияды", "мұғалім балаларды оқытады", "құрылысш ы үй салады", "суретші сурет салады", "тамақтанғы м келеді", "емделгім келеді", "паш кидыртқым келеді", "оқығым келеді", "келіп тұрыңыз", "Не қалайсыз?" сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын молайту.	Мамандықтар туралы сөйлем құрастыру үшін мнемокесте сызбасы. Мамандықтар туралы сөйлем құрастыру үшін мнемокарточкала р. Мамандарының еңбегіне қатысты мнемокестелер: аспаз, дәрігер, паштараз, мұғалім, құрылысшы, суретші. Сөзді-ырғақты, музыкалық жаттығу үшін ырғақты, көңілді әуен аудиотаспасы. "Дәрігер", "аспаз", "паштараз", "мұғалім" карточкалары және олардың бетперделерімен құралдары.			
--	--	--	--	---	---	--	--	--

23	"Тұрмыстық техника. Жеңіл - ауыр. Суықтық".	Тұрмыстық техника жайлы түсініктерін кеңейту, тұрмыстық техниканың адам өміріндегі рөлі туралы түсінік беру; "жеңіл - ауыр", "суық - ыстық" заттардың қасиеті жайлы түсініктерін бекіту; тұрмыстық техниканың туралы тапқыты мұқият тыңдап, таныс сөздерді тауып атауды үйрету; сөз тіркестеріндегі тұрмыстық техниканың қызметін бейнелейтін етістіктерді дұрыс айтуға жаттықтыру; сөз тіркестерін, антонимдық жұптар құрауға үйрету.	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "тұрмыстық техника", "көмекші" сөздерін енгізу; "тоңазытқыш", "шәйнек", "шаңсорғыш", "тоқпеш", "кір жуғыш машина", "суытады", "жуады", "үтіктейді", "шаң сорады", "қайнатады", "адамға көмектеседі" сөздері мен сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.	Робототехника тақырыбына ырғақты әуен аудиотаспасы. Кейбір тұрмыстық техникаларының дыбысы білдіретін аудиотаспа. Демонстрациялық сурет: "Тұрмыстық техника". Тұрмыстық техника түрлерінің демонстрациялық заттық суреттері: тоңазытқыш, шәйнек, шаңсорғыш, тоқпеш, кір жуғыш машина. Заттың қасиеті мен қалыбын сәйкестендіру үшін сөздік практикалық жаттығуға арналған суретті-	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Ырғақты сәт. Сурет бойынша сөздік жұмыс. "Тұрмыстық техника". Өлеңді мәнерлеп оқу. Естесактауға арналған сөздік-дамытушылық жаттығу. "Таныс сөзді тап". Ым-ишара негізінде сөзді-ырғақты жаттығу. "Біздің үйдегі көмекшілер". Антонимдық жұп құрау негізінде сөздік практикалық жаттығу. "Жеңіл - ауыр. Суықтық".	1	21.02.23
----	---	--	--	---	--	---	---	----------

					сызбалар. - жартылайсуға толған, шыны стақан: біреуі тұтас шыны, екіншісінің қабырғалары терлеген; - қолсаусақтары стақанның астыңғыбөлігін, үстелдеңгейінде жақын ұстау; - үстелдің үстіндеекі текше:бірдей көлемді пластикалық жәнеағашекі текше; - бірқолда пластиктекше жоғары көтерілген, екінші қолда ағаш текше төмен орналасқан; Заттардың орналасуын бағдарлауүшін оң, сол жаққа			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					бөлінгенжүп суреттер. Үстел үстінде суықжәнежылы су құйылған екі стақан, пластик және ағаш екі жүптекше.			
24	"Кел, жаттығайық! Адамның дене мүшелері.Оң-сол".	Балалардыңадамныңдене мүшелері туралы түсініктерін дамыту;салауаттыөмір салты,жаттығудыңмаңызы жайлы, түсініктерін қалыптастыру; дәрумендердіңпайдасы, "сол", "оң" жақ туралы түсініктерін бекіту; сызбадағы дене мүшелерінің бейнеленуін өздесіменсәйкестендіре білуге үйрету; дене мүшелерінатаудыүйрету; артикуляциялық аппараттарын,оңжәнесол қолдарын ажырату біліктіліктерін, жағымды эмоциябілдіребілуді дамыту.	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "дене мүшелері", "спортшы", "дене", "бас", "сол", "оң"сөздері неңгізу; "бас", "қол", "аяқ", "дене", "мықты", "көкөністер", "жемістер", "дәрумендер" сөздері арқылы сөздік қорларын молайту.	Демонстрациялы ксурет:Аланның спорттық киімдегі бейнесі. Сурет-сызба: адам денесінің құрылысы. Тақпақтыайтып отырып, дене шынықтыру жаттығуларын орындауға арналған түрлі қарқындағы аудиотаспалар. Заттық суретті-карточкалар: жемістер мен көкөністер.	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Ырғақтыжаттығу."Кім спортшы?" "Дене"сызба-суреттер негізінде "дене мүшелері" түсінігін модельдеужаттығуы. Ым-ишараменжарыс элементтері негізінде тақпақжаттауғаарналған жаттығу. "Нағыз спортшылар". Аталынғанжақпен әрекетті сәйкестендіруге арналғансөздікжаттығу. "Сол - оң". Тапқырлықпенойлауға арналған жаттығу. "Ойлан, тап".	1	28.02.23
25	"Көктем мезгілі. Көктемгі	Балалардыңкөктеммезгілі, 8наурыз-әйелдермерекесі жайлытүсініктерін	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің	Сөздіктеріне "көктем мезгілі",	"Көктем" тақырыбын айқындайтын	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Суреткөрсету«Көктем	1	07.03.23

	табиғат құбылыстары".	дамыту; қазақша көктем жайлы тақпақ жаттауға жаттықтыру; жыл мезгілі жайлы кішігірім, тұтас әңгіме модельдеу біліктіліктерін, көктемгі құбылыстар жайлы жай сөйлем құрастыруды дамыту; естесактау, көру, ойлау қабілеттерін, жағымды эмоция таныту біліктіліктерін дамыту.	дыбыстық мәдениеті Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	"аналар мерекесі", "жаңбыр жауды" сөздерін еңгізу; "тарс-тұрс", "тырс-тырс" еліктеуіш сөздері мен "көктем келді", "құстарән салады", "қарериді", "жылғалар ағады" сөз тіркестерінің көмегімен сөйлеу қорларын арттыру.	көңілді әуен аудиотаспасы. Демонстрациялық сурет "Көктем келді!". Суретті қарастыруға арналған "сиқырлы сакина" моделі. "Көктем келді!" тақырыбына әңгіме модельдеуге арналған мнемокестелер. Орташа қарқындағы ырғақты әуен аудиотаспасы. "Көктем" тақырыбының мазмұны бойынша суретті-сызбалар: Көктем жайлы тақпақты сүйемелдеу үшін көңілді, ырғақты әуен аудиотаспасы.	келді». Көркем сөз. "Көктем". (Б. Жақып) "Сиқырлы сакина" моделінегізінде суретті сипаттауға арналған сөздік жаттығу. Мнемокестенегізінде көктем жайлы әңгіме модельдеуге арналған жаттығу. "Көктем келді!". Логоырғақ. «Жаңбыр жауғанда». Өлеңді мәнерлеп, қайталап оқу. Суретті-сызбанегізінде өлең жаттатыруға арналған жаттығу. "Көктем".		
--	-----------------------	--	--	--	---	---	--	--

26	"Ертегі оқу: "Торғаймен тышқан". Алдымен, кейін".	Балаларды"Торғаймен тышқан" ертегісімен таныстыру;қазақтіліндегі сөздердің алуан түрлілігі туралыбілімдеріндамыту, мезгілдік өзгерістер, табиғатарасындағы байланыс туралы түсініктеріндамыту; құбылыстартізбегін түсініп,"алдымен","кейін" ұғымына сәйкес орналастыру біліктіліктерін дамыту; логикалық ойлауларын, естузейінділіктерін,есте сақтауларын, сөйлеу тілдерін, қиялдарын дамыту.Байқампаздыққа, әдептілікке, жаңашырлыққа, ертегілерге деген сүйспеншілікке тәрбиелеу.	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Байланыстырып сөйлеуді дамыту.	Сөздіктеріне "жортады", "қап", "жарды", "дән", "алдымен", "кейін" сөздерін еңгізу; "егін екті","көмек сұрады", "жылғалар ақты", "сылдыр-сылдыр", "қареріді" сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын арттыру.	Ертегі тақырыбын айқындайтын "сиқырлы" әуен аудиотаспасы. Суреттер:торғай, тышқан. Сөздікжұмысқа арналған суреттер: - торғайқоймада жүгіріп, иіскеп бірдене іздеп жүр ; - қаптолыбидай, бір жағынан тесіктенбидай жерге төгіліп жатыр; - қаптолыбидай, бір жағынан тесіктен бидай жерге төгіліп жатыр,жанында тышқан дән кеміріп отыр; - мысық білдірмейкеле жатыр,қорыққан тышқан қашуға тырысады. Ертегімазмұны	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Ертегі тақырыбын айқындайтын"сиқырлы" әуен естіледі. Суретбойыншасөздік жұмыс. Ертегінімәнерлепоқу. "Торғай мен тышқан". Ертегі мазмұның модельдеуге арналған сөздік жаттығу. Ым-ишарағасүйеніп, сөзді-ырғақты музыкалық жаттығу. "Торғайағашқорғайды". Өлең негізінде артикуляциялық жаттығу. "Жылғалар ағады". Сөзді-логикалық жаттығу."Алдымен? Одан кейін?".	1	14.03.23
----	--	--	---	---	--	--	---	----------

					бойынша демонстрациялы қ суреттер бөлімі: "Торғай мен тышқан". Ырғақты жаттығуға аудиотаспа. Ертегіжелісінен тыс суреттер. Сөзді-логикалық жаттығуға арналған суреттертізбегі.			
27	"Азық-түліктер. Наурыз көже дайындаймыз".	БалалардыңНаурыз мерекесі,азық-түлік түрлерітуралытүсініктерін кеңейту; наурыз көженің құрамыменөғанқасылатын жеті тағаммен таныстыру; азық-түліктерді ортақ белгілері (сүт, ет, ұн) бойынша үш топқа жіктеу дағдыларын дамыту; құрдастарымен топта жұмысжасау,өзорнын табу, сұрақтарға еркін жауапберубіліктіліктерін дамыту; логикалық ойлауларын, есту зейінділігін,қатынастық дағдыларындамыту.	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "наурыз-көже", "сүт өнімдері", "ет тағамдары", "ұн тағамдары", "қазы", "кұрт" сөздерін еңгізу; сондай-ақ азық-түліктің үш түрі мен наурыз көжеге	Қазақтыңұлттық әуендерінің аудиотаспасы. Демонстрациялы қ суреттер: - АланменДана ұлттық киімдерде, көңілсіз; - АланменДана ұлттық киімдерде, билеп,көңіл көтеруде. Демонстрациялы қ сурет: Наурыз мерекесі. "Азық-түліктер"	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Жаттығу"Кел, сәлемдесейік". Көркемсөз."Жарқырап тұр күніміз" (Ә. Табылдиев)өлеңін мәнерлеп оқу. Интеллектуалды карта негізінде заттарды топтастыруғаарналған сөздікжаттығу."Азық-түліктер". Сөздікжаттығу "Жаңғырық". Жаттығу"Қандайсөзге ұқсас?". Жаттығу"Фишкағаорын	1	20.03.23

				қосылатын азық-түліктерді атауарқылы тіл байлықтары н арттыру.	тақырыбы үшін интеллектуалды карта. Негізгі азық-түліктер үшін, үш басты суретті-фишкалар. Бастапқы интеллектуалды карта сызбасы. Суретті-сызба: беттің жоғарғы бөлігінде үш үлкен сопақша орналасқан, әрқайсысынан төмен қарай бірнеше сәуле тарайды, бос дөңгелектермен аяқталады. Сурет: Мерекелік дастарханда наурызкөже. Суреттер жолағы: су, ет, тұз, дән, дідақыл, құрт, сүтпен ұн. Орташа қарқындағы ырғақты әуен	тап". Көркем сөз. "Тәттісін-ай, мына жеміс-жидектің..." (Д. Қ. Бұланбаева) Санамақ негізінде сөздік жаттығу. "Наурызкөже". Есте сақтауға сөздік жұмыс. "Есте сақта": "Әке - асқар тау, ана - бұлақ, бала-жағадағы құрақ".		
--	--	--	--	---	--	--	--	--

					аудиотаспасы Суретті-сызба: шыңын қар басқан тау, бұлақ, жасыл шөп. Заттық суретті- фишки: айран, қаймақ, май, ірімшік, сыр; шұжық, сосиска, қазы, кәуап, котлет; ұн тағамдары-нан, шелпек, тоқаш, бауырсақ, блины.			
28	"Музыкалық аспаптар шеберханасы. Наурыз мерекесі".	Балалардың Наурыз мерекесі, Қазақстан халықтарының ұлттық музыкалық аспаптары туралы түсініктерін қалыптастыру; қазақтың ұлттық аспаптары, музыкалық аспаптар шеберінің еңбегі жайлы білімдерін қалыптастыру. Қазақтың ұлттық аспаптарымен Қазақстанда тұратын өзге ұлт аспаптарының атауларын еске сақтауды үйрету; артикуляцияларын дамыту;	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "шебер", "шеберхана", "күй", "дutar", "қобыз", "балалайка", "сырнай" сөздерін еңгізу; "тынды-брынды", "тенди-ленди", "тинди-блинди",	Орташа қарқынды ырғақта домбырада шертілген күй әуенінің аудиотаспасы Наурыз мерекесі тойланған демонстрациялық сурет. Музыкалық аспап домбыра. Демонстрациялық заттық суреттер:	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Көркем сөз. "Тарт күйінді, домбыра!" (І. Жансүгіров) Сурет бойынша мәнерлеп әңгімелеу. "Шеберхана мен музыкалық аспаптар". Артикуляциялық жаттығу. "Музыкалық аспаптарда қалай ойнайды?". Байланыстыра сөйлеуді дамытуға арналған сөздік жаттығу. "Ұлттық	1	28.03.23

		естесактауменой- өрістерін дамыту.		"тю-лю-лю", "ты-ды-дым" теңеулері арқылы сөйлеу тілдерін молайту.	домбыра,сырнай, қобыз, дutar,балалайка. Суретті қарастыру үшін көрсеткішнемесе "сиқырлы сақина". Музыкалық аспаптарды дайындайтын шеберхананың демонстрациялы қ суреті Баяу қарқынды, ырғақтыәуеннің аудиотаспасы. Құрманғазының "Адай" күйінің аудиотаспасы." Музыкалық аспаптардың сұлбалары: дutar,домбыра, балалайка, қобыз,сырнай.	аспаптардыңмузыкалық оркестрі". Есте сақтауға сөздік жаттығу."Естесакта": "Жарқырап тұр күніміз...".		
29	"Ғарышкер боламыз. Адамның дене мүшелері. 10 дейінтуражәне керісанау".	Балалардағарышжайлы, ғарышкерлеркиімдерінің ерекшеліктері жайлы түсінік беру; сан қатары, тура және керісанаужайлы түсініктерінбекіту;	Сөздік жұмыс. Байланысты рып сөйлеуді дамыту.	Сөздіктеріне "ғарышкер", "ғаламшар", "бет әлпет""дұлығ а" сөздерін	Ғарыш атмосферасын айқындайтын аудиотаспа дыбысы. Демонстрациялы	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Суретнегізіндеғарыш туралы кіріспе әңгімелесу Сызбаменөзденелерін	1	04.04.23

		адамның денемүшелері мен бет әлпет бөліктері туралы білімдерін нақтылау; қазақ тілінде сөйлеуді мұқияттың дауды үйрету; зат есімді сөздерге көптік, тәуелдік жалғауларды дұрыс қосып айтуды үйрету; сөз ішінде [F] дыбысын дұрыс дыбыстауды жаттықтыру; ізденімпаздылыққа тәрбиелеу.	Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	еңгізу; 10 дейін тура және кері санау арқылы сөздік қорларын арттыру.	қ суреттер: - ғаламшарлар әртүрлі орналасқан ғарыш суреті; - күнжүйесінің ғаламшарлары бір қатарда орналасқан ғарыш суреті; - 1-ден 10-ға дейін нөмірленген күн жүйесінің ғаламшарлары бір қатарда орналасқан ғарыш суреті; Демонстрациялы қсуреттер: Алан, Вики және Дана ғарышта. Орташа қарқындағы ырғақты әуен аудиотаспа. Тынышталдыратын, ғарыш кеңістігін елестететін әуен аудиотаспасы. Топтарға	сәйкестендіру негізінде сөздік жұмыс. "Бет бөліктері". Суретті қарастыру негізінде сөздерге дұрыс жалғау қосуға сөзді-логикалық жаттығу. "Нелер көрінбейді?". Сөздерді есту негізінде ым-ишара жаттығуы. "Скафандрды киеміз". Жиі қайталанатын сөздерді дыбыстау негізінде сөзді-ырғақты жаттығу. "Біз ғарышкерміз". (Т. Молдағалиев) Тура және кері санау негізінде логикалық жүйелікті нақтылауға арналған сөздік жаттығу. Есту зейінділігі мен босансуға арналған жаттығу.		
--	--	---	--	--	---	--	--	--

					арналғанекі нұсқадағы таратпалы фишкалар жиынтығы: қызыл,көк,сары, тоқсары жұлдыздар;Күн, Сатурн, Жер, Юпитер.			
30	"М. Төрежановтың "Адал дос" әңгімесін оқу. Батыл,ержүрек, қайсар".	Балаларда"туғанжер" түсінігін дамыту; М.Төрежановтың "Адал дос" әңгімесінің мазмұныментаныстыру; қазақ тілінде мәтінді тыңдаумен оқиғатізбегін байқау біліктіліктерінің дамуына әсер ету; қорқыныш,қайсарлық, әлсізге қамқорлық сияқты аспектілерді түсіндіру; берілген сөздерге қарама-қарсымағыналасөзтабуға, сұрақтарға еркін жауап беругежаттықтыру;жақсы әдеттерге дағдыландыру.	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "ержүрек", "қайсар", "батыл", "адал" сөздерін еңгізу;"адал дос", "ашулыит", "көше бойы", "ит адамның досы" сөз тіркестері, "Жақсыдос үшін жан пида" мақалы арқылы сөздік қорларын молайту.	Көңілді әуен аудиотаспасы. "Туған жер" тақарыбына сәйкес демонстрациялы қ сюжетті суреттер бөлімі жәнетақырыпқа жанаспайтын суреттер. Ойын ауласындағы шудың аудиотаспасы. Демонстрациялы қ суреттер бөлімі: М. Төрежановтың "Адал дос". Әңгімежелісі бойынша	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Көшекөлігіжайында кіріспе әңгімелесу. М.Төрежановтың"Адал дос"әңгімесінмәнерлеп оқу. Ым-ишара негізінде сөзді-ырғақтыжаттығу "Итімай". Пиктограммаларды қолдану негізіндеәңгіме желісі бойынша әңгімелесугеарналған сөздік жаттығу. Қарама-қарсы мағыналы сөздер жұбын құрауға арналғансөздікжаттығу. "Керісінше айт". Сурет негізінде есте сақтауғаарналғансөздік жаттығу."Есте сақта":	1	11.04.23

					әңгімелесуге арналған пиктограммалар бөлімі: - қорыққанбет әлпет; - үлкен қорқынышбет әлпеті; - қуанғанәлпеті; - езуартқанбет әлпет; - жымығанбет әлпет.	"Жақсыдосүшінжан пиди".		
31	"Ағаштүрлері. Тақпақты мәнерлеп оқу "Аққайын".	Ағаштың құрылымы туралы түсініктерін дамытуды жалғастыру; "шырынды ағын" сияқты табиғи құбылыспен, таныстыру; қазақ тілін қабылдауды, қазақ тілінде өлеңсөздерін нақты, дұрыс дыбыстауды, ағаштардың атауын еске сақтауды, аққайың құрылымының өзіндік ерекшеліктерін байқауды үйрету; Ізденімпаздылыққа, байқампаздылыққа тәрбиелеу.	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Байланыстырып сөйлеуді дамыту.	Сөздіктеріне "тамыры", "діңі", "бұтағы", "шырынды ағын", "емен", "терек", "қарағай" сөздерін еңгізу; тақпақ жаттау арқылы сөздік қорларын арттыру.	Көктемгі ормандағы құстар әнінің аудиотаспасы. Заттық демонстрациялы қсуреттер: терек, шырша, аққайың, қарағай, емен. Демонстрациялы қ сурет ""Ағаштар"". Ағаш құрылымының демонстрациялы қ суретті-сызбасы.	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Көркемсөз. "Қареріді, су ақты,.. " (Қ. Аманисалов) өлеңін мәнерлеп оқу. Суретбойынша сөздік жұмыс. "Ағаштың құрылымы" суретті-сызбанегізінде "ағаш" түсінігін модельдеуге арналған жаттығу. Сөзді-ырғақты жаттығу. "Жау, жау, жаңбыр!". Естузейінділігіне арналған жаттығу.	1	18.04.23

					Орамалсыңайлы бүктелген, төртбұрышты қағаз беттің сурет-сызбасы. Сурет негізінде есте сақтауға арналған сөздік жаттығуға қажет көңілді шеңбер ырғақты әуен аудиотаспасы. Есте сақтауға арналған жаттығуға қажет сызбалы суреттер бөлімі: "Аққайыңдар сырғаларын тағынды ..."	"Аққайың неге жылайды". Мәтін мен сызбаны сәйкестендіруге негізделген сөйлеу тілін дамытуға арналған сөздік жаттығу. "Аққайың неге жылайды"?". Суретке негізделген есте сақтауға арналған сөздік жаттығу. "Есте сақта": "Аққайыңдар сырғаларынтағынды ..."		
32	"Достықжайлы ән. Жазықтықта бағдарлау: оң жақта, сол жақта, жоғары, төмен, ортасы".	"Достық" түсінігін қалыптастыру; достық ұғымын қалыптастыратын жақсы әдеттер жайлы түсініктерін нақтылау; заттардың жазықтықтағы орналасу (сол жақта, оң жақта, жоғары, төмен, ортасы) орны туралы білімдерін дамыту; тақпақ жолдарынан достықты	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "достық", "сол жаққа", "оң жаққа", "жоғары", "төмен", "ортасы" сөздерін еңгізу; "ойыншықпен бөлісу",	Достық атмосферасын елестетін әуен аудиотаспасы. Алан бейнесінің демонстрациялық суреттері. Демонстрациялық суретті-карточкалар: ойыншық, құлақ,	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Көркем сөз. "Достық деген не?". (Д. Қ Бұланбаева) Таныс, жиі қайталанатын сөздерді есте жаңғыртуға арналған сөздік жұмыс. Мәтіннен мысал келтіру негізінде есту зейінділігіне арналған	1	25.04.23

		айқындайтын сөз тіркестерін дұрыс дыбыстап, айтуға жаттықтыру.		"әуен тыңдау", "жақсылықпен бөлісу", "мұнара салу", "жүрегін тыңдау", "қол ұстасып" сөз тіркестері арқылы тіл байлықтары н арттыру.	ән, қуаныш, мұң, бұлттар, мұнара, жүрек, қолдар. "Достық" тақырыбына арналған интеллектуалды картаның бастапқы демонстрациялық сыбасы: беттің ортасында қол алысқан белгісі бар шеңбер орналасады, одан яғни орталық шеңберден жан-жаққа сәулелер тарайды да, он екі бос шеңберлермен аяқталады. "достық" түсінігін айқындайтын интеллектуалды картаға арналған суретті-фишкалар. Сондай-ақ "достық" түсінігіне сәйкес	сөздік жаттығу. Интеллектуалды картаны құрастыру негізінде "достық" түсінігі модельдеуге арналған жаттығу. "Достық" түсігіне сәйкесін картадағы бос шеңберге жапсырасындар. Заттың жазықтықтағы орнын айқындауға арналған сөздік жаттығу. Есте сақтауға арналған сөздік жаттығу "Есте сақта": "Ағаш тамырымен мықты, адам досымен мықты."		
--	--	--	--	---	--	---	--	--

					келмейтін фишкалар: төбелесу; ренжу; ұрысу; алдау; т.б. Он екі қажет фишкалармен толыққан интеллектуалды картаныңсызба- суреті. Жерге дейін көгілдіраспан мен көк шөп бейнеленген аяқталмаған демонстрациялы қ. Суретті-сұлбалар -ортақсуретке арналған бөліктер: екі бұлт, күн, бірнеше гүл талы, Алан, досы, үй, Вики күшік. Жерге дейін көгілдіраспан мен көк шөп бейнеленген және балалар орналастырған			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					барлықбөліктері бар аяқталған суреттіңсуретті- сызбасы.			
33	"Сарбаздар! Адымда! Өзіне қатысты кеңістікті бағдарлау: алға, артқа, оңға, солға".	Балалардың әскери қызмет туралы жалпы түсініктерін, "Отан" туралы түсініктерін дамыту; сарбаздың кім екенін түсіндіру; "алдыға", "артқа", "оңға", "солға" ұғымдары жайлы түсініктерін нақтылау; марш ырғағында саптық әндерді айтуды, адымдап қозғалуды, қарапайым бұйрықты орындауды үйрету; сарбаздардың негізгі қимыл- қозғалыстарын айқындайтын етістіктерді айтуды меңгерту; коммуникативті біліктіліктерін дамыту; Отанға деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Байланысты рып сөйлеуді дамыту.	Сөздіктеріне "сарбаз", "дауылпаз", "сап" сөздерін еңгізу; "Отанды қорғау", "адымдау", "еңбектеу", "секіру", "жүгіру", "оңға", "солға", "алға", "артқа", "адымбас", сөздері арқылы сөздік қорларын арттыру.	Марш ырғағындағы аудиотаспа. Әскери сарбаздар маршының бейнеролигі. Сөздік жұмысқа суреттер: - сарбазавтомат ұстап тұр; - сарбаздар адымдайды; - сарбаздар еңбектейді; - сарбаздар жүгіреді. Сәйкестендіру бойынша сөйлем құрауға мнемокарточкалар: - түзу-қисық; - қатты-ақырын; - жылдам-баяу; - алас-биік. Адымдау	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Көркем сөз. "Желбіретті көк туды,.. " (Д. Қ Бұланбаева) Сурет бойынша сөздік жұмыс. "Сарбаздар не істейді?". Қарама-қарсы мағыналы мнемокарточкаларды салыстыру негізінде сөйлем құрауға арналған сөздік жаттығу. "Сарбаздар не істейді?". Адымдау негізінде сөздік-ырғақты жаттығу. "Сарбаздар! Адымда!". Есту зейінділігі мен өзіндік бағдарлауға арналған саптық бұйрық негізінде сөздік жаттығу. "Алға, артқа, оңға, солға". Естесактауға арналған сөздік жаттығу. "Есте сакта": Отан туған үйіміз,	1	03.05.23

					жаттығуына әскери қалпақтар.	Отантуғанжеріміз. Отан ортақ үйіміз, Көңілдіәнменкүйіміз.		
34	"Гүлдер.Алыс-жақын".	Балалардың гүлдердің түрлерімен таныстыру; нысанның орналасуын "жақын", "алыс" бақылау жайлы түсініктерін дамыту;гүлдердіңатауын анықтамалық сөз тіркестерінқайталау, жұмбақ шешу арқылы есте сақтауды үйрету; суреттегі нысанның орнын, алыс немесе жақын орналасуын айтудыжаттықтыру;ойлау, есте сақтау қабілеттерін, сөйлеутілдерін,қиялдарын дамыту.	Сөздік жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Байланыстырып сөйлеуді дамыту.	Сөздіктеріне "түймедақ", "меруертгүл", "сәлдегүл", "шегіргүл" сөздерін еңгізу; "ақ көйлек", "ақ моншақ", "үлпілдек", "қып-қызыл", "күлгін көйлек" сөз тіркестері арқылы сөздік қорларын молайту.	Көтеріңкі көңіл-күйгежетелейтін әуен аудиотаспасы. Хатқалтанемесе хатбейнеленген демонстрациялы қ сурет. Демонстрациялы қ сурет: үй ауласында өсіп тұрған,көктемгі гүлдер. Демонстрациялы қ заттық суреттер: түймедақ, меруертгүл, сәлдегүл, қызғалдақ,тағы басқа. Демонстрациялы қ сурет: "Гүлдер". Гүлдердің көлеңке сұлбаларының демонстрациялы қ суреттері:	"Кел,сәлемдесейік" жаттығуы. Көркемсөз."Гүлдер".(А. Меңжанова) өлеңін мәнерлеп оқу. Суретбойыншасөздік жұмыс. "Гүлдер". Пішінді қабылдау негізінде нысанды елестетугеарналған сөздікжұмыс."Қандай гүл жасырынған?". Логоырғақ."Бақ-бақ бақа". Заттың жазықтықтағы орналасу дәрежесін айқындауға арналған сөздікжаттығу."Алыс-жақын".	1	23.05.23

					түймедақ, меруертгүл, сәлдегүл, қызғалдақ, шегіргүл. Бес жұп суретті- сызба:ортасынан сызықпен бөлінген парақ, сол жақта гүлдің көлеңке, оң жақтагүл. Көңілді,ырғақты әуен аудиотаспасы. Бақалар шығаратын дыбыс аудиотаспасы. Демонстрациялы қ сурет: тоғандағы бақа. Ауылаймағында алыс, жақын орналасқантүрлі жанды, жансыз табиғат нысандары бейнеленген демонстрациялы қ сурет.			
35	"Егістікке	Балалардықазақтілінде	Сөздік	Сөздіктеріне	Үйжануарлары	"Кел,сәлемдесейік"	1	16.05.23

	арбамен барамыз. Еркелетіпата".	қарлығаш туралы ән айтуды, олардың қимыл-қозғалыс ерекшеліктерін ым-ишара арқылы жеткізуді үйрету; үй жануарларының дауыстарын есту арқылы ажырату біліктіліктерін дамыту; үй жануарларының төлдерін еркелету сөздерімен атау барысында артикуляцияларын, көру және есту зейінділігін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту.	жұмыс. Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	"маса", "қоңыз", "шегіртке" сөздерін еңгізу; үй жануарларының төлдерін еркелету сөздері "бұзауқан", "құлыншақ", "қошақан", "ботақан" арқылы тіл байлықтарын арттыру.	мен құстардың дауыстарының аудиотаспасы. Қарлығаштың дыбыстауын бейнелейтін аудиотаспасы. Айқынырғақты әуен аудиотаспасы. Ауылаймағында жақын, алыс орналасқан түрлі жанды және жансыз табиғат нысандары бейнеленген демонстрациялық суреттер. Демонстрациялық сурет "Үй жануарлары", "Үй құстары". Қарлығаш тіршілігінің ерекшелігін бейнелейтін демонстрациялық сурет. Қарлығаш тіршілігінің ерекшелігін	жаттығуы. Ауыл туралы кіріспе әңгімелесу. "Не қалайды быстайды?" сөздік ойыны. Бейнеленген бөліктер мен сұрақ-жауап негізінде суреттің тұтастық түсінігін модельдеуге арналған жаттығу. "Қарлығаш-жыл құсы". Мнемокарточка негізінде есте сақтау мен есту зейінділігіне арналған сөздік жаттығу. "Қарлығаш-ау, қарлығаш!". Ым-ишара мен музыкалық сүйемелдеу негізінде сөзді-ырғақты жаттығу. "Қарлығаш-ау, қарлығаш!". Логикалық сәйкестендіру мен есту зейінділігіне арналған сөздік жаттығу. "Еркелетіп ата". "Үй жануарлары" демонстрациялық суретін көрсету. Есте сақтауға арналған жаттығу. "Есте сақта":		
--	---------------------------------	--	---	--	--	---	--	--

					бейнелейтін суретбөліктері. Мнемочка: "Қарлығаш!". Қарлығаш турыла тапқтың мазмұны бойынша мнемочкалар р. Үй жануарларының төлдері (құлын, бұзау, қозы, бота) бейнеленген фишкалар.	"Қарлығашжоғарыұшса, ауа-райыжақсарады. Ал төмен, жер бауырлай ұшса, ауа - райы бұзылады".		
36	"Жыл мезгілдері. Жаз. Кемпірқосақ түстері".	Балаларды қазақ тілінде әуен ырғағына сәйкес мәнерлеп тапқайтуды үйрету; өз бетінше сөз тіркестерін құрап, еркін жауап беруге жаттықтыру; "Жаз" тақырыбы бойынша көру және есту арқылы сөйлеуді қабылдау, ырғақты сезіну сезімдірін, сондай-ақ есте сақтау, ойлау қабілеттерін, жағымды эмоцияларын, эстетикалық талғамдарын	Сөздік жұмыс. Байланыстырып сөйлеуді дамыту. Сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту.	Сөздіктеріне "арба", "есек", "бүлдірген", "ара", "көбелек" сөздерін еңгізу; "жаз" тақырыбын айқындайтын сөз тіркестері мен спектрдің	Жаз мезгілі келгенін айқындайтын әуен аудиотаспасы. Жаздың келуін бейнелейтін демонстрациялық сурет. Жұпты мнемочкалар р: - суық-ыстық; - қар - жаңбыр;	"Кел, сәлемдесейік" жаттығуы. Жаз мезгілі жайында кіріспе әңгімелесу. Мнемочкаларды сәйкестендіру негізінде сөздік жаттығу. "Дұрысың таңда". Музыкалық сүйемелдеу негізделген сөзді-ырғақты жаттығу. "Көңілді арба". Сурет бойынша әлемді мәнерлеп оқу. "Жаз	1	30.05.23

		дамыту.		жеті түсін атауарқылы сөйлеу тілдерін дамыту.	- қарша - кемпірқосақ; - коньки тебу - өзендешомылу; - қарменойнау- доппен ойнау. Жаздың ерекшеліктерін білдіретін суретті- карточкалар. Есеккежегілген арба, арба үстінде балалар бейнеленген демонстрациялы қ сурет. Жүрген арба мен жылқытұяғының дүбірін білдіретін ырғақты әуен аудиотаспасы. Шөп арасында піскенбүлдірген бейнеленген демонстрациялы қ сурет. Заттықсуреттер: түймедақ, ара, көбелек, бүлдірген.	келіптіжадырап,.."(Д.Қ Бұланбаева). Драматизациялауға арналғансөздікжаттығу. "Жаз келіпті жадырап,.." Түстерді қайталау мен сәйкестендіругеарналған сөздік жаттығу. "Сиқырлы кемпірқосақ". Есте сақтауға арналған жаттығу."Менненіесіме сақтадым?"		
--	--	---------	--	---	---	---	--	--

